Metodické poznámky

k šlabikáru, čítanke a písankám

pre 1. ročník základných škôl

OrbisPictus Istropolitana

E-UČEBNICE

www.orbispictus.sk

Objavte interaktívnu verziu učebníc.

Autorky
Lýdia Virgovičová
Mgr. Zuzana Virgovičová

Lektori
Mgr. Renáta Trokšiarová
Mgr. Branislav Hriňák

Dizajn
Martin Strihovský

Ilustrácie
Katarína Gasko

Vydal ©
Orbis Pictus Istropolitana,
spol. s r. o.
Miletičova 7, 821 08 Bratislava
v roku 2023

Predtlačová príprava
MSG Design, s. r. o.

Všetky práva vyhradené.
Kopírovať, rozmnožovať a šíriť toto dielo alebo jeho časti bez súhlasu majiteľa práv je trestné.

ISBN 978-80-8120-978-9

www.orbispictus.sk

Od učiteľa 1. ročníka sa vyžaduje organizovať podmienky na samostatné, tvorivé a aktívne osvojenie si učiva, ohľaduplný, diferencovaný prístup rešpektujúci individuálne rozdiely žiakov. Čím rozmanitejšia je činnosť, do ktorej sa žiaci zapájajú, tým viac podnetov sa im poskytuje na uplatnenie a rozvoj aktivity a poznania.

Na vyučovanie slovenského jazyka a literatúry sa kladie veľký dôraz, lebo tvorí základ výchovy a vzdelávania vo všetkých predmetoch na 1. stupni ZŠ. Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov správne a s porozumením čítať a výstižne sa vyjadrovať ústnou i písomnou formou. V 1. ročníku prevláda zvuková podoba slova, hlasné čítanie, memorovanie, reprodukcia s cieľom osvojiť si správnosť a kultúrnosť vyjadrovania.

Tieto zretele sme uplatňovali aj pri zostavovaní šlabikára. Na základe dlhoročných skúseností z vyučovania v 1. ročníku sme zvolili metódy a formy práce, prostredníctvom kto rých si žiaci praktickými činnosťami aktívne a tvorivo osvojujú písmená, ľahko a hravo sa naučia čítať a písať.

Poznávanie sa spája s názorným zobrazením a zároveň so slovným pomenovaním. Aktívne učenie žiakov má rôzne stupne náročnosti. Jeho cieľom je naučiť i precvičovať nové učivo na vyučovacích hodinách a zároveň spätnou väzbou sa presvedčiť o zvládnutí učiva. Šlabikár vytvára podmienky na moderné, tvorivé vyučovanie v optimistickej atmosfére, v ktorej sa žiaci i učiteľ cítia dobre.

Pri vyvodzovaní a precvičovaní učiva žiaci uplatňujú vlastné rozhodnutia a samostatné činnosti. Budujú si tak zdravé sebavedomie a pocit istoty, vytvárajú si vlastný názor na veci a javy.

V metodických poznámkach upozorňujeme na ciele a tematické zameranie jednotlivých strán šlabikára, čítanky a písaniek s predtlačou. Navrhujeme vhodné aktivity, metódy a formy práce ako inšpiráciu pre učiteľov prvého ročníka.

Autorky

Metodické poznámky

k šlabikáru, čítanke a písankám

pre 1. ročník základných škôl

© Orbis Pictus Istropolitana Bratislava

Pracovné zošity a didaktické pomôcky

Blok prípravných cvikov Moje prvé čiary

Blok prípravných cvikov *Moje prvé čiary* sa zameriava na motorickú prípravu, precvičovanie koordinácie ruky, posilňovanie jemného svalstva zápästia a prstov, grafické zaznamenávanie pohybu a tvaru podľa predlohy.

Prípravné cviky sú rozvrhnuté na dvojstrany. Jedna strana je motivačný obrázok skladajúci sa z elíps, na ktorom sa ruka rozcvičuje. Ide o zväčšený tvar cviku, na ktorom je vyznačený šípkami smer písania. Je to cvičná strana, tvar sa obťahuje farbičkami plynulými pohybmi viackrát.

Na druhej strane bloku sú širšie riadky. V prvých dvoch sa cvik píše väčší. V treťom riadku sa strieda cvik cez celý riadok s menším. Štvrtý riadok je zmenšený cvik. Má i pomocnú linajku. Medzery medzi jednotlivými tvarmi naznačujú bodky. Písanie prípravných cvikov i písmen by nemalo trvať dlhšie ako 20 – 25 minút (vrátane cvikov na uvoľnenie ruky).

TIP
Podrobný metodický popis práce s pracovným zošitom nájdete v kapitole Písanie.

Písanky Písmenká – moji kamaráti

Súbor písaniek sa skladá zo 6 zošitov. Na vnútornej strane obálky nájdu žiaci rady, ako má správne držať pero ľavák a pravák. Tretia strana obálky obsahuje prehľad malej a veľkej abecedy v písanej i tlačenej forme.

Vyvodzovacia strana s novým písmenkom obsahuje motivačnú ilustráciu, ktorá slúži na rozcvičenie zápästia. Učiteľ ju môže využiť na vyfarbovanie aj v prípade, ak potrebuje efektívne zamestnať rýchlejších žiakov.

Na vyvodzovacej strane nájdete nové písmeno v písanej forme v rôznych veľkostiach, ako aj obrázky na sebahodnotenie žiakov.

Nácvik nových písmen sa strieda s utvrdzovaním najmä prostredníctvom zaujímavých tvorivých úloh. Slová sa čoskoro spájajú do viet a zložitejších cvičení, ktoré môže učiteľ diferencovať podľa individuálnych schopností žiakov.

Voľná strana je vhodná na písanie nácvičných diktátov. Rozsah nácviku jednotlivých písmen, slabík, slov a viet vychádza z požiadaviek učebných osnov.

Písanky obsahujú malé a veľké tvary písaných i tlačených písmen v poradí, v akom sa preberajú v šlabikári.

TIP
Podrobný metodický popis práce so súborom písaniek nájdete v kapitole Písanie.

Pracovný zošit Píš s MIMOM

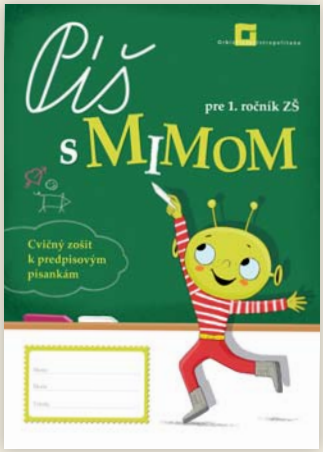

Píš s MIMOM je cvičný zošit určený na prvé nacvičovanie písaných písmen pre pravákov i ľavákov.

Celostranové rozloženie nácviku malých a veľkých písaných písmen umožňuje bezstresový a diferencovaný tréning. Deti s neistou grafickou motorikou majú dostatok priestoru na postupný nácvik podľa vlastného tempa.

TIP
Píš s MIMOM odporúčame využiť ako ***doplnok*** *paralelne s požívaním písaniek Písmenká – moji kamaráti.*

Graficky pútavé úlohy v strede každej strany slúžia na hravú regeneráciu pozornosti pri písaní, ale i ako spätná väzba učiva. Ak sa tu u detí ukáže neistota, treba pristúpiť k cielenej podpore. Deti tu nájdu cvičenia na zvukové a optické určenie polohy hlásky na začiatku, v strede alebo na konci slova, na tvorbu a doplňanie slabík a na čítanie s porozumením.

Cvičenia sú intuitívne, napriek tomu odporúčame ich riešenie zaviesť na začiatku spoločne.

Po vypracovaní každej strany sa žiak môže sám ohodnotiť, ako sa mu darilo. Podľa vlastného pocitu vyfarbí príslušnú MIMOVU tváričku.

Pracovný zošit obsahuje:
- vzor na nácvik tvarovania písmena s červenými šípkami,
- veľké tvary písmen na uľahčenie prvých pokusov písania,
- vybodkované tvary písmen ako nápovedu,
- pomocnú linajku pre udržanie správnej výšky písmen,
- zvýraznenú základnú linajku pre ľahké ukotvenie písmen,
- vzorové písmená pre ľavákov na pravej strane,
- didaktické cvičenia v strede na regeneráciu pozornosti a motoriky,
- nápovedné obrázky na lepšie zapamätanie si písmena,
- v poslednom riadku opakovanie predchádzajúceho alebo podobného písmena.

Píš s MIMOM možno využiť na spoločnú alebo individuálnu prácu v škole, ale i na samostatné precvičovanie písania doma.

TIP
Podrobný metodický popis práce s pracovným zošitom nájdete v kapitole Písanie.

Pracovný zošit Čítaj s MIMOM

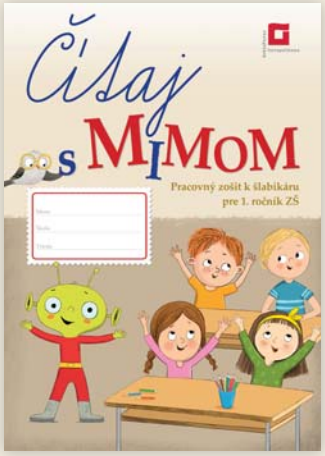

Čítaj s MIMOM je pracovný zošit k šlabikáru od písmena M.

Kamarát MIMO má veľmi rád hádanky, krížovky, príbehy či rozprávky. Preto sa chce dobre naučiť čítať, aby sa mohol pustiť do ich objavovania. Pomôž mu a trénuj s ním. Spolu ide vždy všetko ľahšie a je to i väčšia zábava.

Pracovný zošit obsahuje:

- veľké písmená a rozostupy riadkov pre ľahké a radostné čítanie;
- krátke vety garantujúce motiváciu a úspech;
- úlohy s dôrazom na rozvoj čítania s porozumením;
- zrozumiteľné cielené otázky;
- diferenciáciu úloh pri každom písmene;
- úlohy s postupným zvyšovaním náročnosti, a to kontinuálne so získanými čitateľskými skúsenosťami;
- rôzne druhy textov (hádanka, rozprávka, básnička, vtip, list, krížovka…);
- farebné ilustrácie ako aktívnu súčasť čítania;
- širokú paletu činností (spájanie, doplňovanie, písanie, maľovanie...);
- úlohy podporujúce rozvoj logického myslenia, vlastného rozhodovania a argumentácie;
- nácvik čítania písaného písma;
- rozširujúcu slovnú zásobu.

Po vypracovaní každej strany sa žiak môže sám ohodnotiť, ako sa mu darilo. Podľa vlastného pocitu vyfarbí príslušnú MIMOVU tváričku.

Úlohy sú vhodné na spoločnú prácu v škole pri každom písmene, na prácu v školskom klube ale i na samostatné precvičovanie čitateľskej zručnosti doma i na zábavné čítanie cez prázdniny.

TIP
Podrobný metodický popis práce s pracovným zošitom nájdete v kapitole Čítanie.

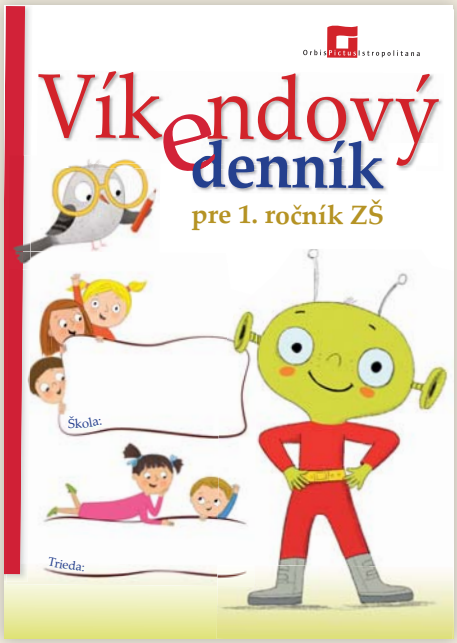
Orbis Pictus Istropolitana
Víkendový denník
pre 1. ročník ZŠ
Škola:
Trieda:

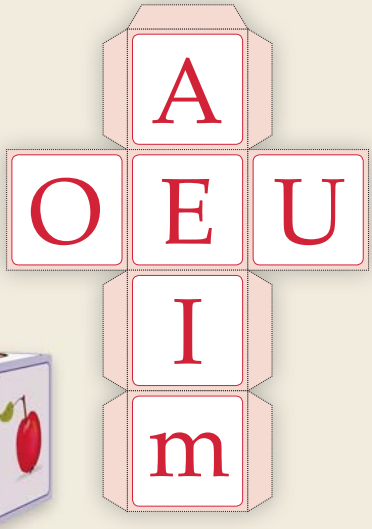
A
O E U
I
m

Obrázky a slabiky k šlabikáru
ma ma E ma I mo
Má me Ma má mu . ?
E la lo Mi la lo
ma lé ma lú mi lé
Li la mi lú Leo má
E va I vo Vi lo

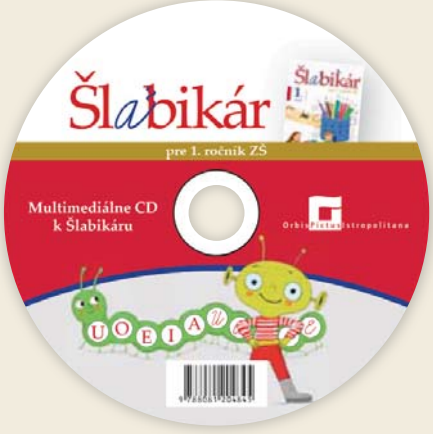
Šlabikár
pre 1. ročník ZŠ
Multimediálne CD
k Šlabikáru
Orbis Pictus Istropolitana

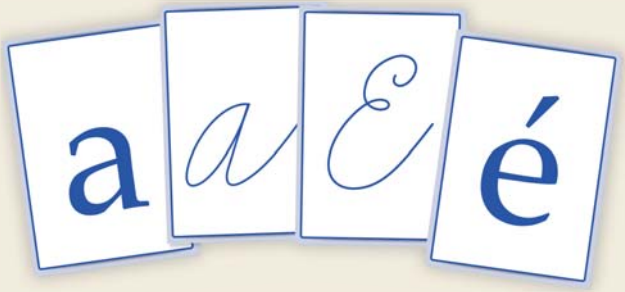
a a E é

Interaktívne CD

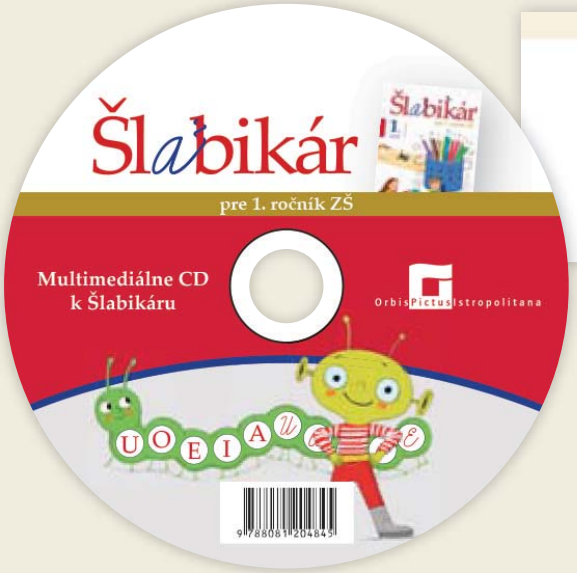

- ✓ Pohyblivé strany a elementy zo šlabikára
- ✓ Nové kreatívne cvičenia
- ✓ Zábavné úlohy zamerané na čítanie s porozumením
- ✓ Motivujúce a hravé nacvičovanie a precvičovanie
- ✓ Vtipné opakovanie a efektívne upevnenie učiva
- ✓ Audiozadania pre žiakov a zvukové vyhodnotenie
- ✓ Rôzne formy interakcie, vysoká motivácia a hravosť
- ✓ Využitie na interaktívnej tabuli alebo PC

Didaktické hry

1. Pexeso s písmenami abecedy
2. Čítanka so slovami na písmená M – B
3. Hviezdy – „lov na samohlásky“

TIP
Didaktické hry možno využiť i v školskom klube.

MIMOV príbeh

MIMO je malý nezbedný mimozemšťan z planéty A1. Náhodou pristál na našej planéte a u nás na Slovensku. Teraz chodí s prvákmi do školy a učí sa písmenká. Ako sa to všetko prihodilo sa dozviete v MIMOVOM príbehu. Môžete si ho prečítať alebo vypočuť na CD.

Obsah

- ❍ Prípravné obdobie – interaktívne strany a cvičenia k dvojstranám
- ❍ Písmená – interaktívne strany a cvičenia a elementy zo šlabikára
- ❍ Didaktické interaktívny hry
- ❍ MIMOV príbeh, Báseň o MIMOVI
- ❍ Náhľad strán zo šlabikára

Básnička o MIMOVI

MIMO
Čože je to v našom parku?
Skočilo to na šmykľavku!
Hneď sa zbehli všetky deti,
čudujú sa, kto to letí.
Malé čudo zelené,
zastalo si medzi ne.
Všetci sú už zvedaví.
Ufónik sa predstaví:
„Ja som prišiel z vesmíru,
zdržím sa tu nachvíľu.
Môžete ma volať MIMO,
v ufe mi už bolo clivo.
Naučte ma vašim zvykom,
v škole budem sedieť ticho.
Naučím sa slušne správať,
nekričať a neodvrávať.
Zvládnem počty a aj vedu,
naučím sa abecedu.

Lenka Vymazalová

Navigácia

Predchádzajúca strana	**Hlavná ponuka**	**Zoznam**	**Počet strán**	**Skúsiť znovu**	**Audio**	**Nasledujúca strana**
Návrat na predchádzajúcu stranu v rámci cvičenia.	Návrat k hlavnej ponuke.	Návrat na zoznam.	Bodky označujú počet strán v rámci cvičenia.	Možnosť riešenia úlohy od začiatku.	Zvukové zadanie alebo komentár k riešeniu.	Posun na nasledujúcu stranu v rámci cvičenia.

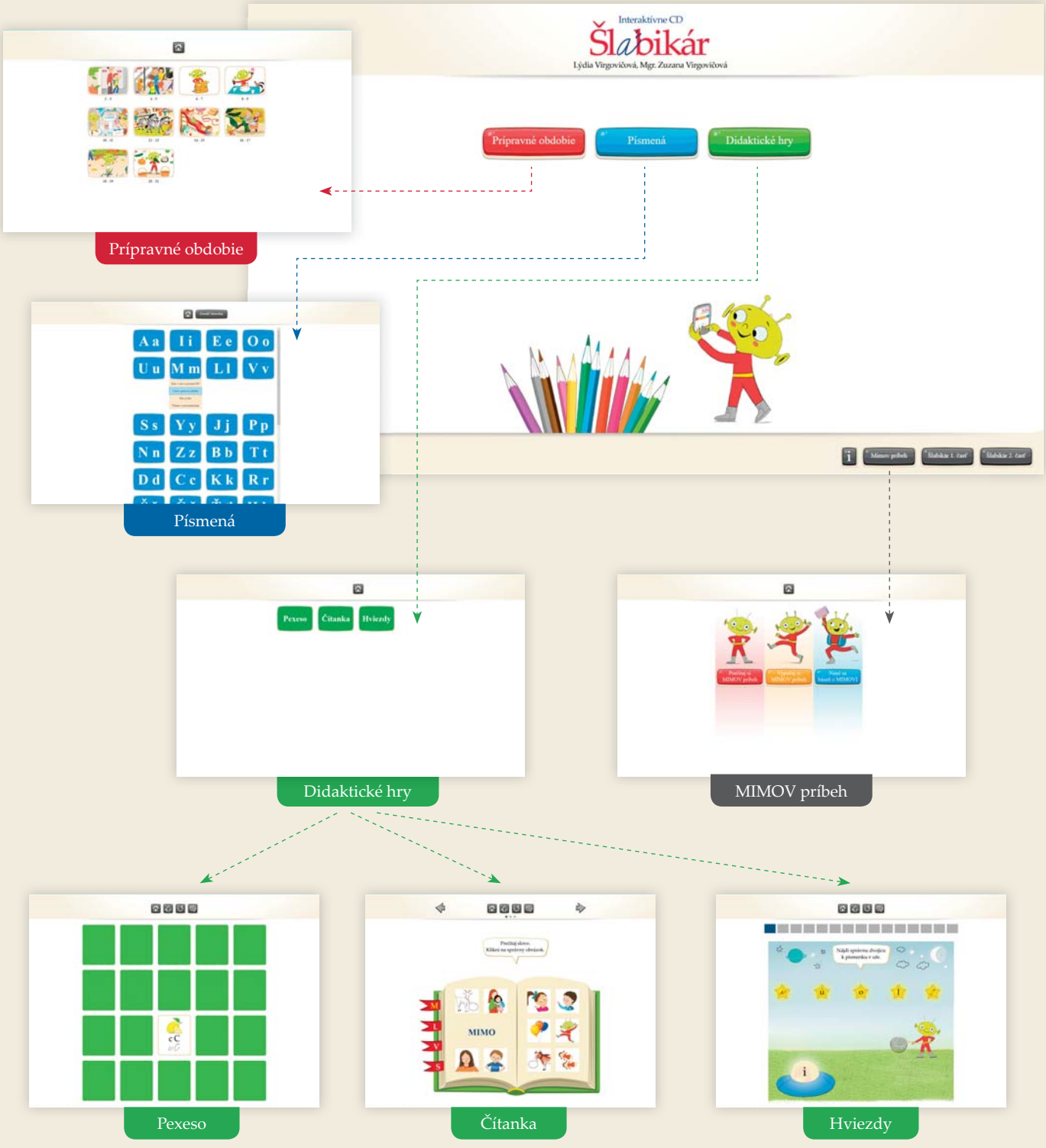

Kartičky pre učiteľa

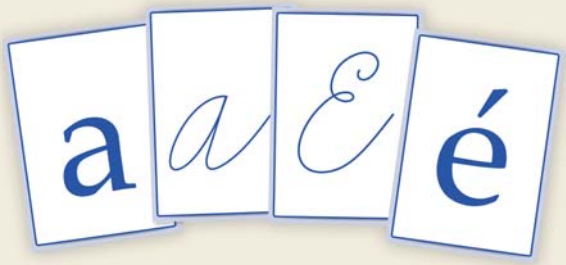

Papierové kartičky s písmenami abecedy (tlačené/písané a veľké/malé tvary) a 22 obrázkov vo formáte A5. Dôležitá pomôcka pri vyvodzovaní samohlások, prvých spoluhlások a slabík.

Použitie kariet pre učiteľa pri vyvodzovaní písmen a hlások

- Učiteľ drží jednotlivé kartičky v ruke. Žiaci:
  - čítajú písmená;
  - určujú dvojice tlačených písmen;
  - určujú dvojice písaných písmen;
  - určujú, ako k sebe patria tlačené a písané tvary;
  - hovoria mená na určité veľké písmeno;
  - hovoria slová, v ktorých počujú určené písmeno;
  - vyberú obrázok k písmenu a opačne.
- Učiteľ prikladá k obrázku na karte rôzne písmená. Žiaci:
  - zatlieskajú, ak priloží správne.
- Učiteľ rozloží karty s písmenami po triede. Žiak:
  - sa na pokyn presunie k určenému písmenu;
  - na pokyn učiteľa prichádza s písmenom dopredu a cela trieda písmeno vysloví;
  - príde pred tabuľu s kartičkou písmena a volá k sebe dvojicu písmena;
  - predstúpi pred triedu a hovorí nápovedy. Napr.: „Moje písmeno počujeme na začiatku slova lopta‘.“ a pod.

Použitie kariet pre učiteľa pri vyvodzovaní slabík

- Učiteľ drží v pravej ruke spoluhlásku, v ľavej samohlásku. Pomaly sa približuje k samohláske. Žiaci vyslovujú napr. m-m-m-a. Získajú čas na vnímanie očami kartičky v ľavej ruke. Keď sa kartičky priblížia, vyslovia slabiku.
- Pri precvičovaní učiva učiteľ drží slabiku zloženú z dvoch kartičiek. Žiaci:
  - čítajú slabiku ako celok;
  - rozkladajú slabiku na písmená – hlásky;
  - nacvičujú techniku čítania tak, že učiteľ má stabilnú spoluhlásku a pridáva samohlásky;
  - učiteľ má stabilnú samohlásku a pridáva spoluhlásky;
  - učiteľ predkladá samohlásky pred spoluhlásky (napr. am, em, om...).

Učiteľ podobne precvičuje slová z každej strany 1. časti Šlabikára.

Kartičky so slabikami a obrázkami na aktívne čítanie

Kartičky so slabikami a obrázkami na aktívne čítanie k písmenám *M, L, V, S, Y, J, P, N, Z, B*. Sú určené pre žiaka a sú súčasťou každého šlabikára.

Práca s kartičkami

Pomôckou pri skladaní sú čísla v spodnej časti kartičiek. (Ak sú na kartičke dve čísla, žiaci kartičku používajú v dvoch rôznych slovách). Jednoslabičné slová nie sú označené číslom. Slabiky označené hviezdičkou sa dajú použiť vo vete. Dá sa doplniť i obrázok. Deti usmerníme, že vety sa začínajú slovom s veľkým písmenom alebo menom (*Mama má* + obr. kočík). Slabiky *mu* a *ze* sa používajú na zmenu tvaru slov alebo mena vo vete (*mama/mamu, Lujza/Lujze*).

Kartičky s textom sú obojstranné, z jednej strany je tlačené písmo, z druhej písané.

Nálepky k šlabikáru

Nálepky sú súčasťou kartónovej prílohy každého šlabikára. Využívajú sa na stranách:

- str. 5/cv. 1,
- str. 9/grafika MIMO,
- dvojstrana 12 – 13/výrezy obrázkov,
- str. 15/výrezy obrázkov,
- dvojstrana 16 – 17/chýbajúce postavičky.

12 malých nálepiek MIMA si žiaci môžu nalepiť pod úspešne vyriešené úlohy pri učive samohlások.

Vystrihovacie kocky pre žiaka

Hravé čítanie s porozumením od prvej slabiky. I najslabší žiaci získajú sebadôveru! Používame hneď pri vyvodzovaní prvých samohlások.

- ✓ 8 kociek so samohláskami, spoluhláskami *m, l, v, s, j, p* a obrázkami
- ✓ **300 variácií: slabiky, slová, mená + obrázky, krátke vety**
- ✓ Jednotlivci zložia slabiky a dvojslabičné slová
- ✓ Dvojice, skupiny zložia viacslabičné slová a vety s obrázkami
- ✓ Ľahká a rýchla manipulácia (2 – 6 minút na vyučovacej hodine)
- ✓ Hravé zvládnutie techniky čítania, písania slabík a slov
- ✓ I najslabší žiaci získajú sebadôveru

Práca s kockami

Použitie kociek počas vyučovacej hodiny závisí od charakteru učiva, od časti vyučovacej hodiny, na ktorej sa pomôcka používa. Napríklad pri upevňovaní učiva sa pracuje s kockami 5 – 10 minút, pri opakovaní učiva 2 – 3 minúty, pri utvrdzovaní učiva 5 – 6 minút a pri spätnej väzbe 1 – 2 minúty. Každé použitie kociek pri vyučovaní spájame s konkrétnymi úlohami.

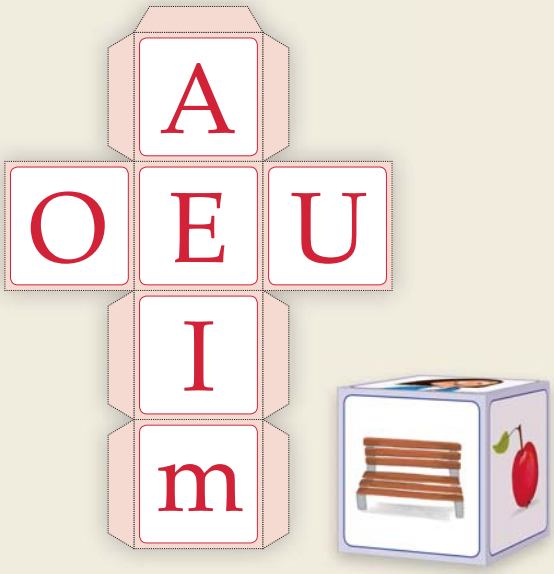

Použitie kociek pri vyvodzovaní a zapamätávaní si písmen

- ❍ Prečítať písmená na kocke.
- ❍ Nájsť písmeno na kocke podľa diktátu učiteľa.
- ❍ Priradiť k písmenu na kocke obrázok.
- ❍ K určenému písmenu vyhľadať veľký tvar na druhej kocke.
- ❍ K veľkému tvaru písmena priradiť malý tvar písmena.
- ❍ K určenému písmenu hovoriť slová, v ktorých sa písmeno nachádza.
- ❍ K vysloveným slovám vybrať písmeno na kocke.
- ❍ Určiť, či dvojica malého a veľkého písmena na kockách, ktoré učiteľ demonštruje, k sebe patrí.
- ❍ Napísať na tabuľu písaný tvar písmena, ktoré žiak vidí na veľkej demonštračnej kocke.

Použitie kociek pri vyvodzovaní a zapamätávaní si slabík

- ❍ Zložiť z 2 – 3 kociek slabiku.
- ❍ Prečítať zloženú slabiku.
- ❍ Rozložiť slabiku na písmená, prečítať a určiť počet písmen.
- ❍ Zmeniť slabiku:
  - posledné písmeno v slabike otáčaním druhej kocky,
  - prvé písmeno v slabike otáčaním prvej kocky.
- ❍ Zložiť iba prvú alebo druhú slabiku zo slov, ktoré učiteľ vysloví.
- ❍ Napísať zloženú slabiku.
- ❍ Vyhľadať rovnakú slabiku na tabuli alebo v šlabikári.

Použitie kociek pri vyvodzovaní a zapamätávaní si slov

- ❍ Zložiť slovo a prečítať ho ako celok.
- ❍ Rozložiť slovo na slabiky a hlásky.
- ❍ Určiť počet písmen a slabík v zloženom slove.
- ❍ Zmeniť slovo.
- ❍ Napísať zložené slovo.
- ❍ Hovoriť vety, v ktorých je zložené slovo.

Kocky sú vhodné na prácu v dvojiciach, v skupinách aj pre jednotlivcov, keď už ukončili napríklad písanie alebo inú činnosť. Ak žiaci spoja viac kociek, môžu zložiť celú vetu. Práca s kockami vhodne doplní každú vyučovaciu hodinu a každú stranu šlabikára.

Z kociek sa dá zložiť množstvo dvojslabičných slov. Pomocou kociek s veľkými písmenami možno zložiť mená detí, ktoré dopĺňajú učivo šlabikára. Ak žiaci pracujú s kockami v skupinách, zložia veľmi veľa trojslabičných slov.

Žiak nezabudne písmená, s ktorými pracoval na kocke. Vie čítať slová, ktoré z kociek skladal. Rýchlejšie ich nájde napísané na tabuli i v šlabikári, vie slová napísať podľa diktátu.

Príklady slov, ktoré z kociek zložia jednotlivci a dvojice

- ❍ **Jednotlivec**: *mama, Ema, malá, velí, sova, smelé, jamy...*
- ❍ Dvojice: *MAMU, ulovíme, lesy, polepíme, jasajú...*
- ❍ Trojice: *losovali, vylejeme, púpava...*
- ❍ Vety: *Mama má* (obr.); (obr.) *má* (obr.)...

Maňuška MIMO

Šlabikárom deti sprevádza malý nezbedný mimozemšťan MIMO, ktorý náhodou pristál na Slovensku. Teraz chodí s prvákmi do školy a učí sa písmenká. MIMO je šibal, ktorý vystrája vtipné kúsky a všetko robí naopak, lebo sa v našom svete nevyzná. Deti majú lákavú možnosť stať sa jeho učiteľmi a naučiť popleteného a trošku i nevychovaného MIMA slušnému a zdvorilému správaniu a našim zvykom.

Maňuška má motivačný zámer – môže vysvetľovať, pýtať sa, dávať hádanky, odmeňovať... S maňuškou môže pracovať učiteľ i žiaci.

Víkendový denník

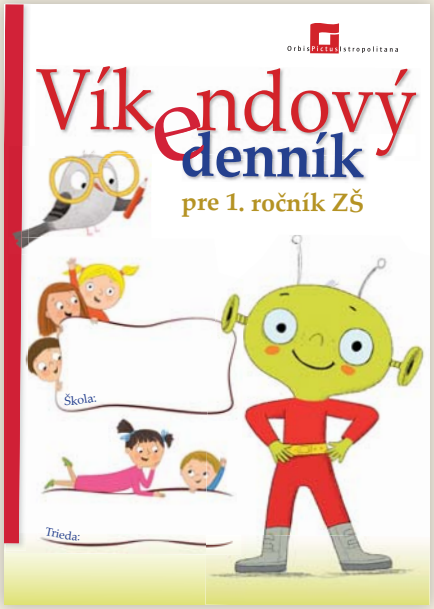

Cez víkend si maňušku MIMA môže vždy jedno dieťa vziať domov. Deti hravou a kreatívnou formou dokumentujú do Víkendového denníka, čo MIMA naučili, čo mu ukázali a čo s ním zažili, kde s ním boli. V pondelok o tom môžu krátko porozprávať spolužiakom a prezentovať záznamy v denníku. Denník sa dá flexibilne a bez prípravy integrovať do vyučovacieho procesu. Prázdniny a sviatky tvávi MIMO u pani učiteľky. Vtedy najradšej leňoší a nerobí nič.

Didaktický zámer

Forma denníka rozvíja schopnosť kreatívne zachytiť zážitky, skúsenosti, nápady, pozorovania a tieto reflektovať, zhrnúť ich a rozprávať o nich. Posilňuje názory !a postoje žiakov. Zvedavosť a túžba po dobrodružstve sú zaručenou motiváciou k prvým dotykom so samostatným čítaním a písaním. Individuálna kreativita, subjektívny a osobný prístup sú vítané. Dôležité je, aby deti voľne vyjadrovali svoje myšlienky, ortografia a štylistika sú v úzadí.

Forma zápisov do denníka

Metóda Víkendového denníka ponúka rôzne možnosti individuálneho znázornenia a je vhodná pre každého žiaka. Spočiatku budú žiaci svoje zážitky s MIMOM kresliť, príp. nalepia fotografie, napíšu jeho meno. Postupne budú písať jednotlivé slová a krátke vety, neskôr napíšu voľne krátky príbeh.

Aktívne učenie

Úspešné vyučovanie sa zakladá na aktívnej účasti žiakov a rozvíjaní všetkých psychických oblastí. Pomôcky sú podstatným faktorom zvyšovania efektívnosti a kvality vyučovania.

Pomáhajú:
- uľahčiť cestu za poznaním, ľahšie prijímať a osvojovať si ťažko pochopiteľné fakty, pojmy a pravidlá;
- výraznejšie rozlíšiť podstatné učivo od nepodstatného;
- stupňovať aktivitu žiakov a ich samostatnosť pri hľadaní a riešení problémov;
- zvyšovať záujem žiakov o učebnú látku a stimulovať ich tvorivé myslenie.

Umožňujú:
- aktívne učenie hrou, rôznorodé aktivity;
- presnejšie poznať rôznorodosť individuálnych rozdielov žiakov;
- vyššiu aktivitu a samostatné rozhodovanie žiakov;
- skúmať, kombinovať, experimentovať, z pozorovaní robiť vlastné závery;
- ťažisko práce preniesť z učiteľa na žiakov;
- riešiť skupinové i individuálne úlohy

Priama práca učiteľa s pomôckami a samostatná práca žiakov s manipulačnými pomôckami sú dve formy toho istého výchovného a vyučovacieho procesu, ktoré úzko súvisia. Jedna z druhej vychádza a vzájomne sa prelínajú. Musia však byť spojené do presného systému v rámci štruktúry vyučovacej hodiny.

Učiteľ riadi postupy myslenia žiakov a ich činnosť tak, aby samostatne pochopili podstatu preberaného učiva. V aktívnej práci žiakov prevažuje rôznorodosť zmyslového vnímania (auditívne, vizuálne, audiovizuálne a taktilné stimuly).

Práca s pomôckami je učenie hrou, dôležitou pre túto vekovú kategóriu detí. Na vyučovacej hodine sa dostávajú k slovu všetci žiaci, výborní, priemerní aj slabší.

Žiak má mať neustály prístup k údajom, môže si kontrolovať svoje vedomosti, dostáva pomoc v oblasti samoregulácie učenia.

Vyučujúci musí účelne vyberať a usporiadať učebné pomôcky: môže na to slúžiť jedna celá stena v triede, na ktorej sú pripevnené nástenné nápovedné obrázky k prebraným písmenám (malý a veľký písaný a tlačený tvar písmen). Takto sa postupne vytvorí na stene prehľadná séria prebraných písmen, ktoré pomáhajú na začiatku hodiny bez straty času zopakovať a dať do súvislostí tlačené tvary s písanými.

Ak sú si žiaci v písaní niektorého písmena neistí, správnosť si môžu skontrolovať pohľadom na obrázok. Pomocou nápovedného obrázka ľahko určia písmeno, ktoré im vypadlo z pamäti pri čítaní písmen, slabík, slov z tabule, pri odpisovaní textu. Aj najslabší žiaci vedia takto riešiť problémy a doplniť si medzery vo vedomostiach.

Individuálne učenie a skupinová práca sú omnoho náročnejšie na učebné pomôcky než frontálna výučba.

Práca v skupinách a v dvojiciach

Je veľmi dôležité poznať organizačné problémy skupinového vyučovania a hneď na začiatku stanoviť pravidlá skupinovej práce. Prvoradá je formulácia úlohy alebo problému. Riadiaca činnosť učiteľa je vo vhodnom výbere učiva, vo formulácii úloh a problémov pre skupiny a dvojice. Problémové úlohy sa môžu vyvodiť v spolupráci so žiakmi celej triedy vo frontálnej činnosti alebo s použitím vhodných učebných pomôcok.

Všetky skupiny riešia úlohu rovnako, prípadne jednotlivým skupinám možno ukladať rozdielne úlohy.

Je ťažké spojiť žiakov z rôzneho rodinného prostredia a z rôznych materských škôl do nového kolektívu. Hneď od prvých dní v škole sa odporúča pracovať so žiakmi v skupinách a v dvojiciach. Utváranie skupín neprenechávame náhode na voľbe detí. Skupinové vyučovanie vytvára didaktické situácie umožňujúce vzájomnú integráciu žiakov medzi sebou.

Zostavenie skupín a dvojíc umožňuje žiakom vstať zo stoličky, voľnejšie sa pohybovať. Niekoľko minút sa môžu členovia skupiny rozprávať. Takto si zvykajú hovoriť tichšie.

Prácou v skupine a v dvojiciach žiaci duševne pookrejú a ďalšie minúty vyučovania už učiteľ nemá problémy udržať ich pozornosť. Nemusí tak často žiakov upozorňovať, aby nevyrušovali, správne sedeli a podobne. Zostavenie rôzne náročných úloh umožňuje individualizáciu vyučovania a optimálny rozvoj každého žiaka.

Veľmi dôležité je vytvárať elementárne problémové situácie, aby žiaci samostatne hľadali odpoveď na otvorenú otázku učiteľa. Tým, že žiak jednoduchou aplikáciou pojmov dospeje k poznaniu, že dáva odpoveď na otázku učiteľa a vlastným postupom skúma, objavuje a rieši problémy, rozvíja v sebe schopnosť aktívne, samostatne a tvorivo myslieť.

Ak menej odvážni a tichí žiaci pracujú v dvojiciach alebo v skupinách so sebavedomými a odvážnymi deťmi, ich osobnosť sa nerozvíja, zostávajú v pozadí. Ak sa však z týchto detí zostaví samostatná dvojica, pracujú veľmi dobre. Na riešení úloh sa pokojne dohodnú. Navzájom sa doplňajú, čím získavajú sebadôveru a istotu. Po určitom čase ich potom môžeme zaradiť k výbornému a odvážnemu žiakovi. Neskoršie sa vedia uplatniť a byť rovnocennými partnermi.

Iná je práca so slabšie chápajúcimi a horšie prospievajúcimi žiakmi. Môžeme im zadať menej náročné úlohy alebo ich priradíme k dobrému žiakovi, ktorý sa s nimi podelí o svoje vedomosti, je ochotný im s úlohou pomôcť. Ak dostanú menej náročné úlohy, získavajú sebadôveru (nie je však vhodné stále zadávať len ľahšie úlohy).

Práca v skupine a v dvojiciach pomáha:
- vytvoriť istotu v práci a vo vystupovaní žiakov;
- prekonať jednostrannosť hromadného vyučovania;
- udržiavať disciplínu;
- zoskupovať žiakov s rozličnou úrovňou schopností a tempom výkonu;
- umožniť prechod k diferencovanému vyučovaniu;
- aktivizovať schopných žiakov;
- podnecovať slabších žiakov;
- zlepšovať pracovné návyky;
- skvalitňovať ústny a písomný prejav.

Na základe konkrétnych príkladov sú žiaci schopní utvoriť si logickú štruktúru poznatkov.

Písanie

1. Písomný prejav žiaka
2. Zásady pri písaní

A. Blok prípravných cvikov Moje prvé čiary
B. Prvý nácvik písania písmen – Píš s MIMOM
C. Súbor písaniek s predtlačou Písmenká moji kamaráti
D. Diktáty a pochvala

1. Písomný prejav žiaka

V 1. ročníku ZŠ sa má žiak naučiť písať jednotlivé tvary písmen malej a veľkej abecedy a začleňovať ich do slabík, slov a viet.
Písmená majú predpísané tvary. Vzory písmen sú v šlabikári a v písankách s predtlačou. Niektoré písmená súčasnej abecedy majú zoštíhlené tvary. Ide o písmená:
- s oválmi: *A*, *a*, *ä*, *O*, *o*, *ô*, *g*, *d*;
- s oblúkmi: *C*, *Č*, *c*, *č*, *Ch*, *ch*, *G*, *E*.

Písmo má byť úhľadné, so symetricky členenými tvarmi. Slová sa píšu plynulo jedným ťahom. Od žiakov sa vyžaduje:
- vnímať jemné rozdiely v tvare písma a ich genézu,
- analyzovať a syntetizovať,
- uvedomiť si pozíciu písmena v slove a logicky ho začleňovať,
- koordinovať vizuálno-motorickú činnosť so slucho-vo-abstraktným myšlienkovým procesom.

Žiaci si teda majú osvojiť techniku písania, ktorá je organicky spätá s myslením a rečou. Kvalita písma závisí od:
- psychických procesov a schopností žiaka,
- prístupu učiteľa a metodického postupu výučby písania.

Aké sú požiadavky na písomný prejav žiakov? Didaktika čítania a písania v 1. ročníku ZŠ sa zameriava na 3 základné požiadavky kvality písma – na čitateľnosť, úhľadnosť a zručnosť.[1]

Čitateľnosť písma
- Tvary písmen sú zreteľné, dôkladné a presné, zodpovedajú predpísaným tvarom.
- Medzery medzi písmenami a slovami sú primerané a pravidelné (na šírku nožičiek písmena *u* alebo *n*).[2]
- Diakritické znamienka sú správne umiestnené.
- Rukopis bez škrtov, prepisov, machúľ, teda čistý.

Úhľadnosť písma
- Sklon písmen je pravidelný.
- Dobré rozmiestnenie písmen a slov v priestore.

Zručnosť
- Písanie plynulé, jedným ťahom.
- Písanie diakritických znamienok až po napísaní slova.
- Ľahký pohyb ruky po papieri.
- Rovnomerný tlak na ceruzku a pero.

Úlohou učiteľa nie je len naučiť žiaka písať, ale aj sledovať defektné tvary písmen, nejasné spoje, trasľavé písmo a podobne. Musí vedieť analyzovať písmo a upozorňovať žiakov na odchýlky od predpísaných štandardných tvarov. Učiteľ musí byť vzorom v predpisovaní správnych tvarov, veľkostí a sklonu písmen.

Veľkosť písmen si žiaci nacvičujú v písankách s predtlačou. Prvé štyri riadky sú predpísané – žiaci píšu podľa vzoru. V ďalších štyroch riadkoch píšu voľne, na základe predchádzajúceho nácviku.

Veľkosť písmen sa určuje pomerom medzi písmenami strednej výšky a písmenami hornej a dolnej dĺžky. Pomer je určený 1 : 1 : 1, napríklad:

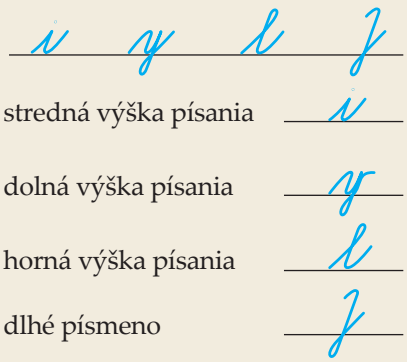

Vzor dodržiavania rovnakých výšok písmen

Žiakom, ktorým robí problém dodržiavať rovnakú výšku písmen, odporúčame v písanke vyznačiť pomocnú linajku. Žiaci získajú sebadôveru a po niekoľkých týždňoch dokážu písať aj bez pomocnej linajky.

Niektorí žiaci píšu nadmerne veľké písmená, iní ich zas neúmerne zmenšujú. Pozornosť treba venovať grafomotoricky nezručným žiakom, ktorí píšu nad alebo pod linajku.

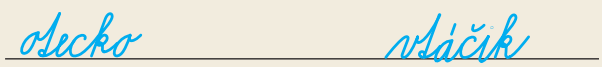

Príliš úzkostliví žiaci majú trasľavé písmo. Neposední a psychicky nevyrovnaní žiaci nedodržiavajú sklon písma. Takíto žiaci obyčajne sedia pri písaní nesprávne. Nohy majú prekrížené, chodidlá vykrútené, trup otočený, predlaktie zle položené na písacej ploche. Hlava je príliš naklonená a zatieňuje dopad svetla. Majú nesprávne položenú písanku. Vykrúcajú zápästie a ceruzku (pero) držia kŕčovito. Všetky písmená v slove musia mať rovnaký sklon.

Najvhodnejší sklon písma je 70°.

Prijateľný sklon písma je od 60° do 85°.

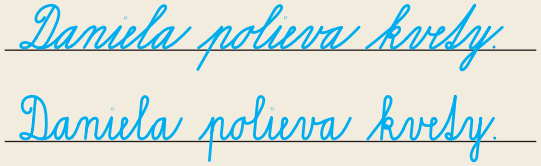

[1] Brťka, J. – Halaj, J. *Didaktika čítania a písania v 1. ročníku ZŠ.* Bratislava: SPN, 1981.
[2] Šupšáková, B. Chyby a poruchy. In: *Detské písmo.* Bratislava: Bradlo, 1991. s. 45. ISBN 80-7127-045-8.

Pri menšom sklone písmená ležia (a), pri väčšom sklone sú písmená odvrátené (b).
Nevhodné sú písmená napísané kolmo na linajku (c).

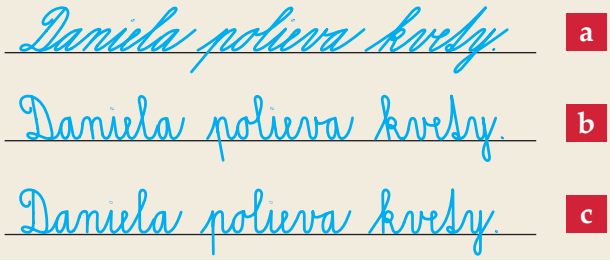

Žiaci píšuci ľavou rukou
Počet detí píšucich ľavou rukou v posledných rokoch kontinuálne narastá. (Uvádza sa, že v súčasnej populácii je približne 10 % ľavákov – podľa TASR 12. 08. 2007). Ľavorukosť je prirodzený jav.

Akceptuje sa vôľa žiaka, ktorou rukou bude písať. Odborníci odporúčajú, aby si učiteľ hneď od začiatku všímal motorickú lateralitu, ako deti uchopujú predmety, ktorou rukou sa hlásia. Môže tak rozpoznať ľavorukosť, ktorá nebola hlásená pri zápise, či doteraz zistená v rodine. Výsledky nemeckej štúdie[3] ukázali, že ľaváci a praváci podávajú pri písaní rovnaký výkon. Môžu rovnako rýchlo, automatizovane a čitateľne písať ako praváci, ak majú vytvorené vhodné podmienky.

Dôležité je, posadiť ľaváka k ľavákovi, alebo vľavo od praváka. Nemalo by sa stať, že dieťa len z dôvodov svojej ľavorukosti bude sedieť v lavici samo. Mohlo by totiž svoju ľavorukosť následne vnímať ako hendikep – upozorňujú odborníci projektu *Ako správne písať*.[4]

Svetlo by malo dopadať z pravej strany alebo spredu. Písanky sú naklonené doprava so sklonom pravého horného rohu dolu. Sklon písanky sa upravuje od stredovej polovice tela. U ľavákov tolerujeme sklon písma. Prikláňajú sa k stojatému písmu. Vhodné je upozorniť žiakov na začiatok písania vždy od okraja riadka. Pomáha to udržiavať smer písma doprava. Ak žiak začína písať zrkadlovo, stačí viac pootočiť písanku. Ľavák by mal ruku pri písaní stláčať trochu chrbtom hore, ale prsty nechať pod linajkou. Môže sledovať, čo píše a nerozmazáva písmo.

V písanke s predtlačou majú žiaci vzorové písmo napísané vpravo v riadku.

Precvičovanie ľavákov na pravákov je v rozpore s rešpektovaním individuálnych vlastností jednotlivca. Zanecháva nepriaznivé psychické následky.

1.1. Zásady pri písaní

Pri písaní viesť žiakov hneď od začiatku k dodržiavaniu niekoľkých zásad, pretože písacie návyky si vytvárajú hneď od prvých pokusov v písaní. Z praxe vieme, že ak si dieťa zafixuje nesprávne návyky, tieto sa neskôr len ťažko odstraňujú.

Faktory ako dopad svetla, výška nábytku, správne sedenie a držanie písacích potrieb či uvoľnenie ruky sú predpokladom úspešného a radostného písania.

Svetlo má na písaciu plochu dopadať u pravákov zľava a ľavákov z pravej strany. Umelé osvetlenie musí mať dostačujúcu intenzitu. Písanie by nemalo byť zaradené na prvú vyučovaciu hodinu, keď nie je učebňa ešte dostatočne osvetlená denným svetlom (zimné obdobie).

Dôležitý je výber a rozmery nábytku. Žiaci majú sedieť pohodlne a stabilne na celej stoličke, obe chodidlá majú byť celou plochou opreté o podlahu. Výška nábytku sa orientuje podľa priemernej výšky prvákov (približne 120 cm).[5]

Do vyučovacích hodín treba vkladať vhodné relaxačné a uvoľňovacie cvičenia, ktoré môžu poslúžiť ako motivácia pre ďalšiu činnosť.

Správne sedenie pri písaní (praváci)
Slabšiu kvalitu písma niekedy spôsobuje aj nesprávne sedenie pri písaní. Dôležité sú tieto zásady.
- Žiak má sedieť na celom sedadle stoličky (nie na okraji).
- Nohy má mať celou plochou chodidla na podlahe, v kolene zohnuté. Majú tvoriť pravý uhol so stoličkou. Ľavá ruka môže byť mierne predsunutá.
- Hlava a trup majú byť mierne naklonené dopredu (nedotýkať sa písacej dosky).
- Vzdialenosť očí od písanky má byť 25 – 30 cm (odmeriame ju položením žiakovho lakťa na písaciu dosku a priložením prstov k čelu).
- Ruky môžu byť voľne položené na písacej doske do pravého uhla. Dve tretiny sú položené a jedna tretina (lakeť) je voľná. Ľavá ruka pridržiava a posúva písanku.
- Písanka má zvierať s hranou lavice uhol 15° – 25°. Pravý dolný roh písanky je asi o 3 – 4 cm vyššie ako ľavý.
- Písanka je položená od strednej roviny tela šikmo hore doľava.
- Pravá ruka píše.

Držanie písacích potrieb (praváci)
Písacie potreby držíme palcom, ukazovákom a prostredníkom. Palec je položený vyššie, mierne ohnutý, pridržiava ceruzku, farbičku, pero z ľavej strany. Prostredník pridržiava pero sprava prvým článkom. Opretý je o ďalšie dva prsty mierne ohnuté, ukazovák prečnieva nad palcom. Od hrotu pera je vzdialený 2 – 3 cm. Ruka sa zľahka dotýka papiera.

Písací nástroj treba držať zľahka. Kŕčovité držanie ceruzky alebo pera je chybné (napríklad: nízke držanie pri hrote, vysoké držanie od hrotu pera, priveľký tlak na papier).

Denným písaním sa jemné svalstvo prstov ruky zdokonaľuje, pohyby sa zmechanizujú. Na konci školského roka sú žiaci 1. ročníka zruční, u väčšiny je písmo úhľadné. Nesmieme zabúdať na každodenné uvoľňovacie rozcvičky prstov a ruky pred písaním (spojené s riekankami), napríklad:

Korálky sa roztrhali,
po zemi sa rozsypali.
Kde ich nájdem, kde ich mám,
všetky si ich pozbieram.

Šiel zajačik, ťapky, ťapky,
na trávniček, ťapky, ťapky.
Skoč, zajačik, zvesela,
a hľadaj si priateľa!

Šup, korálky, na nitku, okrášlime Editku.
Editka je mladá, má korálky rada.[6]

[3] Motorische Schreibleistung von linkshändigen und rechtshändigen Kinder, 1 – 4, Sattler & Marquardt, 2010.
[4] Písanie ľavákov. In: *Ako správne písať, ako správne kresliť* [online]. Centropen, a.s. © 2023 [cit. 2023-09-14]. Dostupné na: https://www.ako-spravne-pisat.sk/pisanie-lavakov/
[5] *Ako správne písať, ako správne kresliť* [online]. Centropen, a.s. © 2023 [cit. 2023-09-14]. Dostupné na: https://www.ako-spravne-pisat.sk/
[6] Rovný, M. – Kabáčová, B. – Granec, K. *Pohybové hry detí predškolského veku.* Bratislava: SPN, 1986

Písanie by nemalo žiakov stresovať. Hlavne slabších žiakov nezaťažujeme úlohami navyše, ale hľadáme a odstraňujeme príčiny neúspechu v písaní.

Každý žiak nemá rovnako vyvinutú psychomotoriku, nie každý dokáže ovládať jemné svalstvo ruky. U takýchto žiakov musí učiteľ vyzdvihovať čiastkové úspechy (hoci i jedno napísané písmeno z celku), povzbudzovať ich a pomáhať im prekonávať ťažkosti. U iných, menej zručných žiakov zas vyzdvihuje húževnatosť, trpezlivosť a usilovnosť. Učiteľ nemôže mať na všetkých žiakov rovnaké meradlo hodnotenia písania.[7]

A. Blok prípravných cvikov *Moje prvé čiary*

Proces písania je pre žiaka rovnako náročný ako zvládnutie techniky čítania. Písaniu písmen predchádza prípravné obdobie. Zamerané je na uvoľnenie ruky a nacvičenie základných cvikov, z ktorých sa skladajú písmená. Uvoľňovacie a prípravné cviky sa nacvičujú na väčších plochách, než sú písanky 511 pre 1. roč. ZŠ. Motivačne sú orientované na prvé strany šlabikára a sú zostavené postupne od najjednoduchších (rovné a šikmé čiary) k náročnejším a zložitejším.

Prípravné cviky sú rozvrhnuté na dvojstrany. Jedna strana je motivačný obrázok skladajúci sa z elíps, na ktorom sa ruka rozcvičuje. Ide o zväčšený tvar cviku, na ktorom je vyznačený šípkami smer písania. Je to cvičná strana, tvar sa obťahuje farbičkami plynulými pohybmi viackrát.

Na druhej strane bloku sú širšie riadky. V prvých dvoch sa cvik píše väčší. V treťom riadku sa strieda cvik cez celý riadok s menším. Štvrtý riadok je zmenšený cvik. Má i pomocnú linajku. Medzery medzi jednotlivými tvarmi naznačujú bodky. Žiakom v tomto období nerobí problém napísať správne a presne tvarovo veľký cvik. No ak sa tvar zmenšuje, žiak píše nepresne, nedodržiava správnosť.

Odporúčané formy práce

- Učiteľ napíše na tabuľu zväčšený cvik.
- Jednotlivé časti a osobitosti cviku vyznačí farebne.
- Pri vyznačovaní využíva slovný komentár.
- Žiaci píšu vo vzduchu.
- Všetci žiaci píšu na tabuľu. (Vhodné sú i stierateľné tabuľky formátu A4, prípadne bočné nástenné tabule pre žiakov.)
- Prípravné cviky neodporúčame cvičiť na zvláštny papier. Treba písať rovno do bloku prípravných cvikov.
- Pri písaní na pravú stranu sa odporúča napísať najprv jeden cvik v riadku. Žiaci pokračujú v písaní, až keď učiteľ skontroluje správnosť. Zruční a pohotoví žiaci môžu pokračovať samostatne. Učiteľ pracuje individuálne so žiakmi, ktorí píšu chybné tvary.

Strany 1 – 5. Žiaci si rozcvičujú ruku na elipsovitých predlohách postavičiek, potom precvičujú vedľa predlohy viackrát po stope farebnými ceruzkami.

Strany 6 – 7. Sú zamerané na rovnomerný, neprerušený pohyb ruky (cesta po diaľnici autom), zľava doprava a opačne. Ďalšie strany zvyšujú požiadavky na presnejšie vystihnutie pohybu, tvaru a veľkosti.

Strany 8 – 11. *Oválko ide do školy*. Grafická príprava krúžením po postavičke Oválka a napodobňovaním správneho písacieho pohybu písaním šikmých čiar odspodu hore.

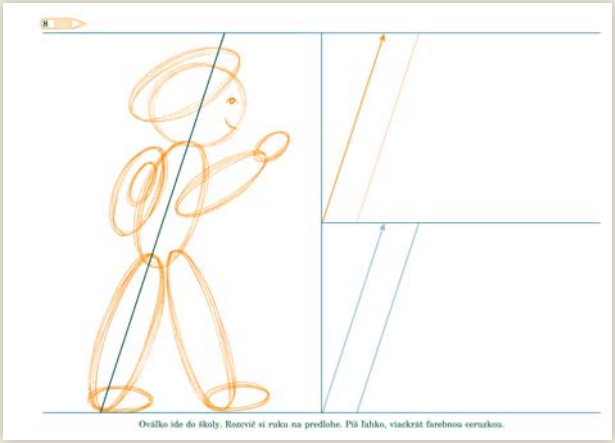

Strany 12 – 15. *Ováločka ide zo školy*. Opačný pohyb zhora nadol.

Strany 16 – 19. *Oválko na ihrisku*. Žiaci napodobňujú pohybom vykopávanie lopty, rozcvičujú ruky na elipsovej postavičke. Farbičkami reprodukujú grafický pohyb tak, ako vzniká. Naznačujú to šípky na zväčšenom tvare. Cvik je príprava na písanie *1, l, i, u, e*. Postupujeme od písania väčších tvarov k menším, vyžadujúcim jemnejšie pohyby ruky.

Strany 20 – 21. Uplatňujú sa predchádzajúce prvky, ale o stupeň náročnejšie. Cviky sa začínajú písať zo stredu riadka smerom hore. Pomôckou je slabá stredná linajka (raster). Je to príprava na písanie *1, 2, U, J, M*. Túto stranu využijeme na hodine matematiky.

Strany 22 – 29. *Oválko a Ováločka cvičia*. Žiaci napodobňujú predklon a prednoženie v sede. Cvičia horný a spodný oblúk. Príprava na písmeno *m* a samohlásky *i, e, a*.

Strany 30 – 33, 38 – 41. *Lastovička sa učí lietať. Lastovička odlieta.*
Pohybom sa znázorňuje horná a dolná slučka. Príprava na písmená *e, l, b, k, j, g*.

Strany 34 – 37. *Oválko cvičí.* Písanie vlnovky – príprava na písanie písmena *v*.

Strany 42 – 45. *Krájame jablko*. Prípravný cvik na písanie písmena *a*.

Odporúčame pred očami detí rozkrojiť jablko, upozorniť na rez a oblúk. Ak žiaci pochopia pohyb rezu, dokážu správne napísať písmeno. Nepíšu elipsu – „slivku". S trpezlivosťou treba pristupovať k žiakom, ktorí majú pri vstupe do školy nedostatky v jemnej motorike ruky. Ak sa v prípravnom období zistia u niektorých žiakov grafomotorické nedostatky, nevyžadovať od nich v začiatkoch zmenšené cviky v štvrtých riadkoch druhej dvojstrany.

TIP
Neodporúčame zaťažovať žiakov dlhými písomnými cvičeniami. Písanie prípravných cvikov i písmen by nemalo trvať dlhšie ako 20 – 25 minút, vrátane cvikov na uvoľnenie ruky.

[7] Šupšáková, B. *Písmo a písanie*. Bratislava: UK, 1998. ISBN 80-223-1293-2.

Čas zvládnutia písania na vyučovaní nie je u všetkých žiakov rovnaký. Zručnejší žiaci za kratší čas napíšu predpísané riadky. Menej zruční sú pomalší. Aby sa šikovní nenudili a nevyrušovali, sú im venované posledné strany bloku so zábavnými obrázkami zvierat a vecí. Píšu jedným ťahom po predlohách denne vždy inou farebnou ceruzkou.

a. Príprava na písanie písmen

Čítaniu i písaniu musí predchádzať cieľavedomá metodická, psychická a motorická príprava. Prípravné obdobie i obdobie vyvodenia samohlások je veľmi dôležité pre úspešný štart do čítania a písania. Analýza slov pri vyčleňovaní a poznaní samohlások v slove, výcvik fonetického sluchu majú základný význam i pre písanie.

Nácviku písania vyhovuje poradie vyvodenia písmen v šlabikári. Vyvodenie samohlások a potom spoluhlások uľahčuje žiakom písanie niektorých písmen a spojov. Písmená sa v náročnosti striedajú. Zložitejšie písanie spoluhlások, slabík a slov sa nacvičuje v neskoršom období, keď sú žiaci zručnejší. Kým sa vyvodia prvé spoluhlásky, zvládnu žiaci aj analýzu slov. Sú pripravení na písanie podľa počutia.

Prvé písmená sa nacvičujú pomalšie – hlavne písmeno *a*. Nacvičujeme ho 4 až 5 dní. Dodržiava sa zásada postupnej náročnosti. Neodporúča sa v jeden deň (hoci na dvoch vyučovacích jednotkách) vyvodzovanie dvoch tvarov písmen (malé i veľké písmená).

Pri precvičovaní je dôležité logické spojenie tvaru malého a veľkého písmena, výšky tvaru a veľkosti riadku.

Dôležité je striedanie malých a veľkých písmen v riadku. Striedanie dĺžky písmen tvorí základ na správne pravopisné písanie slov.

Odporúčané postupy nácviku písania písmen

- Motivácia – analýza slov vhodnej básničky alebo pesničky.
- Napísať zväčšený tvar písmena na tabuľu.
- Farebne vyznačiť písacie tvary, spájať jednotlivé prvky, komentovať.
- Napísať písmeno do riadka na tabuli. Upozorniť na medzery medzi jednotlivými písmenami v riadku. Predchádzať zhusťovaniu písmen (písanie bez medzier). Žiaci, ktorí takto píšu, nestihnú ukončiť písanie v určenom čase. Dbať na správny pomer výšky písmen.
- Žiaci vymodelujú písmeno z mäkkých drôtikov (každý žiak potrebuje 3 – 4 farebné drôtiky). Možno použiť aj hrubší špagát (asi 1 m). Písmená sa môžu modelovať aj z plastelíny, písať prstom do krupice… alebo ďalšie hravé aktivity.
- Žiaci píšu nové písmeno najlepšie na stierateľné tabuľky A4. Učiteľ kontroluje žiakov, usmerňuje a opravuje chyby.
- Písanie do písanky.

TIP

Stierateľná tabuľka je ideálna pomôcka pre prvákov. Najefektívnejšie využitie má pri nácviku písania písmen, slabík, slov. Výhodou je, že žiak môže písmeno viackrát napísať a zotrieť, až kým dokáže napísať správny tvar. Pomôcka podporuje rozvoj šikovnejších, priemerných i slabších žiakov hravou formou. Učiteľ si v krátkom čase urobí prehľad o správnosti riešenia u všetkých žiakov, čo žiaci nepociťujú ako kontrolu, ale ako pomoc. Úlohy riešia naraz všetci žiaci, nikto sa nenudí, všetci pracujú aktívne bez toho, aby si učenie uvedomovali. Na tabuľky píšu aj pri práci v dvojiciach i skupinách. Keď vyriešia jednu úlohu alebo sa pomýlia, zotrú a užívajú tabuľky ďalej. Stierateľné tabuľky možno využívať i na ostatných predmetoch.

b. Písanie slabík

Po nacvičení spoluhlásky *m* sa začnú písať prvé slabiky v poradí *me, mé, mi, mí, mu, mú, ma, má, mo*. Na ľavej strane písanky sa píšu zväčšené slabiky cez celý riadok. Zväčšený tvar a linajkou označená výška písmen v slabike sú dobrým pomocníkom pri nácviku. Na pravej strane písanky sú slabiky v normálnej veľkosti a súčasne sa striedajú krátke a dlhé slabiky – ďalší stupeň náročnosti. Slabiky *ma, mo* sa nacvičujú na ďalšej vyučovacej hodine. Vysvetleniu a precvičeniu pripojenia *a, o* k písmenu *m* treba venovať mimoriadnu pozornosť. Až na ďalších hodinách sa nacvičujú slabiky s veľkým *M*. Precvičujú sa striedaním slabiky s veľkým a malým písmenom *M, m*. Poslednou fázou nácviku slabík je prepis tlačených slabík písaným písmom. Predstavivosť a zručnosť v písaní je samostatná práca. Nejasnosti si žiaci môžu overiť na prvej strane písanky, ktorá je nápovedná. Štyri tvary písmen, ktoré sa v písanke nacvičujú, sú spojené s nápovedným obrázkom. O stupni zvládnutia písania spamäti sa učiteľ presvedčí diktátom.

Slabiky s nasledujúcimi spoluhláskami sa nacvičujú podobne.

- Učiteľ píše zväčšenú slabiku na tabuľu za aktívnej účasti žiakov (diktujú poradie písmen).
- Učiteľ upozorňuje na správny pomer výšky písmen, ťažšie spojenia, písanie jedným ťahom (znamienka sa píšu až po napísaní slabiky).

Osobitnú pozornosť a viac času treba venovať písaniu spojov typu *vo, bo, vr, br* (prípojnosť).

c. Písanie slov

Odporúčané postupy

- Zopakovanie písmen z nástenných tabúľ.
- Zopakovanie slabík z kartičiek napísaných písaným písmom.
- Analýza a syntéza slov, ktoré sa budú písať.
- Čítanie slov z kartičiek (didaktická hra).
- Predpísanie zväčšeného slova na tabuľu.
- Komentovanie jednotlivých spojov a písmen v slove.
- Upozornenie na písanie slov jedným ťahom a na nesprávny pomer výšky písmen.
- Napísanie slov žiakmi na tabuľu.
- Vyhodnotenie napísaného. (Na tabuľu nepíšu všetci žiaci. Píšu len menšie skupinky – najlepší alebo najslabší píšuci. Skupina menej zručných žiakov píše s pomocou učiteľa.)
- Prečítanie napísaného slova z tabule.
- Písanie do písanky. Počas samostatného písania do písanky si učiteľ všíma držanie ceruzky (pera), sklon písanky, správne sedenie žiakov pri písaní, správnosť tvarov, spojov, sklon písmen (hlavne u menej zručných píšucich).
- Sledovanie rýchlosti písania (usmerňovať pomalších žiakov).

Slová s prvými spoluhláskami sa nacvičujú systémom v jednom riadku rovnaké slovo. Neskôr sa v jednom riadku striedajú dve slová, napríklad: misa – *misu, sova – sovu*.

Slová, ktoré sa nacvičujú, obyčajne navzájom súvisia obsahovo alebo gramaticky.

mama	*malí*	*milí*
mamu	*malá*	*milá*
mame	*malé*	*milé*
máme	*málo*	*milo*

Veľké písmená sa precvičujú písaním mien alebo jednoduchých viet. Vety sa môžu doplniť jednoduchou kresbou.

Ema	*Lila*
Emu	*Leo*
Emo	*Lea*
Eme	*Milo, Mila*

Ela má malú (obr. bábika).
Milo má malé (obr. auto).
Lila má milú (obr. žena/mama).

Žiaci odpisujú z tabule alebo zo šlabikára. Každý napísaný text si musia prečítať a skontrolovať. Dbáme na to, aby neodpisovali slová po písmenkách, ale aby si prečítali celé slovo a písali ho jedným ťahom. Kladieme dôraz na dodržiavanie veľkostí písmen, správny pomer dĺžok, sklon písma a na všetky potrebné znamienka. Vedieme žiakov k tomu, aby nielen správne odpisovali, ale aj úhľadne a čisto písali.

Všetky písomné prejavy žiaka musí učiteľ opraviť. Chyby, týkajúce sa tvaru písmen, veľkosti, sklonu, pripájania, musí učiteľ opraviť na vyučovacej hodine spolu so žiakom. U menej zručných žiakov treba nájsť aspoň jedno písmeno alebo slovo napísané správne. Ak sa žiakovi písanie začalo dariť až v poslednom riadku, učiteľ ho pochváli za usilovnosť a vytrvalosť.

Pochvalou treba hodnotiť aj čiastkové úspechy menej zručných žiakov, aby sa tešili z každého úspechu, z každého nového písmena, z každého dňa v škole.

Vhodné je privykať žiakov na sebahodnotenie, byť sebakritickí, poznať, čo napísali dobre, čo musia zlepšiť. Vyučovacia hodina by sa mala končiť výstavkou všetkých prác. Nie je chybou, ak učiteľ 1. ročníka odmení žiakov do písanky pečiatkou s včeličkou, hviezdičkou alebo pochvalou. Závisí od učiteľa, akú stupnicu hodnotenia vytvorí. Niektorí žiaci sa tešia, keď sa učiteľ pod pekne a bez chyby napísané cvičenie podpíše červeným perom.

Na hodinách písania má byť pokojná atmosféra s dostatkom času na písanie. Od prvých dní treba žiakov nechať navykať na ukončenie písania v určenom čase. Nepodporovať pomalé či lajdácke/nedbalé písanie. Ale ani nezamieňať písanie so súťažením „kto skôr dopíše“.

TIP
Dôležitá je príprava na písanie. Osvedčili sa riekanky s cvičením prstov ukončené slovami: „Správne sa posadím, ceruzku/pero do ruky uchopím, písanku mierne nakloním. Budem držať správne hlavu a dbať pritom na úpravu.“ Riekanka žiakov upokojí. Pripomenie zásady správneho sedenia, držania ceruzky a pera pri písaní.

Čím píšeme?
Prvé prípravné cviky v bloku sa píšu farebnými ceruzkami. Neskôr píšeme mäkkou ceruzkou. V písankách s predtlačou sa na ľavej vyvodzovacej strane s elipsovými obrázkami použijú len farebné ceruzky. Písať perom sa odporúča až pri zhrnutí učiva o samohláskach. V tomto období sú už žiaci pomerne zruční v písaní písmen.

B. Prvý nácvik písania písmen *Píš s MIMOM*

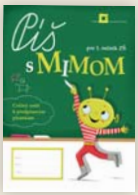

Píš s MIMOM je cvičný zošit určený na prvé nacvičovanie písaných písmen pre pravákov i ľavákov. Možno ho využiť na spoločnú alebo individuálnu prácu v škole, ale i na samostatné precvičovanie písania doma alebo v školskom klube.

Celostranové rozloženie nácviku malých a veľkých písaných písmen umožňuje bezstresový a diferencovaný tréning. Deti s neistou grafickou motorikou majú dostatok priestoru na postupný nácvik podľa vlastného tempa.

Systematický nácvik písania grafém pomáha deťom upevniť a zautomatizovať si správnu formu písaných tvarov grafém. Zautomatizovanie písania písmen im neskôr uvoľňuje priestor, sústrediť sa viac na formulácie a správnosť napísaného.

Píš s MIMOM odporúčame využiť ako doplnok paralelne s požívaním písaniek Písmenká – moji kamaráti.

Graficky pútavé úlohy v strede každej strany slúžia na hravú regeneráciu pozornosti pri písaní, ale i ako spätná väzba učiva. Ak sa tu u detí ukáže neistota, treba pristúpiť k cielenej podpore. Deti tu nájdu cvičenia na zvukové a optické určenie polohy hlásky na začiatku, v strede alebo na konci slova, na tvorbu a dopĺňanie slabík a na čítanie s porozumením. Cvičenia sú intuitívne, napriek tomu odporúčame ich riešenie zaviesť na začiatku spoločne.

Po vypracovaní každej strany sa žiak môže sám ohodnotiť, ako sa mu darilo. Podľa vlastného pocitu vyfarbí príslušnú MIMOVU tváričku.

Cvičný zošit obsahuje:
- vzor na nácvik tvarovania písmena s červenými šípkami,
- veľké tvary písmen na uľahčenie prvých pokusov písania,
- bodkované tvary písmen ako nápoveda,
- pomocná linajka pre udržanie správnej výšky písmen,
- zvýraznená základná linajka pre ľahké ukotvenie písmen,
- vzorové písmená pre ľavákov na pravej strane,
- didaktické cvičenia v strede na regeneráciu pozornosti a motoriky,
- nápovedné obrázky na lepšie zapamätanie písmena,
- v poslednom riadku opakovanie predchádzajúceho písmena.

C. Súbor písanie s predtlačou
Písmenká – moji kamaráti

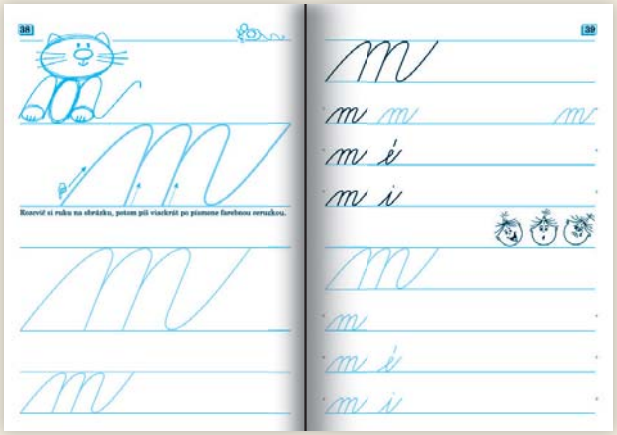

PÍSANKA 1
Vnútorná strana obsahuje nákresy správneho držania ceruzky, pera pre pravákov i ľavákov, písanú abecedu v spojitosti s tlačenými tvarmi v poradí, v akom sa preberajú (slúži ako pomôcka pre žiaka).

Pravá strana je venovaná nápovedným obrázkom a písmenám, ktoré sa v zošite nacvičujú a precvičujú. Dvojstrany, na ktorých sa písmená vyvodzujú, navzájom súvisia.

Na ľavej strane je nápovedný obrázok, na ktorom sa farebnými ceruzkami rozcvičuje ruka a zväčšený tvar nového písmena vyznačený farebnými šípkami. Je určený na dokonalé zmyslové vnímanie osobitosti preberaných písmen. Zväčšený tvar písmena žiaci nacvičujú ceruzkou.

Prvé štyri riadky sú predpísané. Nacvičujú sa v škole. Predpísané je i písmeno pre ľavákov. Jeden riadok je prázdny. Obsahuje hodnotiace znaky – tváričky:
- usmiata = spokojná,
- neutrálna = spokojná len spolovice,
- smutná = nespokojná.

Žiaci vyfarbia tvárničku podľa vlastného uváženia, ako sa im podarili riadky písmen napísať. Môžu použiť viac variácií hodnotenia, ak všetky riadky neboli na rovnakej úrovni.

Prvé dni učiteľ konzultuje so žiakmi dôvody sebahodnotenia. Väčšina žiakov sa hodnotí objektívne, len niektorí preceňujú alebo podceňujú svoju prácu. Učiteľ ich musí v začiatkoch správne usmerniť. Neskôr sú žiaci objektívnejší. Učiteľ by nemal zasahovať do sebahodnotenia. Hodnotí len posledné 4 riadky domácej úlohy.

Pri prvých písmenách abecedy sú predtlačené aj posledné štyri riadky. **Strany 2 – 4** sú výnimočné netradičným postupom nácviku *A* na zväčšenej ploche (cez dva riadky). Normálnu veľkosť prvého písmena by žiaci bez predchádzajúceho zväčšenia nepísali správne.

V poslednom riadku sú problémové úlohy. Žiaci majú určiť, ktoré časti malých a veľkých písmen patria k sebe. Správne časti spájajú farebnými oblúčikmi alebo dopíšu chýbajúcu časť písmen.

Po vyvodzovacích dvojstranách nasledujú dvojstrany, na ktorých sa nové písmená a slová precvičujú v súvislostiach. Malé s veľkými, krátke s dlhými...

Strany 20 – 23 sú určené na tieto cvičenia:
- spájanie tlačených písmen s písanými tvarmi,
- dopisovanie tvarov písaných písmen pod tlačené písmená
- dopisovanie chýbajúcich častí písmen (problémové úlohy),
- pripísať k veľkému písmenu malé, ktoré žiaci vyberajú z radu písmen a označia ho farebne,
- k malému písmenu vyhľadať z viacerých možností veľké a pripísať,
- po analýze mien dievčat žiaci dopisujú *a*.

Podobné úlohy sú na konci písanky, **str. 46 – 47**.

V Písanke 1 je vyznačený pomocný farebný pásik, ako pomôcka pri nácviku normálnych tvarov veľkých samohlások a písmena *M*, ktoré sa nepíšu cez celý riadok. (Horná časť riadka je určená na mäkčene a dĺžne pri ďalších písmenách abecedy.)

Strany 21 – 45 sú venované písaniu tlačených písmen.

PÍSANKA 2
Má ten istý metodický postup ako Písanka 1. Obsahuje okrem nácviku jednotlivých písmen i nácvik prvých slabík a slov.

Prehľad písmen s obrázkami je na prvej strane a v strede písanky. Slabiky s písmenom *m* sú na ľavej strane zväčšené, na pravej je predpísaná veľkosť. Nácvik slabík sa začína najľahšími spojmi *me*, *mi*, až nasledujúci deň sa píšu slabiky *ma*, *mo*.

Na ďalších stranách sa precvičujú slabiky s *M*, *m*.

Pravá strana je venovaná prepisovaniu tlačených slabík (**s. 7**). Nácviku prvých slov je venovaná **dvojstrana 8 – 9**. Predpísané sú prvé štyri riadky, ďalšie štyri riadky sú bez napísaného vzoru. Žiaci v nich precvičujú základné slová alebo sa necháva voľnosť učiteľovi.

Písaniu slov predchádza sluchová i zraková analýza slova, zloženie slova z kartičiek, kociek. Žiakov treba upozorniť, že slovný základ je vo všetkých riadkoch rovnaký. Mení sa iba posledné písmeno.

Nacvičené slová sa používajú **na strane 10** v jednoduchej vete doplnenej obrázkom.

Hoci sú v písankách predpísané písmená, slová a vety, žiaci ich nemôžu odpisovať bez predchádzajúcej prípravy (predpísania učiteľom na tabuľu). Písanky s predtlačou nenahrádzajú predpísanie na tabuľu učiteľom. Pomáhajú iba šetriť čas na predpisovanie všetkým žiakom.

V strede písanky sú ľahšie problémové úlohy.

Na strane 21 je čítanie s porozumením a prepisovanie tlačeného textu. K obrázkom sa vyberajú vhodné slová.

Strana 24 je venovaná písaniu tlačených písmen.

Záverečné **strany 46 – 47** sú problémové úlohy skladajúce sa zo slov, ktoré sa nacvičovali na predchádzajúcich stranách. Zo slabík v nesprávnom poradí treba napísať slová. Riešenie je v ilustráciách. Zábavné i problémové úlohy odporúčame písať ceruzkou.

PÍSANKA 3

V písanke sa vyvodzuje a precvičuje ďalších 6 písmen abecedy v slovách, vetách a hádankových úlohách.

Na strane 9 žiaci dopĺňajú do mien detí vhodné slabiky. Vyberajú a píšu vhodné slová k obrázkom.

Na **strane 17** vyberajú vhodné dvojice nového písmena. Píšu nové slová so spoločnou slabikou. Farebne a správne vyznačujú vetu (odpoveď v ilustrácii). V slovách škrtajú prebytočné písmená.

Strany 25 – 47 sú venované písaniu tlačených písmen.

Strana 35 – do mien dopĺňajú chýbajúce písmená, slová a mená napíšu.

Strana 41 – čítajú s porozumením, podľa pozorovania obrázka píšu správne vety.

Strana 45 – z rozhádzaných slabík žiaci poskladajú a napíšu slová pomenúvajúce obrázok.

Strana 46 – diferencované zadanie, číslicu 100 žiaci nahrádzajú slovom, pomocou obrázka píšu nové slová.

PÍSANKA 4

Spoluhláskami *k*, *r* sa rozširuje slovná zásoba. Žiaci píšu vety skladajúce sa z 3 – 4 slov. Na určené písmeno vedia vymyslieť, nadiktovať a napísať viac slov (**pozri s. 17**).

Na strane 25 sú trojslabičné slová. Úlohou je pochopiť význam slova, napísať ho správne z rozhádzaných slabík. Úlohy sú o stupeň náročnejšie. Slabiky obsahujú i skupiny spoluhlások. Riešeniu úloh predchádza práca na tabuli a didaktické hry.

Strany 27 – 47 sú venované písaniu tlačených písmen.

Strany 40 – 41 obsahujú veselé vety. Úlohou žiakov je vetu napísať v správnom slovoslede a dopísať chýbajúce dĺžne a mäkčene. Úlohy tohto typu majú deti veľmi rady. Odporúčame písať ceruzkou.

PÍSANKA 5

Okrem vyvodenia ďalších písmen s mäkčeňom obsahuje i vyvodenie tvrdých spoluhlások. Nácvik každej spoluhlásky má v závere rozširujúce cvičenie zamerané na zábavné problémy. Do slov dopĺňajú žiaci nové písmená, upravujú slovosled viet. Kontrola riešení je v ilustrácii.

Dvojstrana 12 – 13 ponúka úlohy na čítanie a písanie s porozumením. Z dvoch slov treba vybrať a napísať to, ktoré vyjadruje obrázok.

Na stranách 23 – 24 sú úlohy, v ktorých sú niektoré slabiky v slove nahradené obrázkom.

Strany 25 – 47 sú venované písaniu tlačených písmen.

Na dvojstrane 30 – 31 má každá úloha tri kroky: doplniť chýbajúce písmeno, spojiť slovo s vhodným obrázkom a napísať slovo.

Strana 37 je náročnejšia. Obrázok vo vete žiak nahrádza správnym slovom. Vetu napíše písaným písmom. Učiteľ môže žiakom poradiť, aby si gramatickú správnosť slova overili vyhľadaním slov na predchádzajúcich stranách alebo v šlabikári.

Na strane 40 je malý žartík. Do všetkých viet je doplnený obrázok *žaby*. Žiaci majú podľa významu vety zmeniť slovo *žaba* na *žabu*, *žabe*. Pred zadaním samostatnej práce je potrebné vety viackrát prečítať (spoločne i jednotlivo).

Na strane 41 treba doplniť do slov *ž*, *z*. Slová napísať. Upozorniť, že mäkčeň zmení význam slova. Kontrola správnosti je v obrázkoch (*koza – koža*).

Strany 44 – 46 obsahujú úlohy s rôznym stupňom náročnosti. Zadávajú sa diferencovane. Učiteľ pracuje s jednotlivcami. Vhodné je upozorniť žiakov, že ak sú si neistí riešením úlohy, môžu si správnosť overiť v šlabikári alebo na tabuli.

Úlohy **na strane 45** sú náročnejšie. Žiaci majú zložiť vetu z rozhádzaných slov. Ak učiteľ upozorní na pravidlo – vetu začni písať slovom s veľkým písmenom, väčšina žiakov zvládne úlohu bez problémov. Všetky zábavné a rozširujúce úlohy treba písať ceruzkou.

PÍSANKA 6

Obsahuje nácvik a precvičenie posledných písmen. Žiaci sú už zruční v technike písania a čítania. V písanke je viac zábavných úloh na dopĺňanie slabík, slov a zapamätanie si gramatických javov.

Strany 4 – 5 obsahujú úlohy na precvičovanie mäkkých slabík v známych slovách, pomôckou sú obrázky.

Na strane 8 sú vety, v ktorých sa obrázok nahradí slovom. Úlohy tohto typu môžu nahradiť diktát (takzvaný obrázkový diktát). Problémový obrázok predstavujú „buchty a schody“ (*y* na konci slova). Nerozhodných žiakov môže učiteľ upozorniť na výslovnosť: hovoríme „buchti“ (mäkko?) alebo „buchty“ (tvrdo?). Slabší žiaci môžu slovo vyhľadať v šlabikári.

Strana 9 je zameraná na zmenu slova dĺžňom alebo písmenom. *Chyba – chýba*. Na pochopenie významu slova napísať vetu.

Strany 12 – 13 sú zamerané na doplnenie dvojhlásky do mien a na doplnenie dvojhlásky alebo *i*, *í* do slov vo vetách. Vety napísať.

Na strane 14 vyberajú žiaci vhodné slová do viet, napr. podľa vlastných návykov v jedení.

Strana 15 je venovaná doplneniu *u*, *ú*, *iu* do slov a viet. Vety s menami napíšu.

Na stranách 17 – 21 sa precvičujú slová, v ktorých je *ä*. Skladajú sa slová so spoločnou prvou slabikou. Zábavné problémové úlohy sú zostavené s rôznym stupňom náročnosti.

Strana 21 si vyžaduje logické myslenie.

Strany 26 – 27 sú zábavné. Žiaci vyhľadávajú slová vyjadrujúce obrázok, skryté v riadku písmen. Strana 31 je náročnejšia. Vyžaduje logické myslenie, zapamätanie si slov s *ô*. V ilustrácii treba nájsť slová, ktoré sa dopisujú do neúplnej vety. Slabších žiakov treba upozorniť, aby vetu začínali písať s veľkým písmenom.

Na strane 35 sú slová s *ľ* nahradené obrázkom. Názvy obrázkov nájdu žiaci na predchádzajúcej strane.

Na stranách 38, 39, 40 sú príťažlivé príbehy na precvičovanie *ou*. Najprv dopĺňajú koncovku *ou*, tlačené vety píšu písaným písmom.

Na strane 40 dopĺňajú slová do viet, vytvárajú dvojice podľa ilustrácií.

Strana 41 má viacej riešení, viac kombinácií. Okrem dopĺňania vhodného slova môžu vyfarbiť príslušné koliesko.

Záverečnú dvojstranu môžu žiaci dopĺňať priebežne, po častiach, ak sú pri vypracovaní jednotlivých strán pohotovejší ako ostatní spolužiaci.
Záverečnou stranou v písanke č. 6 sa písanie nekončí. Záleží ďalej už len na tvorivosti učiteľa. Môže dať odpísať tlačený text z čítanky, vymyslieť vetu o obrázku, resp. vypracovať vlastné pracovné listy, kde si žiaci budú opakovať a utvrdzovať svoje písateľské zručnosti.

Písanky pomáhajú odstrániť u žiakov strach z písania. Vytvárajú pozitívny vzťah k písaniu. Žiaci získavajú správne písarske návyky, technickú zručnosť a úhľadnosť písma.

D. Diktáty

Od začiatku nácviku písania necháme navyknúť žiakov písať podľa diktovania písmená, slová, vety. Vyberáme jednoduché slová, ktoré sa rovnako vyslovujú aj píšu a nemajú pravopisné osobitosti. Ak je v slove *i* alebo *y*, upozorníme žiakov, ktoré písmeno majú napísať. V prvých týždňoch upozorňujeme aj na dĺžku samohlások. V neskoršom období dĺžku samohlások zvýrazníme.

Mäkké slabiky píšu správne už v prvej časti šlabikára – pravidlo písania mäkkých slabík sa žiakom zautomatizuje. Mäkké slabiky v slove učiteľ zvýrazní hlasom a zároveň odôvodní pravopis. Pravopis mäkkých slabík sa preberá až v 2. ročníku ZŠ, ale žiaci 1. ročníka píšu mäkké slabiky väčšinou pravopisne správne.

So slovami diktát, diktuj, diktujte sa žiaci zoznamujú od prvých dní v škole. Zo začiatku diktujú, hovoria žiaci učiteľovi správne riešenia, učiteľ píše na tabuľu vzorové riešenia. Hneď od prvých dní možno na tieto ústne diktáty využiť interaktívne úlohy na CD. Pri vyvodzovaní samohlások žiaci hovoria mená na dané písmeno a učiteľ písmeno napíše alebo vyberie z kartičiek pre učiteľa (viď kapitolu Zošity a pomôcky). Žiaci zároveň kontrolujú správnosť napísaného.

Prvé diktáty odporúčame písať na stierateľných tabuľkách. Žiaci píšu podľa pokynov učiteľa. Učiteľ pracuje s demonštračnými kartičkami písmen a obrázkov (presnejšie informácie k pomôcke nájdete v kapitole Zošity a pomôcky):

- napíš k tlačenému písmenu písaný tvar,
- napíš písmeno, ktoré počuješ na začiatku slova na obrázku alebo vysloveného slova,
- napíš *a*, *e*, *i*, *o*, *u* malé, veľké, dlhé, krátke,
- napíš písmeno, ktoré sme sa učili včera/ktoré si písal/-a na domácu úlohu.

TIP
*Prvý diktát pri A má jedno alebo dve písmená **a**, **A**. Napr. napíš písmeno, ktoré počuješ na začiatku slova **auto**, **Adam**. Žiak sa rozhoduje, kde napíše malé **a**, kde veľké **A**. Podobne precvičujeme pri ďalších samohláskach a môžu sa diktovať i predchádzajúce prebrané písmená.*

Prvé slová píšu súčasne s preberaním prvých spoluhlások. Malo by platiť pravidlo – slová, ktoré žiaci čítajú, zároveň precvičujú v predpisových písankách *Písmenká – moji kamaráti* a vedia ich napísať. Rôzne formy diktovania slov sú hravým učením. Predovšetkým, keď píšu na stierateľné tabuľky, je to pre nich zábava. Pre učiteľa je to možnosť denne a rýchlo získať prehľad o zvládnutí učiva.

Vety v diktáte začínajú žiaci písať po 1. polroku. Jednoduché, z dvoch-troch slov. Pri každej vete je potrebné upozorniť na veľké začiatočné písmeno a na ukončenie vety bodkou.

Prvákom nediktujeme opytovacie a rozkazovacie vety. Diktáty nesmú byť strašiakom, podnetom k stresu, ale informáciou o tom, ktoré písmeno a slovo viem a ktoré neviem napísať.

Pre učiteľa sú diktáty obrazom úrovne zvládnutia učiva. Opravy kontrolných diktátov robí učiteľ pred žiakmi. Ostatné diktáty si žiaci kontrolujú samostatne, aby zistili svoje schopnosti a nedostatky.

TIP
*O vedomostnej úrovni jednotlivcov sa učiteľ presvedčuje i v predpisových písankách – **Písmenká moji kamaráti**, kde žiaci riešia problémové úlohy na konci nácviku jednotlivých spoluhlások.*

*Úlohy na dopisovanie slov a viet sú i v pracovnom zošite **Čítaj s MIMOM**.*

V čítanke sú texty na doplnenie slov do viet (nahradenie obrázka) alebo odpoveďou na otázky.

Druhy diktátov v 1. ročníku ZŠ

Cvičné diktáty
Realizujú sa prostredníctvom rôznych didaktických hier. Odporúčame ich písať denne niekoľko minút na hodine (na strierateľné tabuľky). Žiaci si ich často ani neuvedomujú. Väčšinou sa píšu v prvej časti hodiny pri opakovaní učiva alebo v záverečnej časti. Žiaci sa presvedčia o tom, čo si z učiva zapamätali.

Príklady

- Učiteľ drží v ruke obrázky, žiaci píšu písmená, ktoré počujú v názve obrázka na začiatku alebo na konci slova.
- Píšu veľké písmená, ktoré počujú na začiatku mien detí.
- Píšu mená svojich spolužiakov.
- Píšu opačné veľkosti písmen, k malému písmenu veľké a naopak.
- Žiaci napíšu písmeno, ktoré písali na predchádzajúcej hodine.
- Žiaci dopíšu písmeno. Učiteľ ukáže kartičku, na ktorej nie je celé písmeno. Niekedy môžu zo spoločného znaku napísať i viac písmen (zložitejšie alebo tvorivé úlohy).

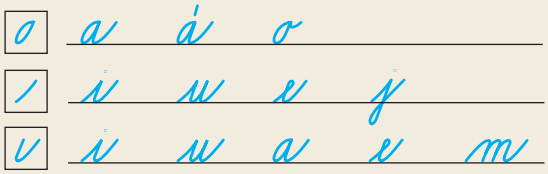

Takto sa rozvíja predstavivosť i logické myslenie žiakov. Cvičné diktáty majú tú výhodu, že žiaci sa učia pracovať v rovnakom tempe a čase (čo je u niektorých prvákov problém). Písmeno, ktoré nepoznajú, si môžu nájsť na nástenných tabuliach.

Zrakové diktáty
Slová, vety sa najprv prečítajú. Učiteľ upozorní na diakritické a interpunkčné znamienka. Žiaci text niekoľko minút sústredene pozorujú. Potom sa slovo, veta zakryje a žiaci píšu podľa diktátu učiteľa.

Obrázkový diktát
Rôzne didaktické hry s obrázkami a priraďovaním slov. Obrázky a kartičky so slovami na tabuli sa čítajú rôznymi spôsobmi.

Po odopnutí slov z tabule žiaci píšu názvy obrázkov.

Dvojice žiakov majú na lavici obrázok a píšu názvy obrázkov. Napíšu vetu o obrázku. K obrázku dievčatka

a chlapca napíšu mená. Môžu súťažiť, kto napíše viac mien.

Žiaci napíšu, ktoré farby, zvieratká a veci sú na obrázku. Úlohy sa zadávajú diferencovane s novým písmenom.

Tvorivé diktáty

Tvorivé diktáty sú rôzne doplňovačky a tajničky, v ktorých žiaci aktívne uplatňujú svoje vedomosti. Pracujú v dvojiciach, skupinkách alebo individuálne. Tvorivé diktáty sú vypracované zábavnou formou v predpísaných písankách. Tvoria záver nácviku jednotlivých písmen abecedy.

Typy tvorivých diktátov

- Dopísať v slove slabiku. *ces☐☐ (cesto, cesta)* *☐☐dlo (mydlo, jedlo)*
- Obrázok vo vete nahradiť slovom.

  V lese je veľa .
- Napíš, čo robí.

  varí, pečie.
- Z rozhádzaných písmen zložiť a napísať slovo.

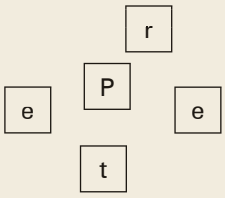

(Peter)

- Učiteľ drží v ruke kartičku so slovom, v ktorom zakryje nové písmeno alebo slabiku. Úlohou žiakov je napísať celé slovo.

  ☐va ma☐
  E☐☐ lá☐☐
- Napísať zmenené slová.

  misa osa
  misu osu
- Napísať opačný význam slov.

  sladké – slané
  veselá – smutná
- Nové slová tvoriť príponami a predponami.

  kopať, zakopať, prekopať, okopať…
  nosí, nosím, nosíme
- Zväčšiť alebo zmenšiť slovo.

  kôl – kolík

Kontrolné diktáty

Kontrolné diktáty sa píšu po prebraní a precvičení učiva. Odzrkadľujú osvojenie si nových poznatkov. V prvom polroku sa píšu len slová, v druhom krátke vety.

V cvičnom zošite *Píš s MIMOM* ako i v predpisových písankách *Písmenká moji kamaráti* sa žiaci môžu sami ohodnotiť po vypracovaní strany, ako sa im darilo. Podľa vlastného pocitu vyfarbia príslušnú tváričku.

Každý žiak potrebuje iný čas na zvládnutie školskej zrelosti i osvojenie si učiva. Každý je v niečom dobrý, jedinečný.

Ako prílohu šlabikára ponúkame veselú pochvalu ako hodnotenie za usilovnosť.

Čítanie

„Chcem, aby sa čudovali; nielen tomu, čo čítajú, ale tomu zázraku, že sa to čítať dá.“
Vladimir Nabokov

Čítanie – „najväčší vynález ľudstva“

Podľa vedcov je čítanie evolučne tak „mladá zručnosť“ človeka, že v mozgu pre túto činnosť nemáme vyhradený vlastný areál. Až keď sa začneme učiť čítať, spustí sa v mozgu veľká „prestavba“. Areály, ktoré mali dovtedy inú funkciu, sa začnú pretvárať a uvoľňovať pre čítanie.

Doteraz vedci vychádzali z toho, že sa tieto prestavby týkajú len vonkajšej mozgovej kôry, o ktorej už vieme, že sa vie ľahko prispôsobiť novým výzvam. Experti z Max-Planck-Inštitútu v Lipsku v spolupráci s kolegami v indickom Nijmegen ale zistili, že keď sa učíme čítať a písať, spustí sa v mozgu oveľa väčšia prestavba, ktorá siaha až do talamusu a do mozgového kmeňa[8]. I experti ako Maryanne Wolf[9] a Stanislas Dehaene[10] uvádzajú, že nie sme na čítanie geneticky vôbec pripravení.

Tieto vedecké výskumy zvýrazňujú, že naučiť sa čítať je neuveriteľne komplexný a náročný proces.

Naučiť sa čítať je jednou z najväčších a najdôležitejších úloh pre školákov. Od každého dieťaťa si rozvoj čitateľskej kompetencie vyžaduje vynaloženie obrovského úsilia. Musí sa naučiť priradiť hlásky k doteraz neznámym písmenám, z písmen tvoriť slabiky a slová, z týchto tvoriť vety a na záver čítať text s porozumením. A preto sa hlavne na začiatku musí čítaniu venovať mimoriadna pozornosť.

Drvivá väčšina detí prichádza do školy prirodzene motivovaná. Vysoko motivovné deti prahnú po tom, naučiť sa čítať a písať. Motivácia je najdôležitejším faktorom pre úspech. A v prvej triede ide o vybudovanie tejto motivácie. Udržať a rozvíjať radosť, zvedavosť a prirodzené nadchnutie. Aby deti mali dlhodobo radosť z čítania, musia mať hneď od začiatku pocit úspechu, pocit, že sa im darí. To je mimoriadne dôležité, pretože naučiť sa isto a bez stresu čítať, je základom ďalších úspechov počas celej školskej dochádzky.

Pedagóg Peter Heyer, to ešte v roku 1975 sformuloval takto: *„Kto dobre nezvládne čítanie, kto pritom neuspeje, sa bohužiaľ nenaučí len proste o čosi neskôr čítať – to by nebolo nijako znepokojujúce. On sa tým ale naučí, že má v škole neúspech a bude potom stále od seba neúspech očakávať, napriek všetkej snahe.“*[11]

Rodičia, ale často i prváci, očakávajú, že sa z nich rýchlo stanú samostatní a zruční čitatelia. To sa niektorým deťom naozaj podarí. Väčšina však potrebuje čas, individuálny prístup , bezstresové prostredie, hravé a prakticky orientované precvičovanie, jednoduché, ale deťom blízke texty – a hlavne pocit úspechu. Čítanie musí robiť radosť, musí to byť zábava. Dôležité je aj to, aby boli deti motivované čítať i doma, vo voľnom čase. Aby rodičia ponúkali deťom príležitosti na čítanie – ale bez nátlaku a stresu.

Čítanie a písanie posúvajú myslenie dieťaťa celkovo do vyššej, všeobecnejšej a abstraktnejšej roviny. Keď si osvojovalo hovorenú reč, dokázalo pochopiť, že jednotlivé slová sú vlastne zvukovými podobami, signálmi skutočných vecí a javov a dajú sa použiť ako ich náhrada. Osvojovanie si čítania a písania stavia dieťa pred náročnejší problém – pochopiť, že písaná reč je sústavou znakov, ktoré už nenahrádzajú bezprostredne skutočné veci, ale ich rečové signály.

Na začiatku školského veku však myslenie dieťaťa ešte nedosahuje vysokú úroveň zovšeobecňovania a abstrakcie. Naopak, jeho významnou charakteristikou je konkrétnosť a názornosť. Preto je nevyhnutné, aby vyučovacia činnosť učiteľa nadväzovala na tieto vývinové osobitosti a aby sa sprostredkúvanie čitateľských spôsobilostí – vyvodzovanie hlások, slabík – priamo spájalo s rozvíjaním žiaducich operácií myslenia. Zlyhávanie ktorejkoľvek zložky – či už nedokonalá analýza, neschopnosť zovšeobecňovať alebo slabá úroveň pamäti – môže výrazne ohroziť úspešnosť čítania a písania. Učiteľ môže dieťaťu uľahčiť situáciu tým, že vo vyučovaní maximálne využíva názornosť, praktické pomôcky a reálne situácie, s ktorými žiak spája osvojované učivo. Priame, praktické skúsenosti pomáhajú posúvať myslenie dieťaťa na vyššiu úroveň.

O skutočnom čítaní sa hovorí až vtedy, keď žiak plynulo prechádza od videného slova k jeho vysloveniu a chápe zmysel toho, čo číta.

Kým nie je čítanie náležite zautomatizované, dieťa sa zastavuje pohľadom na každom písmene čítaného slova a len pomaly presúva zrak, čo má negatívne dôsledky na rýchlosť a plynulosť čítania. Automatizáciou sa pohyb zraku urýchľuje, predbieha artikuláciu, úroveň čítania sa zlepšuje.

Čítať znamená pre žiaka v 1. ročníku nahlas vyslovovať to, čo vidí. Pohyby rečových orgánov a zvuk sú neodmysliteľnými sprievodcami čítania. Len postupne prechádza žiak na čítanie potichu, ale aj pri ňom spravidla viditeľne pohybuje perami. Sprievodné pohyby rečových orgánov prestávajú až na úrovni dokonale zautomatizovaného čítania.

Automatizácia čitateľských úkonov sa dosahuje cvičením v škole i mimo nej. Čítanie by sa nemalo viazať len na základnú učebnicu – šlabikár, dieťa by malo čítať aj iný materiál, napr. rôzne nápisy na ulici, krátke, jednoduché, vtipné texty s veľkými písmenami a odstupmi riadkov, detské časopisy... Dieťa si začína uvedomovať mnohorakosť praktického využitia čitateľských spôsobilostí, čím sa zvyšuje jeho motivácia.

TIP
Rodičia môžu dieťa pri čítaní výrazne podporiť. Dôležité je, aby nevytvárali nátlak a mali trpezlivosť. Trénovať čítanie sa musí hravo. (V začiatočnej fáze môžu deti určovať prvú hlásku v slove predmetov v byte, pri preberaní písmen môžu napríklad hľadať dané písmeno na obaloch bežných produktov, ktoré máme napr. v chladničke. Neskôr môžu rodičia napr. deťom písať krátke správy, odkazy na lístočky a v byte ich hocikde nalepiť. Dieťa so poteší a so zvedavosťou si ich prečíta.) A samozrejme treba rodičov neustále motivovať k predčítavaniu. Tu platí: čo najskôr, veľa a čo najdlhšie treba deťom predčítavať – teda ešte aj vtedy, keď deti už vedia sami čítať. Komu rodičia, starší súrodenci či starí rodičia pravidelne predčítavali, ten sa v škole úspešnejšie naučí čítať. Predčítavať by mali i otcovia. *„Väčšinou predčítavajú deťom matky, v škôlke, škole sú to tiež skôr ženy. Deti môžu preto nadobudnúť dojem, že čítanie je niečo len pre dievčatá,“* upozorňuje Christine Kranz z nemeckej nadácie Stiftung Lesen. „Oco, ktorý deťom pravidelne predčítava, môže byť dôležitým vzorom pre chlapcov.“[12]

[9] Skeide, M. A. a kol. Learning to read alters cortico-subcortical cross-talk in the visual system of illiterates. In: *Science Advances* [online]. American Association for the Advancement of Science, © 2023 [cit. 2023-09-18]. eISSN 2375-2548. Dostupné na: https://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.1602612
[10] Dehaene, S. Lesen. *Die größte Erfindung der Menschheit und was dabei in unseren Köpfen passiert.* Mníchov: KNAUS, 2010. ISBN 978-3813503838.
[11] Wolf, M. *Das lesende Gehirn: Wie der Mensch zum Lesen kam – und was es in unseren Köpfen bewirkt.* Mníchov: Spektrum, 2009. ISBN 978-3827421227.
[12] Heyer, P. Scheitern schon beim Lesenlernen? In: *Die Grundschule, Heft 6.* Braunschweig: Westermann Bildungsmedien, 1975. ISSN 0533-3431.

V 1. ročníku by sa malo čítanie zautomatizovať natoľko, aby v závere školského roka žiak plynule prečítal a porozumel krátkemu súvislému textu. Automatizácia čítania sa prehlbuje najmä v 2. a 3. ročníku.

Chyby a ťažkosti pri čítaní

Okrem výrazne pomalého tempa a nedostatočnej plynulosti sa v počiatočnom čítaní vyskytujú zvyčajne rovnaké chyby.

Zámena hlások. Žiak vyslovuje inú hlásku, než vidí napísanú. Napríklad *a* namiesto *o*, *cesta* namiesto *cesto* a pod. Omyly vznikajú tým viac, čím viac sa grafické znaky podobajú (čím sú rozdiely medzi nimi jemnejšie). Typické ťažkosti spôsobujú najmä tzv. reverzie, chyby zo smerovej orientácie písmen. Dieťa si mýli smer hore – dolu alebo vpravo – vľavo, čo spôsobuje problémy pri identifikácii písmen *p*, *b*, *d*, *s*, *z*, *t*, *l* a iné.

Vynechávanie. Žiak neprečíta všetky hlásky, resp. písmená, čím dochádza ku skomoleniu a k zmene významu. Napríklad *veslo* namiesto *veselo*, *mača* namiesto *mačka* a iné.

Pridávanie hlásky. Žiak vysloví viac, než vidí napísané: *Julom* namiesto *Julo*, *slova* namiesto *sova*. Krátku samohlásku vysloví ako dlhú, tvrdú ako mäkkú.

Tieto nedostatky sa vyskytujú v počiatočných fázach čítania viac-menej u každého žiaka a premietajú sa aj do písania. Ich príčinou sú najmä typické nedostatky vnímania, pri ktorom dieťa „pozerá, ale nevidí“, nepresnosti v analyticko-syntetických úkonoch. Dieťa nerozlišuje charakteristické znaky písmen a priraďuje k nim aj nesprávnu zvukovú podobu.

Mnohé chyby spôsobuje aj zlyhávanie pamäťových funkcií – dieťa nemá ešte dosť zafixované spojenia medzi zrakovou a zvukovou podobou jednotlivých hlások. Dôležitá je aj pozornosť, jej rozsah i stálosť: dieťa nestačí postrehnúť a trvalejšie sledovať celý komplex charakteristických znakov písanej reči, často si niečo nevšimne, zabudne alebo sa pomýli. Problémom býva aj rozdeľovanie pozornosti. Koncentrovať sa nielen na namáhavú analýzu slova, ale aj na jeho obsah a zmysel.

„**Dyslexia** je špecifická porucha čítania, pri ktorej sa dieťa nemôže naučiť čítať, aj napriek tomu, že má dobrého učiteľa, vhodné rodinné zázemie a primerané schopnosti. V čítaní je narušená rýchlosť, správnosť, technika čítania a porozumenie čítaného textu.“[13]

Pri čítaní sa objavuje celý komplex špecifických problémov:

- pri rozlišovaní tvarov písmen,
- pri rozlišovaní tvarovo podobných písmen, ich zámeny,
- pri rozlišovaní zvukovo podobných hlások,
- nedodržiavanie správneho poradia písmen v slabikách, v slovách (tzv. inverzia),
- pridávanie písmen, slabík do slov,
- vynechávanie písmen/slabík v slovách,
- nedodržiavanie dĺžky samohlások,
- nesprávne čítanie predložiek spolu so slovom,
- domýšľanie koncoviek slov.

Deti mávajú problém s reprodukciou prečítaného textu, pretože sa veľmi sústredia na výkon čítania. Ich reprodukcia je potom chudobná, útržkovitá a nesamostatná. Problémy môžu vzniknúť aj pri tzv. dvojitom čítaní, kde má dieťa osvojenú nesprávnu techniku čítania.[14]

Špecifické vývinové poruchy učenia diagnostikujú a prvotné hodnotenie realizujú Centrá špeciálno-pedagogického poradenstva. Na základe záveru špeciálno-pedagogického vyšetrenia a ďalších odborných vyšetrení (psychologické, neurologické, ORL, foniatrické a pod.), pracovník CŠPP (najčastejšie špeciálny pedagóg, logopéd) môže odporučiť vzdelávanie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami formou individuálnej integrácie v bežnej ZŠ.[15]

Rozdiely medzi žiakmi

U niektorých žiakov od začiatku vynikajúco fungujú všetky potrebné procesy a činnosti – sú pozorní, vnímaví, chybovosť je minimálna, čitateľské úkony si osvojujú rýchlo. Ide spravidla o nadaných žiakov s vysokou úrovňou všeobecných intelektových schopností, s výrazným aktívnym záujmom o poznávanie. Typické pre nich je, že ľahko zvládajú nielen stanovené učivo, ale nárokujú si aj zvýšený prísun informácií a poznatkov. Prejavujú to výraznou zvedavosťou, početnými otázkami, ba aj nespokojnosťou s vysvetlením, ktoré dostanú. Neraz vyvolávajú dojem nedisciplinovanosti a môžu byť i negatívne hodnotení zo strany vyučujúceho, ktorý nie vždy postrehne, že ide o žiakov s vysokými intelektovými nárokmi. Takíto žiaci vyžadujú osobitnú pozornosť učiteľa a individuálne učebné programy, prispôsobené ich väčším schopnostiam.

Nemenej náročná na neštandardné vyučovacie postupy je aj práca s tými žiakmi, ktorí majú nižšie predpoklady na úspešné zvládnutie učiva. V čitateľských spôsobilostiach spravidla napredujú pomaly, robia veľa chýb, ťažko sa ich zbavujú. Chýba im záujem o učebné aktivity aj vytrvalosť. Cieľom individualizácie v takýchto prípadoch by malo byť zistenie a precvičovanie najmä tých úkonov, pri ktorých žiak zlyháva. Môže ísť o nedostatky v analyticko-syntetických operáciách, v zovšeobecňovaní, ale aj v pamäti, pozornosti či trpezlivosti. Problémy môžu vzniknúť aj ďalšími nespočetnými kombináciami a nevyváženými zoskupeniami intelektových a osobnostných kvalít žiakov. Napríklad u niektorých sa spája vysoká úroveň rozumových schopností s minimálnou pracovitosťou a s celkovým nezáujmom. U iných, naopak, deficit v intelekte vyvažuje výrazná usilovnosť a vytrvalosť. Nebýva zriedkavý ani prípad, že dobré intelektové predpoklady sa spájajú s málo dynamickým temperamentom, najmä s pomalosťou a nízkou aktivitou, ktorá spôsobuje, že žiak nestačí zvládať učivo v požadovanom čase a v čitateľských výkonoch zaostáva.

Určité vývinové nedostatky sa vyskytujú v počiatočnom čítaní u každého žiaka, predsa existujú medzi nimi značné odlišnosti. Každé dieťa je iné a vyvíja sa vlastným tempom. To je úplne normálne, úplne prirodzené a správne. Vynachádzavý, tvorivý učiteľ dokáže prispôsobovať vyučovacie postupy možnostiam a potrebám žiakov.

[13] Maar, A.-K. So können Eltern ihren Kindern helfen. *Spiegel Panorama* [online]. DER SPIEGEL GmbH & Co. KG, © 2023 [cit. 2023-09-18]. Dostupné na: https://www.spiegel.de/lebenundlernen/schule/so-lernen-kinder-lesen-tipps-und-tricks-fuer-eltern-a-1181818.html
[14] Zelinková, O. *Dyslexie v předškolním věku?* Praha: Portál, 2008. 978-80-7367-321-5.
[15] Zelinková, O. P*oruchy učení. Specifické vývojové poruchy čtení, psaní a dalších školních dovedností.* Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-800-7.

Šlabikár

Štruktúra šlabikára 1 a 2 časť

ŠLABIKÁR 1
- **Prípravná časť** (str. 2 – 20)
- **Samohlásky** (str. 22 – 47)
  v poradí A, I, E, O, U;
  samohláska Y (str. 72 – 74)
- **Spoluhlásky** (str. 48 – 93)
  v poradí M, L, S, V, J, P, N, Z, B
- **Vianoce** (str. 94 – 95)

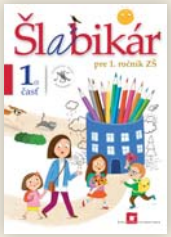

ŠLABIKÁR 2
- **Spoluhlásky, hláskové skupiny, dvojhlásky, koncovka ou** (str. 2 – 91)
  v poradí T, D, C, K, R, Š, Č, Ť, H, G, Ľ, Ň, F, Ž, Ď, de/te/ne/le, di/ti/ni/li, Ch, ia, ie, iu, ä, Dz, Dž, ô, ŕ, Ĺ, ou, X, Q, W
- **Hádanky, Prvácka hymna, Zábavný kvíz** (str. 92 – 95)

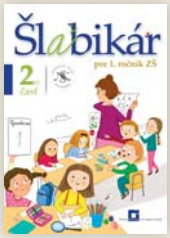

Koncepcia šlabikára

Koncepcia šlabikára sa opiera o analyticko-syntetickú metódu. Analytická metóda je doplnená metódou kontrastu (deti si ľahšie osvojujú hlásky na pozadí neznámeho, prirodzenými percepčno-pamäťovými mechanizmami).[15]

Postupy pri vyvodzovaní písmen, zoradenie preberaných písmen a štruktúra úloh vychádzajú z dlhoročného autorského experimentovania, reflexie a overovania v praxi.

Cieľom tejto učebnice je naučiť žiakov hravou formou čítať s porozumením a vybudovať si verbálnu a komunikačnú základňu.

Vyvodeniu a precvičeniu jednotlivých písmen abecedy je venovaných viacero strán. Základné a rozširujúce úlohy umožňujú diferencovaný prístup, majú rôzne stupne náročnosti. **Učiteľ nemusí prebrať všetky úlohy a texty so všetkými žiakmi.**

Prácu so šlabikárom aktívne a cielene dopĺňa i široká paleta didaktických pomôcok a dva doplnkové pracovné zošity (vyše 400 interaktívnych cvičení a strán šlabikára, vystrihovacie kocky pre žiaka, demonštračné kartičky pre učiteľa, slabiky na skladanie prvých slov a viet, stierateľné tabuľky, motivačné nálepky; prvý nácvik písania v písankách rozširuje pracovný zošit Píš s MIMOM, zábavné čítanie s porozumením ponúka pracovný zošit Čítaj s MIMOM).

Koncepcia šlabikára je úzko prepojená s využívaním didaktických pomôcok, ktoré garantujú rozvoj čítania s porozumením, rozvoj logického myslenia a podporu vlastného rozhodovania od prvého dňa. (Podrobnejšie informácie ku všetkých didaktickým pomôckam nájdete v kapitole *Doplnkové materiály*.)

Postupnosť v osvojovaní si čítania

Nácvik fonetického uvedomenia
- Základ plynulého čítania a správneho písania.

Vyvodenie piatich samohlások
- V slove sú zrozumiteľnejšie ako spoluhlásky.
- Sú ľahšie na sluchové i zrakové zapamätanie.
- Ľahšie sa vyčleňujú z textu (poznatky z knihy O biológii učení, Experimentálnej psychológie[16] a výskumov biológa K. H. Příbrama).

Pozitíva vyvodenia všetkých piatich samohlások na začiatku
- Žiaci sa naučia dobre počuť samohlásky v slove, čo je základ správneho písania slov.
- Tým, že sa najprv preberá päť samohlások, žiaci získajú čas motoricky dostatočne vyspieť a písanie náročnej prvej spoluhlásky *m* zvládnu ľahko.
- Žiaci čítajú už prvé slabiky pri *m* uvedomene, lebo sa vytvárajú variácie prikladaním piatich samohlások k spoluhláske (nácvik slabík otáčaním samohlások pri spoluhláske – práca s papierovými kockami).
- Pri vyvodení 5 samohlások sa rozširuje slovná zásoba pri čítania prvých slov.

Pri prvej spoluhláske *M* máme 13 slov, pri druhej *L* 22 nových slov, pri tretej spoluhláske *V* ďalších 14 nových slov. Základ slova je rozširovaný o ďalšiu slabiku, žiaci čítajú bez problémov trojslabičné slová ako *loví*, *lovili*, *lovíme*. Pri štvrtej spoluhláske *S* deti čítajú až 34 nových slov. Prvá časť šlabikára obsahuje **282 slov**.

Zoradenie vyvodzovania samohlások nie je náhodné. Striedajú sa jednoduchšie a zložitejšie samohlásky na písanie.
- Začíname samohláskou *a*, ktorá sa v slovách vyskytuje najčastejšie.
- Nasleduje samohláska *i*, ktorá je ľahšia, jednoduchšia na písanie, rovnako ako nasledujúce *e*. (Napríklad *a* aj *o* sa podobajú, preto by bolo náročné zaradiť ich za sebou hneď na začiatku).
- Po *e* vyvodzujeme na písanie jednoduchšie *o* – keďže pri *a* zvládli základný tvar, žiaci pochopia rozdiel medzi *a* a *o*.
- Na záver sme zaradili samohlásku *u*, základný tvar na písanie tejto samohlásky si žiaci nacvičilo pri *n*.

[15] Lorenz, K. Z. a kol. *O biologii učení*. Praha: Academia, 1974.
[16] Woodworth, R. S. – Schlosberg, H. *Experimentálna psychológia*. Bratislava: SAV, 1959.

Vyvodenie slabík s artikulačne dobre vnímateľnými spoluhláskami

M, l, s, v – i ďalšie spoluhlásky v prvej časti šlabikára – patria do tejto kategórie písmen.

Pri prvých spoluhláskach *m* a *l* je čítanie jednoduchšie tým, že sa prvá slabika nemení. Kým žiak vyslovuje prvú slabiku, očami už sleduje druhú slabiku – buduje si tak techniku čítania.

Už v tomto štádiu sústreďujeme pozornosť hravou formou na čítanie s porozumením (spojiť prečítané slabiky s obrázkom podľa porozumenia; určiť, ktorá slabika vyjadruje zvuk, ktorý vydáva koza...).

Hneď od písmena *m* čítajú žiaci krátke vety. Texty sú naviazané na východiskové ilustrácie a ponúkajú od začiatku široké možnosti na nenútenú spätnú väzbu čítania s porozumením.

Vyvodenie ďalších písmen

Poradie vyvodzovania písmen v druhej časti šlabikára sme zvolili tak, aby sa rýchlo vytvorila čo najväčšia (detskému svetu blízka) slovná zásoba a aby sa striedali náročnejšie a ľahšie písmená (každé nové písmeno je pre dieťa ešte stále komplexnou výzvou a všetky deti sa vyvíjajú rozdielne).

Učiteľ pracuje popri šlabikári viacdimenzionálne, využíva doplnkové kreatívne metódy a didaktické hry podľa vlastnej potreby a preferencie. Štruktúra úloh v šlabikári poskytuje priestor pre individuálny prístup a tempo, aktivitu, kreativitu a uplatnenie doterajšej skúsenosti každého žiaka.

Učiteľ si môže – rovnako ako aj žiaci – vybrať pri preberanom písmene jednotlivé strany alebo úlohy podľa vlastného uváženia a preferencie.

Učiteľovi učebnica nepredpisuje, ale len ponúka formy práce na dosiahnutie vyučovacích cieľov bez stresu, aby každé dieťa malo pocit úspechu.

Obsah jednotlivých častí šlabikára

Prípravná časť

Cieľom prípravnej časti je vytvoriť čas na bezstresový a hravý prechod dieťa z materskej školy na základnú školu. A učiteľ musí mať tiež čas a priestor spoznať svojich žiakov, ich silné i slabšie stránky, ich motiváciu, prostredie. Pre žiaka je v tejto fáze dôležité, aby získal pocit bezpečia, aby získal pocit, že učiteľ je tu pre neho. Poznať dobre žiaka umožňuje učiteľovi rýchlo a správne reagovať na jeho potreby, či problémy – základ úspešného učenia sa.

Rozsah prípravnej časti môže učiteľ prispôsobiť infividuálnym potrebám triedy.

Prípravná časť je venovaná:
- tvoreniu viet o obrázkoch,
- rozkladu viet na slová,
- rozkladu slov na slabiky,
- rozkladu slabík na hlásky.

Tematicky a výchovne sa zameriava na:
- cestu do školy (bezpečnosť pri prechádzaní cez cestu),
- našu školu a triedu (správanie sa v triede, k spolužiakom, školský poriadok),
- rodinu, ranný a večerný režim žiaka,
- návštevu zoo,
- voľný čas v parku, čisté mesto,
- rozprávku O repe,
- jeseň, jesenné oblečenie,
- zeleninu a ovocie, na zdravú životosprávu.

Strany sú zostavené:
- z motivačného obrázka vhodného na tvorenie viet,
- z úloh na rozvoj komunikačných zručností,
- z výchovných a problémových obrázkov,
- z obrázkov na vyfarbenie (vyfarbovaním sa rozcvičuje svalstvo ruky na písanie),
- z obrázkov na nalepovanie (nalepovanie stupňuje motiváciu),
- zo zábavných úloh vyžadujúcich logické myslenie a rozhodovanie podporujúce vlastnú argumentáciu.

Samohlásky

- Vyvodzujeme najprv samohlásky a až potom spoluhlásky.
- Samohlásky sa vyvodzujú z celku, zo slova.
- Nové písmeno/samohlásku vnímajú žiaci sluchovo i vizuálne v spojitosti s nápovednými obrázkami.
- Učivo je rozložené na dvojstrany (strana so zá-

kladným učivom a pracovná strana).
- Pracovnú strany často dopĺňa strana s rozširujúcim učivom.
- Samohlásky sa popri šlabikári vyvodzujú a nacvičujú s pomôckami (s pomocou demonštračných kartičiek s písmenami a vystrihovacími papierovými kockami pre žiaka).
- Pri riešení úloh využívame ako odmenu malé nálepky MIMA z prílohy šlabikára.
- Maňuška MIMO je aktívnou súčasťou vyučovacieho procesu. Deti mu môžu vysvetľovať, naopak, občas vie čosi MIMO a vysvetlí deťom, MIMO vymýšľa hádanky...

Spoluhlásky (šlabikár, 1. časť)

- Nové písmená sa vyvodzujú na dvojstranách (strana so základným učivom a pracovná strana).
- Nové písmená sa precvičujú v úlohách rôzneho stupňa náročnosti na ďalších stranách.
- Slová s frekvenciou nového písmena sú na vyvodzovacích stranách s graficky zvýraznenými farebnými slabikami.
- Extra: dvojstrana *Vianoce* (str. 94 – 95) je len motivačná, časovo ju využívame podľa potreby.

Aj s obmedzeným počtom spoluhlások sa takýmto spôsobom dá docieliť čítanie ucelených logických textov.

Spoluhlásky, hláskové skupiny, dvojhlásky, koncovka *ou* (šlabikár, 2. časť)

- Každé písmeno sa preberá tri až štyri dni súčasne s písaním.
- Učiteľ sa môže počas niekoľkých minút presvedčiť, ako žiaci pochopili učivo.
- Žiaci riešia úlohy hravo, nepociťujú skúšanie, odpovede na otázky si môžu overiť na predchádzajúcej strane.
- Náročnosť úloh narastá postupne, keď pracovná strana nasleduje hneď za vyvodzovacou a precvičovacou stranou.
- Strany šlabikára venované čítaniu písmen sú zostavené s postupnou náročnosťou. Okrem toho, že žiaci priraďujú písmená k obrázkom s viacerými možnosťami, môžu písmená čítať v stĺpcoch alebo riadkoch. Strany sa dajú využiť diferencovane.
- Šlabikár ponúka širokú paletu podnetov na samostatnú prácu.
- Hlavolamové hádanky, Prvácka hymna a zábavný záverečný kvíz majú motivačný charakter a využívajú sa podľa potreby.

Vyvodenie slov

- Používame systém tvorenia slov pomocou prípon a predpôn (*loví, lovili, lovíme*; *umýva, umývam, umývame*) s primeranou postupnosťou od jednoduchého k náročnejšiemu.
- Nové slová sú na každej strane šlabikára nad textom.
- Nové slová treba nacvičiť samostatne, aktívne na tabuli alebo skladaním z kociek, kartičiek, hrami...
- Nové slová sa väčšinou vyvodzujú v spojení s obrázkami.
- Slová, v ktorých je skupina spoluhlások (napr.: *Silva*, *Silvo*) sú napísané s farebne zvýraznenými slabikami. (Dôležité je takto zobraziť slová i v príprave na prácu so šlabikárom.)
- Nové slová s preberaným písmenom sú na každej strane, zabráni sa tak čítaniu spamäti.
- Tlačené slová dávajú žiaci do súvislostí so slovami napísanými písaným písmom.
- Mená spájajú s postavičkami...

Opakovanie môže učiteľ urobiť na konci týždňa formou opakovacej hodiny.

Pre žiakov je to hravá forma práce a učiteľ môže súčasne sledovať uvedomené čítanie, pohotovosť a zručnosti žiakov. Žiaci si nielen rozširujú slovnú zásobu, ale zároveň sa učia písať mená svojich spolužiakov.

Časovo-tematický plán prispôsobuje úrovni žiakov v triede.

Zhrnutie

- Šlabikár je optimálne prispôsobený pre moderné učenie čítania.
- Texty a ilustrácie odzrkadľujú reálny svet dnešných detí.
- Hra, ako najprirodzenejšia činnosť dieťaťa, a jej prepojenie s detskými záujmami je základom všetkých aktivít.
- Učivo sa žiakom predkladá vo forme malých, dôsledne na seba nadväzujúcich krokov s postupnou náročnosťou.
- Veľký dôraz je kladený na úlohy podnecujúce tvorivosť žiakov, na vnímanie detailov ako zdroja celku.
- Úlohy sú zostavené tak, aby sa mohol aktívne zapojiť každý žiak, aj tí bojazlivejší (zakrúžkovať správne situácie a prečiarknuť nesprávne).

- Cvičenia a texty sú zdrojom pre aktívne učenie, ponúkajú kreatívne možnosti na spätnú väzbu.
- Vyvodzované písmeno sa v textoch vyskytuje v čo najväčšom počte slov.
- Texty a úlohy zohľadňujú individuálne zručnosti detí, ponúkajú diferenciáciu v rámci jednej strany pre slabších i šikovnejších žiakov.
- Detailné ilustrácie podporujú osvojenie si nového písmena, motivujú k čítaniu, rozprávaniu a objavovaniu.
- Zvolené témy posilňujú medzipredmetové vzťahy, umožňujú projektové, blokové vyučovanie.

- Aktívne učenie garantuje vyše 400 interaktívnych cvičení + 3 interaktívne hry na CD.

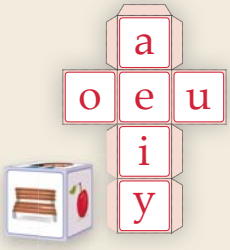

- Čítanie s porozumením upevňujú i manipulačné pomôcky ako vystrihovacie kocky s písmenami a obrázkami, papierové slabiky na skladanie prvých slov a krátkych viet, pracovný zošiť Čítaj s MIMOM.

- Motiváciou pri učení je i práca s nálepkami, ktoré sú didaktickou súčasťou prípravnej časti a podporou samohodnotenia v samohláskovom období.

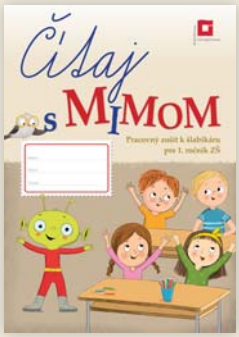

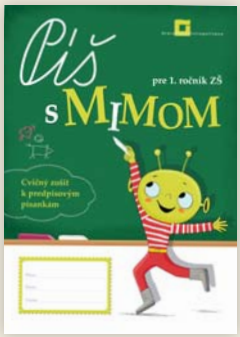

- Prácu so šlabikárom dopĺňajú aj pracovné zošity Čítaj s MIMOM a Píš s MIMOM, v ktorých majú žiaci možnosť sebahodnotenia (žiak sa samostatne ohodnotí, vyfarbí znak podľa kvality práce; žiaci sa tak učia vnímať svoje úspechy alebo priestor na zlepšenie sa).

- Obrázková abeceda na vnútornom obale šlabikára je aktívnou pomôckou a nápoveďou pre žiaka.
- Maňuška MIMO – žiaci majú možnosť stať sa jeho učiteľmi. Naučiť popleteného a trochu nevychovaného mimozemšťana MIMA, ktorý náhodou pristál na našej planéte, slušnému správaniu a našim zvykom.

- MIMOV Víkendový denník – MIMA si žiaci môžu vziať na víkend domov. Do Víkendového denníka môžu nakresliť, neskôr zapísať svoje víkendové dobrodružstvá a následne predstaviť spolužiakom, čo zaujímavé spolu zažili. Didaktický koncept denníka rozvíja schopnosť detí kreatívne zachytiť zážitky, zhrnúť a reflektovať ich. Deti tvoria svoje prvé (literárne) dielka. Spočiatku kreslia, nalepujú fotografie, píšu prvé slová, krátke voľné príbehy.

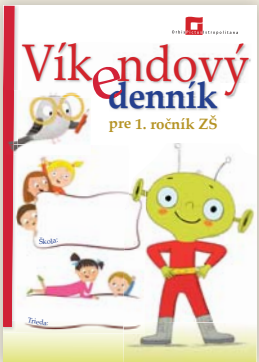

O najoptimálnejších podmienkach na učenie, o tých najefektívnejších metódach na zvládnutie čítania a písania sa veľa diskutuje a stále to zostáva v pedagogickom výskume otvorená otázka. Jedno je ale isté: ešte dôležitejšia ako tá „naj metóda" je úspešná a citlivá interakcia medzi učiteľom a žiakmi. Učiteľ motivuje, vedie, formuje, usmerňuje, pomáha, chváli, diferencovane pristupuje k jednotlivcom, diagnostikuje príčiny problémov... Citlivým reagovaním dokáže dať žiakom pocit, že práca v škole je dobrodružstvom, vzrušujúcim, zábavným objavovaním a nie len nútenou činnosťou. Vytvára i mimo práce so šlabikárom pestré, príťažlivé a zábavné vyučovanie – investuje čas do prípravy, vyrába ďalšie manipulačné pomôcky. Poskytuje žiakom možnosť samostatnej práce, rešpektovať vlastný názor, podporovať samostatné myslenie a konanie, podporuje ich zvedavosť. Vytvorí im priestor, aby mohli zmysluplne svoje učenie i samo regulovať.

„Myslenie a konanie sú vždy spojené s konkrétnou skúsenosťou. Pre prvákov je nevyhnutné, aby aktívne pracovali a manipulovali s hmotnými pomôckami, predmetmi / obrázkami, kým získajú abstraktnú predstavu o napísanom. Produktívna forma učenia nielen dopĺňa, ale musí mať prednosť pred receptívnou."[17]

Je preto dôležité, aby žiaci mohli aktívne popasovať s úlohou, „prísť" na riešenie, a tak pochopiť a zapamätať si. Individuálny prístup, diferencované úlohy podľa potreby a úrovne detí sú garantom, aby bol každý žiak aktívny a mal pocit úspechu.

Učiteľ rozhoduje o metódach a formách práce. Nemusí prebrať všetky úlohy a cvičenia so všetkými žiakmi.

[17] Brügelmann, H. *Kinder auf dem Weg zur Schrift.* Lengwil: Libelle, 2013. ISBN 978-3-909081-36-3.

Šlabikár

pre 1. ročník ZŠ

1. časť

Orbis Pictus Istropolitana

Šlabikár

pre 1. ročník ZŠ

2. časť

Orbis Pictus Istropolitana

Téma
Škola

Rozsah i obsah prípravného obdobia učiteľ prispôsobí úrovni triedy.

Cieľ
Pravidlá artikulácie. Spoznať svojich spolužiakov, učiteľa, vedieť povedať niečo o sebe.

Riadený rozhovor
- Tešili ste sa do školy? Prečo?
- Kto sa netešil? Prečo?
- Kto môže ísť do školy? Každý?
- Koľko rokov musí mať žiak – prvák?
- Čím sa líši prvák od škôlkara?
- Čo je škola? Čo a kto je v škole?
- Koho poznáš zo svojho bydliska, škôlky? Povedz meno.

Predstaviť deťom postavičku MIMA, predstavenie MIMOVHO denníka, deti porozprávajú MIMOVI, či sa tešili alebo netešili do školy.

Didaktická hra
HRA 1. Žiaci vytvoria kruh a kotúľajú si loptu. Povedia meno toho, komu ju kotúľajú. Alternatívou môže byť, že učiteľ určuje, či podajú loptu spolužiakovi na pravej alebo na ľavej strane.

HRA 2. Žiaci stoja vo väčšom kruhu a snažia sa po rade povedať každý svoje meno v čo najkratšom čase. Učiteľ stopuje na mobile čas. Žiaci vytvoria užší kruh a snažia sa povedať svoje mená ešte rýchlejšie. Toto možno niekoľkokrát opakovať. Učiteľ oznámi, v ktorom kole dosiahli žiaci najlepší čas. Na konci možno vsunúť jedno pomalšie kolo. Hru možno rozvinúť o kvízové otázky typu: Ktoré meno sa začína na nejaké určené písmeno? Alternatívne možno hrať podobnú hru: „Ja vidím spolužiaka, ktorého meno sa začína na... Kto je to?“.

HRA3. Žiaci sedia v kruhu. Každý si vyzuje jednu topánku alebo prezuvku a dá ju na kopu do stredu. Hru začína jeden žiak, ktorému pomáha MIMO (žiak má maňušku na ruke). Žiak a MIMO si vyberú zo stredu obuv a musia nájsť správneho majiteľa, ktorému ju odovzdajú so slovami: „Táto topánka/prezuvka patrí...“ Oslovený žiak si obuv (ak je jeho) obuje a ide s MIMOM do stredu. Hra pokračuje, kým nemajú všetci druhu prezuvku.

MIMO môže byť súčasťou všetkých týchto hier.

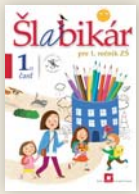

Práca so šlabikárom
- Čo vidíš vpredu na obrázku?
- Čo vidíš vľavo, vpravo, v strede, hore, dolu...?

TIP
Je dobré hneď od začiatku navyknúť deti, aby povedali vetu, ktorú ešte nikto nepovedal. Učiteľ riadi rozhovor, pomáha bojazlivejším a tichším, pochváli tých, čo hovoria hlasno. Môže odmeniť i pečiatkou. Nenúti však toho, kto ešte nehovoril.

Interaktívne učenie
- Priraď postavy správne do obrázka. Povedz, čo si myslia alebo hovoria. *(Prípravné obdobie, str. 2 – 3, cvičenie 1)*
- Ako sa správne nazýva budova, v ktorej sa žiaci učia? Nájdi správne slovo. *(Prípravné obdobie, str. 2 – 3, cvičenie 2)*

Téma
Do školy

Cieľ
Vedieť odpovedať celou vetou. Upevnenie kolektívu.

Riadený rozhovor
- Ako sa ti páčil prvý deň v škole?
- Chcelo/Nechcelo sa ti ísť do školy? Prečo?
- Kto ťa viedol do školy?
- Podľa čoho poznáš žiaka?

Didaktická hra
HRA 1. Žiaci stoja v kruhu. Učiteľ sa predstaví ako prvý (napr. „Volám sa Zuzka, mám 35 rokov, mám rada palacinky.“), koniec povrázku drží pevne v ruke, klbko hodí žiakovi. Žiaci sa postupne predstavujú a každý drží povrázok v ruke, len klbko hodí ďalej, čím vznikne postupne prepletená pavučina.

HRA 2. Všetci sedia v kruhu. Jeden žiak si nenápadne očami vyberie spolužiaka, ktorého popíše, bez toho, aby povedal jeho meno. („Hľadám spolužiaka, ktorý má modré oči, hnedé vlasy...“) Hádať môžu všetci naraz alebo sa vytvoria dve skupiny, ktoré navzájom súťažia.

Práca so šlabikárom
- Žiaci rozprávajú o situácii na obrázku na str. 3.
- Idú všetci do školy?
- Kto do školy asi nejde? Prečo?
- Ktorá značka v parku ukazuje cestu do školy? Má ísť MIMO doprava alebo doľava?
- Nájdi meno malého mimozemšťana v rade písmen. (Žiaci si ho sami s pomocou piktogramových nápovied vedia prečítať a hľadajú ho v rade písmen.)
- Čo potrebuje MIMO, aby mohol ísť do školy?
- Ktorá taška na čo slúži?
- Ktorú tašku potrebuje MIMO, aby mohol ísť do školy?
- Aký bol tvoj prvý deň v škole?
- Aký bol MIMOV prvý deň v škole?

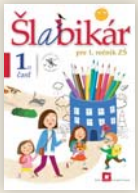

Odporúčaná básnička
Vypočuť si audionahrávku príbehu o MIMOVI a naučiť sa básničku o MIMOVI.

TIP
Príbeh o MIMOVI v textovej forme i ako audionahrávku nájdete na interaktívnom CD k šlabikáru. Text nájdete v metodike v kapitole „Pracovné zošity a didaktické pomôcky“.

Samostatná práca
- Žiaci napíšu svoje meno (keď nevie, učiteľ mu napíše predlohu, žiak opíše), vyfarbením príslušnej tváričky ohodnotí svoj pocit v prvý školský deň.
- Žiaci nakreslia svoju školskú tašku i s obrázkovým motívom, ktorý na nej majú. Alebo žiaci nakreslia školskú tašku pre MIMA a vymyslia, aký motív by sa mu na nej najviac páčil.
- Žiaci nakreslia MIMA.

M **Moje prvé čiary, str. 3 – 5**

Interaktívne učenie
- Kto pracuje v škole? Na akú hlásku sa začínajú tieto povolania? *(Prípravné obdobie, str. 2 – 3, cvičenie 3)*

Téma
Cesta do školy – bezpečnosť

Cieľ
Oboznámiť sa s cestnou premávkou. Tvorenie viet.

Motivačná úloha
Bezpečnosť pri prechádzaní cez cestu. Prechádzať na vyznačených miestach, na semafore. Ak to nie je možné, riadiť sa pravidlom „Trikrát je lepšie ako raz!“. Zastať jeden krok od obrubníka a pozrieť sa naľavo, napravo a znovu naľavo. Upozorniť na to, že auto naozaj stojí, až keď sa mu nehýbu kolesá.

Riadený rozhovor
Cesta do školy v meste alebo na vidieku.

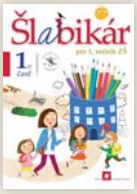

Práca so šlabikárom
Motivačný obrázok je vhodný na rozvoj vyjadrovacích schopností žiakov s využitím skúseností správneho správania sa na ulici a chodníku, poznávanie dopravných značiek. Sústredíme sa na značky týkajúce sa chodcov. Žiaci vysvetlia MIMOVI, na čo má dávať pozor, keď prechádza cez cestu. Učiteľ dáva žiakom otázky, v ktorých sa cvičí orientácia v priestore. Na pokyn učiteľa žiaci prstom cestujú po ulici na obrázku. Aké svetlo svieti na semafore? Môžeme prechádzať spolu s autami? Kedy nemôžeme prechádzať? Čo je semafor? Ako je to v menších mestách? Môžeme prechádzať, kde sa nám zachce? Ktoré postavičky na obrázku môžu ocitnúť v nebezpečnej situácii? Praktické situácie sa riešia na vychádzke v okolí školy.

Didaktická hra
Hra na semafor. Učiteľ rozdelí žiakov na chodcov a dopravné prostriedky. Žiaci dostanú obrázky rôznych dopravných prostriedkov – auto, električka, autobus atď. Učiteľ predvádza semafor, červené koliesko – červené svetlo, zelené koliesko – zelené svetlo. Oranžové – pripraviť sa. Hru možno spestriť riekankou alebo piesňou o semafore, o doprave...

TIP
Na udržanie pozornosti žiakov sa môžu doplniť pravdivé a nepravdivé výroky (napr. MIMO hovorí: „Keď modrá zabliká, nepohnem sa z chodníka. Keď zelená zabliká, nepohnem sa z chodníka...“).

Práca so šlabikárom
V druhej časti hodiny učiteľ z pripravených kartičiek dopravných značiek vyberie značky pre chodcov a cyklistov. Upozorní na ich význam. Vysvetlí rozdiel medzi príkazovými, zákazovými a výstražnými dopravnými značkami.

Vyskúšajte MIMA, či si zapamätal, ako správne prechádzať cez cestu. Správne nalepiť obrázky MIMA na prechode pre chodcov. Keď ide auto, MIMO musí čakať, zostať stáť. Keď je cesta prázdna (a dodržal pravidlo „Trikrát je lepšie ako raz!“) a pozrel sa naľavo, napravo a znovu naľavo, môže prejsť. Práca so samolepkami motivuje žiakov, aj tých menej smelých, aktívne sa zapojiť už v prvých dňoch do riešenia úloh.

Samostatná práca
Spojiť čiarami dopravné značky s obrázkami. Úlohu by mali zvládnuť všetci žiaci. Prípadne sa môže jeden vzor spojenia urobiť spoločne ústne.

- Žiaci individuálne spájajú obrázky značiek, postáv, auta. Učiteľ pomáha jednotlivcom. Zistí, kto úlohu nezvládol. V závere hodiny kontrola správnosti.
- Úloha na vyfarbovanie „Ako chodíš do školy ty?“. Učiteľ upozorňuje na pravidlá vyfarbovania a držania farbičky. Na záver možnosť krátkej riadenej diskusie na túto tému.

Relaxačné cvičenie
- Ak ukáže učiteľ značku pre chodcov, žiaci sa postavia a kráčajú na mieste.
- Ak pre cyklistov, žiaci sedia na stoličke a pohybujú nohami ako na bicykli.
- Ak pre autá, vydávajú do rytmu zvuky auta.

M **Moje prvé čiary, str. 6 – 7**

Interaktívne učenie
- Umiestni postavičky na obrázok a povedz o nich vetu. (*Prípravné obdobie, str. 4 – 5, cvičenie 1*)
- Porozprávaj, čo môže MIMO vidieť cestou do školy. (*Prípravné obdobie, str. 4 – 5, cvičenie 2*)
- Ako sa máš správať na ceste? Označ správnu situáciu. (*Prípravné obdobie, str. 4 – 5, cvičenie 3*)

Čo vidíš na križovatke? Vysvetli MIMOVI, kedy môže prejsť cez cestu.
Správne vyfarbi panáčikov na semafore.
MIMA nalep správne k priechodu.
Spoj čiarou dopravné značky s obrázkami, s ktorými podľa teba súvisia.
Pozor, cyklisti!
Pozor, priechod pre chodcov!
Pozor, chodci!
Stoj, daj prednosť v jazde!
STOP
Cestička pre chodcov
Cestička pre cyklistov
Prikázaný smer jazdy priamo
Priechod pre chodcov
Ako chodíš do školy ty?
?
Pracovná strana 5

Umiestni postavičky na obrázok a povedz o nich vetu.

ŠKOLA
Porozprávaj, čo môže MIMO vidieť cestou do školy.

Ako sa máš správať na ceste? Označ správnu situáciu.

Téma
Naša trieda – škola

Cieľ
Správanie žiakov v škole, v triede, dohodnúť presné pravidlá správania cez vyučovanie a prestávky.

Motivačná úloha
Oboznámenie sa s prostredím učebne, predmetmi v triede, ich významom v spojení s prvoukou, exkurzia po školskej budove, aj WC. Návšteva riaditeľne, zborovne atď.

Odporúčaná básnička
Deti sa môžu básničku naučiť naspamäť, vytlieskať ju.

Zhora a či oddola
prišiel rozkaz do dvora,
či sa páči, či sa nie,
že sa začne učenie.
Zavčas rána, za zory,
všetky deti do školy!

Bol to, ľudia, bol to zhon,
len to dali na bubon!
Čo len zdravé nôžky malo,
do školy sa všetko bralo,
všetko chcelo do školy,
žeby hlúpi neboli.
(Ľ. Podjavorinská)

Riadený rozhovor
- Ako sa volá miestnosť, kde sa nachádzame? Pozorovanie zariadenia triedy.
- Poriadok okolo, hygiena.

Práca so šlabikárom
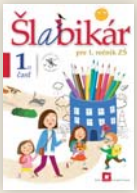

Tvorenie viet o ilustrácii na s. 6.
- Žiaci zisťujú, či je vyučovacia hodina alebo prestávka.
- Aká vyučovacia hodina to je?
- Deti na ilustrácii majú kresliť obrázky. Dvaja žiaci robia niečo iné, ako by mali? Kto to je? (*Chlapec vpredu píše písmenká, keď všetci ostatní kreslia a MIMO sedí na lavici miesto na stoličke a robí machule.*)
- Pomenovať obrázky na s. 7 a analyzovať hlásku na začiatku slov.

TIP
Obrázky predmetov možno využiť na sluchovú analýzu, počuť hlásku na začiatku slova.

Učiteľ by mal využívať čo najviac didaktických hier a interaktívnych cvičení, aby žiaci zvládli prechod z MŠ do školského prostredia.

Didaktická hra
HRA 1. Poraďme MIMOVI, čo nosíme do školy. Maňuška MIMO vyberá z imaginárnej školskej tašky rôzne „školské potreby“, vhodné i nevhodné. Hovorí žartovné vety. *„Do školskej tašky si dám slony (auto, dom, topánku...).“* Žiaci reagujú na správny predmet zatlieskaním, zdvihnutím ruky alebo slovami *áno* a *nie*.

HRA 2. Žiaci majú otvorený šlabikár na strane 7. Vyvolaný žiak si očami vyberie vec na tejto strane a zadá hádanku: *Vidím niečo, čo sa začína na...? Čo vidím?*

HRA 3. V závere hodiny môžu žiaci prezentovať, čo majú na desiatu a povedať začiatočné písmeno. Môžu si i vymýšľať. MIMO háda, či je to pravda alebo nie.

Samostatná práca
- Vyfarbiť na str. 7 čiernobiele potraviny, ktoré sú vhodné na desiatu.
- Určiť, ktoré z vecí na str. 7 patria do školskej tašky.

TIP
Dovoľte žiakom v prvých dňoch školskej dochádzky (príp. i dlhšie) priniesť do školy najmilšiu hračku, bábiku, autíčko, plyšové zvieratko. Treba však dohodnúť pravidlá. Hračku si môžu vybrať len cez takzvanú „hraciu“ prestávku (tretia prestávka).

Prvá prestávka je krátka – hovoriaca, druhá jediaca – pokojné sedenie, jedenie, umývanie rúk. Nosenie hračiek pomáha žiakom navyknúť si na pokojný relax cez prestávky, vytvára sa priateľský kolektív, deti sa nenaháňajú, nehrozí úraz.

Pohyb by mal učiteľ deťom dopriať viackrát počas didaktických hier na vyučovaní. Napr. obmena predchádzajúcej didaktickej hry – ak učiteľ ukáže školskú pomôcku (farbičky, zošit, knihu), žiaci prídu k učiteľovi alebo hľadajú po triede skryté hračky.

Strany prípravného obdobia tematizujú a upevňujú vhodné návyky a pravidlá správania na vyučovaní. Bez nich by nebol vyučovací proces v prvom ročníku efektívny.

M Moje prvé čiary, str. 8 – 11

Interaktívne učenie

- Zariaďte triedu. Pomenujte predmety a uložte ich na správne miesto. (*Prípravné obdobie, str. 6 – 7, cvičenie 1*)
- Urob si desiatu. Jedlo pomenuj a povedz hlásku, ktorú počuješ na začiatku slova. (*Prípravné obdobie, str. 6 – 7, cvičenie 2*)
- Čo sa učia prváci v škole? Poskladaj rozvrh hodín. (*Prípravné obdobie, str. 6 – 7, cvičenie 3*)

Téma
Ráno v rodine

Cieľ
Tvoriť vety na tému ilustrácií v šlabikári. Správna životospráva a psychohygiena prváka.

Riadený rozhovor
Čo robíš ráno? Čo robia ráno rodičia a čo tvoji súrodenci? Kto pripravuje raňajky? Čo raňajkuješ? Máš čas raňajkovať? Prečo máme raňajkovať? Čo ste dnes mali na raňajky?

Kto ti pripravuje veci do školy? Kto sa oblieka úplne sám? Kedy si chystáš oblečenie do školy? Budí ťa ráno budík alebo rodičia? Hneď vstaneš alebo ešte chvíľu spíš?

Práca so šlabikárom
Žiaci rozprávajú, aké situácie sú zobrazené na obrázkoch. Označujú do rámikov háčikom alebo krížikom (alebo vyfarbia rámik zelenou, resp. červenou farbičkou), ktorá situácia je správna a ktorá je nesprávna.

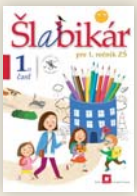

Témy ilustrácií
- Včasné vstávanie – pokojné raňajky
- Neskoré vstávanie – ranný zhon
- Žiaci hovoria, čo raňajkovali
- Obliekanie a príprava školskej tašky
- Ranná hygiena

Didaktická hra
Žiaci striedavo „hrajú“ MIMA, za ktorého vymýšľajú zábavné vety: „Na raňajky rád jem: hranolky, polievku, auto, rožok, syr, kakao...“ Žiaci sa dohodnú na vtipnej reakcii, pozitívnej alebo negatívnej.

Práca so šlabikárom
Prácu na s. 9 môže učiteľ zadať ako samostatnú prácu. Pomôžte MIMOVI vybrať zdravé jedlo na raňajky. Nakoniec žiaci predstavujú, čo vybrali ako zdravé jedlo na raňajky a čo nie je vhodné. Učiteľ zisťuje motiváciu žiakov, čo ich k tomu viedlo.

Vyberať a nalepiť nálepku – správny obrázok MIMO pri raňajkách. Spätná väzba. (Práca so samolepkami motivuje žiakov, aj tých menej smelých, aktívne sa zapojiť už v prvých dňoch do riešenia úloh.)

Niekoľko minút z hodiny je možné využiť na zrakové a sluchové cvičenia s obrázkami (analýza hlásky a písmena na začiatku slova – diferencovane u jednotlivcov).

M Moje prvé čiary, str. 12 – 15

Interaktívne učenie
- Čo robíme ráno? Čo je správne a čo nesprávne? Ulož činnosti v správnom poradí. (*Prípravné obdobie, str. 8 – 9, cvičenie 1*)
- Vieš vylúštiť tajné písmo? Spoj slovo so správnym obrázkom. (*Prípravné obdobie, str. 8 – 9, cvičenie 2*)
- Priraďovať správny obrázok k vyslovenej hláske. (*Prípravné obdobie, str. 8 – 9, cvičenie 3*)

Porozprávaj, čo vidíš na obrázkoch. Označ správne situácie.

8 Strana so základným učivom

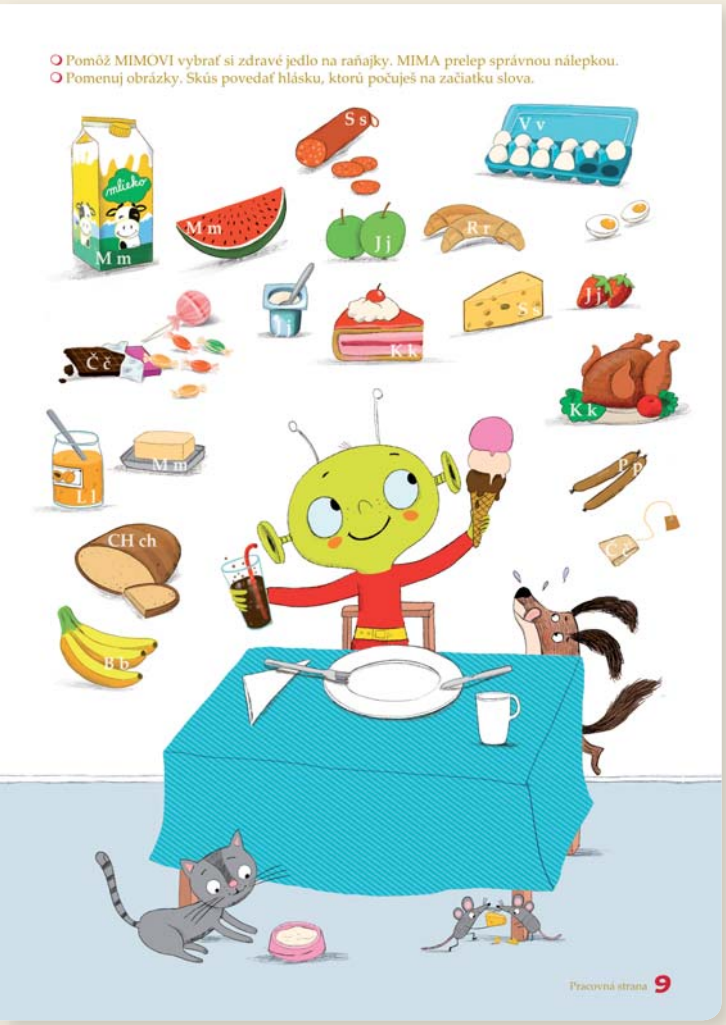
Pomôž MIMOVI vybrať si zdravé jedlo na raňajky. MIMA prelep správnou nálepkou.
Pomenuj obrázky. Skús povedať hlásku, ktorú počuješ na začiatku slova.
Pracovná strana 9

Vieš vyliúštiť tajné písmo?
Spoj slovo so správnym obrázkom.

M m
Priraď správny obrázok k vyslovenej hláske.
J j

Téma
Večer doma

Cieľ
Tvoriť jednoduché vety o obrázkoch v šlabikári. Holá veta – dve slová.

TIP
Rodina – domov je pre dieťa centrálne a dôležité miesto, kde sa cíti bezpečne. Tému treba uvádzať taktne (v triede môžu byť žiaci z neúplnej rodiny).

Riadený rozhovor
Ako to vyzerá u vás doma večer? Čo robí mama? Čo robí otec? Kto pripravuje večeru? Čo robíš ty? Čo robia súrodenci? Večeriate spoločne za stolom? Máte teplú alebo studenú večeru? Rozprávate sa o tom, čo kto cez deň zažil? Kto odprace zo stola? Kedy chodíš spať? Aké hygienické návyky dodržujeme pred spaním?

Práca so šlabikárom
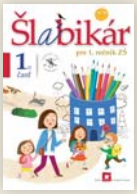

Žiaci označujú správne a nesprávne situácie a hovoria jednoduché vety. Vyberú si obrázok a povedia vetu. Otázky sú zamerané i na večerné činnosti v rodine, na správne a nevhodné trávenie času večer pre deti. Tvorenie holých viet.

- Porovnaj obrázky rodiny pred večerou.
- Prečo deti nemajú večer pozerať televízny program? Prečo rodičia môžu?
- Ktorá situácia z obrázkov sa odohráva večer i v tvojej rodine?
- Poriadok a neporiadok v kúpeľni.
- Čo robí MIMO? Sprchuje sa správne?

Relaxačné cvičenie
Žiaci majú hlavu položenú na stolíku. Učiteľ hovorí pravdivé a nepravdivé vety. Ak povie pravdivú vetu, žiaci sa nepohnú, ak nepravdivú, žiaci si sadnú vzpriamene.

Práca v dvojiciach
Žiaci sa rozdelia do dvojíc. Každej dvojici pridelí učiteľ postavu (ľudskú, rozprávkovú, zvieraciu...), o ktorej musí dvojica vymyslieť dve dvojslovné vety, bez toho, aby prezradili, o koho ide. Prídu ich povedať pred tabuľu. Ostatní v triede hádajú danú postavu. Žiaci pred tabuľou reagujú len áno a nie.

Práca so šlabikárom
Samostatná práca. Označ do rámikov háčikom alebo krížikom (*alebo vyfarbi rámik zelenou, resp. červenou farbičkou*), ktorá situácia je správna a ktorá je nesprávna.

Rozprávanie o hygienických návykoch pred spaním na s. 11 je náročnejšie na presnosť a sústredenosť. Pomenúvanie predmetov v kúpeľni možno využiť na sluchovú analýzu a syntézu slova. Hlásku, ktorú žiaci počujú na začiatku slova, majú zároveň vpísanú v obrázkoch.

Zvukové a sluchové cvičenia s obrázkami je možné využiť diferencovane s vyšším stupňom náročnosti. Hľadajú sa názvy predmetov začínajúcich rovnakou hláskou – písmenom. (Nevyžadovať od žiakov poznať písmená.)

Povedz krátke vety o obrázkoch. Označ, čo robí večer tvoja rodina.

10 Strana so základným učivom

Diferencovaná úloha
Nájsť na str. 11 veci, ktoré sa začínajú na rovnakú hlásku. Učiteľ môže s vyspelejšími žiakmi i spoločne čítať písmená na obrázku.

Didaktická hra
HRA 1. Žiaci predvádzajú pantomímou činnosti večer v rodine a pred spaním. Spolužiaci hádajú.
HRA 2. S obrázkami a ich začiatočnými písmenami „Vidím, čo ty nevidíš, a to sa začína na písmeno...“.

M Moje prvé čiary, str. 16 – 19

Interaktívne učenie
- Nájdi dvojice predmetov, ktoré sa začínajú na rovnaké začiatočné písmeno. (*Prípravné obdobie, str. 10 – 11, cvičenie 1*)
- Ktorá vec má na začiatku písmeno U? (*Prípravné obdobie, str. 10 – 11, cvičenie 3*)
- Čo robí chlapec vo voľnom čase? Povedz vetu a nájdi správny predmet. (*Prípravné obdobie, str. 10 – 11, cvičenie 2*)

Čo robíme pred spaním? Ktoré veci sa začínajú rovnakou hláskou?
Pracovná strana 11

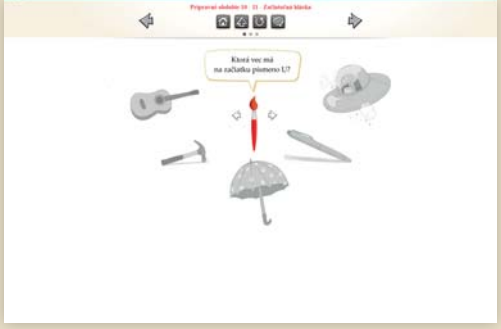
Ktorá vec má na začiatku písmeno U?

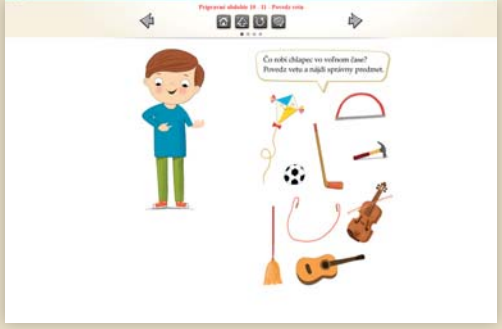
Čo robí chlapec vo voľnom čase? Povedz vetu a nájdi správny predmet.

Téma
Návšteva v zoo

Cieľ
Tvoriť vety. Rozdeliť vety na slová.

Riadený rozhovor
Život v zoo. Boli ste už v zoo? Aké zvieratká ste tam videli? Zvieratá potrebujú starostlivosť.

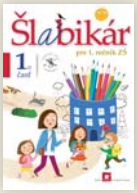

Práca so šlabikárom
Každý žiak povie jednu vetu o situácii na veľkom obrázku. (Ilustrácia dáva viac podnetov na tvorenie viet, ako je žiakov v triede.)

Výrezové obrázky. Učiteľ zavedie pozornosť na štyri výrezové situačné obrázky. Žiaci hádajú a zdôvodňujú, ktorá časť veľkého obrázka sa tu skrýva.

Práca s nálepkami. Žiaci vyberú a nalepia správnu nálepku a dokončia tak obrázok.

Podľa toho, čo vidia na obrázku, skladajú žiaci dvoj- až štvorslovné vety pomocou nápovedných piktogramov.

TIP
Výrezové obrázky – táto úloha je k dispozícii i v interaktívnej podobe.

Vyvodenie vety
Vyvodenie vety. Učiteľ vyslovuje vetu a ťahá špagát, ktorý znázorňuje vetu. Potom „vetu" rozstrihá na kúsky – „slová". Jednotlivé kúsky špagátikov držia žiaci, učiteľ upozorní na označenie začiatku a konca vety. Poslednému žiakovi dá do ruky koliesko – bodku (napr. gombík). Vyzve žiakov, aby povedali prvé slovo, druhé slovo, tretie slovo. Vetu znázorní na tabuľu tak, že ju najprv napíše písmenami. Žiaci písmená ešte nepoznajú, jednotlivé slová označí dlhšími farebnými obdĺžnikmi. Žiaci hovoria vety o obrázkoch v šlabikári a podľa grafického znázornenia vetu rozširujú o nové slová.

Slon ☐ **pije** ☐ **vodu.**

Žiaci hovoria vety o obrázkoch, graficky znázorňujú, pridávajú pásiky papiera – slová.

Relaxačné cvičenie
Učiteľ hovorí hádanky o veciach a zvieratách na ilustrácii (hádanky môžu tvoriť aj žiaci).

Didaktická hra
Žiaci môžu v skupinách vymýšľať žartovné vety. MIMO rozhodne, ktorá veta bola najvtipnejšia.

Samostatná práca
Pozri si pozorne obr. zoo na str. 12 – 13. Je tu niečo, čo nepatrí do zoo. Nájdi to.

M Moje prvé čiary, str. 22 – 25

Interaktívne učenie
- Čo vidíš na obrázku. Poskladaj vetu. (*Prípravné obdobie, str. 12 – 13 , cvičenie 1*)
- Slová sa rozsypali. Zlož z nich vetu. Koľko slov je vo vete? (*Prípravné obdobie, str. 12 – 13 , cvičenie 2*)
- Priraď zvieratám správne krmivo, vytvor vety. (*Prípravné obdobie, str. 12 – 13, cvičenie 3*)

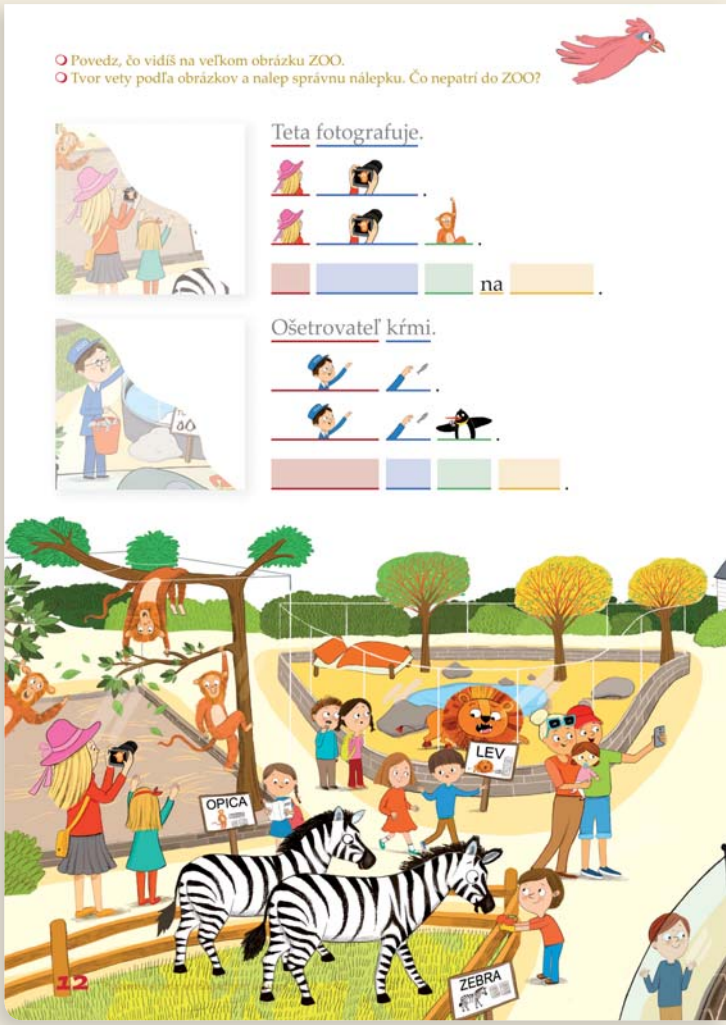

Slon pije.
z
Ujo zametá.
ZOO
ŽIRAFA
TUČŇÁK
13

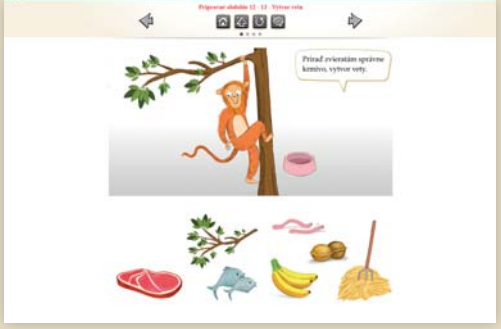
Priraď zvieratám správne
kŕmivo, vytvor vety.

Téma
Poobede v parku

Cieľ
Tvoriť viacslovné vety.

Riadený rozhovor
O popoludňajších činnostiach detí v parku. Kto môže a kto nesmie chodiť do parku? Ako sa v parku správame? Ako často chodíš na ihrisko? Kto ide s tebou? Čo tam najradšej robíš? Je tvoje ihrisko čisté alebo sú tam niekedy i odpadky?

Práca so šlabikárom

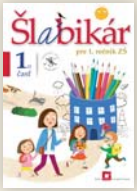

O ilustrácii v šlabikári o postavách a činnostiach v parku možno vytvoriť viac viet ako je žiakov v triede. (Extra otázky: Čo robí MIMO? Je to správne? Aké ochranné pomôcky by mal mať MIMO na sebe?)

Tvoria sa vety rozšírené o 4 – 5 slov. Farebné znázornenie slov vo vetách je náhodné, slúži len na vizualizáciu častí vety.

Jednotlivci podľa obrázka tvoria vety, následne podľa počtu obdĺžnikov určujú počet slov vo vetách.

Práca s nálepkami. Podľa obsahu viet nalepujú správne obrázky.
(*Príklad zložených viet: Dievča púšťa šarkana. Dievča púšťa veľkého šarkana. Dievča púšťa veľkého šarkana v parku.*)

TIP
Jednu vetu učiteľ znázorní na tabuľu farebne. Podľa jeho pokynov žiaci hovoria len jedno slovo z vety. (Povedz prvé slovo. Povedz posledné.)

Relaxačné cvičenie
Žiaci oddychujú hlavou položenou na stolíku, učiteľ zoberie z vety na tabuli niektoré farebné slovo. Po zodvihnutí hlavy žiaci hádajú, ktoré slovo chýba.

Práca vo dvojiciach
Učiteľ zadá dvojiciam, o čom alebo o kom majú povedať vetu. Môže rozdať i obrázky. Dvojice utvoria vetu, ktorá má 3 – 5 slov. Učiteľ zadáva úlohu diferencovane.

Samostatná práca
Doplniť/dolepiť chýbajúcu časť obrázka. Samostatná práca je o stupeň náročnejšia, obsahuje cvičenie predstavivosti, logické myslenie, zrakové vnímanie, praktickú činnosť. Ide o prípravu na čítanie s porozumením. Výber a nalepenie správneho obrázka.

M **Moje prvé čiary, str. 26 – 29**

Interaktívne učenie
- Čo vidíš na obrázku? Poskladaj vetu.
  (*Prípravné obdobie, 14 – 15, cvičenie 1*)
- Vytvor vetu podľa obrázkov.
  (*Prípravné obdobie, 14 – 15, cvičenie 2*)
- Slová sa rozsypali. Zlož z nich vetu. Koľko slov je vo vete?
  (*Prípravné obdobie, 14 – 15, cvičenie 3*)

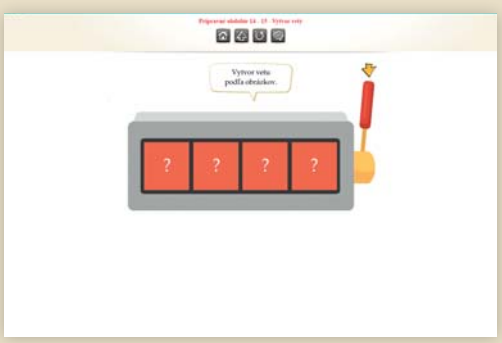

❍ Tvor vety podľa obrázkov. Nájdi k vetám správne nálepky.
❍ Podľa počtu obdĺžnikov urči počet slov vo vetách. Čo nepatrí do parku?

Dievča púšťa šarkana.

. .

v .

Chlapec hojdá dievčatko.

. .

na .

Ocko stavia hrad.

. .

z .

Chlapec kope loptu.

. .

do .

Téma
Rozprávka o repe

Cieľ
Pojem slovo. Odpoveď jedným slovom. Zapamätanie si pojmov v nadväznosti na matematiku: *hneď za* alebo *za, hneď pred* alebo *pred*. Pojmy *hneď za* a *za* sa využívajú v matematike pri orientácii v číselnom rade.

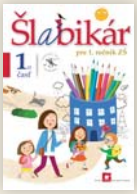

Práca so šlabikárom
Učiteľ prehrá alebo vyrozpráva známu rozprávku o repe. Žiaci sledujú dej rozprávky, potom vyberú a správne do ilustrácie nalepia chýbajúce postavičky.

Riadený rozhovor
Učiteľ pridáva postupne obrázky jednotlivých postáv rozprávky na tabuľu. Pridávaním a odoberaním jednotlivých postáv aktívne zapojí žiakov do reprodukcie rozprávky s dôrazom na jednoslovné odpovede (napr.: *Kto je za dedkom? Kto je hneď za dedkom?*).

Motivačná úloha
Deti si rozprávku zahrajú. Dramatizácia rozprávky je u detí veľmi obľúbená.

Relaxačné cvičenie
Žiaci oddychujú, učiteľ zatiaľ vystrihnuté postavy uloží v nesprávnom poradí. Správne zoradenie postáv uskutočňuje čo najviac žiakov. Učiteľ zakryje jednotlivé postavičky, žiaci hádajú, ktorá postavička je zakrytá. Vloží medzi postavy z rozprávky aj iné zvieratá. Hovorí jednoduché vety.

Samostatná práca
Vyznačiť na ilustrácii ďalšie rozprávkové bytosti.

M **Moje prvé čiary, str. 30 – 33**

Interaktívne učenie
- Prerozprávaj rozprávku O repe. Ulož veci a postavičky na obrázok v správnom poradí. *(Prípravné obdobie, 16 – 17, cvičenie 1)*
- MIMO rozpráva rozprávku O repe od konca. Ako bude znieť? Ulož postavičky od poslednej k prvej. *(Prípravné obdobie, 16 – 17, cvičenie 2)*
- Kto alebo čo patrí k rozprávkovej bytosti? Odpovedz jedným slovom. *(Prípravné obdobie, 16 – 17, cvičenie 3)*

Téma
Vyčítanky

Cieľ
Deliť slová na slabiky.

Riadený rozhovor
Ako sa hrávate vonku? Ako určíte, kto bude naháňať, žmúriť? (Jednou z možností je povedať vyčítanku.) Žiaci vedia povedať rôzne vyčítanky.

TIP
Učiteľ upozorní, že vo vyčítankách sa slová nevyslovujú ako celok, ale sa hlasom delia na viac častí, ktorým hovoríme slabiky.

Práca vo dvojiciach
Dvojice sa postavia proti sebe a vzájomne sa rozpočítavajú, slová hovoria po slabikách. Dôraz na pomalé vyslovovanie.

Práca so šlabikárom

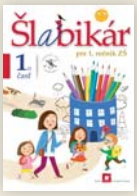

Pozorovanie ilustrácie v šlabikári. Je potrebné, aby mali žiaci na pozorovanie určitý čas.

Čo robia deti na lúke? Čo hovoria? Čo si myslia? Prečo?

Žiaci hovoria vybranú vyčítanku tak, že pri vyslovení slabiky ukazujú na ilustrácie detí. Rozpočítavajú dievčatá, chlapcov a všetkých spoločne. Učiteľ riadi vyčítanie, určí, od ktorého dieťaťa majú začať.

TIP
V tomto období sa vedia žiaci výstižne vyjadrovať o ilustrácii a formulovať svoje pocity. Aby bol rozhovor dynamický, učiteľ vyzve žiakov povedať len jednu vetu, aby sa vystriedali všetci.

Didaktická hra
Žiaci vytvoria rad alebo kruh. Žiak rozpočítava pomocou vyčítanky tak, aby pri vyslovení slabiky ukázal len na jedného spolužiaka. Po rozpočítaní žiak, na ktorého vyčítanie padne, musí urobiť nejakú aktivitu, grimasu... Pri hre sa vystrieda viac detí.

Sto-jí vŕ-ba pri po-to-ku,
vi-sí na nej zvon.
Na ko-ho to slo-vo pad-ne,
ten mu-sí ísť von.

Relaxačné cvičenie
V závere hodiny učiteľ hovorí mená žiakov po slabikách. Žiaci sa postavia, zdvihnú ruku, ak počujú svoje meno. Žiaci prídu k tabuli a na otázku: *„Ako sa voláš?“* povedia svoje meno po slabikách.

M **Moje prvé čiary, str. 34 – 37**

Téma
Charakteristika počasia, oblečenie v jeseni

Cieľ
Deliť slová na slabiky, určovať počet slabík v slove. Grafické znázornenie slabík.

Riadený rozhovor
Rozhovor o jeseni. Žiaci môžu pozorovať jeseň z okna triedy, opisovať, čo vidia. Rozhovor o farbách, ktoré podľa nich patria k jeseni, jesenných činnostiach.

TIP
Hodiny slovenského jazyka sa môžu spojiť s učivom o jeseni v iných predmetoch (projektové vyučovanie).

Príprava na prácu so šlabikárom
Použiť obrázky jesenného oblečenia na tabuli. Deti k obrázkom pridávajú kartičky so znakmi, ktoré vyjadrujú počet slabík. Slabiky vytlieskajú.

Relaxačné cvičenie
Napodobňovanie zvukov vetra: „fí, fí“. Pravidelné pohyby. Zrýchlené pohyby. Rytmus – intonačné pravidlá reči.

Práca so šlabikárom
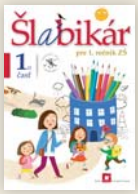

Čo vidíš na obrázku? MIMOVI je zima. Prečo? Ako si to zistil/-a?

Žiaci pracujú samostatne. Ich úlohou je vybrať jesenné oblečenie pre MIMA. Jednotlivci i skupiny vytlieskajú počet slabík v slove. Žiaci si môžu vybrať, ktorý obrázok vytlieskajú.

Učiteľ dáva pokyny:
- Vyber obrázok, ktorý má v názve dve, tri, štyri slabiky.
- Vytlieskaj časti odevu na sebe. Povedz, koľko slabík si vytlieskal/-a.
- Ktoré názvy odevov sa začínajú rovnakým písmenom?

M **Moje prvé čiary, str. 38 – 41**

Interaktívne učenie
- Čo je typické pre jeseň a prečo? Potiahni znaky jesene do štvorčekov a zdôvodni. (*Prípravné obdobie, 18 – 19, cvičenie 1*)
- Vytlieskaj slabiky v slove. Označ, koľkokrát tlesknеš. (*Prípravné obdobie, 18 – 19, cvičenie 2*)
- Pomenuj oblečenie a urči počet slabík. (*Prípravné obdobie, 18 – 19, cvičenie 3*)

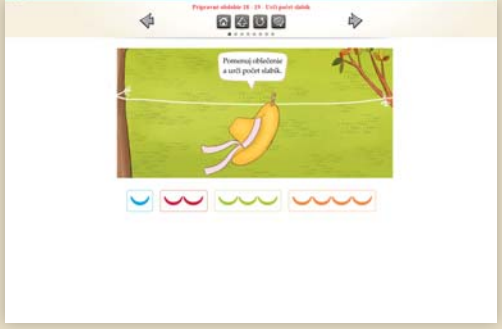

Téma
Jesenná zelenina a ovocie

Cieľ
Rozdeliť slová na slabiky, určiť počet slabík v slove.

Motivačný rozhovor
Riekanky o ovocí a zelenine.

Riadený rozhovor
Kam chodíme nakupovať ovocie a zeleninu? Vymenuj, ktoré ovocie poznáš? Vymenuj, ktorú zeleninu poznáš? Rozdiel medzi ovocím a zeleninou. Ako používame zeleninu? Ako používame ovocie?

Didaktická hra
Učiteľ ukazuje obrázky ovocia a zeleniny.
- Žiaci hovoria názvy po slabikách. Prvú slabiku povedia nahlas, ostatné potichu. Prvé slabiky potichu, poslednú nahlas.
- Žiaci ukážu toľko prstov, koľko slabík je v slove.

Relaxačná hra
Hlavy na stolíku. Učiteľ rozdá obrázky ovocia a zeleniny a iné obrázky (auto, strom, koník...).
- Vyzve žiakov: „Prineste ovocie! Prineste zeleninu!“ (Sedieť zostanú žiaci, ktorí majú iné obrázky.)
- Učiteľ drží v ruke kartičky s vyznačeným počtom slabík. Vyzve žiakov, aby k nemu prišli tí, ktorí majú obrázok zodpovedajúci grafickému počtu slabík na kartičke.

Práca so šlabikárom
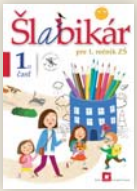

Žiaci pracujú samostatne. Majú priradiť MIMOVI do košíka ovocie na obrázkoch. Sluchová a zraková analýza obrázkov ovocia a zeleniny.

Diferencované otázky: Vieš prečítať niektoré písmená? Sú v niektorých názvoch ovocia a zeleniny na obrázkoch rovnaké písmená?

Spájanie obrázkov so znakmi počtu slabík v názve. Učiteľ upozorní na jednoslabičné slovo *kel* a *pór*.

Práca vo dvojiciach
V závere tvoria dvojice opisné hádanky o ovocí a zelenine: „Na čo myslím? Je to guľaté, červené, žlté. Rastie na strome...“. Vytlieskať slovo po slabikách.

Moje prvé čiary, str. 42 – 45

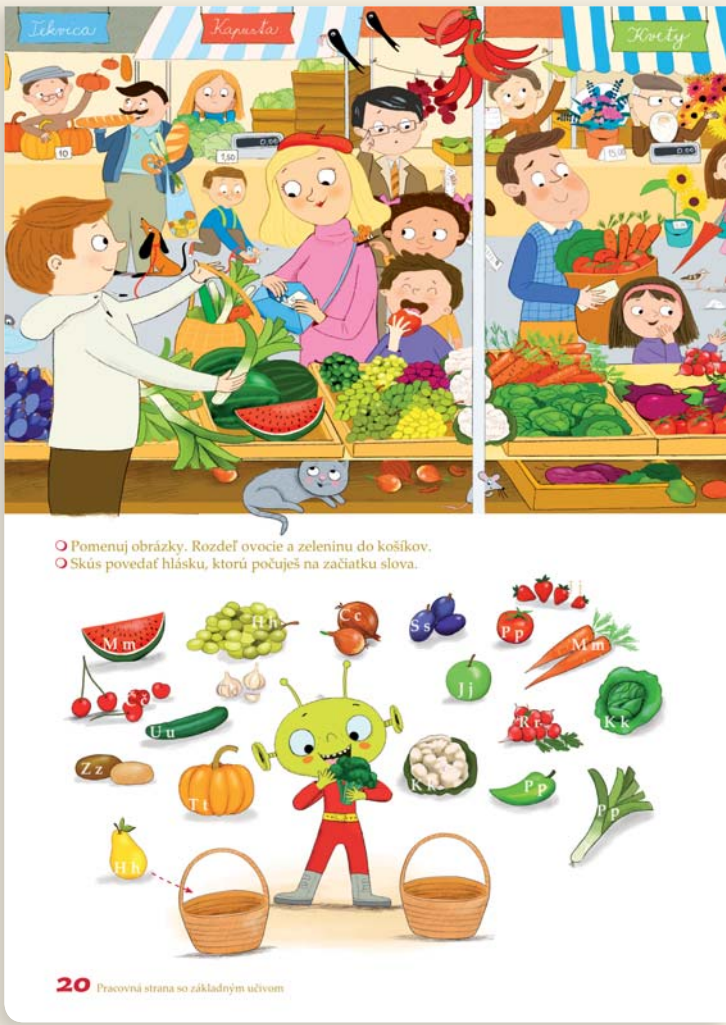

Interaktívne učenie
- Pomenuj ovocie a zeleninu a urči počet slabík. *(Prípravné obdobie, str. 20 – 21, cvičenie 1)*
- Vyber si ovocie a zeleninu a urči počet slabík. *(Prípravné obdobie, str. 20 – 21, cvičenie 2)*
- Pomenuj obrázok. Priraď správny počet slabík. *(Prípravné obdobie, str. 20 – 21, cvičenie 3)*

❍ Pomenuj ovocie a zeleninu na obrázkoch. Názvy hovor po slabikách a vytlieskaj ich.
❍ Podľa počtu slabík spoj obrázok s príslušnými znakmi.

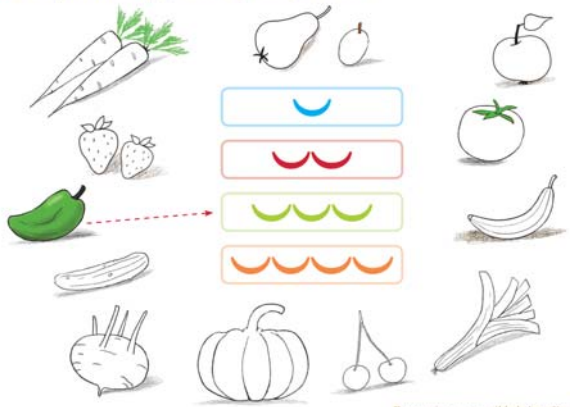

Pracovná strana so základným učivom **21**

Téma
Cesta do školy

Cieľ
Vyvodiť tvar tlačeného a písaného *a, á*.

Motivačná úloha
Deti môžu priniesť do školy veci, hračky, ktoré sa začínajú na písmeno *a*. Tie sa môžu vystaviť v triede počas preberania písmena. (*Možno využiť ako motiváciu i pri vyvodzovaní ďalších písmen.*) Písmeno *a, A* môže byť v triede znázornené aj z hrubšieho špagátu alebo plastelíny...

Riadený rozhovor
Cesta do školy, bezpečnosť. Niektorí žiaci chodia do školy pešo. Pozor pri prechádzaní cez cestu! V mestách žiaci často používajú dopravné prostriedky.

Práca na tabuli
Písmeno a sa vyvodzuje analýzou obrázkov dopravných prostriedkov. Analyzujú sa obrázky, ktoré majú v názve na začiatku alebo na konci písmeno *a* (analytická metóda). Pod nápovednými obrázkami učiteľ napíše všetky písmená príslušného slova. Vyvodzované písmeno žiaci zvýrazňujú. Žiaci sa učia poznať a čítať len písmeno *a* (*metóda kontrastu = nové poznatky/písmená, hlásky sa osvojujú na pozadí neznámeho prirodzenými percepčno-pamäťovými mechanizmami*).

Žiaci vyslovujú názvy obrázkov, spoločne hláskujú, učiteľ pridáva písmeno podľa odporúčaní žiakov na začiatok alebo koniec slova. Vyvodenie písmena *á*. Dôraz sa kladie na slovo vlak a raketa.

TIP
*Pri vyvodzovaní písmena **a** učiteľ upozorní žiakov, že písmená majú tlačené a písané tvary. Tlačené sú tie, ktoré čítame v knihách a časopisoch, tlačia sa v tlačiarňach, majú iný tvar ako písmená, ktoré píšeme do písanky. Učiteľ napíše na tabuľu zväčšené tlačené i písané **a**.*

Relaxačné cvičenie

Učiteľ drží v rukách svoje demonštračné kartičky. Učiteľ odkrýva postupne kartičky s písmenami. Ak žiaci zbadajú písmená *a, á* alebo *A* zatlieskajú, postavia sa alebo nahlas prečítajú písmeno.

Práca so šlabikárom
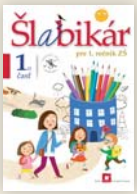

Úloha na strane. Vysloviť názov obrázka a zvýrazniť písmeno. Nehovoriť malé *a* len *a*. Žiaci, ktorí poznajú ostatné písmená, môžu slovo prečítať po písmenách. Je vhodnejšie, ak slová analyzuje na hlásky spoločne celá trieda. Menej zdatní žiaci lepšie vniknú do tajov analýzy a syntézy slova. Musí sa však začínať analýzou jednoduchých slov a obrázkov – s menším počtom hlások, v ktorých sa nezoskupuje skupina spoluhlások.

Ktorý obrázok vyjadruje hromadný dopravný prostriedok? (autobus, vkak)
Ktorý obrázok nie je dopravný prostriedok? (anténa)

Jeden bystrý žiak argumentoval, že anténa je tiež dopravný prostriedok, lebo dopravuje TV signál do televízneho prijímača.

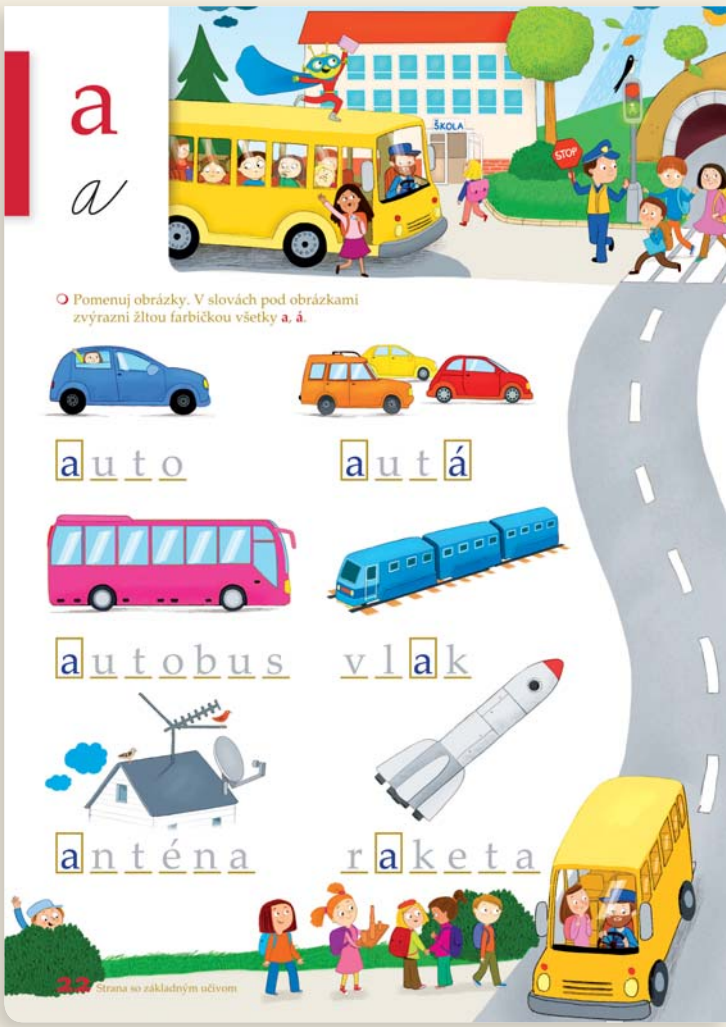

Samostatná práca
Žiaci farebne zvýraznia všetky *a* v slovách pod obrázkami v šlabikári. Učiteľ zisťuje, či našli aj neoznačené písmeno *a* v slovách *anténa* a *raketa*.

Interaktívne učenie
- Kde počuješ hlásku *a, á*? Vyznač všetky *a, á* v slove. (*Písmeno A, cvičenie 1, strana 1*)
- Priraď k slovám správny obrázok podľa počtu písmen a polohy hlásky *a á*. (*Písmeno A, cvičenie 1, strana 2*)

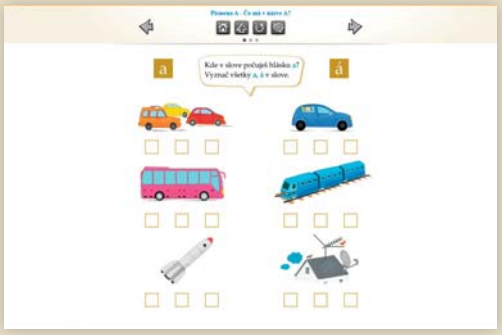

Téma
Dopravné prostriedky, ktoré majú a nemajú v názve *a*

Cieľ
Upevniť hlásku a písmeno *a* v tlačenom i písanom tvare.

Riadený rozhovor
Čo počujeme na začiatku slova auto? Žiaci hľadajú na kockách písmená *a*, *A*.

Didaktická hra
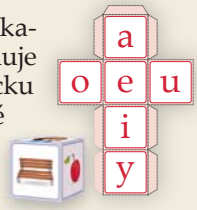

Žiaci majú na stolíkoch kocky so samohláskami. Učiteľ hovorí rôzne slová. Ak slovo obsahuje písmeno *a* na začiatku slova, žiaci vyberú kocku s písmenom *a*. Ak učiteľ hovorí slová, ktoré majú hlásku *a* na konci slova, žiaci zatlieskajú alebo urobia nejakú inú vopred dohodnutú aktivitu. (*Učiteľ hovorí slová: autá, električka, bicykel, motorka, kolobežka, autobus...*)

Práca na tabuli
Cestujeme dopravným prostriedkom, ktorý má v názve *a*, *á*. Na magnetickej tabuli sú obrázky dopravných prostriedkov, ktoré majú i nemajú v názve *a* (napr.: *lietadlo, bicykel, loď...*). Žiaci pomenujú dopravný prostriedok. Ak má v názve písmeno *a*, priložia ho pod tú časť slova, kde hlásku počujú (začiatok, stred alebo koniec). Obrázky si môže učiteľ nájsť na internete, nakresliť, vystrihnúť z časopisov...

Práca so šlabikárom

Žiaci zvýrazňujú cestu, po ktorej idú dopravné prostriedky, v tvare zväčšeného *a*. Farebnými ceruzkami viackrát prechádzajú po širokom a zväčšenom tvare písmena *a*. (Úloha je zameraná na zapamätanie si tvaru tlačeného *a*, prípadne na získanie zručnosti v písaní písmena.)

Spájajú písmená s obrázkami, v ktorých názve sa nachádza *a*. Kontrola správnosti – za správne riešenie si môžu žiaci na konci strany nalepiť nálepku MIMA (nálepky sú súčasťou prílohy v šlabikári). Ako domácu úlohu môžu deti priniesť z domu hračku alebo predmety, ktoré majú na začiatku, v strede alebo na konci *a* (napr. lyžička, varecha...).

Relaxačné cvičenie
Žiaci majú zatvorené oči, oddychujú. Učiteľ rozmiestni po triede písmená *a*, *á* v tlačenej i písanej forme, ale aj iné, doteraz neprebrané samohlásky. Žiaci sa rozbehnú po triede a prinesú len písmená *a*.

TIP
Kartičiek s písmenami by malo byť toľko, koľko je žiakov v triede, aby každý mal radosť zo splnenia úlohy.

Interaktívne učenie
❍ Čo má v názve *a*? Nájdi všetkých 10 možností. (*Písmeno A, cvičenie 1, strana 3*)

Téma
Mená detí

Cieľ
Poznať A, *a*, jeho používanie na začiatku mien ľudí, zvierat, miest, krajín.

Motivačná úloha
Pre vstupnú motiváciu sa môže vypočuť a/alebo spoločne zarecitovať básnička *Adam v škole nesedel, abecedu nevedel* (Ján Smrek).

Riadený rozhovor
Analýza mena *Adam*. Čo počujeme na začiatku mena? Učiteľ vysvetlí, že na začiatku mien detí, zvierat, dedín i miest či krajín píšeme veľké písmeno. Napíše na tabuľu zväčšené farebné *A*, pripíše k nemu písané *a*. Upozorní na rozdiel medzi malým *a* veľkým písaným *a*. Vyzve žiakov, aby prišli pred tabuľu tí, ktorých meno sa začína na *A*. Učiteľ im pripne písmeno *A*. Ostatní žiaci ich mená hláskujú a presvedčia sa o správnosti.

Práca so šlabikárom
Žiaci hádajú, aké meno na *A* môžu mať deti, pes a mačka. Pomocou nápovedných obrázkov pod neznámymi písmenami si ich môžu i sami prečítať. Učiteľ najprv pomenuje deti na obrázku v šlabikári. Žiaci si všímajú obrázky, prečítajú *A* a vyslovia meno.

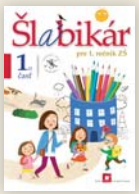

TIP
*Pri čítaní písmen zo šlabikára alebo z tabule žiaci nehovoria malé **a**, **veľké A**, ale hovoria len **a**, **á**, **A**. Učiteľ upozorní, že mená majú na začiatku veľké písmená.*

Didaktická hra
Čo patrí k sebe? Učiteľ drží kartičku s písmenom *A*, k nemu prikladá kartičky rôznych písmen. Ak priloží malé *a*, žiaci zatlieskajú alebo urobia inú vopred dohodnutú aktivitu. K malému *a* hľadajú veľké *A*, k písanému tlačené. Po príprave s kartičkami a kockami žiaci čítajú dvojice písmen v spodnej časti šlabikára tak, ako ho držia deti a psík.

Samostatná práca
Žiaci podfarbujú písmená *A*, *a* pod menami detí.

Interaktívne učenie
❍ Daj balóny deťom, ktorých meno sa začína na *A*.
(Písmeno A – cvičenie 2)

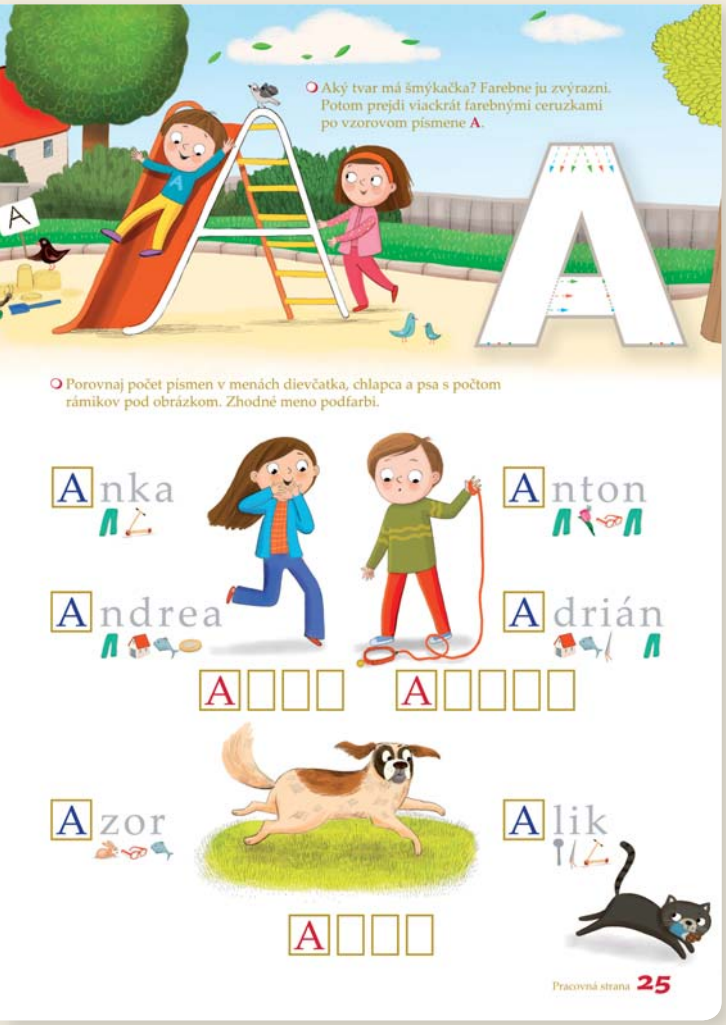

Téma
Koľko písmen mám v mene?

Cieľ
Upevniť písmeno *A*.

Motivačná úloha
Čo robia Anton, Anka, Adrián a Andrea v parku? Práca s hornou ilustráciou (napr. *spúšťajú na šmýkačke, hrajú sa v piesku...*).

Riadený rozhovor
Analýza mien. Celá trieda spoločne hláskuje mená, ktoré učiteľ hovorí. Kto chce, môže ísť pred tabuľu hláskovať svoje meno. Ak má dlhšie meno, učiteľ mu pomáha. Žiaci na prstoch počítajú počet hlások v mene.

- Učiteľ k postavičkám na magnetickej tabuli pripíše mená, ktoré sú v šlabikári. Môže pridať aj iné (napr. *Adam, Alena, Alica...*). Žiaci spolu s učiteľom počítajú písmená pod obrázkami (nemenujú ich). Je to predprípravа – slovo sa skladá z hlások, napísané je pomocou písmen. Analýzu hlások v slove v tomto období ešte nezvládnu všetci žiaci. Dôležité je, aby počuli hlásku *a*, poznali písmeno *a*, uvedomili si veľké *A* na začiatku slova.
- Učiteľ zakryje jednotlivé písmená v mene, odokryté nechá len prvé písmeno *A*. Otázkami zisťuje, koľko písmen je v mene chlapca, dievčaťa.

TIP
Písmená je vhodné zakryť pásikom papiera zloženého na štvorčeky.

Relaxačné cvičenie
Žiaci zatvoria oči. Učiteľ vezme pásiky papiera so štvorčekmi, ktorými predtým zakryl písmená v menách na magnetickej tabuli a položí ich nabok. Na tabuli zostane len postavička s napísaným menom. Žiaci prečítajú začiatočné písmená pod postavičkami a učiteľ prečíta meno. Žiaci potom vyberajú správny počet štvorčekov a pridávajú ich k menám.

Práca so šlabikárom
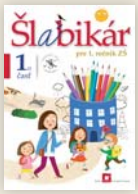

Žiaci nemajú problém pri samostatnej práci v šlabikári uhádnuť meno chlapca a dievčaťa podľa písmen v slove a nápovedných obrázkov pod neznámymi písmenami. Do štvorčekov nevpisujú písmená, iba ich spoja čiarou so správnym menom. Môžu si vybrať, ktorú úlohu chcú riešiť. Kto potrebuje pomoc učiteľa, ticho zdvihne ruku.

Poslednú úlohu, uhádnuť meno psíka, by mali zvládnuť všetci žiaci. (Obe riešenia sú tu podľa počtu okienok správne, pes sa môže volať Alík i Azor.) Od najslabších žiakov žiadame iba podfarbenie *A*, *a* v slovách, správne pomenovanie a prečítanie vyvodených písmen. Táto strana šlabikára dáva viac podnetov šikovnejším žiakom. Riešenie úloh si vyžaduje diferencovaný prístup.

Realizujú sa i najslabší žiaci, ktorí farebnými ceruzkami zvýrazňujú šmýkačku v tvare *A* a viackrát prechádzajú farebnými ceruzkami po vzorovom písmene, čím si nové písmeno zafixujú.

Téma
Alena a Adam si pripravujú veci do školskej tašky

Cieľ
Precvičiť *A*, *a*, spojku *a*.

Riadený rozhovor
Kedy si pripravuješ školskú tašku do školy? Kto ti pomáha? Otvorte si školskú tašku a vyberte veci, o ktorých si myslíte, že majú na začiatku, v strede alebo na konci názvu *a*.

- Spoločná analýza: *taška, kniha, matematika, šlabikár, písanka, ceruzka, farbičky, guma, desiata*. Ktoré veci majú v názve jedno *a*, dve *a* na konci slova *a*, v strede slova *a*?
- Na magnetickej tabuli sú obrázky: dievča, chlapec, kniha, písanka, jablká, ceruzka.
- Žiaci vyberú z riadka písmen na kartičkách písmená A, a, á a pridávajú pod obrázky na koniec slova.
- Učiteľ vymení niekoľkokrát písmená pod obrázkami, žiaci správne priraďujú *a*, *á*, *A*. Pri tejto činnosti môžu stáť pred tabuľou v polkruhu. Ak sa robí výmena písmen, otočia sa, čupnú si, hlavu dajú na kolená atď.
- V druhej časti hodiny učiteľ oznámi, že bude deťom pripínať *a*. Čudujú sa, veď *A* už dostali (tí, ktorých meno sa začína na *A*). Zdôrazní, že teraz písmeno dostanú skoro všetci. Povedzte svoje meno po hláskach. Učiteľ vyvolá dievčatá. Skoro každé dievčenské meno má na konci *a*. Analyzujú sa i chlapčenské mená. U chlapcov sa hľadá *a* v strede slova alebo v priezvisku.

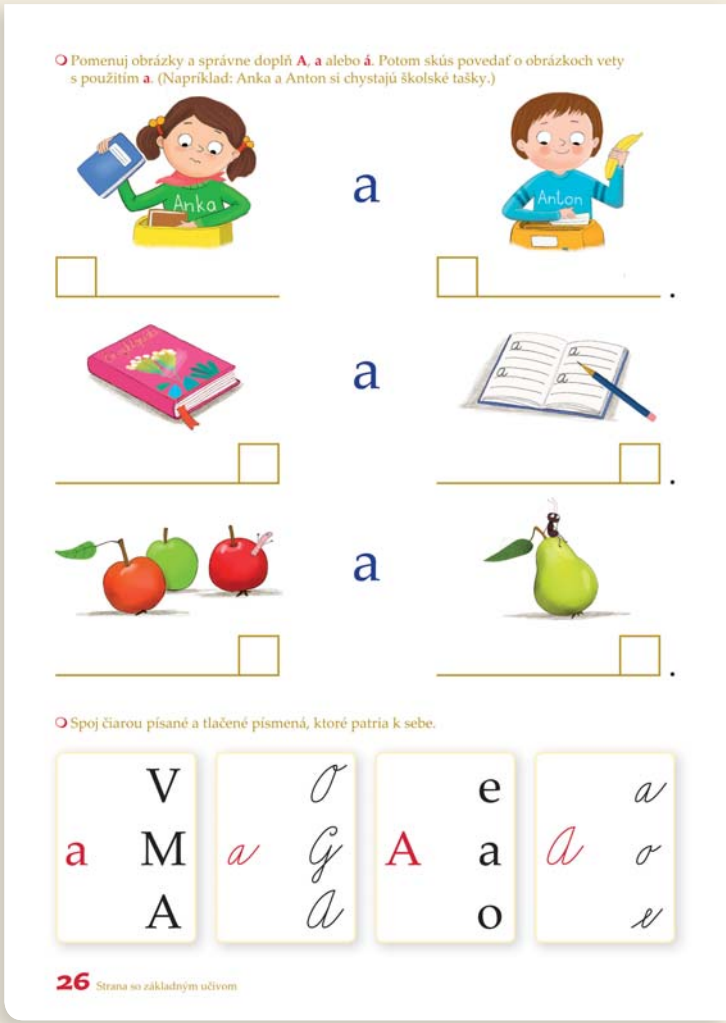

Práca so šlabikárom
Hovorenie viet o obrázkoch so spojkou *a* (*Alena a Adam si chystajú školskú tašku. V taške je kniha a písanka. Na desiatu sú jablká a hruška.*).

Samostatná práca
Po spoločnej analýze obrázkov v šlabikári žiaci vpisujú do rámčekov k menám na začiatok *A*, na konci slova *a* (vpisovať môžu písané alebo tlačené tvary podľa pokynov učiteľa).

Didaktická hra
Žiaci sedia v kruhu a hovoria slová začínajúce alebo končiace sa na *a*. Komu slovo nenapadne, hľadá v triede vec alebo obrázok, ktoré majú v názve na začiatku *a* (napr. *autíčko, anjel, ananás, mrkva, uhorka, kolobežka*...).

Interaktívne učenie
- Povedz po slabikách názov obrázka. Ktorý zápis je správny a ktorý nesprávny? *(Písmeno a, cvičenie 3)*

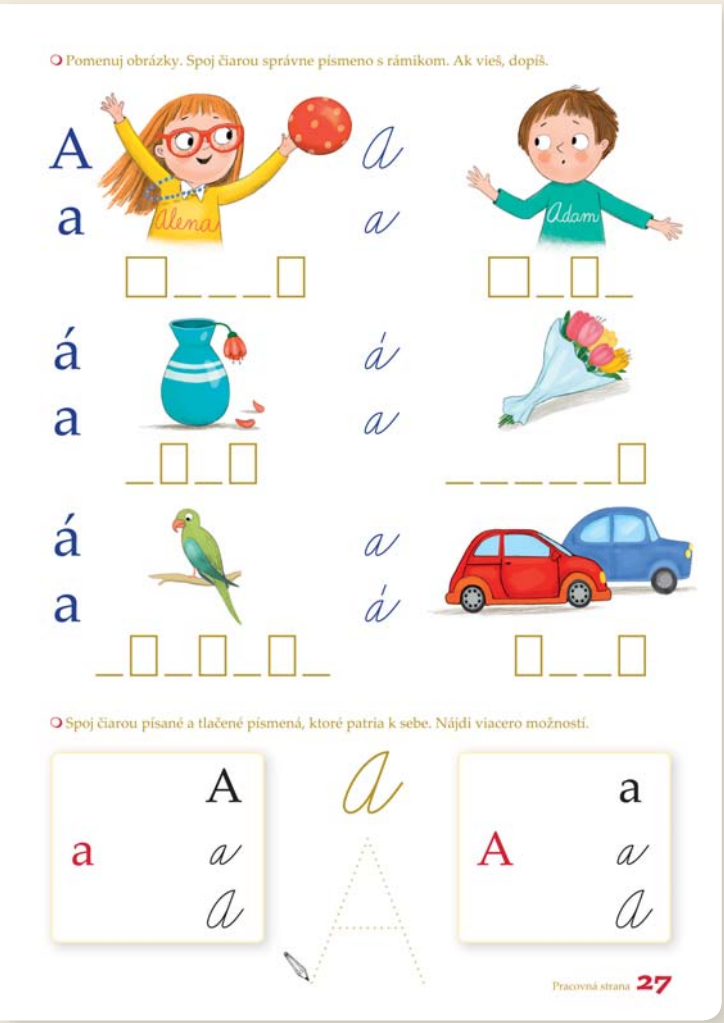

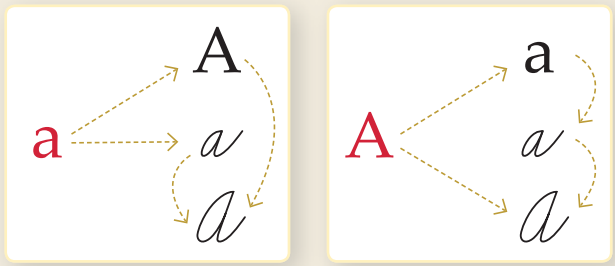

Spätná väzba – riešením poslednej úlohy učiteľ získa prehľad o osvojení si tvarov písmen. (Učiteľ môže žiakov upozorniť, že každá skupina písmen má viacero riešení.)

Interaktívne učenie

❍ Kde počuješ *a*, *á*? Na začiatku, v strede alebo na konci slova? *(Písmeno A – cvičenie 4)*

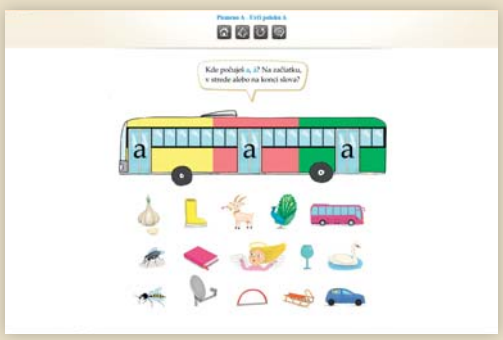

Téma
Čo dokážem. Pracovná strana

Cieľ

Opakovanie. Získať prehľad o osvojení si učiva.

Motivačná úloha

Pohybová hra s loptou. Učiteľ povie slová, v ktorých je *a*, *á* na začiatku, v strede *a* na konci. Hodí loptu žiakovi. Žiak určí, v akej časti slova *a*, *á* počuje. Slová učiteľ zadáva diferencovane, najšikovnejším slová s *a*, *á* v strede slova.

Didaktická hra

Učiteľ má dve kartičky s písmenami *A*, *a*. Ukáž, ktoré písmeno patrí na začiatok mena.

Učiteľ drží v ruke kartičku *A*, žiaci hovoria mená na *A*.

V druhej fáze učiteľ hovorí rôzne mená. Ak povie meno na *A*, žiaci urobia vopred dohodnutú aktivitu.

Učiteľ drží *a*, žiaci hovoria slová, v ktorých sa nachádza *a* na konci slova.

Žiaci môžu i na svojich manipulačných kockách vyhľadať obrázky, v ktorých sa nachádza *a*, *á*, *A* v rôznych častiach slova.

TIP

Náročnejšia úloha – Žiaci sa presunú k zariadeniu triedy, ktoré má v strede slova a (tabuľa, nástenka, umývadlo).

Práca so šlabikárom

Žiak si môže vybrať, ktorý obrázok chce vyriešiť sám, ku ktorému zavolá na pomoc učiteľa. Žiaci môžu písať do štvorčekov v prvom stĺpci tlačené, v druhom písané písmená, nie je chybou, ak všade vpisujú písané písmená. Rovnako môžu rámček spojiť čiarou s príslušným písmenom. Učiteľ pozorovaním samostatnej práce zároveň testuje, na akej vedomostnej úrovni sú jednotliví žiaci. V závere hodiny treba s MIMOM spoločne skontrolovať každý obrázok a možnosti riešenia. Domov by mali odchádzať s opravenými chybami. Odporúčame pracovať s ceruzkou, chybné riešenia si môžu vygumovať. Zvlášť je potrebné si všimnúť riešenie úlohy obr. papagáj. Koľko žiakov správne vyznačilo dlhé *á* a krátke *a*. Je zaujímavé pozorovať pamäť žiakov.

(Úloha s obrázkom papagája a vázy je náročnejšia, riešeniu predchádza pozorovanie obr. papagáj a obr. váza. Dôraz na výslovnosť *a*, *á*, analýza ich umiestnenia v slove.)

TIP

Písanie prvého písmena a sa nacvičuje pomalšie. Nacvičujeme ho 4 až 5 dní. Dodržiava sa zásada postupnej náročnosti. Neodporúča sa v jeden deň (hoci na dvoch vyučovacích jednotkách) vyvodzovanie dvoch tvarov písmen (malé i veľké písmená). Pri precvičovaní je dôležité logické spojenie tvaru malého a veľkého písmena, výšky tvaru a veľkosti riadku. Dôležité je striedanie malých a veľkých písmen v riadku. Striedanie dĺžky písmen tvorí základ na správne pravopisné písanie slov.

Téma
Iveta šije

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *i, I*.

Motivačná úloha
Pri hre sa MIMOVI roztrhli nohavice. Aby sa mama nehnevala, Ivana u ich zošíva: *„Šijem, šijem pomaličky, košieľku i nohavičky...“.*

Riadený rozhovor
- Prihodilo sa ti niečo podobné?
- Ako si to riešil/-a?
- Kto to skúsil zašiť?
- Ako zaobchádzame s ostrými predmetmi?

TIP
Je dobré, ak má učiteľ skutočnú väčšiu ihlu s niťou, ihlice s klbkom, nožnice. Žiakom dá skúsiť ostrosť predmetov. (Žiaci musia pokojne sedieť, ostré predmety treba držať smerom od detí.) Po skúsenostiach s ostrosťou („pichá“) slová analyzujú.

Veľké tlačené a písané *I učiteľ* vyvodí označením detí, ktorých meno sa začína na *I*.
Malé tvary písmena *i* v strede slova vyvodí učiteľ na skutočnom oblečení.

Učiteľ sa opýta žiakov, či niekto z nich so sebou napríklad čapicu. K čapici pridá kartičku *i* a pýta sa žiakov, ako súvisí písmeno s týmto oblečením. Niektorí pohotovo povedia, že na začiatku slova počujeme *č*, šikovnejší objavia *i* v strede slova. Spoločne celá trieda analyzuje slovo *čapica* a k obrázku na tabuli pripisuje učiteľ slovo *čapica*. Žiaci farebne zvýraznia *i* v strede slova. Niektorí objavia v slove dve *a*. Učiteľ neznáme písmená zotrie a nechá v strede *i* (prípadne *a*, ktoré však nevyfarbí). Zvýraznené zostane len *i*. Podobne analyzuje so žiakmi slovo *nohavice* a *tričko*. Písmeno *i* pripne na skutočný odev žiakov, ktorí majú oblečené *nohavice* alebo tričko. Učiteľ napíše na tabuľu farebnou kriedou všetky podoby písmena (tlačené a písané *i, I*).

Práca so šlabikárom
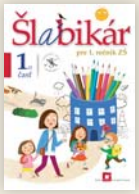

Čítaniu novej strany šlabikára predchádza analýza obrázkov. Žiaci čítajú v riadkoch alebo stĺpcoch len obrázok a nové písmeno. Šikovnejší môžu hláskovať celé slovo. Aby sa vystriedali všetci žiaci, jednotlivci čítajú len názov jedného obrázka s písmenom. Zábavná alternatíva: skupinky žiakov čítajú naraz.

Samostatná práca
Podfarbiť všetky *i*. Učiteľ sleduje pozornosť žiakov, či zbadali písmenká *i*, ktoré nie sú označené v rámčeku (*ihlice*). V závere hodiny prikladajú *i, í* k predmetom v triede (stolík, stolička, polička, skriňa...).

Interaktívne učenie
- Čo má v názve písmenko *i*? Nájdi všetkých 10 možností. *(Písmeno I, cvičenie 1)*

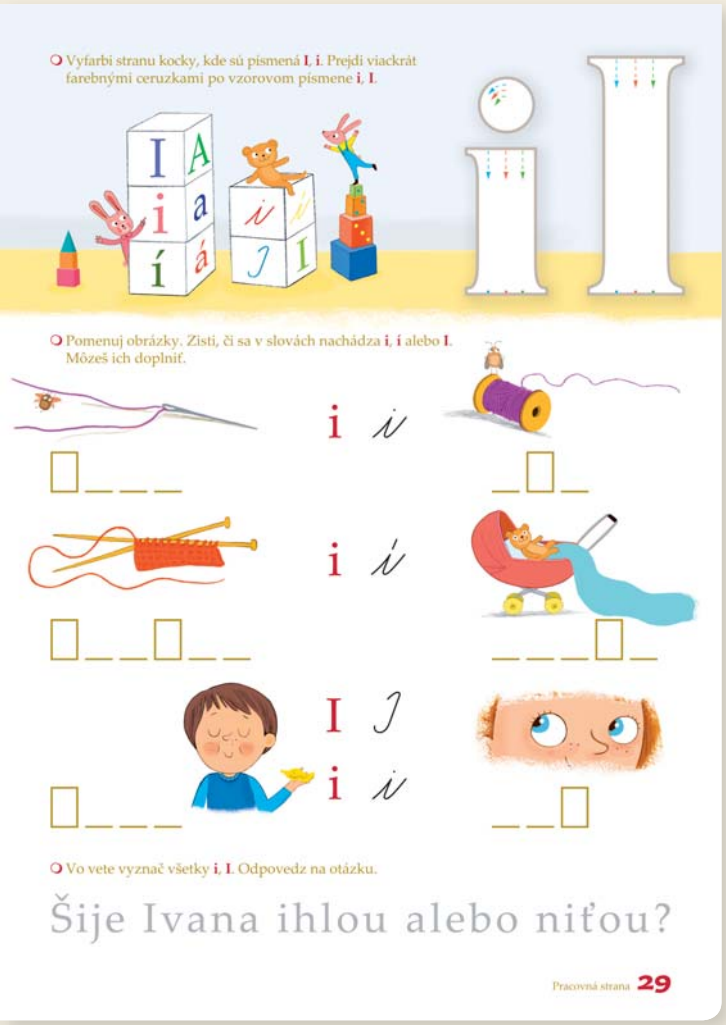

Téma
Voľný čas

Cieľ
Precvičovať tlačený tvar *i*, *I* v spojitosti s písanými tvarmi.

Riadený rozhovor
Čo robia členovia rodiny, keď je nepriaznivé počasie? (Napríklad pozerajú televízny program alebo pracujú s internetom.) Učiteľ analýzou týchto slov upozorní na písmeno *i* v názve. Otázky zameria ďalej na babičku, mamičku, ktorá pletie alebo zašíva. Deti sa napr. hrajú s kockami.

Práca na tabuli
Čím pletieme, čím šijeme? Čím čítame? Analýza slova *oči*. Na magnetickej tabuli žiaci k obrázkom pridávajú *i*. Určujú, v ktorej časti slova sa *i* nachádza. Učiteľ drží v rukách kartičky s novým písmenom, tlačeným i písaným. Priraďuje dvojice písmen tak, ako k sebe patria. Vytvára i nesprávne dvojice. Žiaci na svojich kockách alebo kartičkách vyberajú správne písmeno.

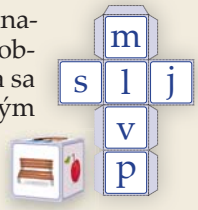

Relaxačné cvičenie
Učiteľ rozdá žiakom písané i tlačené tvary písmen *i*, *I*. Žiaci prichádzajú pred tabuľu a vyberajú si dvojice písmen tak, ako k sebe patria.

Práca so šlabikárom
Samostatnej práci predchádza spoločná analýza obrázkov v šlabikári bez upozornenia na písmeno *i* v slove. Jednotlivci analyzujú obrázok podľa výberu, ktorý vedia povedať po hláskach. V tomto období im nerobí problém analyzovať slová *ihla*, *ihlice*, *oči* a *Ivan*. Slovo *niť* nezvládnu všetci, učiteľ to ani nežiada.

Samostatná práca
V hornom obrázku v šlabikári vyfarbujú žiaci strany kociek, v ktorých je *i*, *í*, *I* a prechádzajú viackrát farebnými ceruzkami po malom a veľkom vzorovom písmene *i*, *I*. V úlohe na strane žiaci samostatne riešia úlohu, doplňajú, *i*, *í*, *I*. Buď rámček spoja s písmenom, alebo písmeno vpíšu do rámčeka. Slabší žiaci pracujú s pomocou učiteľa. Učiteľ sleduje, či priradia k chlapcovi správne veľké *I* (väčšinou sa žiaci nemýlia; pridajú k chlapcovi *I*, niektorí obidve – tlačené i písané *I*). Vo vete na konci strany žiaci vyhľadajú písmeno *i*, *I* a vyfarbia ho žltou farbičkou.

Interaktívne učenie
❍ Mimo si balí do kufra len veci, ktoré majú v názve *i*, *í*. Pomôž mu zbaliť kufor.
(Písmeno I, cvičenie 2)

Téma
Hračky v detskej izbe

Cieľ
Upevniť tlačené a písané tvary *i, í, I*.

Motivačná úloha
Žiaci pracujú s prinesenými hračkami, v ktorých názve je *i, í, I*. Učiteľ hovorí názvy hračiek po hláskach. Deti hádajú, ktorú hračku menoval a opačne. *„Hádaj, na ktorú hračku myslím.“* Učiteľ opisnou formou pomenuje hračku, ktorá má písmená *i, í* v strede alebo na konci slova.

Práca na tabuli
Učiteľ pripne obrázky hračiek na tabuľu. Žiaci prikladajú už známe písmená pod obrázok.

Napr. m e d v e d [í] k b [á] b [i] k [a]

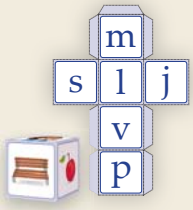

Didaktická hra
Žiaci vyberajú podľa diktátu učiteľa dvojice písmen. Priraďujú malé písmeno k veľkému, písané k tlačenému.

Práca so šlabikárom
Samostatná práca žiakov, pri ktorej si čítajú písmená v stĺpci. Ich úlohou je vybrať si písmeno a spojiť ho s vhodným obrázkom. Žiaci najprv hádajú, prečo je *í* spojené s modrým autom (lebo je to hračka, malé *autíčko*). Učiteľ upozorní, že obrázky môžu žiaci pomenovať v zdrobneninách. Šikovnejší žiaci môžu názvy obrázkov hláskovať. Žiaci môžu nájsť viacero správnych riešení.

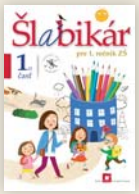

V poslednej úlohe na strane žiaci spájajú písmená, ktoré patria k sebe. Po predchádzajúcej príprave žiaci vyriešia úlohu bez problémov.

V závere hodiny môžu žiaci hovoriť o svojej najobľúbenejšej hračke. Tí, ktorí úlohu splnili, môžu ísť do hracieho kútika a prikladať písmená na kartičkách k jednotlivým hračkám.

Interaktívne učenie
- Pomenuj obrázky, počuješ na konci slova *i* alebo *í*? Vyber správnu odpoveď. *(Písmeno I, cvičenie 3)*

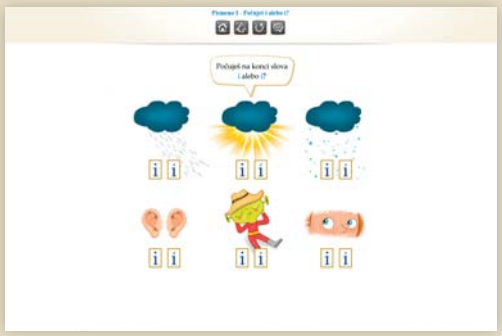

Téma
Vonku prší

Cieľ
Precvičiť *i, I* – v písanej i tlačenej forme.

Motivačná úloha
Ako úvodná motivácia sa tematicky k tejto strane hodia básničky alebo pesničky o jeseni, napr. zaspievať pieseň *Prší, prší* s ukazovaním činnosti. (Učiteľ upozorní žiakov na dlhé *í* v slove *prší*.)

Práca na tabuli
Prípravná rozcvička na prácu v šlabikári: Správne čítať dlhé a krátke tvary medzi ostatnými písmenami.

- Čítanie známych písmen v riadku na tabuli a z kartičiek. Krátke písmená vyslovovať tichšie, dlhé hlasnejšie a opačne.
- Krátke písmená čítajú dievčatá, dlhé chlapci a opačne.
- Vizuálna analýza obrázkov zo šlabikára na tabuli:
  – najprv frontálne celá trieda,
  – potom si jednotlivci obrázky vyberajú.

TIP
Na (magnetickej) tabuli žiaci priraďujú k zväčšeným obrázkom zo šlabikára príslušné samohlásky na kartičkách. Priradiť správne samohlásky v kratších slovách ako ***košík***, ***Ivan*** *zvládnu žiaci bez problémov. Doplnenie samohlások do slova* ***dáždnik*** *môže doplniť spoločne celá trieda. Šikovnejší žiaci vedia samohlásky do slova dáždnik doplniť samostatne.*

Didaktická hra
Príprava na vyriešenie novej úlohy: Ak je v triede chlapec, ktorý sa volá Ivan alebo Igor, učiteľ mu dá do ruky dve písmená *A, I*. Žiaci rozhodnú, ktoré patrí k jeho menu. Učiteľ dá Ivanovi ešte malé *a*, potom sleduje, či žiaci postrehnú *a* v strede slova. Podobne môže učiteľ so žiakmi urobiť aj analýzu dievčenského mena začínajúceho sa na *I*.

Práca so šlabikárom
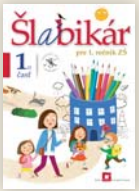

Úlohy na strane s rozširujúcim učivom sú náročnejšie. Je dobré, skôr než budú žiaci pracovať samostatne, ešte raz analyzovať všetky obrázky. Najšikovnejší môžu prečítať slová v rastri. A na záver chce MIMO vedieť, ktoré dieťa (Ivana alebo Ivan) je lepšie oblečené do dažďa.

Samostatná práca
Pri samostatnej práci pracujú žiaci diferencovane. Žiaci si vyberajú písmená na doplnenie z troch možností. Učiteľ pomáha pomalším. V závere hodiny treba prácu skontrolovať. Kontrola s MIMOM a ako odmenu využiť nálepku MIMA.

TIP
Pri samostatnej práci v prvých minútach učiteľ pozoruje, kto pracuje bez pozorovania rastrových slov, kto s nimi. Prípadne na túto pomôcku upozorní. V závere všetci svoje riešenia skontrolujú, v rastrových slovách vyfarbia ***i, í****.*

Téma
Hádaj, hádaj

Cieľ
Opakovanie prebraných písmen.

Motivačná úloha
Dvaja bratia sa s rodičmi presťahovali do iného mesta. Čakala ich nová škola, noví spolužiaci. Jeden smútil za starými kamarátmi, druhý sa tešil na nových. V novej škole sa predstavili. Mená povedali v hádankách. Učiteľ napíše na tabuľu zašifrované mená chlapcov v tomto tvare: A _ a _ (*Adam*), I _ a _ (*Ivan*). Žiaci hádajú mená chlapcov.

V triede boli dve kamarátky, ktoré tiež neprezradili svoje meno novým spolužiakom. Povedali len známe písmená. A _ i _ a (*Alica*), I _ i _ a (*Ivica*). Žiaci hádajú mená dievčat.

TIP
Táto aktivita sa dá realizovať i v dvojiciach.

Práca so šlabikárom

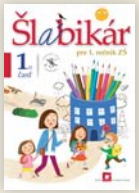

- Prečítaj známe písmená v menách, skús povedať aj chýbajúce písmená podľa nápovedných obrázkov. Vyslov celé meno.
- Čo má oblečené Adam? Čo má oblečené Ivan?
- Prečítaj známe písmená v mene dievčatka s blonďavými vlasmi a skús povedať aj chýbajúce písmená podľa nápovedných obrázkov. Vyslov celé meno.
- Prečítaj známe písmená v mene dievčatka s vrkočmi a skús povedať aj chýbajúce písmená podľa nápovedných obrázkov. Vyslov celé meno.
- Ako sa volá dievčatko s plyšovým zajačikom? Ako sa volá dievčatko, ktoré ma červenú školskú tašku?
- Má Alica rozpustené vlasy alebo vrkoče?
- Ktoré dievčatko má červené topánky?

Práca na tabuli
Príprava na riešenie druhej úlohy na strane 32. Adam, Ivan, Ivica a Alica majú každý svoje obľúbené ovocie. Učiteľ vyhláskuje ovocie, ktoré má najradšej Adam. Je to: *b-a-n-á-n*. Žiaci povedia celé slovo. Učiteľ napíše na tabuľu najprv celé slovo *banán*. Žiaci v slove označia známe samohlásky. Potom učiteľ zotrie ostatné písmená okrem (*a*, *á*) a nahradí ich čiarkami _a_á_ (*banán*). Podobne postupuje pri názvoch ďalšieho ovocia na obrázku v šlabikári (*kivi*, *ananás*, *malina*, *misa*).

Žiaci v šlabikári čítajú písmená *a*, *á*, *i*, *í* v slove a spájajú s príslušným obrázkom. Učiteľ si všíma, ktorí žiaci vyriešili cvičenie samostatne a ktorí potrebujú pomoc.

Diferencovaná úloha
Šikovnejší žiaci môžu čas využiť na predchádzajúcich stranách šlabikára 20 – 21, kde môžu pripísať *i*, *í*, *a*, *á* k názvom obrázkov, v ktorých sa tieto písmená nachádzajú. Učiteľ sa môže zatiaľ venovať slabším žiakom.

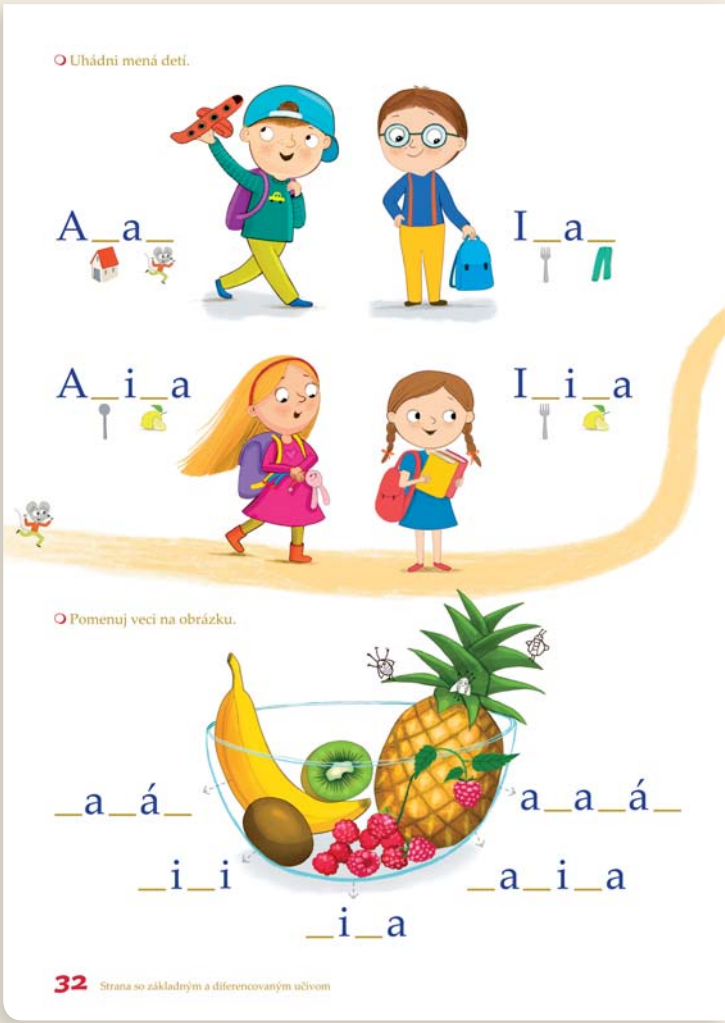

Téma
Hľadanie *a*, *i* v názve školských pomôcok

Cieľ
Upevniť písmená *a*, *i* v tlačenej podobe. Analýza vecí v školskej taške.

Motivačná úloha
Pieseň alebo báseň o škole podľa výberu učiteľa.

Didaktická hra
Písmenková päťminútovka (opakovanie písmen). Podľa výzvy učiteľa vyberajú žiaci k učiteľovým obrázkom písmená a/alebo opačne.

Riadený rozhovor
- Ako sa cítiš v škole? Čo sa ti páči?
- Ktorý predmet máš rád/rada? Ktorý sa ti nepáči? Prečo?
- Ako sa volá knižka, podľa ktorej sa učíme počítať?
- V názvoch knižiek nájdete známe písmená. Ktoré?
- Hláskujte *šlabikár*, *matematika*.
- Spočítaj, koľko *a*, *i*, *á*, *í* je v názve.
- Ktoré veci v školskej taške majú v názve známe písmená (desiata, peračník, písanka, farebné ceruzky...)?

Práca vo dvojiciach
Učiteľ určí každej dvojici jeden predmet zo školskej tašky. Žiaci majú názov potichu vyhláskovať a napísať na tabuľku alebo na papier, koľko *a*, *i* je v názve. Kontrola je rýchla. Dvojice prídu pred tabuľu, analyzujú slovo a ukážu napísaný počet písmen v názve predmetu.

TIP
Dvojice môžu tvoriť i žiaci, ktorí sedia ďalej od seba. Dvojice, ktorým robí analýza ešte problém, dostanú jednoduchšiu úlohu, napr. spočítať písmená v nadpisoch ***šlabikár***, ***matematika***, ***písanka***.

Práca so šlabikárom
Prvú úlohu učiteľ pripraví so žiakmi. (Každá farba má na konci slova *a*. Pozornosť venuje farbe sivá, biela.) Správne pomenovanie a určenie *i* v strede slova. Druhú úlohu (po predchádzajúcej analýze predmetov) by mali zvládnuť tiež všetci žiaci. Kto potrebuje pomoc, prihlási sa. V závere spoločná kontrola s MIMOM.

MIMOVA hádanka
Na záver hodiny môže MIMO dávať hádanky: *„Uhádneš, na čo myslím?“*. (Napr.: Som zelenina, mám veľa sukničiek, môžu ma jesť na chlebe alebo v polievke. V strede názvu mám *i* na konci názvu *a* → *cibuľa*. MIMO názov zeleniny hláskuje.)

Interaktívne učenie
- Polej kvety správnou krhličkou. Opakovanie *a*, *i*. (*Písmeno I, cvičenie 4*)

Téma
Cestovanie v dopravných prostriedkoch

Cieľ
Vyvodiť tlačné a písané tvary písmen *e*, *E*.

Motivačný rozhovor
Cestovanie a správanie sa v dopravných prostriedkoch. Ktorými hromadnými dopravnými prostriedkami si už cestoval/-a? Vo väčších mestách prekonávame vzdialenosti autobusmi, električkou... Čo je lepšie pre ochranu prírody a čistý vzduch: aby rodičia deti vozili do školy autom alebo aby chodili pešo, na bicykli alebo hromadnými dopravnými prostriedkami?

Didaktická hra
Vyvodenie *e*, *E* z analýzy slova električka. Učiteľ venuje vysvetleniu názvu a pohonu dopravného prostriedku patričný čas. Pridávanie písmen k obrázku na tabuli učiteľ zameriava na prvé písmeno, môže však upozorniť na e v strede slova. Učiteľ napíše na tabuľu farebnými kriedami zväčšené písané i tlačené tvary nových písmen. Žiaci, ktorých meno sa začína na *E*, dostanú kartičku s veľkým písmenom. Tí žiaci, ktorí majú v strede mena malé *e*, dostanú kartičku s malým *e*, napr. Jozef, Alena. (Ak sa v triede vyskytnú mená ako Daniel alebo Vierka učiteľ vysvetlí, že majú v mene dvojhlásku *ie* a nie samostatné *e*, tieto mená prídu na rad na jar, keď sa budú učiť dvojhlásku *ie*).
Pri vyvodzovaní učiteľ používa podobné metódy a formy práce, ako pri vyvodení predchádzajúcich písmen.

TIP
Učiteľ môže vyvodiť e aj na rozprávke ***O maškrtnej koze****, ktorá sa dostala do záhrady a zahryzla do konárika s egrešom. Pichla sa do jazyka. Od bolesti vydávala zvuky „e-e-e“. Nemohla zatvoriť papuľku. Museli jej prehryznutý egreš a pichliač vyberať z jazyka. Učiteľ nakreslí egreš, farebne zvýrazní prehryznutie, čo znamená, že vpíše do egreša e.*

TIP
Žiaci spájajú písmeno e aj s názvami ***euro*** *a* ***Európa****. Môžu sa použiť aj obrázky tohto typu.*

Samostatná práca
Po veľkých vzorových písmenách prechádzajú viackrát farebnými ceruzkami. Nové písmená pod obrázkami podfarbujú. (Najvhodnejšie žltou farbou.)

Interaktívne učenie
- Čo má v názve *e*? Nájdi všetkých 10 možností. *(Písmeno E, cvičenie 1, strana 3)*
- Kde v slove počuješ hlásku *e*? Vyznač všetky *e* v slove. *(Písmeno E, cvičenie 1, strana 1)*
- Priraď k slovám správny obrázok podľa počtu písmen a polohy hlásky *e*. *(Písmeno E, cvičenie 1, strana 2)*

Práca so šlabikárom
Žiaci sa učia poznávať písané a tlačené tvary písmena. Čítať písmeno a obrázok – v stĺpcoch a riadkoch. Pri nácviku písmena e sú žiaci už dostatočne zruční v analýze slov. Slová na tejto strane vyjadrené obrázkami vedia povedať už skoro všetci. Niektorí si mýlia písmeno *e* s písmenom *a*. Odporúčame napísať ich na tabuľu vedľa seba, porovnať rozdielnosť tvaru, pridávať nápovedné obrázky, aby si žiaci zrakovým vnemom fixovali v pamäti tvar písmena.

Téma
Uvoľnenie miesta starším v dopravných prostriedkoch

Cieľ
Vyvodiť písmeno *e*, *é* na konci slova.

Motivačná úloha
Aké máš skúsenosti s cestovaním v hromadných dopravných prostriedkoch? Uvoľnil/-a si už miesto starším? Prečo máme miesto uvoľniť? Kedy môžu deti sedieť? Všimli ste si už značky pri niektorých sedadlách? Čo znamenajú? Stalo sa ti, že ťa pochválili, keď si uvoľnil/-a miesto?

Práca so šlabikárom
Pozorovanie ilustrácie v šlabikári na s. 35.
Povedať pozitívne a negatívne vlastnosti, ktoré končia na *é*. Aké je dievčatko, keď uvoľnilo alebo neuvoľnilo miesto v električke staršej osobe?

- *Dievča, ktoré uvoľnilo miesto staršej panej s nákupom, je:*
  milé (*-é*),
  slušné (*-é*),
  vychované (*-é*).
- *Dievča, ktoré neuvoľnilo miesto staršiemu pánovi, je:*
  neslušné (*-é*),
  nevychované (*-é*),
  nepozorné (*-é*).

Žiaci menujú pri pozorovaní ilustrácií dobré a zlé vlastnosti cestujúcich. Sústredia sa na prvú úlohu, v ktorej rôznymi slovami pod obrázkom slušného dievčaťa hovoria dobré vlastnosti s dôrazom na *é* na konci slova. Podobne vyjadrujú vlastnosti druhého dievčaťa, ktoré neuvoľnilo miesto staršiemu pánovi, s dôrazom na *é* na konci slova.

Relaxačné cvičenie
Učiteľ vyvoláva dievčatá pred tabuľu, aby povedali dobrú vlastnosť svojej spolužiačky (napr.: *Je to dievča veselé, zábavné, šikovné, kamarátske...*).

Práca v skupinách
Žiaci sú rozdelení do menších skupín. Každá skupina dostane obrázok. Má povedať čo najviac vlastností o predmete (auto, jablko, okno, vajíčko, mačiatka...). Napr.: *Auto je nové, staré, hrdzavé, odreté, špinavé, červené, zelené...* V poslednej úlohe na s. 35 sa precvičuje čítanie písmen bez nápovedných obrázkov. Môžu sa čítať v riadkoch, stĺpcoch, v rôznom poradí.

Samostatná práca
Žiaci vyznačujú na s. 35 dolu dvojice písmen, ktoré patria k sebe.

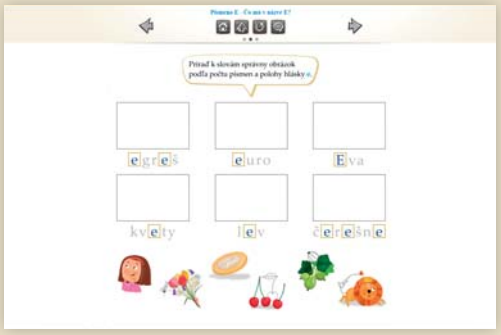

Interaktívne učenie
- Do električky nastupujú len deti, ktorých meno sa začínajú na *E*. (*Písmeno E, cvičenie 3*)

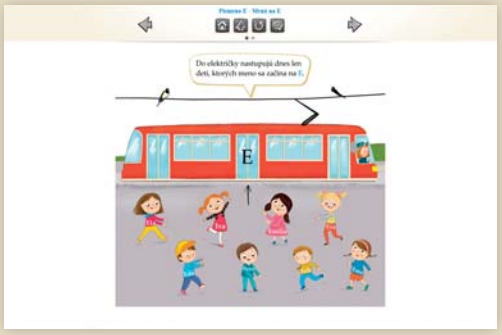

Téma
Predmety okolo nás s písmenom *e* v slove

Cieľ
Precvičiť písmeno *e* v rôznych pozíciách v slove.

Motivačná úloha
Päťminútová písmenková rozcvička: opakovanie samohlások, zrakové a sluchové opakovanie samohlások s dôrazom na samohlásku *e*, *é*, *E*. Hovorenie slov, v ktorých sa nachádza *e*, *é* na začiatku, v strede a na konci slova. Učiteľ vysloví slovo, v ktorom je *e*, *é*, *E*. Ak je na začiatku slova – chytia sa napríklad za hlavu, ak je v strede – chytia sa za brucho, ak je na konci – chytia sa za chodidlo...

V ďalšej časti prípravy na prácu so šlabikárom učiteľ hovorí rôzne slová. Ak žiaci počujú slovo, v ktorom je *e*, *é*, *E* vyhľadajú ho na vystrihovacích kockách.

Práca na tabuli
Pokračovanie v príprave na prácu so šlabikárom – analýza názvov obrázkov. Žiaci prikladajú k názvom obrázkov písmeno *é*, ktoré vyberú zo skupiny viacerých písmen. Prikladajú ho na začiatok, do stredu alebo na koniec. Úloha je o stupeň náročnejšia, lebo žiaci hľadajú písmeno medzi viacerými tvarmi. Použijeme obrázky s písmenom *e* v strede alebo na konci slova (napr. *okuliare, pero, pečivo, orechy, med, nevesta, sekera*). Náročnejšie slová (napr. *okuliare*) analyzuje učiteľ so žiakmi.

Relaxačné cvičenie
Žiaci sedia so zatvorenými očami. Učiteľ rozdá obrázky dvojiciam žiakov a vyvoláva k sebe deti: „Prídu ku mne deti, ktoré majú v názve obrázka e na začiatku/v strede/na konci slova.“

Práca zo šlabikárom
Hádanky (o predmetoch na obrázkoch v prvej úlohe na strane):
- Čo nám pomáha pri upratovaní? Povedz slovo a nájdi obrázok.
- Ako sa volá hudobný nástroj, na ktorom sa hrá so sláčikom?

Alternatívne: Na ktorom hudobnom nástroji hrá huslista? Povedz slovo a nájdi obrázok.

TIP
Pri riešení úlohy na str. 36 dolu si žiaci môžu sami vyhľadať pomoc na predchádzajúcich vyvodzovacích stranách. Učiteľ zistí, ako žiaci zvládli doterajšie učivo. Odmena - nálepka MIMA z prílohovej časti šlabikára.

Interaktívne učenie
- Pomenuj obrázky a uhádni, koľko *e*, *é* je v slove. *(Písmeno E, cvičenie 2)*

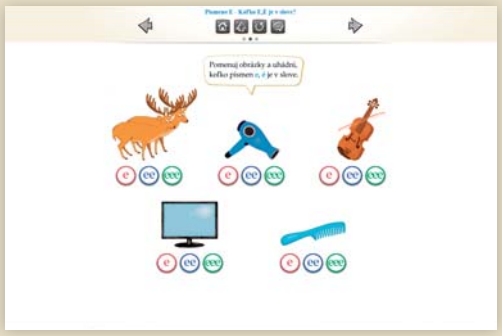

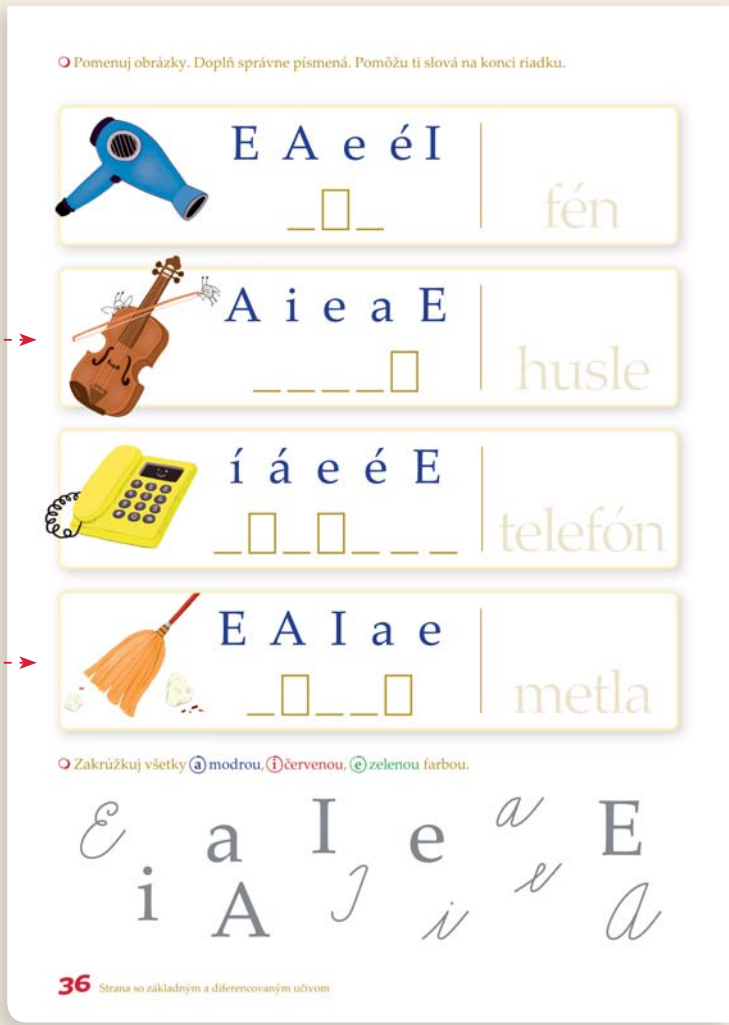

Samostatná práca
Žiaci samostatne dopĺňajú do rámika písmená *e*, *é* alebo spoja písmeno s rámikom. Samostatnej práci predchádza sluchová analýza obrázkov a prečítanie písmen. Prvé dve úlohy by mali zvládnuť všetci žiaci. I tu učiteľ pozoruje, koľkým žiakom robí tretia a štvrtá úloha problém, či postrehli nápomocné slová v rastri. Učiteľ si všíma, či žiaci pri slove *metla* doplnia aj samohlásku *a*. Kto ako pracuje, komu treba pomôcť. Kontrolu si urobia žiaci vyfarbením samohlások *e*, *é* v nápovedných rastrových slovách.

Téma
Mená a zvieratá, ktoré majú v názve *e, E*

Cieľ
Precvičiť a utvrdiť tvary tlačených i písaných písmen *e, E*.

Motivačná úloha
Aké zvieratká môžeme vidieť u nás v lese? Ako sa správame v lese?
Ktoré zvieratká stretneme niekedy v lese, ale sú tam len ako my na výlete?

Práca na tabuli
Práca s obrázkami zvierat, ktoré majú v názve *e*. Názvy obrázkov žiaci analyzujú, učiteľ zotrie neznáme písmená a ponechá len *e*. Alternatíva: Žiaci hľadajú v názvoch obrázkov na tabuli všetky *e*. Až potom učiteľ zotrie neznáme písmená. Napr.: _ e _ e _ i _ _ a (*veverička*).

Po aktivite žiaci oddychujú krátko so zatvorenými očami, učiteľ vtedy vymení kartičky alebo obrázky. Žiaci spájajú mená zvierat a obrázky do správnych dvojíc. Rovnaká aktivita sa môže robiť i s menami detí (*Eva, Elena, Erika, Alena, Lena, Edo...*).

Práca vo dvojiciach
Učiteľ rozdá obrázky zvierat, ktoré majú v názve *e*. Dvojice predstavia spolužiakom svoje zviera bez toho, aby im obrázok ukázali alebo povedali jeho meno. Napr.:
- Žije v lese, skáče po stromoch, vyberá semienka zo šušiek. V názve má dve *e*, jedno *i*, jedno *a* _ e _ e _ i _ _ a. (veverička)
- Žije v lese, je veľký, má parohy, v názve má dve *e* _ e _ e _. (*jeleň*)
- Žije v lese, v parkoch a záhradách, má pichliače. V názve má jedno *e* _ e _. (*jež*)
- Žije doma, v názve má tri písmená, v strede *e* _ e _ (*pes*)

(Toto cvičenie je príprava na čítanie v šlabikári str. 37.)

Práca so šlabikárom
Žiaci čítajú písmená a pomenujú zvieratká. Rovnako čítajú, ako sa volajú deti. Buď čítajú len písmená, alebo povedia názov obrázka a kde v danom slove alebo mene sa nachádza *e*. MIMO môže hovoriť názvy zvieratiek po hláskach. Žiaci majú uhádnuť, meno zvieratka, ktoré rozhláskoval.

Strana je zameraná na utvrdenie prebraných samohlások, opakovacia strana. Čítanie písmen v spojitosti s obrázkami. Dlhšie slová nemusia hláskovať všetci žiaci. Šikovní žiaci môžu hláskovať celé slová, slabší čítajú len písmená a pomenujú obrázok.

TIP
Analýza slov je dôležitá, ale treba do jej pochopenia vnikať pomaly a trpezlivo. Vyžadovať od žiakov taký stupeň, na aký majú v tomto období schopnosti.

Ak učiteľ v tejto fáze potrebuje viac materiálu na precvičovanie čítania písmen, môže na tréning čítania písmen využiť strany v písankách Písmenká – moji kamaráti 1, str. 21 – 23.

MIMOVA hádanka
Na záver hodiny si MIMO môže vymyslieť ešte jednu zábavnú úlohu: Kto nájde v triede niečo, čo má v názve e, e, E? Odpoveďou môže byť meno, kus oblečenia alebo predmet.

TIP
Učiteľ môže dať i rozširujúce otázky. Napr.: Nájdete na obrázku ďalšie veci, ktoré majú v názve e? (kopec, ďalekohľad) Nájdete na obrázku veci, ktoré nemajú v názve e? (slnko, ryby, jablko, strom, čapica, chodník...) Ako inak by sa mohli volať deti na obrázku, aby mali v mene písmeno e? (Irena, Andrej...)

Analýzu slov treba trénovať nenásilne. Vždy treba rešpektovať individuálnu časovú potrebu žiakov. U slabších žiakov rozvíjať vnímanie hlások v slove na jednoduchých slovách. Šikovnejším zadať náročnejšie slová. Každý musí mať pocit úspechu. Cieľom týchto strán je poznať samohlásky, aby čítanie prvých slov bolo uvedomené a nie mechanické.

Téma
Chráň si zrak

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar písmena *o*, *ó*, *O*.

Motivačná úloha
Prehrať si a/alebo si spoločne zaspievať detskú pieseň *Čierne oči choďte spať* (celú alebo prvú časť, v pesničke je počuť veľa slov s písmenom *o*.)

Riadený rozhovor
Akú farbu očí máš? Ako si chránime oči? Prečo nosíme slnečné okuliare?

Práca na tabuli
Analýza slova *oči, okuliare*. Vyvodenie písmena *o* na konci a v strede slova na obrázkoch (pero, ocko, okno, balón). Analýza mien detí. K tabuli prídu deti, ktorých meno má na začiatku, v strede alebo na konci *o*, *O*, *ó*. Títo žiaci dostanú svoje písmeno na kartičke.

Práca zo šlabikárom
Analýza obrázkov v šlabikári. Podľa skúseností žiaci dokážu na tejto strane analyzovať všetky obrázky okrem slova *okuliare*. Čítanie písmen v spojitosti s obrázkom, v riadkoch alebo stĺpcoch. Podfarbenie písmena pod obrázkami.

Didaktická hra
Učiteľ zamieša medzi už známe písmená nové *o*. Žiaci vyberajú, hľadajú, súťažia, kto prvý prinesie všetky tvary písmena *o*, môže dostať balónik, MIMO mu zatlieska.

Interaktívne učenie
- Čo má v názve *o*? Nájdi všetkých 10 možností. *(Písmeno O, cvičenie 1)*
- Kde v slove počuješ hlásku *o*? Vyznač všetky *o*, *O*, *ó* v slove. *(Písmeno O, cvičenie 1, strana 1)*
- Priraď k slovám správny obrázok podľa počtu písmen a polohy hlásky *o*. *(Písmeno O, cvičenie 1, strana 2)*

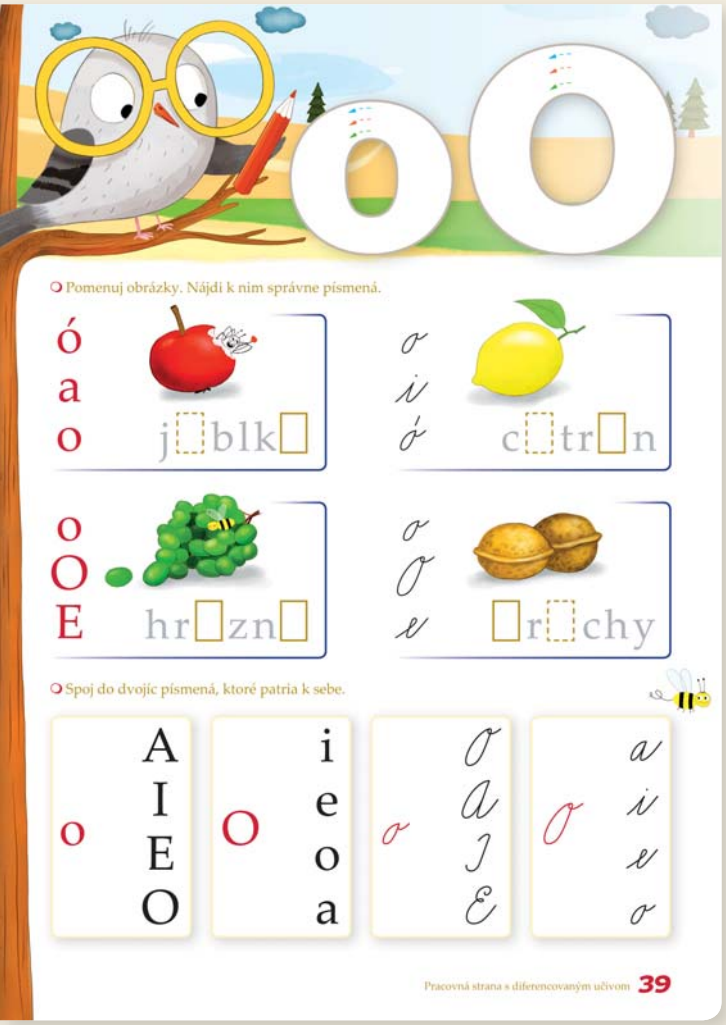

Téma
Jesenné ovocie

Cieľ
Precvičiť tlačený a písaný tvar *o*, *ó*, *O*.

Motivačná úloha
Hádanky o ovocí, ktoré má v názve *o*. (Hrozno: *Šťavnatá a sladká guľka, ku ďalším si líčka tuľká. Z lístia celý strapec kuká, odtrhla ho čiasi ruka. Hneď to každé dieťa pozná, lebo je to strapec.* Orechy: *Čím viac z toho zješ, tým viac z toho ostáva.* Jablko: *Viselo si na strome, neďaleko pri dome. Červenučké – už ho držím v rúčke. Keď do neho zahryznem, vitamínov veľa zjem.)*

Riadený rozhovor
Príprava na samostatnú prácu.
- Ktoré jesenné ovocie sa začína na *o*? (*orechy*)
- Ktoré jesenné ovocie má *o* na konci slova? (*jablko*)
- Ktoré jesenné ovocie má *o* na konci a v strede slova? (*hrozno*)
- Ktoré ovocie a zelenina má v názve *o*, *ó*? (*pór, melón, uhorka...*)
- Ktoré cudzokrajné ovocie má v názve *o*, *ó*? (*citrón, pomaranč, mango...*)
- Ktorý hmyz často sadá na ovocie a je nám nepríjemný? (*osa*)

Práca na tabuli
Obrázky ovocia. Žiaci si vyberajú obrázky, v ktorých názve je *o*. Vyhľadajú písmeno na kartičke a priložia ho pod obrázok. Práca s obrázkami a kockami podľa pokynu učiteľa.

Práca so šlabikárom
Úlohy sú nenáročné, zamerané sú na porozumenie a počutie *o*, *O*, *ó* v slovách. Náročnejšie slová sú *jablko* a *citrón*. Žiaci sa musia rozhodnúť medzi krátkym a dlhým *o*. Učiteľ si všíma reakcie na čiarkované rámčeky, v ktorých sa nedopĺňa *o*, ale známe *a*, *e*, *i*.

Tvary zväčšených tlačených písmen hore na strane precvičujú žiaci farebnými ceruzkami. V poslednej úlohe spájajú dvojice písmen, ktoré k sebe patria (čítanie písmen v stĺpcoch a riadkoch).

Interaktívne učenie
- Ktoré predmety majú v názve *o* a ktoré *ó*? (*Písmeno O, cvičenie 2*)
- Ktoré veci majú *o* na konci slova? (*Písmeno O, cvičenie 3*)

MIMOVA hádanka
Na záver hodiny má MIMO pre deti hádanku *„Ja vidím, čo ty nevidíš“*. Hovorí: *„Ja vidím na strane* (okrem orechov, jablka, citrónu a hrozna) *ešte dve zvieratká, ktoré majú v názve o. Kto ich vidí tiež?“* Riešenie: Osa na hrozne a sova hore v ilustrácii. Dokonca sú na strane dve osy – jedna na hrozne a jedna vpravo na okraji strany.

A ešte jednu ťažšiu úlohu si MIMO pre deti vymyslel: *„Kto uhádne, na aké ovocie má MIMO chuť?“* MIMO hovorí názvy ovocia len so spoluhláskami, samohlásky vynechá c_tr_n (*citrón*), j_blk_ (*jablko*), m_l_n (*melón*).

Téma
Človek a časti tela

Cieľ
Upevniť *o*, *O*, *ó* v slovách.

Riadený rozhovor
Rozhovor o častiach ľudského tela a o tom, na čo ľuďom slúžia; rozdiel medzi bábätkom a prvákom; hádanky o častiach tela.

Riekanka: *Kreslím kolo guľaté a v ňom oči okaté. Malá čiarka nos je to, ústa idú tadeto.*

(V riekanke sú slová, v ktorých je *o*. Žiaci môžu spočítať počet *o* v riekanke, a keď ho započujú, tlesknúť alebo urobiť inú aktivitu.)

Práca na tabuli
V názve ktorých častí tela je *o*? Učiteľ znázorní na tabuli postavu a pridáva k častiam tela kartičky, napr. _o_ _ o (*koleno*), _o_ (*nos*).

Žiaci čítajú z kartičiek slová, spolužiaci sa chytia za túto časť tela.

Relaxačné cvičenie
Učiteľ zozbiera kartičky z tabule, premieša ich a uloží do stĺpca. Jeden žiak povie názov časti tela. Určí spolužiaka, ktorý slovo nájde medzi kartičkami a priradí ho na správne miesto k postave na tabuli.

Práca zo šlabikárom
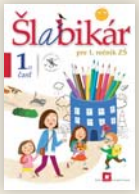

V slovách vedľa postavy chlapca vyznačujú farbičkou všetky písmena *o* (prechádzaním po tvare písmena). Úlohu zvládnu všetci žiaci. V druhej úlohe žiaci určujú, či zápis vpravo alebo vľavo vyjadruje pomenovanie obrázka v strede. Čítajú: _o_ (*o* v strede slova *nos*), __o (*o* na konci slova *ucho*).

Druhá úloha slúži zároveň na preverenie. Pri riešení tejto úlohy pomôže slabším či pomalším žiakom prvá úloha.

TIP
Cieľom tejto strany je čítať a rozpoznať nové písmeno medzi ostatnými písmenami.

Interaktívne učenie
❍ Daj písmenká *o*, *ó* na správne miesto v slove.
(Písmeno O, cvičenie 4)

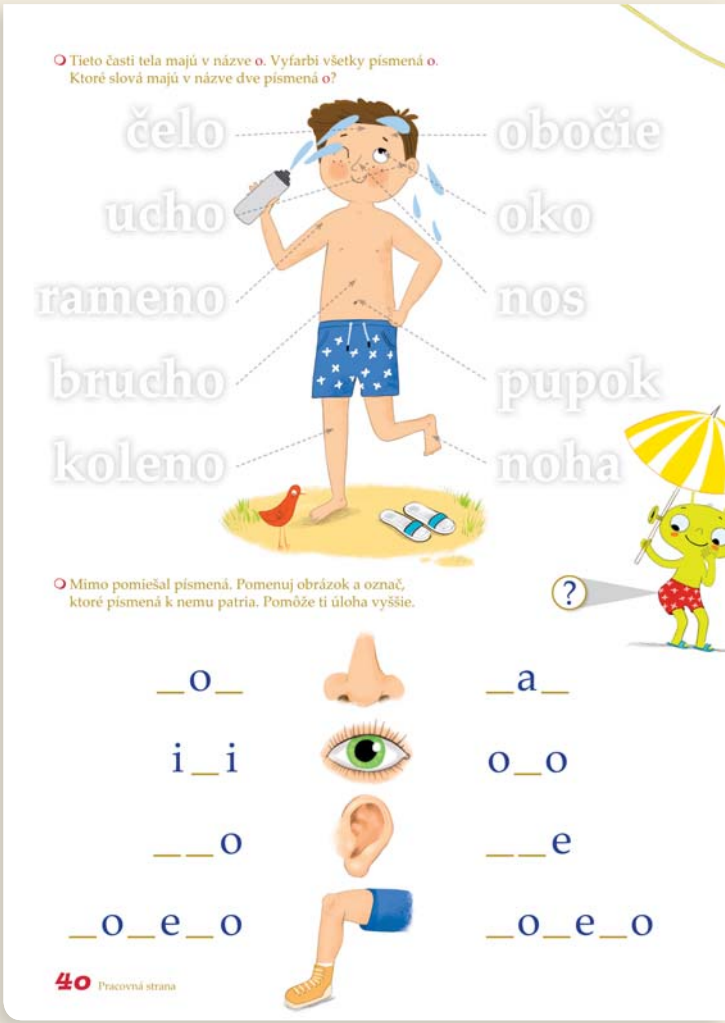

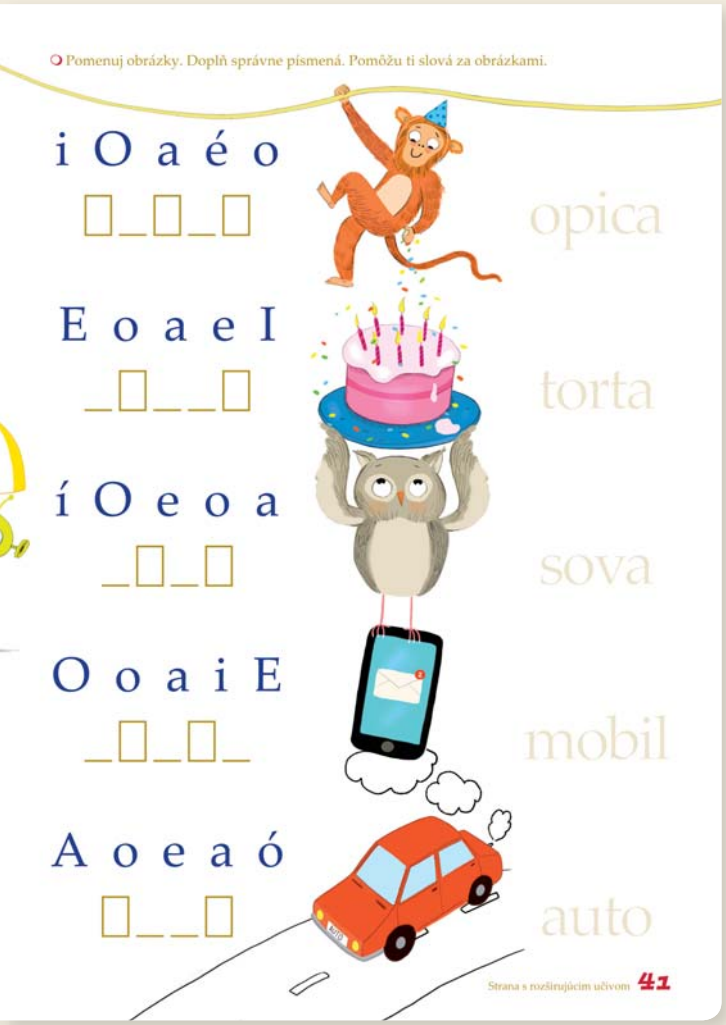

Téma
Oslava

Cieľ
Upevniť tlačené tvary *o*, *O*, *ó* v rámci už známych písmen.

Riadený rozhovor
Čo je na obrázku? Vymysli krátky príbeh. Napr.: Sova Otília a opica Oliver majú narodeniny. Narodili sa v rovnaký deň. Nie sú ale dvojičky. Pripravujú oslavu. Sova dostala/upiekla tortu. Mobilom poslala pozvánky kamarátom, že oslava bude v sobotu. Kamoši pricestovali autom. Ako oslavuješ svoje narodeniny? Koho pozývaš? Aké darčeky si želáš?

Práca na tabuli
Vyvodenie mien Otília a Oliver, spoločné hláskovanie. Sova a opica mali narodeninovú tortu. Želali si darčeky, ktoré majú v názve *o*, *O*, *ó*. Žiaci vymýšľajú názvy darčekov s *o*, *O*, *ó* v slove. Na tabuli môžu byť obrázky vecí, ktoré sa hodia ako darček s *o*, *O*, ó, ale i niekoľko bez *o* v názve. Pod obrázkami sú slová, žiaci hľadajú v názvoch všetky *o*, *O*, *ó*.

Relaxačné cvičenie
Žiaci oddychujú na laviciach, učiteľ hovorí názvy darčekov. Ak počujú v názve *o* alebo *ó*, rukou napíšu vo vzduchu tvar písmena *o* alebo *ó*.

Práca so šlabikárom
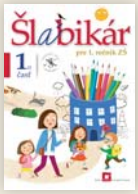

Žiaci pracujú samostatne. Táto úloha je náročnejšia, žiak musí zvážiť, do ktorého rámika vpíše písmeno *o* (alebo s ktorým ho spojí čiarou). Učiteľ si všíma stupeň samostatnosti riešenia u žiakov, kto ešte potrebuje podporu, kto doplnil len písmeno *o*, kto aj ostatné samohlásky. Na záver spätná kontrola správnosti vyfarbením písmen *o* v rastrových slovách.

Na záver hodiny žiaci čítajú písmená v riadkoch. Ako odmenu si môžu nalepiť nálepku MIMA z prílohy šlabikára.

TIP
*Riešenie strany 41 poskytuje prehľad o zvládnutí analýzy slova. **O** na začiatku a na konci slova by mali počuť všetci žiaci, v slovách **mobil**, **torta** a **opica** väčšina triedy. Analýza slova je dôležitá, ale nemala by byť súčasťou známkovania. Postupom času ju zvládnu všetci žiaci. I tu platí: najlepšie sa všetko učí hrou a s pocitom úspechu. Analýzu cvičíme na jednoduchších alebo zložitejších slovách, podľa zručnosti žiaka. Hlavným cieľom tejto strany je poznať a čítať samohlásky.*

Téma
Osobná hygiena

Cieľ
Vyvodiť písané a tlačené tvary *u*, *U*, *ú*.

Motivačný rozhovor
Rozhovor o dennej hygiene (+ vysvetliť význam tohto pojmu). Čo všetko patrí k hygiene? Rozdiel medzi rannou, dennou a večernou hygienou.

Vyvodzovacia strana. Metódy a formy práce sú podobné ako na predchádzajúcich stranách.

TIP
*Slovo **umývadlo** použiť len na počutie hlásky a rozpoznanie písmena na začiatku slova. Pozornosť treba venovať menej známym menám **Uľa** (od Uršuľa), **Urban**. V kalendári slovenských mien sú pri U uvedené len tieto dve.*

Okrem zrakového vnímania nového písmena môžu žiaci modelovať písmeno z hrubšieho špagátu alebo mäkkého drôtika. Môžu z čierneho (nepriehľadného) vrecúška hmatom vyberať z rôznych tvarov písmeno *U*, *u*.

Práca s kockami
Učiteľ ukazuje písmeno, žiaci ho pomenujú a vyhľadajú na svojich kockách to isté. Nájdu k veľkému malé, k písanému tlačené. Nájdu obrázok s písmenom na začiatku slova.

Práca zo šlabikárom
Žiaci čítajú obrázok a písmeno, podfarbia nové písmeno žltou farbičkou. Učiteľ si všíma, či v slove kukurica našli i druhé *u*, ktoré nie je hrubo znázornené.

Interaktívne učenie
- Čo má v názve písmenko *u*? Nájdi všetkých 10 možností.
  (Písmeno U, cvičenie 1, strana 3)
- Kde v slove počuješ hlásku *u*? Vyznač všetky *u*, *ú* v slove.
  (Písmeno U, cvičenie 1, strana 1)

MIMOVA hádanka
Na záver hodiny si MIMO zasa čosi vymyslel. MIMO hovorí rýchlo za sebou rôzne písmená. Ak povie *u* alebo *ú*, deti musia rýchlo zdvihnúť ruku alebo urobiť nejakú inú vopred dohodnutú aktivitu.

A ešte jednu hádanku má MIMO: *„Na čo myslím? Myslím na vec, ktorá ma ráno zobudila a má v strede slova u.“* (*budík*)

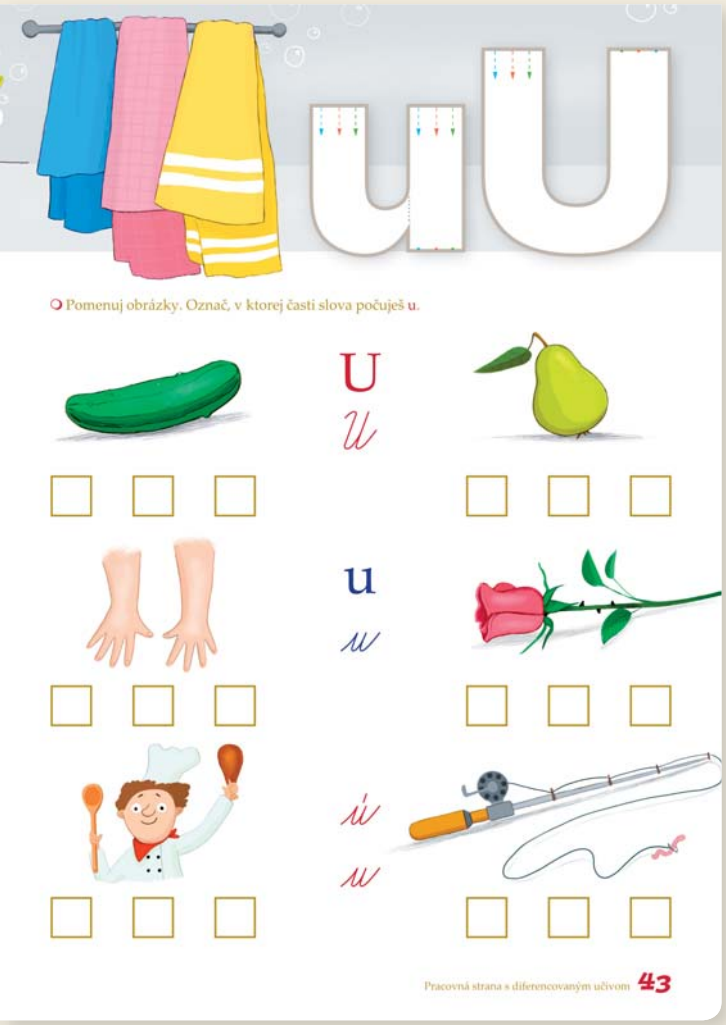

Téma
Ranná hygiena s *u*, *ú*

Cieľ
Počuť samohlásku *u*, *ú* v rôznych častiach slova..

Motivačný rozhovor
Čo použili deti pri rannej hygiene, čo má v názve *u*, *ú* (uterák, umývadlo). Čo si umyli, čo má v názve *u*, *ú* (ruky, zuby, uši).

Práca so šlabikárom
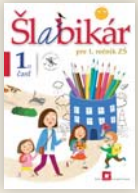

Pracovná strana s diferencovanými úlohami. Po predchádzajúcej prípravnej práci na tabuli, s kockami, s interaktívnymi cvičeniami žiaci označia v šlabikári rámik podľa toho, v ktorej časti slova počujú *u*, *U*, *ú*.

Relaxačné cvičenie
Učiteľ rozdá tlačené a písané písmená. Žiaci utvoria dvojice podľa toho, ako písmená k sebe patria (veľké k malým, písané k tlačeným). Medzi kartičkami, ktoré učiteľ rozdá žiakom, môžu byť i iné písmená (napríklad *n*, *N*). Tí žiaci, ktorí majú kartičku s iným písmenom, prídu skontrolovať správnosť utvorených dvojíc.

Skupinová hra
Deti rozdeliť na dve skupiny. Každá skupina má určiť časti tela, v ktorých názve je samohláska *u* (napr. ruka, ucho, brucho, pupok...). Vyhráva skupina, ktorá nájde viac slov.

MIMOVA hádanka
Povedz vhodné možnosti podľa zadania.
„V škole máme miestnosť a v jej názve počujeme u.“ (napr. kuchyňa, učebňa, kumbál...) „V škole máme zamestnania, ktoré majú v názve *u*, *ú*.“ (napr. kuchárka, učiteľka, údržbár...)

Téma
Kvíz s *u, ú*

Cieľ
Upevniť *u*, *ú* v strede slova.

Motivačný rozhovor
Žiaci (alebo učiteľ) prinesú z domu predmety, veci, hračky, ktoré majú v názve *u*, *U*, *ú*.
(Zážitok z vyučovania: Žiaci nosia napr. ceruzku, autíčka alebo si dievčatá obliekli sukňu. Niektorí si to uľahčili a priniesli euro. Tí, ktorí zabudli niečo doniesť, si vyzuli prezuvku alebo použili okuliare, ak ich nosia.)

Žiaci sedia v kruhu. Vec držia za chrbtom a vyhláskujú názov. Spolužiaci povedia celé slovo. Učiteľ sa postupne spýta, či počujeme v danom slove aj *a*, počujeme v danom slovo aj *o*, počujeme v danom slovo aj *e*, počujeme v danom slovo aj *i*. Žiaci zároveň pridávajú kocky so samohláskou pred predmet, ktorý doniesli.

Práca na tabuli
Učiteľ pripne na magnetickú tabuľu dva obrázky a jednu kartičku so slovom – len so samohláskami, ktorá patrí k jednému z obrázkov. MIMO nevie vyriešiť úlohu, tak mu žiaci prichádzajú našepkať, pomôcť nájsť správne riešenie.

Práca zo šlabikárom
Samostatná práca. Riešeniu predchádza spoločná analýza obrázkov. Vďaka kvízovému charakteru výberu z dvoch variant, by riešenie úlohy mali zvládnuť všetci žiaci.
Žiaci čítajú písmená a vyslovia celý názov obrázka. Podľa schopností môžu vyslovovať názov obrázka po hláskach. Učiteľ si všíma úroveň práce jednotlivých žiakov, príp. kto ešte potrebuje pomoc.

Interaktívne učenie
- Čo je na obrázku? Uhádni, ktoré slovo MIMO napísal správne.
  (*Písmeno U, cvičenie 2*)
- Čo vidí chlapec ďalekohľadom? Priraď slová k obrázkom.
  (*Písmeno U, cvičenie 3*)

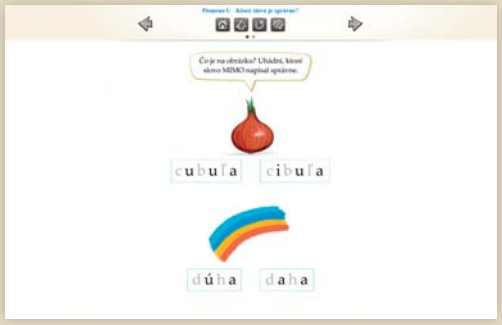

Relaxačné cvičenie
MIMO si vymýšľa slová. Ak žiaci počujú v názve *u* alebo *ú*, rukou napíšu vo vzduchu tvar písmena *u* alebo *ú*.

Hodnotenie nálepkami MIMA z prílohovej časti šlabikára. Vyhodnotiť i menšie úspechy, aby sa nestalo, že niekto si nenalepí nálepku.

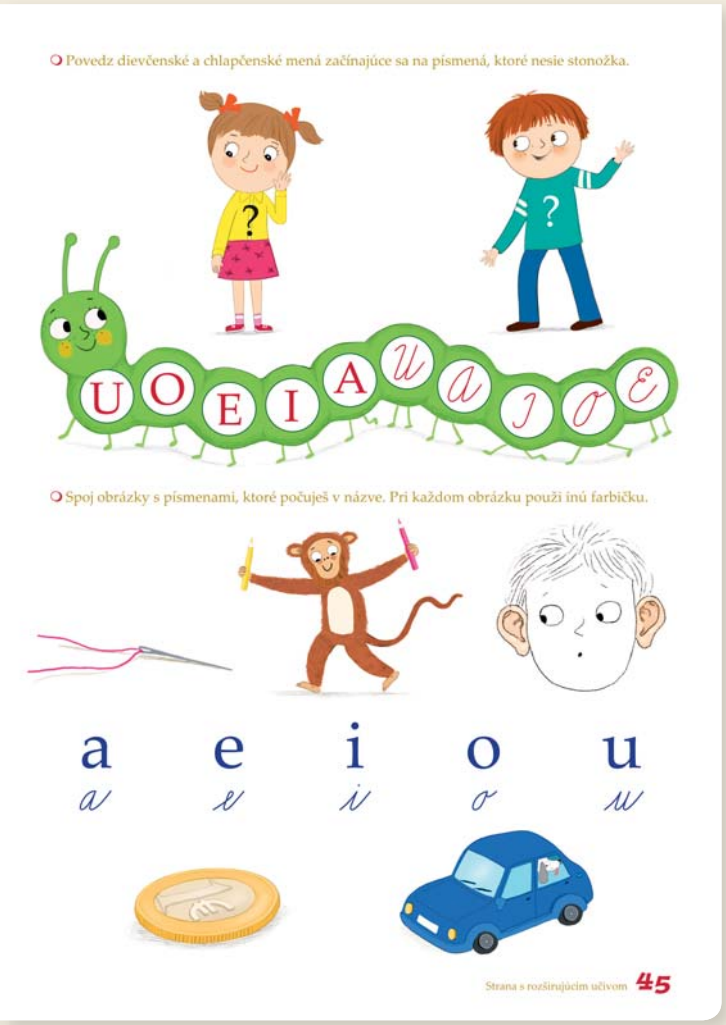

Téma
Hádanky so samohláskou *u, ú*

Cieľ
Upevniť písaný a tlačený tvar *u*, *U* a začiatok opakovania samohlások.

Motivačný rozhovor
Učiteľ napíše na tabuľu veľké samohlásky. Porozpráva deťom, že každý rok sa zverejňujú najobľúbenejšie mená, ktoré rodičia vybrali pre svoje bábätká. Sú medzi nimi často i mená, ktoré sa začínajú na samohlásku. Napríklad v roku 2021 boli medzi prvými desiatimi dve dievčenské: ***Ema*** a ***Eliška***. Medzi chlapčenskými to boli ***Adam***, ***Oliver***. Učiteľ pripraví tieto mená na kartičky, zvýrazní samohlásky. Žiaci prečítajú podľa zvýraznených samohlások a ich polohy v slove mená a priradia ich pod správnu veľkú samohlásku na tabuli. Môžu i hlasovať, ktoré meno sa im páči viac.
Kto si zapamätal mená na *U*? (Na Slovensku je známych len málo mien na U: *Uršuľa* alebo *Uľa*, *Urban*, evtl. *Ulrich*).

Žiaci sa pokúsia zaspievať svoje mená. Máte v rodine niekoho, koho meno sa začína na *A*, *E*, *I*, *O*, *U*? Učiteľ hovorí mená, deti z kociek vyberajú písmená, ktoré počujú na začiatku. Učiteľ ukáže na kartičkách veľké písmeno, žiaci povedie mená, ktoré sa začínajú na dané písmeno na kartičke učiteľa.

Príprava na riešenie strany: Zopakovanie veľkých a malých samohlások pomocou kartičiek pre učiteľa. Zábavné čítanie s pohybom. Ak dve písmenká, ktoré učiteľ ukazuje, k sebe patria, žiaci vykonajú nejaký pohyb (napr. sa postavia, zatlieskajú, zakývajú hlavou...).

Učiteľ rozloží v ďalšom kroku veľké samohlásky po triede. Tí žiaci, ktorých mená sa začínajú na samohlásku, vyhľadajú svoje písmeno.

Didaktická hra
Učiteľ ukazuje z kartičiek pre učiteľa písmeno *u* bez toho, aby ho pomenoval. Žiaci vyhľadajú obrázok s týmto písmenom na vystrihovacích kockách. Najprv na začiatku slova (*uterák*). Potom v strede slova (*auto*, *okuliare*). Potom pokračuje s ďalšími samohláskami. Napr. *a* na začiatku slova (*auto*), *á* v strede slova (*uterák*), *a* na konci slova (*električka*) atď.

Práca so šlabikárom
Žiaci prečítajú samohlásky v húsenici. Povedz mená, ktoré sa začínajú na *A*, *E*, *I*, *O*. (*U* v tejto činnosti vynecháme, lebo sú len dve tri mená). Žiak povie meno. Ostatní vyhľadajú danú samohlásku v húsenici (tlačenú alebo písanú). Urobia pod ňu čiarku. Pod ktorou samohláskou je na konci najviac čiarok?

TIP
Slabší žiaci môžu samohlásky len prečítať, prípadne ich držať pri hrách ako kapitáni mužstva. Sledovať poradie čítania písmen.

V druhej úlohe spájajú samohlásky s obrázkami podľa toho, ako sa v názve vyskytujú. Spätná väzba, či žiaci poznajú isto všetky tvary samohlások a toho, ako zvládli učivo.

TIP
Najslabší žiaci splnia úlohu, ak označia prvé písmeno k obrázku.

Didaktická hra
Písmenkové rodiny – žiaci sedia v kruhu. V strede sú všetky tvary písmen, ktoré žiaci poznajú. Každý žiak si zoberie jednu kartičku. Podľa pokynu učiteľa vytvoria rodiny jedného písmena (malé, veľké, písané, tlačené tvary určenej samohlásky).

Téma
Jesenné a zimné oblečenie

Cieľ
Upevnenie a opakovanie samohlások.

Motivačná úloha
Opakovanie samohlások zo zadnej strany šlabikára a z kartičiek. Formy opakovania ako na predchádzajúcich stranách. Pridávanie malých tvarov písmen k veľkým, tlačených k písaným. Hádanky o častiach odevu.

Práca v dvojiciach
Žiaci analyzujú svoje oblečenie. Určujú, či je v názve *a, i, e, o, u*. Názvy ďalšieho oblečenia môžu analyzovať i napr. pomocou hry „Myslím na...“. Popíšu oblečenie bez toho, aby povedali jeho názov. Napríklad: „Myslím na oblečenie, ktoré nosíme v zime na ruke“ (rukavice) a následne určujú, či je v tomto slove *a, i, e, o, u*. Ďalšou veľmi obľúbenou aktivitou je určovanie výskytu samohlások v slovách prostredníctvom hry Muchy. Učiteľ alebo deti povedia slovo, na stolíku majú kartičky so samohláskami a v ruke bežnú mucholapku, ktorou buchnú na kartičky so samohláskami, ktoré sa v danom slove nachádzajú. (Táto známa hra sa dá hrať s s obrázkami, písmenami, slabikami či slovami).

Práca na tabuli
Žiaci pridávajú k obrázkom oblečenia známe samohlásky. Slová môžu aj analyzovať.

Žiaci následne relaxujú (zatvoria si oči, otočia sa, čupnú si pod lavicu). MIMO pomieša samohlásky pod obrázkami alebo vymení poradie obrázkov. Žiaci určujú, či sú k obrázkom priradené správne alebo nesprávne samohlásky. Žiaci určia správnosť prečítaním samohlások pod obrázkom.

Práca zo šlabikárom
Žiaci čítajú len známe písmená a názov obrázka vyslovia ako celok.

☐ o ☐ a ☐ i ☐ e nohavice
☐ a ☐ u ☐ e papuče

TIP
Extra body môžu získať, keď sa im podarí analyzovať slovo po hláskach. V tomto období už skoro všetci žiaci v triede rozhláskujú názvy obrázkov na tejto dvojstrane.

Samostatná práca
Na s. 22, 28, 34, 38, 42 môžu žiaci v slovách pod obrázkami vyfarbiť všetky samohlásky, napr. *a, e, a* v slove *raketa*.

Interaktívne učenie
❍ Didaktické hry – Hviezdy

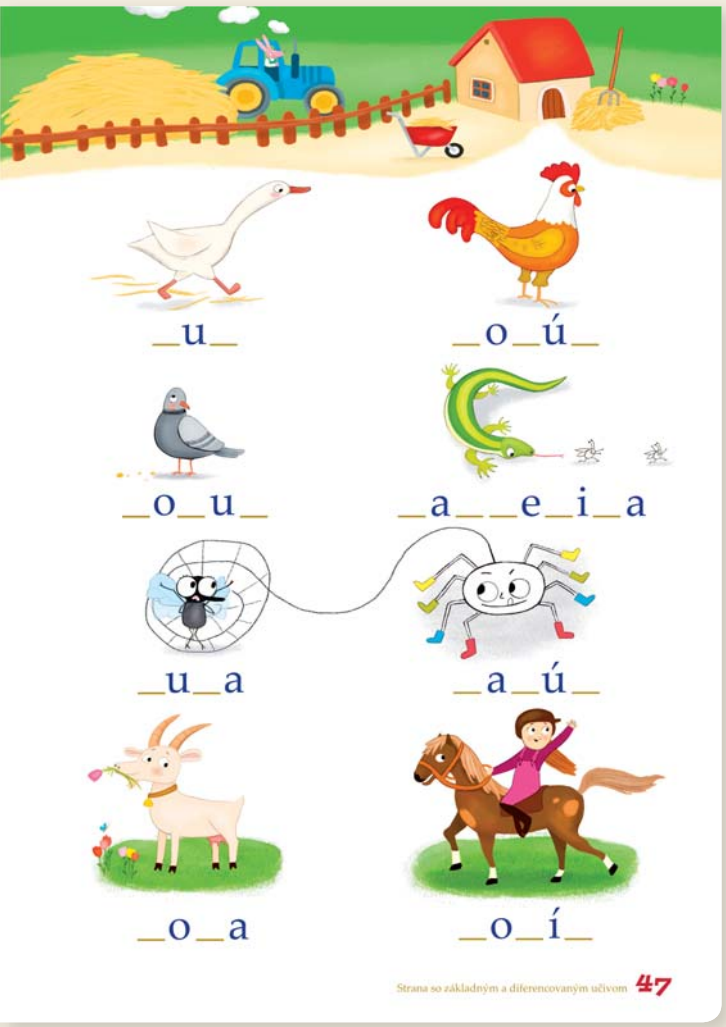

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Opakovanie samohlások.

Motivačná úloha
Aké zvieratko máš doma? Aké zvieratká majú napr. tvoji starí rodičia? Aké si videl/-a v zoo alebo v televízii? Aké sa ti najviac páči?

TIP
Možné realizovať i ako hádanku – po hláskach, spolužiaci povedia celé slovo.

Práca so šlabikárom
Žiaci čítajú samohlásky. Prvé slová sú jednoduché, krátke, bez skupiny spoluhlások. Slová bez skupiny spoluhlások by v tomto období mali dobre zvládnuť všetci žiaci. Spätná väzba pre učiteľa o zvládnutí učiva.

INFO
Z dlhoročných skúseností z vyučovania v prvom ročníku sa ukázalo, že ak deti dobre počujú hlásky v slove, vedia slovo správne napísať. Preto vyvodzujeme najprv samohlásky, potom spoluhlásky, pretože nie je dôležité od prvých dní čítať slabiky a slová, ale počuť hlásky v slove. Ak žiak počuje hlásky v slove, má pevný základ čítania do ďalších ročníkov. Deti čítajú od prvej spoluhlásky uvedomene a s porozumením.

Tým, že sa vyvodí päť samohlások, veľmi rýchlo a výrazne sa rozširuje slovná zásoba pri jednotlivých spoluhláskach. Samohlásky niektorí nazývajú i kráľovskými písmenami, pretože drvivá väčšina slov sa bez nich nezaobíde. Sú základom každého slova.

Práca v skupinách
Každá skupina dostane veľký tvar samohlásky alebo si ju vylosuje. Úlohou je, vymyslieť mená pre zvieratko, ktoré si skupinka zo strany v šlabikári sama vyberie. Meno pre zvieratko sa musí začínať na príslušnú samohlásku. Vyhrá skupina, ktorá vymyslí viac mien za stanovený čas. MIMO hodnotí, kto vymyslel viac mien. Všetci žiaci nakoniec napíšu veľkú samohlásku ku každému zvieratku.

Učiteľ rozdelí žiakov do troch skupín. Potrebuje kartičky so slovami (len so samohláskami) a príslušné obrázky.

Prvá skupina dostane kartičky s pomenovaniami vecí, ktoré sa nachádzajú v triede. Slová na kartičkách sú bez spoluhlások. (napr. _ a _ u _ a – *tabuľa*). Skupina musí predmety správne identifikovať a kartičky k nim priložiť.

Druhá skupina dostane kartičky s názvami zvierat alebo ovocia (napr. _ a _ _u _ e – *marhule*) a priraďuje ich správne k príslušným obrázkom.

Tretia skupina pracuje rovnakým spôsobom s názvami zeleniny (napr. u _ o _ _ a – *uhorka*).
Každá skupina má určitý stupeň náročnosti. Žiaci by mali byť rozdelení do skupín podľa schopností. Učiteľ si naplánuje čas i na prezentáciu a vyhodnotenie.

Samostatná práca
Nakresli obrázok, ktorý má v názve *a*, *i*, *e*, *o*, *u* alebo i viaceré samohlásky.

Téma
Mačka, mačiatka

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *m, M*.

Riadený rozhovor
Rozhovor o domácich zvieratách – o mačke.
Akej farby môže byť mačka? Čo mačky rady jedia?
Čo rady robievajú? Ako robia mačky?

Príprava na prácu so šlabikárom
Analýza obrázkov s písmenom *m* na začiatku a konci slova. Mená detí začínajúce sa na *M*. Výslovnosť hlásky *m* nacvičujeme tak, že žiaci zatvoria ústa, stlačia pery a dlhšie vyslovujú *m* so zatvorenými perami až ho naraz vyslovia (*mmmmm* → *m*). Slová na upevnenie artikulácie: *mačka, myš, mám, dom, dym, zem, med*. Vety na upevnenie artikulácie: *Mačka má mačiatka. Mama mačka má mliečko pre mačiatka. Mačka chytá myš.*

Didaktická hra
Krátke artikulačné cvičenie k hláske *m*: Na artikulačné cvičenie zvolíme slovo, v ktorom za spoluhláskou *m* nenasleduje samohláska, ale ďalšia spoluhláska (tak vynikne artikulácia hlásky *m*) – napríklad výraz *mňau*. Deti si môžu zvoliť ľubovoľnú (všetkým deťom dobre známu) pieseň. Všetky pôvodné slová zvolenej piesne nahradia pri speve len výrazom *mňau*. Pieseň takto zaintonujú. Na precvičenie artikulácie hlásky *m* sa môže použiť napríklad i báseň z Maľovanej abecedy od Jána Smreka (Elán, 2008).

Mraučí mača pod múrom,
mačka mňauká s kocúrom
a v komore myši
maškrtia si z misy.

Práca so šlabikárom
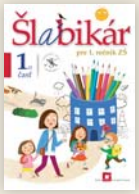

Pri „čítaní“ obrázkov na str. 48 názvy obrázkov **neanalyzujeme na hlásky**! Zameriavame sa len na výslovnosť *m* na začiatku a konci slova.
Žiaci hovoria: *myš* → *mmm* → *m*
dom → *mmm* → *m*.

Od písmena *M* už nerobíme zvukovú analýzu a hláskovanie. Je dôležité, aby deti vedeli zložiť slovo zo slabík.

Interaktívne učenie
❍ Kde počuješ hlásku *m*? Na začiatku, v strede alebo na konci slova? *(Písmeno M, cvičenie 1, strana 1)*

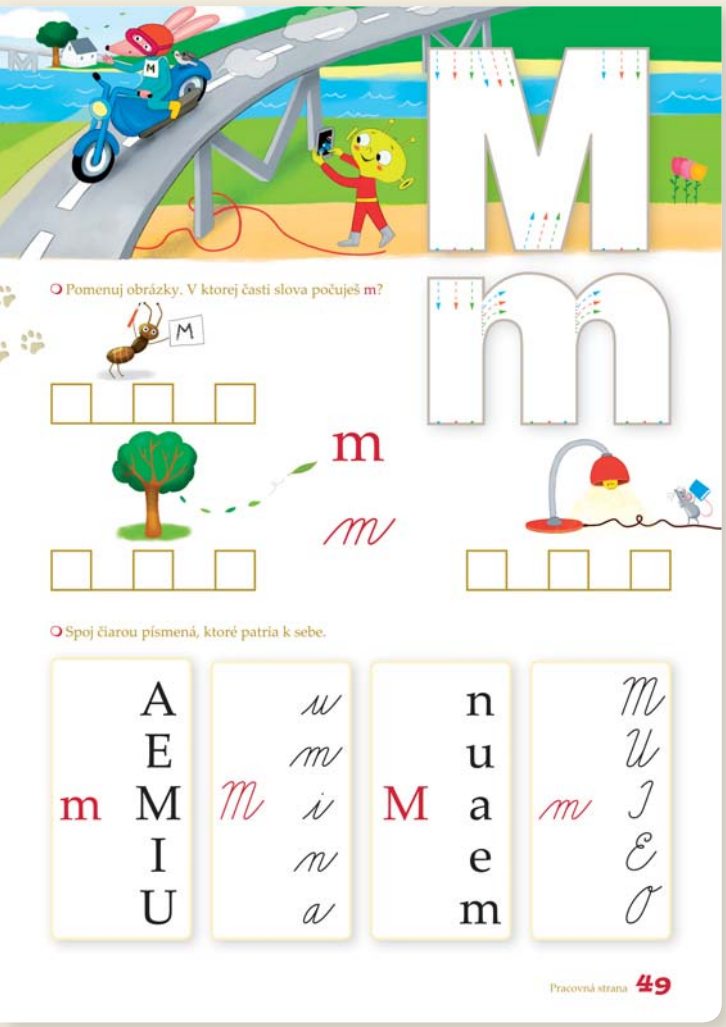

Téma
Veci okolo nás s písmenom *m* v slove

Cieľ
Upevniť písaný a tlačený tvar *m*, *M*.

Riadený rozhovor
Aké veci sú okolo nás, ktoré majú v názve *m*? Žiaci môžu priniesť z domu veci, ktoré majú v názve *m*, alebo môžu hovoriť, čo majú v taške, na desiatu, oblečené.

Didaktická hra
Nové písmeno sa upevní didaktickými hrami a pomôckami (karty pre učiteľa, vystrihovacie kocky, manipulačné obrázky a slabiky k šlabikáru; viď. popis práce v kapitole Didaktické pomôcky).
- Žiaci hľadajú písmená rozmiestnené po triede.
- Spájajú dvojice písaných a tlačených tvarov písmen.

Práca so šlabikárom
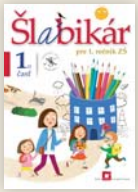

Žiaci prechádzajú farebnými ceruzkami po zväčšenom tvare nových písmen. Zisťujú, v ktorej časti názvu obrázkov počuť *m*. V názvoch analyzovaných obrázkov nie je za *m* samohláska. Inak by to žiakov zvádzalo vyslovovať *m* nesprávne.

V druhej úlohe medzi známymi písmenami spájajú správne dvojice. Žiaci čítajú písmená v stĺpcoch a riadkoch.

Práca vo dvojiciach
Žiaci vyberajú z viacerých tlačených tvarov nové písmená. Skladajú tvary písmena *m*, *M* napr. z lega, plastelíny, z hrubého špagátu a pod.

Téma
MIMO a kamaráti skladajú slabikové puzzle

Cieľ
Vyvodiť slabiky s písmenom *m* (*ma*, *mi*, *mo*, *me*, *mu*).

Motivačná úloha
Porozprávať napríklad príbeh o písmenkách, ktoré sa hrali na naháňačku. *M* naháňalo písmenká/samohlásky *a*, *e*, *i*, *o*, *u*. Keď niektorú samohlásku chytilo, naraz spolu vykríkli svoje meno – keď *m* chytilo *a*, zvolali spoločne *ma*.

Riadený rozhovor
Učiteľ vyzve deti, aby písmenku *m* pomohli pochytať písmenká *a*, *e*, *i*, *o*, *u*. Učiteľ drží v jednej ruke písmeno *m* a v druhej písmeno *a*. Pomaly približuje *m* k *a*. Žiaci vyslovujú *m* cez zavreté pery. Kým žiaci vyslovujú ťahané *mmm*, očami už sledujú samohlásku *a*, následne vyslovia slabiku *ma*.

Nácviku čítania slabík predchádza sluchová analýza a syntéza slabík.

Učiteľ hovorí:	*m – a*	*m – e*	*m – i*	*m – o*
Žiaci hovoria spolu:	*ma*	*me*	*mi*	*mo*

Alebo opačne: Učiteľ povie slabiku a žiaci ju rozložia na hlásky.

TIP
Odporúčame použiť kartičky pre učiteľa, manipulačné obrázky a slabiky pre žiaka (tieto sú v prílohe šlabikára). Veľmi dobrou pomôckou sú tiež vystrihovacie kocky, z ktorých jednotlivci a dvojice zložia 3OO slov.

Na veľkých demonštračných kockách (ktoré si učiteľ môže vyrobiť z kartónu) alebo kartách pre učiteľa pomaly približuje ***m*** *k jednotlivým samohláskam. Upúta pozornosť žiakov, sústredia sa na tvary písmen, lepšie si ich zapamätajú.*

Pri využití dvoch demonštračných kociek učiteľ prvú kocku nemení. Otáča písmená len na druhej kocke, vznikajú nové variácie čítania slabík. Žiaci si zvykajú očami pozerať na druhé písmeno, čo je prvý predpoklad zvládnutia techniky čítania.

Slabiky si žiaci zároveň skladajú i na svojich kockách alebo kartičkách. Aktívny nácvik čítania je veľmi dôležitý.

Interaktívne učenie
❍ Písmenko *M*, *m* hľadá kamarátov. Poskladaj slabiky. *(Písmeno M, cvičenie 1, strana 2 – 4)*

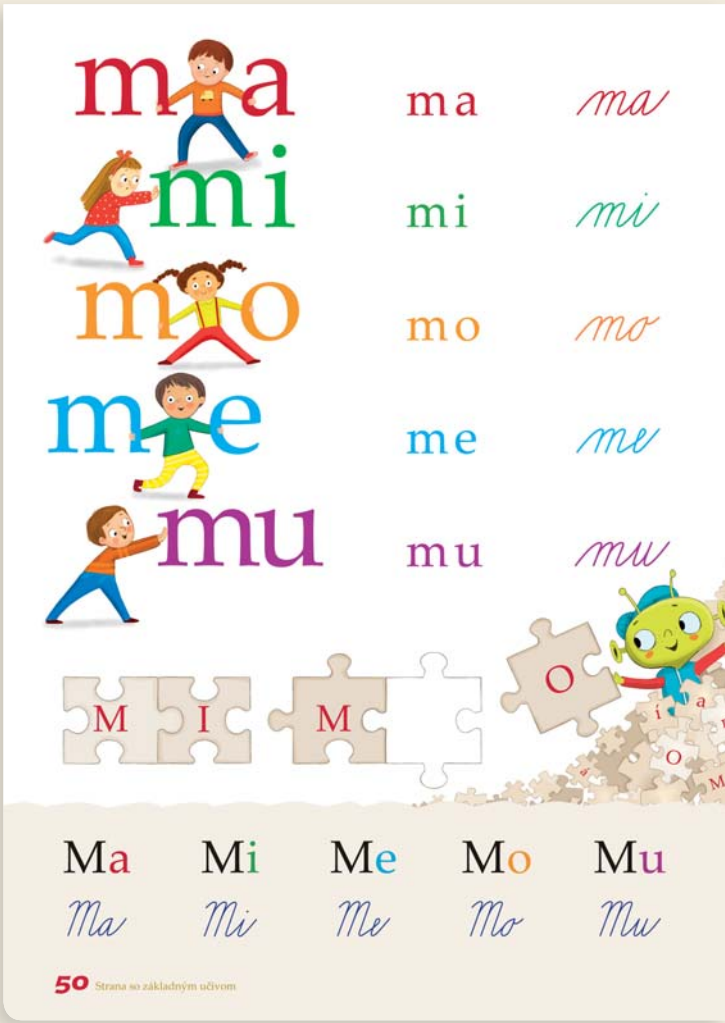

TIP
Nácviku a vyvodeniu prvých slabík treba venovať mimoriadnu pozornosť. Vhodné je vyvodiť všetky slabiky na jednej vyučovacej hodine.

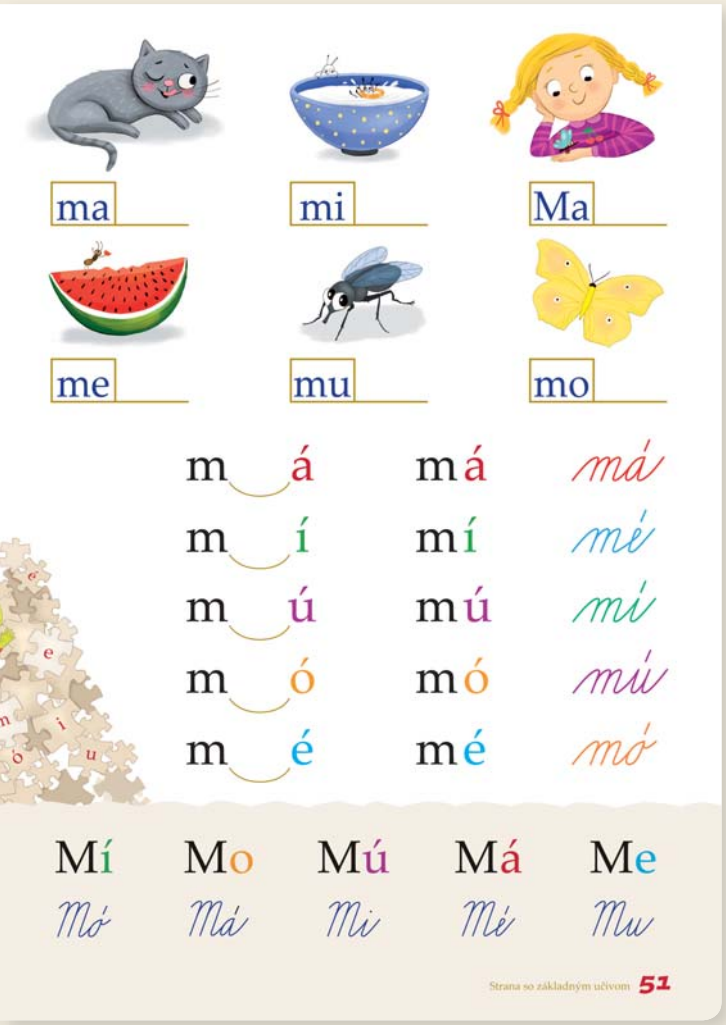

Téma
Majka a malé zvieratká

Cieľ
Upevniť slabiky s *m*, *M*. Vyvodiť dlhé slabiky s *m*, *M*.

Riadený rozhovor
Na obrázkoch je mača, misa s mliekom, dievčatko Maja, melón, mucha a motýľ. Čo si asi myslí mača? Dalo by si mliečko? Mačky ale mliečko nemajú piť, nerobí im dobre. Kto si robí chúťky na melón? I mucha? Čo si myslí Maja? Čo pozoruje mača v mise s mliekom?

Práca na tabuli
Učiteľ pripne obrázok mačiatka a dievčatka Majky. Žiaci vyslovia slovo mača po slabikách.
- Povedzte prvú slabiku nahlas, druhú potichu.
- Ktoré dve písmená počujeme v slabike *ma*?
- Vyberte slabiku *ma* a priložte k mačiatku.
- Podobne vyslovia i slovo *Maja*. Vyhľadajú slabiku *Ma* a priložia ju k obrázku dievčaťa. Týmto spôsobom žiaci prikladajú k obrázkom na tabuli slabiky: *me* – melón, *mi* – misa, *mo* – motýľ, *mu* – mucha.

Didaktická hra
Učiteľ drží obrázok.
1. Žiaci skladajú s vystrihovacími kockami slabiky, ktoré patria k názvu obrázka.
2. Učiteľ drží obrázok a prikladá rôzne slabiky. Keď priloží k obrázku správnu slabiku, žiaci zatlieskajú.

Relaxačné cvičenie
Učiteľ rozdá kartičky slabík s malými i veľkými, tlačenými i písanými tvarmi. Ak ukáže obrázok dievčaťa alebo chlapca, pribehnú deti s veľkými slabikami tlačenými i písanými a hovoria, ako by sa deti mohli volať.

Práca so šlabikárom
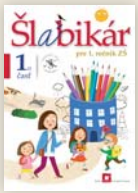

Je vhodné stranu prečítať spoločne s pomocou učiteľa. Až potom čítajú skupinky a jednotlivci. Jednotlivec číta len jeden obrázok a slabiku, aby sa všetci vystriedali. Nezabudnúť vyvodiť dlhé slabiky. Pri čítaní slabík v stĺpcoch učiteľ upozorní na dlhú samohlásku v slabike.

Interaktívne učenie
- Pomenuj obrázok. Vyber správnu slabiku. *(Písmeno M, cvičenie 2)*

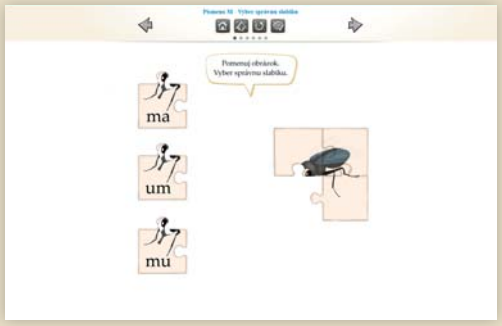

Téma
Zvuky zvierat

Cieľ
Precvičiť tlačené a písané slabiky. Vyvodiť *am*, *om*, *em*, *im*, *um*.

Motivačná úloha
Možno využiť napríklad báseň Ľ. Podjavorinskej *Do školy* (dostupná na YouTube).

Učiteľ prehrá alebo prečíta záverečnú časť, v ktorej sa zvieratká nenaučili čítať, ale vydávajú len svoje zvuky. Ktoré zvieratká vydávajú „slabikové“ zvuky? Ktoré zvieratká vydávajú zvuky slabík s písmenom *m*?

Riadený rozhovor
Zameriame sa otázkami na zvieratká, ktoré robia *mú*, *mé*. Môžu sa použiť i hádanky. Medzi kartičkami so slabikami žiaci vyhľadávajú zvuky kravičky a kozičky.

- Pri čítaní slabík z kartičiek vyslovujú žiaci zvuky hlasno (*mú*, *mé*), ostatné slabiky potichu a opačne.
- Učiteľ hovorí rozdelené slabiky, žiaci skladajú slabiky.
- Učiteľ na demonštračných kockác/kartičkách pre učiteľa skladá slabiky tak, že pred spoluhlásku predloží samohlásku a vznikne *am*, *om*, *um*, *em*. Žiaci hádajú, v ktorých slovách počujeme tieto slabiky.

Práca so šlabikárom
Samostatná práca. Práci s obrázkami a slabikami na s. 52 predchádza analýza obrázkov po slabikách. Úloha je nenáročná. Podobne vyriešia i poslednú úlohu – z dlhých písaných i tlačených slabík vyberú zvuk, ktorý vydáva koza a krava. Slabiky na str. 52 čítajú žiaci v stĺpci aj riadkoch.

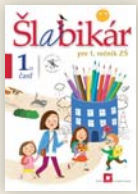

Pomenuj obrázky. Zlož slabiku, ktorú počuješ na začiatku slova.

a o e i u

m m

m m

m M

Spoj čiarou slabiky, ktoré patria k sebe.

má	mí	Mi	Mú
mu	mé	Me	Mó
mo	má	Mó	Me
mí	mu	Mú	Ma
mé	mo	Ma	Mi

Strana s rozširujúcim učivom 53

Téma
Hľadajú sa slabiky

Cieľ
Upevniť slabiky s písmenom *m*, *M*.

Didaktická hra
Mimo šepká pani učiteľke, že by chcel písmenkovú rozcvičku.
Úloha 1: Vizuálne opakovanie doteraz prebratých písmen (samohlásky a *m*) pomocou vystrihovacích kociek alebo opakovanie písmen na zadnej dvojstrane šlabikára.
Úloha 2: Čítanie doteraz prebratých písmen (samohlásky a *m*) z kartičiek pre učiteľa.
Úloha 3: Žiaci hovoria slová alebo mená, v ktorých sa nachádza písmeno z kartičky, ktorú učiteľ ukazuje.
Úloha 4: Vyhľadať na vystrihovacích kockách pre žiaka k veľkému písmenu malé a opačne, podľa diktátu učiteľa.
Úloha 5: K obrázkom zo skupiny kartičiek pre učiteľa, ktoré im učiteľ predkladá, hľadajú žiaci písmená, ktoré sa v slove vyskytujú na svojich vystrihovacích kockách.
Úloha 6: Vizuálne cvičenie. Učiteľ drží v pravej ruke písmeno *m* a v ľavej ruke samohlásku. Pomaly posúva *m* k samohláske. Keď sú písmená vedľa seba spojené, žiaci vyslovia slabiku. Opačný variant: Žiaci vyslovujú so zavretými perami *m* (*mmm*). Keď je písmeno *m* vedľa samohlásky, vyslovia slabiku.
Úloha 7: Učiteľ drží v ruke obrázky, ktoré majú na začiatku slabiku s *m* (napr. obrázky so šlabikára str. 53 alebo iné). Žiaci skladajú slabiky k danému obrázku s vystrihovacích kociek.

TIP
***Celý trik základu techniky čítania slabiky**: prvé písmeno vysloviť a očami už sledovať druhé písmeno a vysloviť ich spolu. Zvládnutie tejto techniky je základom bezstresového a dokonalého čítania.*

Zmyslom tejto metodickej prípravy je, aby žiaci bez problémov prečítali slabiky.

Relaxačné cvičenie
Žiaci majú zatvorené oči a relaxujú. Učiteľ zatiaľ rozloží po triede obrázky, ktorých názov sa začína na slabiky s *M*, *m*. Na pokyn chodia po triede a hľadajú obrázky a vyslovujú slabiku na začiatku názvu obrázka.

Práca so šlabikárom

Po spoločnom pomenovaní obrázkov, samostatne dopĺňajú chýbajúcu samohlásku do slabiky. Prvá úloha je zameraná na aktívne samostatné rozhodovanie, čítanie samohlások, čítanie obrázka a slabiky, čítanie slabík v stĺpcoch a v riadkoch. Po hore uvedenej príprave zvládnu všetci žiaci samostatne obe úlohy na strane.

Téma
Mama a bábätko

Cieľ
Vyvodiť slová *mama, máme*.

Riadený rozhovor
Práca s úvodným obrázkom strany. Prečo plače bábo? Má maca? Chýba mu cumlík? Čo robí MIMO? Kto sa pokúša bábo upokojiť a ako? Kto vie najlepšie, čo bábätku chýba?

Príprava na prácu so šlabikárom
Učiteľ vysloví slovo *mama*. Žiaci slovo rozdelia na slabiky, slabiky na hlásky (analyticko-syntetická metóda).

TIP
Dôležité je, aby učiteľ znázorňoval syntézu slova pomocou demonštračných pomôcok (karty pre učiteľa, veľké demonštračné kocky).

S pomocou žiakov zloží učiteľ prvú slabiku, potom druhú a nakoniec obidve slabiky spojí do slova *mama*. Slová zložené z kartičiek majú tú výhodu, že učiteľ ich môže niekoľkokrát skladať pred očami žiakov. Zmení posledné písmeno v slove (*mama, mami, mamu, mame*). Upozorní žiakov, že prvá slabika je rovnaká vo všetkých slovách. Mení sa len druhá slabika. Nácvik čítania nových slov demonštruje učiteľ najlepšie na demonštračných kockách. Otočením poslednej kocky sa zmení tvar i význam slova. Žiaci sú nútení sledovať a pohotovo čítať. V ďalšej časti hodiny slová bez problémov píšu. Pomocou vystrihovacích kociek (slovo + obrázok) môžu žiaci čítať i krátke vety.

Didaktická hra
Na docvičenie techniky čítania je vhodné nové slovo zobraziť vo výrazne zväčšenej forme (premietnutím, na interaktívnej tabuli...). Upúta sa pozornosť žiakov, vďaka optickému vnemu si ho trvalejšie zapamätajú i najslabší.
- Zobrazený zväčšený tvar slova hovoria žiaci vo vetách.
- Skladajú slovo z kartičiek, kociek (aktívne učenie).
- Zložené slovo zmenia otočením poslednej kocky alebo kartičky.
- Slová *mama, mami, mamu, mame, máme* čítajú z kartičiek s plynulým slabikovaním.
- K slovám napísaným tlačeným písmenom otočením kartičky pridajú slovo napísané písaným písmom (pracujú v dvojiciach).
- Po názornej príprave nasleduje čítanie zo šlabikára.

Interaktívne učenie
- Hovorí MIMO pravdu o mame alebo si vymýšľa? Čo má mama o čo nemá? *(Písmeno M, cvičenie 4)*

Práca so šlabikárom
V šlabikári na s. 54 sú i prvé vety. Učiteľ upozorní žiakov: ak je slovo mama napísané na začiatku vety, má veľké písmeno *M*. Povie pravidlo, že vety sa začínajú písať veľkým písmenom.
- Ukončenie viet, ktorými niečo oznamujeme, sa označuje bodkou.
- Ak sa vetou pýtame, píšeme na konci vety otáznik. Zároveň vysvetlíme aj intonáciu opytovacej vety.

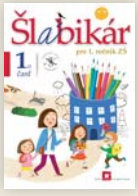

Čítaj s MIMOM, str. 2

Ema	Emo	Ima
EMA	EMO	IMA
Emu	Emo	*Imo*
Ema	Imo	*Ima*
Eme	Ima	*Ema*

Ema má . Má Emo ?

Ima má .

Máme ?

MIMO má .

Téma
Deti píšu

Cieľ
Vyvodiť mená *Ema, Emo, Imo, Ima.*

Riadený rozhovor
Čo rád/rada kreslíš? Čím kreslíš? Čo urobíš, keď sa ti zlomí farbička, ceruzka? Radšej kreslíš alebo píšeš perom?

Vyvodenie nových slov
Pred slabiku *ma* predloží učiteľ *E*, vznikne slovo *Ema*. Ak sa predloží veľké *I* – *Ima*.

Pred slabiku *mo* predloží učiteľ *E*, vznikne chlapčenské meno *Emo*. Predložením *I* – *Imo*.

Práca so šlabikárom
Metódy a formy práce vyvodzovaním a upevňovaním nových slov sú rovnaké, ako na predchádzajúcej strane. Nové slová sa precvičujú vo vetách. O zvládnutí techniky čítania s porozumením sa presvedčíme problémovými otázkami: *Kto má zlomenú farbičku? Kto má zastrúhané farbičky? Kto píše perom?*
Učiteľ môže vety o Eme, Emovi, Imovi napísať aj na tabuľu v písanej forme na inú tému (napr. vety doplní o obrázky hračiek: *Ema má bábiku. Emo má autíčko. Imo má vláčik.*).

Didaktická hra
Žiaci dostanú kartičky s novými vyvodenými menami v písanej i tlačenej forme. Na pokyn učiteľa prídu pred tabuľu deti s dievčenskými a/alebo chlapčenskými menami. Môžu hľadať medzi sebou dvojice s rovnakými menami. Tvoria vety s použitím mien.

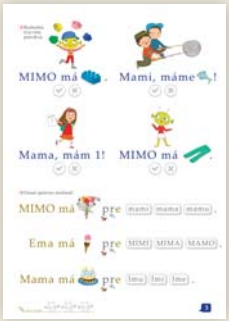

Čítaj s MIMOM, str. 3

Interaktívne učenie
❍ Kto je to? Priraď správne mená.
(Písmeno M, cvičenie 3)

Téma
Mama oddychuje

Cieľ
Čítať s porozumením.

Riadený rozhovor
Akú vyučovaciu hodinu *máme*? Kedy používame slová *máme* a *nemáme*? Používajú tieto slová tvoja mama, tvoj oco?

Príprava na prácu so šlabikárom
Videl si už mamu oddychovať? Oddychuje často alebo len málokedy? Ako tvoja mama oddychuje?

- Opakovanie slov z minulej i predminulej hodiny na kartičkách. Žiaci čítajú jednotlivé slová frontálne i v skupinách. Žiaci čítajú jednotlivé slová po slabikách.
- Učiteľ môže časť slova na kartičke zakryť a žiaci dopĺňajú prvú alebo druhú slabiku.
- Vypracovaniu pracovnej strany predchádza práca na tabuli s priraďovaním kartičiek slov k obrázkom:
  – z viac slov vyberú slovo k obrázku;
  – z viac obrázkov vyberú jeden k slovu;
  – dvojice priraďujú kartičky so slovami napísanými tlačeným i písaným písmom.

Didaktická hra
Učiteľ rozdá kartičky s neúplnými menami dievčat i chlapcov. Úlohou žiakov je dopísať chýbajúcu slabiku k veľkému písmenu. Napr.: *E...*, *I...*

Práca so šlabikárom

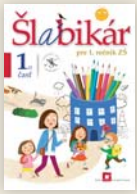

Samostatnú prácu po predchádzajúcej príprave zvládnu všetci žiaci.

K obrázku *mama pri oddychu* majú zamiešané aj slovo *máme*. Učiteľ si všimne, kto urobil chybu. Upozorní na význam dĺžňa. Pre lepšie pochopenie a rozlíšenie významu slov použije obe slová *mama, máme* vo vetách.

V závere hodiny spoločne skontrolovať a pochváliť, odmeniť žiakov.

Interaktívne učenie
- Didaktické hry – Čítanka – písmeno M

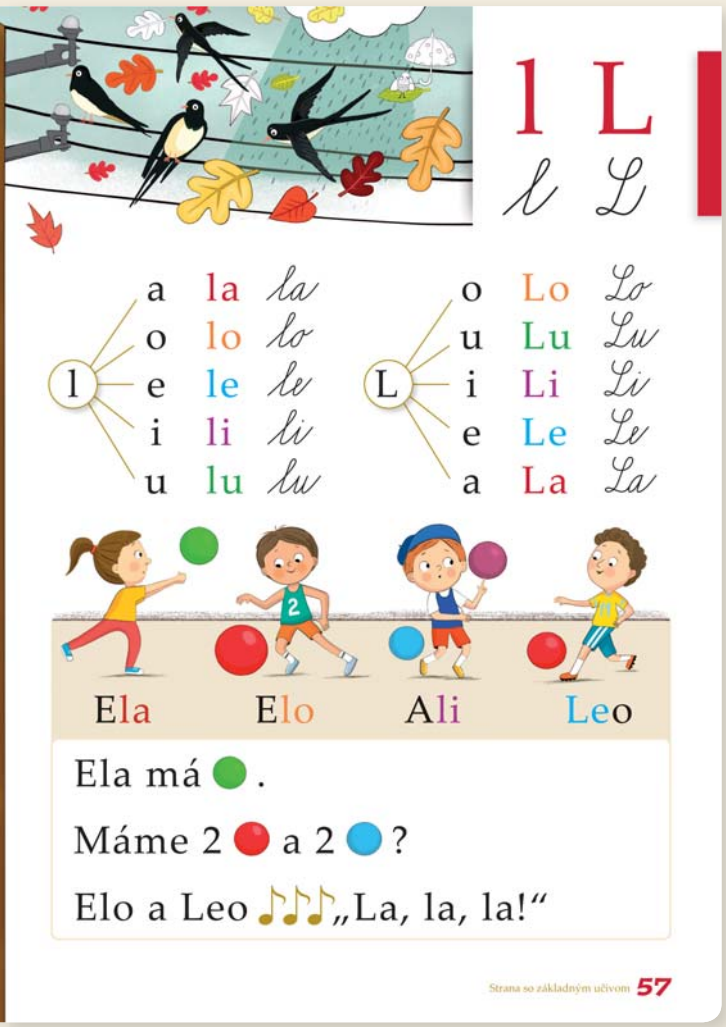

Téma
Hry s loptou

Cieľ
Vyvodiť *l*, *L*. Nacvičiť slabiky slov. Čítať vety.

Motivačná úloha
Jeseň – odlet lastovičiek.
1. Analýza slov: *listy*, *lastovičky*. Vyvodenie *l*.
3. Označenie detí, ktoré majú na začiatku alebo v strede mena *l*, *L*.

Príprava na prácu so šlabikárom
- Pomocou kartičiek pre učiteľa a demonštračných kociek spájať *l*, *L* so samohláskami do slabík.
- Čítanie slabík s veľkými a malými, písanými a tlačenými tvarmi *l*, *L*.
- Čítanie slabík zábavnou formou s rôznymi pohotovými úlohami.
- Spievanie slabík na známe melódie.

Vyvodenie jednoduchých mien s využitím nových slabík a veľkých písmen:
- Pred slabiku *la* daj *E* → *Ela*
- Pred slabiku *lo* daj *E* → *Elo*
- Pred slabiku *li* daj *A* → *Ali*
- K slabike *Le* daj *o* → *Leo*

Relaxačné cvičenie
Žiaci sú v kruhu, učiteľ prihráva loptu, vysloví meno rozdelené na slabiky a opačne.

Práca so šlabikárom
Mená detí sa precvičia vo vetách o lopte. Dopĺňajú sa otázkami typu: *Kto má modrú loptu? Má Ali modrú i zelenú loptu? Akú loptu má Ela? Kto má oblečené dlhé tepláky? Ako sa volá chlapec, ktorý má na tričku číslo 11? Má Elo dres s číslom 2? Kto kope loptu? Kto točí loptu na prste? Kto hádže loptu?*

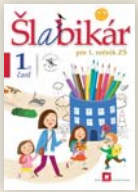

Interaktívne učenie
- Kto je to? Priraď správne mená. *(Písmeno L, cvičenie 1)*

Téma
Lego

Cieľ
Upevniť písaný a tlačený tvar *l*, *L*.

Motivačná úloha
Stavebnica lego. Čo vieš urobiť z lega? Učiteľ rozdá kocky z lega, žiaci zložia veľké i malé *l*, *L*, niektoré predmety, v názve ktorých je *l*, *L*.

TIP
Skladanie by malo trvať len desať minút. Žiaci pracujú v skupinách alebo vo dvojiciach. Pokračovať môžu na hodinách výtvarnej výchovy.

Príprava na prácu so šlabikárom
- Upevnenie písmena *l*, *L* v slabikách.
- Čítanie z kartičiek.
- Skladanie z vystrihovacích kociek. Samohlásky sa prikladajú a predkladajú pred *l* a vznikajú slabiky *la*, *al*, *le*, *el*, *li*, *il*, *lu*, *ul*.

Práca so šlabikárom
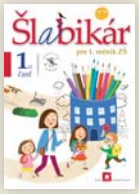

Samostatná práca. Žiaci si upevňujú tvary nového písmena prechádzaním farebnými ceruzkami po zväčšených tvaroch písmen *l*, *L*. Riešia problémové úlohy analyzovaním názvov obrázkov a vyberaním vhodnej slabiky. Správnu slabiku vyznačia alebo vpíšu do rámčeka. Úlohu by mali zvládnuť všetci žiaci.

Pri niektorých úlohách je viacero správnych riešení. Napr.: Pri obrázku listy majú dve rovnaké slabiky – v tlačenej i písanej forme. Pri obrázku lekár môže byť správna slabika *le* i *Le* (ak žiak argumentuje, že lekár sa volá Leo). Učiteľ si všíma, koľko žiakov postrehne riešenie tejto úlohy.

Stranu čítajú nasledovne:
- obrázok + slabika,
- slabika + obrázok,
- slabiky bez obrázkov v riadkoch,
- slabiky bez obrázkov v stĺpcoch.

Interaktívne učenie
- Pomenuj obrázok. Ktorú slabiku počuješ na začiatku?
  (Písmeno L, cvičenie 2)

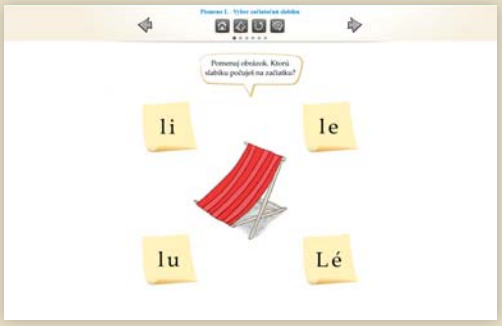

Téma
Domáce zvieratá

Cieľ
Vyvodiť a precvičiť čítanie slov s *L*, *l*.

Riadený rozhovor
Starostlivosť o domáce zvieratá. Aké zvieratá máte doma? Sú veľké alebo malé? Ktoré zvieratká sú milé? Dokonči vety: *Mám doma malú... Mám doma malé...* Čo ti napadne, keď počuješ slovo málo? Aký je rozdiel medzi *málo* a *malo*?

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodenie nových slov podobne ako pri predchádzajúcich stranách. Nácvik nových slov je zostavený tak, aby žiaci zvládli techniku čítania. Prvá slabika sa nemení. Mení sa iba druhá slabika. Pri farebnom označení slabík v slovách s predchádzajúcimi formami práce budú mať žiaci radosť z nových poznatkov.

TIP

Pri skladaní slov a priraďovaní k obrázkom netreba rozdať žiakom všetky obrázky a slabiky s novým písmenom (príloha k šlabikáru), ale vyčleniť si na každú hodinu len určitú časť obrázkov a kartičiek so slabikami z jedného hárka. Inak sa v tom slabší žiaci nevedia orientovať a skladanie slov zaberie väčší priestor z vyučovacej hodiny, ako je potrebné. Ak učiteľ nestihne rozstrihať kartičky slabík a obrázkov, môžu si slová miesto skladania farebne vyznačiť. Nezabudnúť, že táto pomôcka sa využíva pri vyvodzovaní a precvičovaní nových slov a v poslednej fáze skladania viet.

TIP

Na spestrenie môžu prísť pred tabuľu chlapci. Učiteľ ich rozdelí na malých a veľkých. Vyzve žiakov, aby povedali, ku ktorej skupine sa hodí slovo na kartičke. Podobne môže pracovať so slovami ***milé***, ***milí***. *Tieto kartičky učiteľ nerozdá žiakom, ale vyzve všetkých, aby prišli k nemu s vetou: Vy ste moji* ***milí*** *žiaci,* ***milé*** *deti.*

Práca so šlabikárom
Nácvik čítania slov zo šlabikára je vhodné realizovať po slabikách, najprv frontálne, potom jednotlivci. Menej šikovní žiaci si môžu v nových slovách podfarbiť jednotlivé slabiky alebo vyrobiť šablónu s okienkom na slabiku. Podfarbenie neuplatňovať u všetkých žiakov.

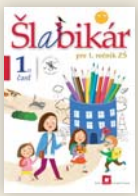

Didaktická hra
V závere hodiny učiteľ rozdá žiakom kartičky s novými slovami. Žiaci ich pridávajú k hračkám na stole. Napr. učiteľ vezme do ruky dve bábiky (alebo obrázky). Jednu malú a jednu veľkú. Vyzve žiakov, aby prišli so slovom na kartičkách k veľkej alebo malej bábike. Príde viac žiakov. Jedni s kartičkou so slovom *malá* (tlačený i písaný tvar), iní s kartičkou *milá* (tlačený i písaný tvar) a niektorí s kartičkou mena s odôvodnením, že tak sa volá bábika.

Ďalej môže učiteľ do jednej ruky zoberať dve-tri farbičky, do druhej veľa farbičiek. Vyzve žiakov, aby prišiel pred tabuľu ten, kto má vhodné slovo k niektorej skupine farbičiek. Príde žiak so slovom *málo*.

Čítaj s MIMOM, str. 4

Interaktívne učenie
❍ Kto je to? Priraď správne mená.
(*Písmeno L, cvičenie 1*)

Téma
Pomáhame mame

Cieľ
Vyvodiť nové slová s *l, L*.

Riadený rozhovor
Pomoc mame v kuchyni. Kto pomáha? Ako pomáha otec? Ako môžu deti? Neplytváme potravinami, využitie suchých rožkov na strúhanku. Čo ešte melieme? Použitie mletých surovín (do koláčov). Riekanky *Osievame múčku* alebo *Melieme, melieme*.

Práca na tabuli
Nové slová vyvodzujeme pred očami detí.
Učiteľ napíše
na tabuľu slabiky *la la*,
predloží *Li, Lo* vzniknú mená *Lili, Lola*.
Znovu napíše slabiky *lá lá*,
priloží slabiky *mu, me* vznikne slovo: *lámu, láme*.
Pred slabiku *le* predloží *a*, vznikne slovo *ale*.

Nové slová sa skladajú z manipulačných kartičiek so slabikami z prílohy šlabikára alebo z vystrihovacích kociek. Po príprave nerobí žiakom problém čítať slová a vety zo šlabikára.

Obrázky rožky, hlava mamy, dve hlavy dievčat a hlava chlapca. V stĺpcoch sú slová:

láme	*melú*	*Lili*	*Lola*	*Lilu*
lámu	*ale*	*málo*	*Mimo*	*Lolu*

Slová sú napísané tlačeným i písaným písmom. Úlohou je vybrať slová, ktoré sa hodia k obrázkom.

TIP
Žiaci dokážu vytvoriť viac variácií. Napr. k obrázku ***mama*** *môžu pridať mená* ***Lilu, Lolu, málo*** *s odôvodnením, že mama má dve dcéry a málo rokov. K obrázkom dievčat môžu pridať mená* ***Lili, Lola****, ale aj slová* ***melú, láme, lámu****. Ďalej môžu priradiť slovo* ***ale*** *k Mimovi.*

Práca so šlabikárom
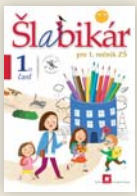

Slabší žiaci si môžu v nových slovách vo vetách podfarbiť slabiky. Stranu môže učiteľ využiť na diferencované čítanie.
V druhej časti hodiny možno pomocou otázok k textu trénovať čítanie s porozumením typu: *Kto láme rožky? Majú dosť rožkov na mletie? Lámu i žemle? Kto melie rožky?*

Čítaj s MIMOM, str. 5, úloha 1

Interaktívne učenie
❍ Vyber k obrázku správnu vetu.
(Písmeno L, cvičenie 4)

Téma
Uhádni mená detí

Cieľ
Spájať slová do dvojíc. Dopĺňať chýbajúce slabiky.

Motivačná úloha
Vyskúšaj sám seba, koľko úloh vyriešiš. Príprava na riešenie pracovnej strany.

Opakovanie písmen z obalu šlabikára, čítanie slabík z kartičiek:
- len s písmenom *m*,
- len s písmenom *l*,
- pomiešané slabiky.

Čítanie mien s *l*, *L* v tlačenom i písanom tvare.

Didaktická hra
1. Učiteľ hovorí mená po hláskach. Dvojice žiakov, ktoré majú kartičku s menom (tlačený i písaný tvar), prídu k tabuli.
2. Učiteľ drží kartičku s menom tak, že zakryje prvú alebo druhú slabiku. Ak ho žiaci uhádnu, zakrytú časť odkryje. Učiteľ hovorí len prvé slabiky, žiaci dopĺňajú druhú slabiku a opačne. Ak povie učiteľ druhú slabiku *la*, žiaci majú viac možností (*Mila, Lili, Lola*).
3. Učiteľ má na tabuli rozhádzané písmená z mien s *L*, *l*. Žiaci meno zložia alebo napíšu. Potom učiteľ rozloží kartičky s menami po triede. Na pokyn učiteľa idú chlapci ku kartičkám s chlapčenskými menami. Dievčatá ku kartičkám s dievčenskými menami.

TIP

Dôležité je upozorniť na opatrnosť pri presúvaní sa po triede.

Práca so šlabikárom
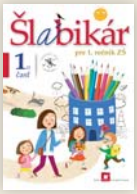

Samostatná práca. Ak riešeniu úloh v šlabikári predchádza dobrá metodická príprava, úlohy na s. 61 zvládnu takmer všetci žiaci. Učiteľ pracuje individuálne s jednotlivcami. Tí, ktorí váhajú, aké mená skrýva druhá úloha, môžu si ich nájsť medzi slovami prvej úlohy. Slová čítajú v riadkoch i stĺpcoch. Dôležitá je kontrola správnosti a pochvala MIMOM.

Čítaj s MIMOM, str. 5, úloha 2

Interaktívne učenie
- Didaktické hry – Čítanka – písmeno L

Téma
Zvieratá sa pripravujú na zimu

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar písmena *v*, *V*.

Riadený rozhovor
Ráno som videla v parku čierne vtáky, ktoré v lete u nás neboli. Ako sa volajú? Zimujú u nás? Analýza slova *vrana*. Vyvodenie *v*, *V*. Na zimu sa pripravujú i lesné zvieratká. Hustne im srsť. Robia si zásoby potravy. Viete ktoré? Analýza slova *veverička*. Učiteľ napíše na tabuľu zväčšené tvary písmena *v*, *V*. Upozorní na podobnosť tlačených tvarov a rozdielnosť v písaných tvaroch.

Príprava na prácu so šlabikárom
- Vyvodenie slabík aj sluchovou analýzou na kartičkách pre učiteľa.
- Zraková analýza: Na tabuli pridávať k ľubovoľným obrázkom (ktoré majú v názve slabiky *va*, *ve*, *vi*, *vo*) tieto slabiky.
- Dopísať aj písané slabiky pred očami žiakov. Upozorniť na pripájanie samohlások inak k *v*, inak k *V*.
- Vyvodenie mien, v ktorých je písmeno *v*: *Eva*, *Ivo*, *Vilo*, *Iva*.
- Tvorenie mien predkladaním *E*, *I* pred slabiky *va*, *vo*.
- Označiť písmenom *V* tie deti, ktoré majú v mene *v*, *V*.
- Skladanie nových slov z kariet pre učiteľa na tabuli a z vystrihovacích kociek pre žiakov (žiaci na stolíkoch).

TIP
Je dobré dať do súvislosti pridávanie samohlások k spoluhláske, predkladanie samohlások pred spoluhlásku: va, av, ve, ev atď. Žiaci skladajú slabiky z kociek alebo manipulačných kartičiek (aktívne učenie – aktívne čítanie).

Práca so šlabikárom
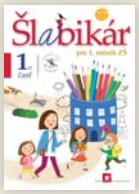

Slabiky a slová sa môžu čítať s nápovedným obrázkom i bez obrázka v stĺpcoch a riadkoch. Čítanie viet, v ktorých sú nové mená detí. Nové písmeno si žiaci upevnia prechádzaním farebnými ceruzkami po zväčšených tvaroch.

Didaktická hra
Hľadanie slova *lev* v skrývačke medzi veľkými a malými písmenami (str. 63, dolu).

Diferencovaná úloha
V slovách pod obrázkami (str. 63) vyznačiť slabiky s písmenom *v*. Žiaci môžu hľadať názvy obrázkov, v ktorých je rovnaká slabika.

Interaktívne učenie
- Vyber správnu slabiku k obrázku. *(Písmeno V, cvičenie 1)*
- Uhádni. Čo majú? *(Písmeno V, cvičenie 2)*

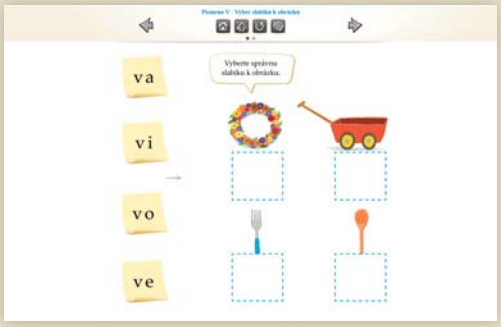

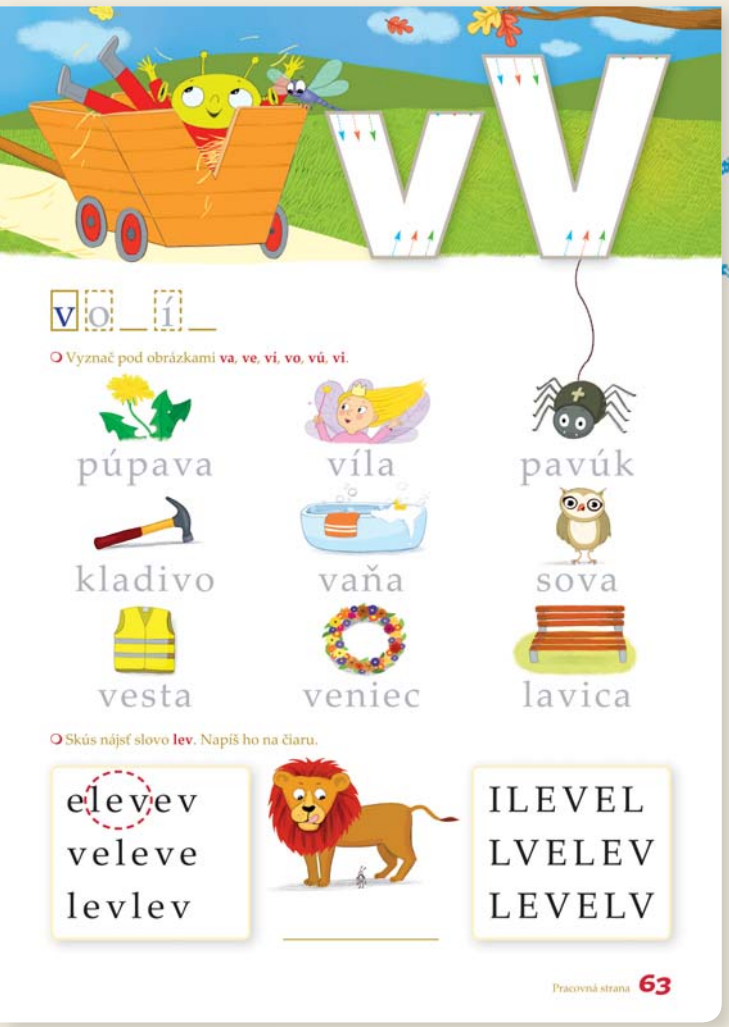

V v

v o _ í _

Vyznač pod obrázkami **va**, **ve**, **ví**, **vo**, **vú**, **vi**.

púpava

víla

pavúk

kladivo

vaňa

sova

vesta

veniec

lavica

Skús nájsť slovo **lev**. Napíš ho na čiaru.

elevev
veleve
levlev

ILEVEL
LVELEV
LEVELV

Pracovná strana 63

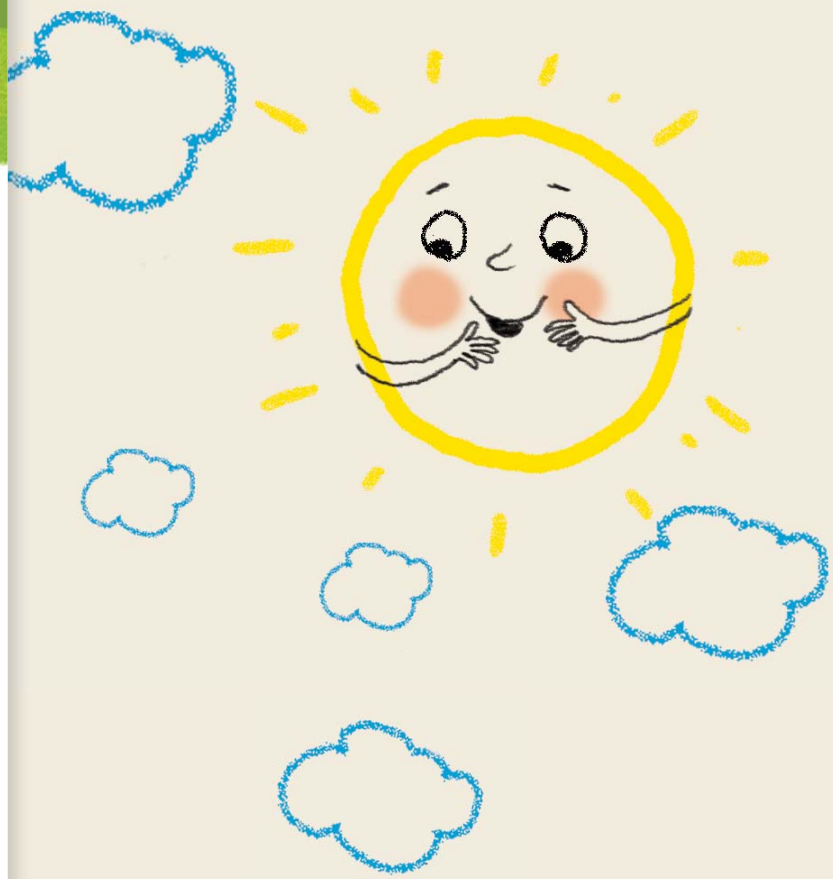

Téma
Lúčime sa s návštevou

Cieľ
Vyvodiť slová *máva, volá, velí.*

Riadený rozhovor
Odprevádzame návštevu na vlak. Čakáme na nástupišti. Ako sa správame? Ako sa lúčime s návštevou? Čo zvoláme? Čo robíme rukami? Čo robia deti na obrázku? Lúči sa i MIMO?

Didaktická hra
Vlak spomaľuje a rozbieha sa. Rýchla a pomalá chôdza na mieste. S rýchlym a pomalým hovorením slabík, ktoré sú napísané na tabuli: *va, ve, vi, vo, vu.*

Práca na tabuli
Vyvodenie nových slov na zväčšenom tvare. Pred slabiku *va* predložíme *má – máva.*

K slabike	*vo*	pridáme	*lá,*	vznikne	*volá.*
K slabike	*ve*	pridáme	*lí,*	vznikne	*velí.*

Príprava na prácu so šlabikárom
Žiaci skladajú slová z kartičiek, kociek. Keďže na s. 64 sú vyvodené len 3 nové slová, vzniká priestor na čítanie s porozumením. Čitateľská zručnosť sa rozvíja použitím nových slov v oznamovacích i opytovacích vetách.

TIP
Vety treba zložiť zo slov, z kartičiek pre učiteľa na tabuli. Najprv sa zložia vety oznamovacie. Sú to jednoduché vety. Oznamovacie vety sa zmenou slovosledu pretvoria na opytovacie.

Učiteľ má pripravenú sadu kartičiek so slovami *máva, volá* s malým aj veľkým začiatočným písmenom, ktoré použije na začiatku opytovacích viet.

Eva volá.	*Volá Eva?*
Ivo máva.	*Máva Ivo?*
Vilo máva a volá.	*Volá Vilo?*

Tretia veta má dvojakú odpoveď.

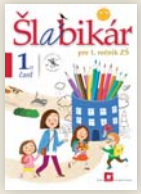

Práca so šlabikárom
Zo šlabikára môžu žiaci čítať v pároch – jeden číta oznamovaciu vetu, druhý opytovaciu. Vysvetliť intonáciu opytovacej vety.

Čítanie s porozumením sa na začiatku nacvičuje pomocou obrázkov a slov. Odpoveď vyjadruje ilustrácia. Prípadne vysvetliť slovo *velí.*

Relaxačná úloha
Učiteľ ukazuje kartičky, na ktoré napísal nové slová obsahujúce písmeno *v* (slová nevysloví, len ukazuje text), žiaci vyjadria dané slovo pohybom.

Čítaj s MIMOM, str. 6, úloha 1

Téma
Rybačka

Cieľ
Tvoriť slová zo slovného základu príponami a predponou.

Motivačná úloha
MIMO má pre deti hádanku: *Nohy nemá, ruky nemá, a predsa sa rýchlo hýbe. Žije vo vode. V rozprávke je zlatá a splní rybárovi tri želania. Čo je to?* (Ryba.)

Riadený rozhovor
O skúsenostiach v lovení rýb. Akú vlastnosť potrebuje rybár? Musí byť trpezlivý alebo netrpezlivý? Môže každý, kto chce, len tak ísť k vode a loviť ryby? Môže loviť kde chce, kedy chce a koľko chce? (Poukázať na nutnosť vlastnenia rybárskeho lístka, na to, akým spôsobom, koľko a akých rýb môže rybár uloviť, aby sa chránili ryby a príroda. Ulovené ryby možno pustiť späť do vody alebo si ich ponechať. 6 – 7-ročné deti môžu rybárčiť v sprievode dospelej osoby alebo v rybárskych krúžkoch. Dobrý rybár musí mať dobrý vzťah k prírode a prírodu chrániť).

Príprava na prácu so šlabikárom
Nácvik trojslabičných slov *lovili, lovíme.* Písmeno *v* je tretia spoluhláska v poradí vyvodzovania spoluhlások. Slovnú zásobu rozširuje na ďalších stranách. V tomto poradí poskytuje menšiu slovnú zásobu (len 4 slová a 3 mená), ale o to vtipnejšie sa dá využiť slovo *loví* pridaním známej slabiky *li*, *me*. Vzniknú dvoj- a trojslabičné slová, ktoré žiaci hravo čítajú.

TIP
Od prvých dní v škole treba žiakov viesť k tvoreniu slov zo slovného základu príponami a predponami.

Dôležité je, aby nové slovo učiteľ vyvodil pred očami detí na tabuli, a to pridávaním poslednej slabiky.
loví lovili lovíme

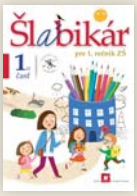

To isté slovo aktívne skladajú žiaci na laviciach. Vyvodia sa len dve trojslabičné slová zo známeho základu *loví*.

Práca so šlabikárom
Žiaci hravo zvládnu techniku čítania slov vo vetách. Vety sú doplnené obrázkami. V spodnej časti strany sú dve problémové otázky s použitím nového trojslabičného slova. Nácvik čítania slova s predložkou *v*. Odporúčame vyvodené slová aj napísať.

Čítaj s MIMOM, str. 6, úloha 2

Didaktická hra
V závere hodiny sa môže použiť didaktická hra Lovíme slová. Nové slová učiteľ napíše na kartičky. Kartičky rozmiestni textom nadol po podlahe. Žiaci si vyberú kartičku, obrátia ju a prečítajú slovo. Učiteľ môže pripraviť i rozstrihané slová. Tieto dá do škatule. Žiaci slová správne poskladajú a použijú ich vo vete.

Interaktívne učenie
- Prečítaj slovo a rozhodni, či to robí jeden alebo to robia viaceré deti. (*Písmeno V, cvičenie 3*)
- Poskladaj slová podľa obrázka. (*Písmeno V, cvičenie 4*)

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Upevnenie tlačených i písaných slabík, slov a mien s písmenom *v*, *V*.

Didaktická hra
MIMOVA slabiková päťminútovka
- čítanie nových slabík z kartičiek pre učiteľa
- čítanie nových slov z kartičiek pre učiteľa

Práca so šlabikárom
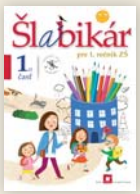

- Prvú úlohu by mali zvládnuť všetci žiaci. Po analýze obrázkov hľadajú príslušné slabiky medzi tlačenými a písanými tvarmi. Ku každému obrázku môžu pripojiť viac tvarov s rovnakou slabikou.
- Druhá (problémová) úloha je zameraná na tvorenie mien spojením rôznych slabík s *E*, *I*.
- Tretia úloha ukáže učiteľovi, na akom vedomostnom stupni sú jednotliví žiaci. Spájajú dvojice mien napísané tlačeným i písaným písmom. (Úloha je nenáročná. Mali by ju vyriešiť všetci žiaci.)
- Štvrtá úloha je zameraná na čítanie s porozumením. Mená chlapcov spoja s obrázkom chlapca. Mená dievčat spoja s obrázkom dievčaťa.

Dôležitá je spoločná kontrola riešení úloh a pochvala.

Práca vo dvojiciach
Pri oddychu rozdá učiteľ žiakom kartičky s tlačenými alebo písanými menami (1 žiak = 1 meno). Žiaci medzi sebou hľadajú dvojice mien, ktoré k sebe patria.

Interaktívne učenie
- Didaktické hry – Čítanka – písmeno V

Čítaj s MIMOM, str. 7

Téma
Zvieratá na dedinskom dvore

Cieľ
Vyvodiť písmená *s*, *S*, slabiky a slová so skupinou spoluhlások.

Motivačná úloha
Pieseň *Na dvore býva sliepočka naša* (prvý odsek pesničky). Alebo motivačný rozhovor: Čo vieš o ose? Kedy ju vidíš? Čo robí osa, kam si sadá? Čo máte v mise, keď sa o ňu zaujímajú osy? Ako sa máme správať, keď okolo nás poletuje osa?

Riadený rozhovor
Rozhovor o úvodnom obrázku na str. 67. Ktoré zvieratá majú v názve písmeno s a žijú na vidieckom dvore (pes, hus, sliepka).

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodenie slabík, slov so *s*. Využívame písmeno *v* z predchádzajúcej hodiny ako predložku.

Osobitnú pozornosť treba venovať vyvodeniu mien *Silva, Slávo, Silvo*. Slová treba písať pred očami žiakov farebnými kriedami na tabuľu a komentovať: Naučili sme sa čítať slabiku *Si*. Poznáme písmeno *l*. Pripíšeme ho k slabike *Si* a prečítame tri písmená *Sil*. K slabike pridáme slabiku *va* alebo *vo* a vieme prečítať známe meno *Silva, Silvo* (porov. s. 67 v šlabikári). Podobne vyvodíme slovo *Slávo*.

Nové slová môže učiteľ zložiť zo slabík na kartičkách pre učiteľa/demonštračných kockách ešte raz. Žiaci pracujú zároveň s manipulačnými kartičkami slabík z prílohy šlabikára alebo kockami. Slová precvičujeme ako celok z kartičiek pomocou didaktických hier.

Interaktívne učenie
- Ktorá začiatočná slabika je správna? *(Písmeno S, cvičenie 1)*
- Ako sa volajú deti? Zlož rozsypané meno. *(Písmeno S, cvičenie 2)*

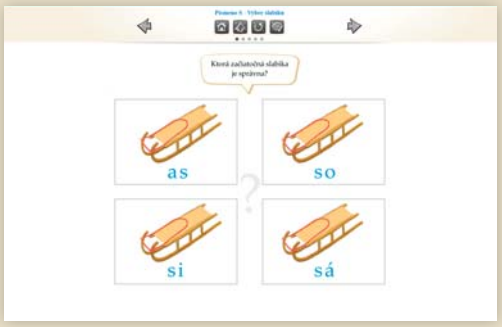

Práca so šlabikárom
Slabiky a slová na str. 67 čítajú žiaci v stĺpcoch a riadkoch. Čítanie s porozumením prostredníctvom otázok k textu.

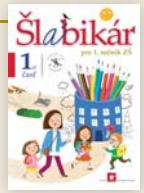

Čítaj s MIMOM, str. 8, úloha 1

Téma
Uhádni

Cieľ
Analýza názvov a obrázkov. Precvičovanie určovania správnych slabík.

Motivačná úloha
Skupinová súťaž: Nájsť obrázky, ktorých pomenovania majú v slove *s* (strom, sova, slimák, srna, straka, mesiac, maslo...). Učiteľ môže rozdať i obrázky vecí, ktoré *s* neobsahujú. Obrázky môžu byť kreslené alebo vystrihnuté z novín.

Riadený rozhovor
- Pomenujte, čo vidíte z obloka a má to v názve *s*.
- Zopakovanie slabík z minulej hodiny s písaným a tlačeným *s*, *S* i slabiky typu *as*, *os*, *es*, *is*. Skupiny písmen *sal*, *sav*, *sám*, *sli*, *ves*.
- Sluchová analýza a syntéza. V ktorých slovách počujete slabiku: *si* (*sito*, *sila*), *se* (*sekera*, *sedačka*, *sedem*), *su* (*sud*, *sukňa*), *es* (*pes*)?

Podobne pracujeme so slabikami: *lis*, *sli*, *ves*, *sve*. Predkladaním a prikladaním písmenka *s* k známym slabikám, žiaci hádajú slová, v ktorých počujú tieto slabiky.

TIP
Žiaci môžu hádať, ktoré časti tela majú v názve ***s****.*
Môžu sa postaviť žiaci, ktorí majú v daný deň oblečenie, ktoré má v názve ***s****.*

Práca so šlabikárom
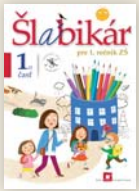

Samostatná práca. Po predchádzajúcej príprave žiaci nemajú problém riešiť úlohy v šlabikári, ktoré sú o stupeň náročnejšie než úlohy na predchádzajúcich stranách. Samostatnej práci predchádza spoločná analýza obrázkov po slabikách.

V prvom rámčeku je vzorové riešenie úlohy (obrázok a príslušná slabika). Ďalšie úlohy majú rôzny stupeň náročnosti (slabiku určujú na začiatku alebo na konci slova). Počet písmen v jednotlivých slovách je vyznačený čiarkami. Pri riešení náročnejších úloh učiteľ pracuje s jednotlivcami.

Stranu čítajú žiaci nasledovne:
- obrázok + slabika,
- slabika + obrázok,
- slabiky bez obrázka v stĺpcoch,
- slabiky bez obrázka v riadkoch.

Didaktická hra
Rozdeliť deti na dve skupiny. Ktorá skupina si vymyslí a zapamätá viac slov, ktoré sa začínajú alebo majú v slove písmeno *s*. (Každý si môže zapamätať a povedať iba jedno slovo, šikovnejší môžu aj viac slov. Použiť môžu i slová zo šlabikára na tejto strane.) MIMO je rozhodca.

sova les sám sama
sovu v lese sem samé
visí musí som sami

Samo a Silva sú v lese.
Samo volá: „Silva, sem sa, sem!“
V lese sú .
Sú i so ?
Sú. Sú malé a milé.
„Sova, sova!“ volá Silva.
Spí sova? Asi.
Má i ?

sova sovu les sám

Téma
Les. Vychádzka do lesa

Cieľ
Vyvodiť ďalšie slová so *s*.

TIP
*Slová (dvojslabičné i jednoslabičné) vyvodzuje učiteľ metódami a formami práce ako na predchádzajúcich stranách. Žiaci pracujú zároveň s manipulačnými kartičkami a vystrihovacími kockami. Zvlášť treba vyvodiť jednoslabičné slová, pridaním slabík **sá**, **se**, **so** k **m** (sám, sem, som).*

Práca so šlabikárom
Vety v texte sú jednoduché s tematikou zážitkov z vychádzky do lesa. Čítanie s porozumením prostredníctvom otázok k textu (Kto je v lese? Aké zvieratká videli Samo a Silva v lese? Videli v lese len dospelé srnky? Prečo si Silva a Samo mysleli, že sova spí?).

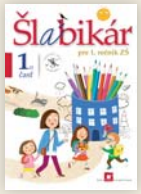

TIP
Pri technickom čítaní viet treba upozorniť na čítanie opytovacích a zvolacích viet. Nezabudnúť na výchovné využitie správania sa v lese.

Didaktická hra
Žiaci triedia slová týkajúce sa lesa a zvierat. K jednotlivým obrázkom môžu pridať i viac slov. Text sa môže aj zdramatizovať. Nové slová použiť vo forme hádaniek. Žiak drží obrátenú kartičku so slovom a obrazne opisuje názov zvieraťa alebo vtáka, ktoré má na kartičke. Slovo možno nahradiť hádankou.
- Je to nočný vták. Živí sa myšami. Vydáva zvuk huhú.
- Kde žijú srnky?
- Keď v lese nie je nikto okrem mňa, som v lese... (sám)

Čítaj s MIMOM, str. 8, úloha 2

Interaktívne učenie
- Vyber správnu možnosť. *(Písmeno S, cvičenie 4)*

Téma
Oslava

Cieľ
Vyvodiť slová so skupinou spoluhlások (*oslava*, *maslo*).

Riadený rozhovor
Čo si predstavuješ pod slovom *oslava*? Kedy ste boli na oslave? Čo ste oslavovali? Čo ste darovali oslávencovi? Kedy máš sviatok? Ako sa správame na oslave? Pozornosť treba venovať vyvodeniu slova *oslava*. Vyvodeniu predchádza zopakovanie slabík na kartičkách pre učiteľa s predkladaním samohlások pred nové písmeno (as, os, us...). Učiteľ napíše na tabuľu zväčšené farebné *os*, pridá slabiky *la*, *va*, vznikne *oslava*. Žiaci bez problémov prečítajú slovo po slabikách. Podobne sa vyvodí aj slovo *maslo*. K slabike ma pridá *s* – *mas* a pridá *lo*, vznikne *maslo*. K slovu *solí* predloží *o* a vznikne *osolí*.

Nové slová sa precvičujú na *papierových skladačkách* – učiteľ zloží pásik papiera na toľko častí, koľko je v slove slabík. Jednotlivé časti skladá ako harmoniku, postupne ich rozkladá alebo skladá. Žiaci čítajú slovo po častiach, vidia prvú, tretiu slabiku alebo stred slova.

Nové slová skladajú žiaci z manipulačných kartičiek so slabikami (príloha šlabikára) alebo z vystrihovacích kociek vo dvojiciach.

Didaktická hra
Hádanka, aký darček priniesol MIMO Samovi (str. 70 dolu) a tvorenie nových slov vpisovaním písmen do farebných štvorčekov (str. 71 dolu).

Čítaj s MIMOM, str. 9

Interaktívne učenie
- Čo je to? Vyber správne riešenie. *(Písmeno S, cvičenie 3)*
- Didaktické hry – Čítanka – Písmeno S

Práca so šlabikárom

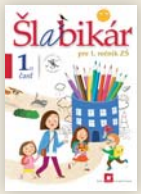

Strana 70 je zameraná na diferencované čítanie s porozumením s rôznym stupňom náročnosti. Najslabší žiaci môžu čítať len farebné slová a časť textu.

TIP

Odporúčame spojiť hodinu slovenského jazyka s prvoukou. Ako oslavujete narodeniny, meniny? Môžeme vyzdobiť triedu papierovými ozdobami z hodín výtvarnej výchovy. Stačí nenáročné občerstvenie, súťaž zameraná na hádanie a doplňanie slov na tému oslava. Napríklad, učiteľ po obvode triedy pripne slová s chýbajúcimi písmenami. Žiaci súťažia, kto nájde viac slov týkajúcich sa oslavy.

Podobne sa môžu napísať kartičky s vynechaním písmen v slovách *maslo, saláma*.

TIP

*Pozornosť venovať slovnému spojeniu **v sobotu**. Obľúbené úlohy sú porovnávanie dvoch slov – jedno so správnym písmenom, druhé s nesprávnym písmenom. Napr.: nisa/misa.*

Tretia úloha na s. 71 má viac riešení.

Téma
Jednotné a množné číslo

Cieľ
Vyvodiť písmeno *y*, *Y*. Nácvik nových slov a viet.

Riadený rozhovor
Porovnávanie. Jedna pani učiteľka – viac žiakov, kniha – knihy, taška – tašky, stolička – stoličky.
Ypsilon (*y*) vyvodzujeme na základe motivácie s jotou (*i*) na čítaní známych slov v množnom čísle. Slová čítajú:
- v spojitosti s nápovednými obrázkami,
- v stĺpcoch bez nápovedných obrázkov,
- zvlášť napísané písaným a zvlášť tlačeným písmom,
- v riadkoch,
- v stĺpcoch zhora dolu a opačne.

Samostatná práca
Skladať nové slová na manipulačných kartičkách z prílohy šlabikára a priraďovať k obrázkom v prílohe šlabikára.

Didaktická hra
V závere zábavné čítanie. Žiaci sa môžu navzájom vyvolávať na prečítanie nových slov z tabule

Čítaj s MIMOM, str. 10

Interaktívne učenie
- Ktoré slovo patrí k obrázku? *(Písmeno Y, cvičenie 3)*

Téma
Osobná hygiena

Cieľ
Vyvodiť nové slová zo slovného základu.

Riadený rozhovor
Prečo sa umývame? Kedy? Ako? Čím? Kde?
Nové slová vyvodzujeme pred očami detí na tabuli pridávaním písmen na zväčšených farebných tvaroch.

TIP
*Opäť je vhodné nové slová precvičovať aj pomocou **papierovej skladačky**. Prekrývaním a odkrývaním slabík sa dá sugestívne pôsobiť na pozornosť žiakov.*

Práca so šlabikárom
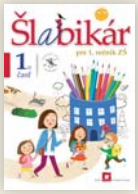

Nové slová sa precvičujú vo vetách. Sú vtipné, dajú sa vhodne výchovne využiť.
Text členený na 2 časti je zameraný na diferencované čítanie.
Zábavné čítanie viet:
- Žiak prečíta vetu, ktorá sa mu najviac páči.
- Učiteľ prečíta vetu, žiaci ju hľadajú v texte.
- Prečítaj vetu o Eve, o Vilovi, o mame.

Didaktická hra
Variácia čítania viet zo šlabikára, str. 73. Jedna skupina žiakov číta opytovacie vety, druhá odpovede na ne. Tretia skupina len oznamuje. Ktoré vety sme z textu neprečítali? (Vety s výkričníkom.)

Čítaj s MIMOM, str. 11

Interaktívne učenie
- Vyber správnu možnosť. *(Písmeno Y, cvičenie 2)*
- Čo umývame? *(Písmeno Y, cvičenie 4)*

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Čítať s porozumením.

Riešeniu pracovnej strany predchádza:
- zopakovanie abecedy z obalu šlabikára,
- zopakovanie slabík a slov so *s*, *y*,
- zopakovanie slov z kartičiek.

Didaktická hra
Učiteľ rozdá kartičky so slovami napísanými tlačeným i písaným písmom. Žiaci si slová prečítajú potichu. Učiteľ berie do ruky kartičky pre učiteľa s obrázkami (osy, sovy, misy). Názov obrázka nevysloví. Iba vyzve žiakov, ktorí majú kartičku s pomenovaním obrázka, aby prišli k nemu. (Prídu vždy dvaja žiaci s kartičkou so slovom v tlačenej i písanej forme.) Znovu rozdá kartičky so slovami. V ruke nedrží obrázky, ale kartičky s neúplnými slovami. Žiaci čítajú kartičky potichu, nedopĺňajú chýbajúce slabiky frontálne, ale k učiteľovi prídu tí, ktorí si myslia, že majú vhodnú chýbajúcu časť slova.

Práca so šlabikárom
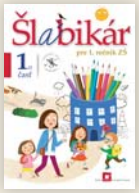

Samostatná práca. Je nenáročná. Riešia ju všetci žiaci. Posledná úloha je problémová, veselá. Učiteľ zisťuje, kto bol nepozorný a na obrázku *Čím sa umývaš?* vyznačil viac predmetov než voda a mydlo.

Interaktívne učenie
- Didaktické hry – Čítanka – písmeno Y

Téma
V jesennej záhrade

Cieľ
Vyvodiť *j, J* a slová s *j*.

Motivačná úloha
MIMO môže vyhlásiť jabĺčkový deň. Žiaci si prinesú na desiatu jabĺčko. Akej farby môžu byť jabĺčka? Kde rastú jabĺčka? Je tvoje jabĺčko sladké alebo trochu kyslé? S jabĺčkom sa môžeme podeliť i s ostatnými. Kedy sa na Slovensku oberajú jabĺčka?

Alternatíva. Pieseň *Červené jabĺčko v oblôčku mám* (pri slove jabĺčko môžu deti tlesknúť).

Riadený rozhovor
Vyvodenie nového písmena zo slova *jabĺčko, jeseň*.
- Skladanie slabík s novým písmenom na kartičkách pre učiteľa.
- Označenie detí, ktoré majú v mene *j, J*.
- Písanie zväčšených tvarov nových slov na tabuľu.
- Vyvodenie predložky *v, u*.

Práca so šlabikárom
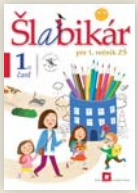

Vysvetliť výslovnosť a pravopis predložiek. Upozorniť na slovo *v jeseni*. Text je nenáročný, doplnený obrázkami. Slabší žiaci si môžu v nových slovách v texte podfarbiť slabiky. Ak žiaci zvládli techniku čítania nových slov a viet v šlabikári, precvičujeme orientáciu v texte. Napr.:
- Prečítaj vetu o deťoch. (prvá)
- Prečítaj vety o ujovi. (druhá, tretia, štvrtá)
- Prečítaj vety o ovocí.

Učiteľ číta vety a zmení posledné slovo. Napr.: *Ujo je starý*. Žiaci hľadajú vetu, správne slovo doplnia spoločne alebo jednotlivo.

Samostatná práca
Zlož alebo napíš slovo, ktoré si si na dnešnej hodine zapamätal/-a.

Didaktická hra
Opakovanie. *Jesenný ovocný strom* – žiaci oberajú papierové jablká a prečítajú slovo napísané na opačnej strane.

TIP
Didaktickú hru možno prepojiť tematicky s prvoukou.

Interaktívne učenie
- Ako sa deti volajú? Zlož postavičky a prečítaj ich mená.
  (*Písmeno J, cvičenie 1*)

Téma
Zvieratá s hláskou a písmenom *j* v názve

Cieľ
Upevniť nové písmeno.

Riadený rozhovor
Nadväzuje na učivo prvouky – príprava zvierat na zimu. Ako sa jež a jašterička pripravujú na zimu? Sú užitočné? Ako sa jeleň pripravuje na zimu? Učiteľ menuje rôzne zvieratá, ak je v názve zvieraťa *j*, žiaci vstanú, dvihnú ruku. Učiteľ zamieša písmeno *j* medzi ostatné písmená. Ukladá vedľa neho písmeno *i*, upozorní na rozdiel. Ak ukáže kartičku s písmenom *j*, žiaci zatlieskajú.
Opakovanie slabík s písmenom *j*: *ja aj jaj*

Práca na tabuli
K napísaným známym dvojslabičným slovám učiteľ pripisuje slabiku *jú* a vznikajú trojslabičné a štvorslabičné slová:

volajú	*veslujú*
mávajú	*jasajú*
oslavujú	*maľujú*
umývajú	*vysávajú*

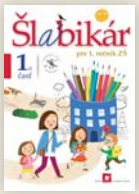

Práca so šlabikárom
Jednotlivé úlohy zvládnu všetci žiaci bez problémov. Farbičkami prechádzajú po zväčšených písmenách *j*, *J*.

V prvej úlohe sa rozhodujú medzi priradením slabiky k názvu obrázkov.

V poslednej úlohe je čítanie s porozumením. Žiaci prečítajú text a vyberú správnu odpoveď podľa toho, čo vidia na príslušnom obrázku.

Práca v skupinách
Žiaci prikladajú slabiky s písmenom *j* k obrázkom zvierat, ovocia a jedla.

1. skupina má medzi obrázkami zvierat aj tie, ktoré nemajú v názve *j*. Slabiky pridávajú na začiatok, do stredu i na koniec slova.

2. skupina má medzi obrázkami ovocia aj také druhy, ktoré nemajú v názve slabiky s písmenom *j*.

3. skupina podobne vyberá jedlo s písmenom *j* v názve.

Každá skupina má k dispozícii viac slabík, úloha je sťažená tým, že musia vybrať vhodnú slabiku z viacerých možností.

Čítaj s MIMOM, str. 12

Interaktívne učenie
❍ Čo patrí k sebe?
(Písmeno J, cvičenie 2)

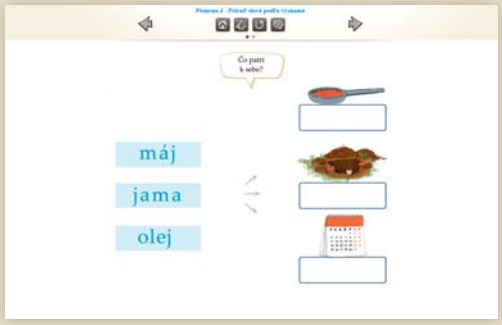

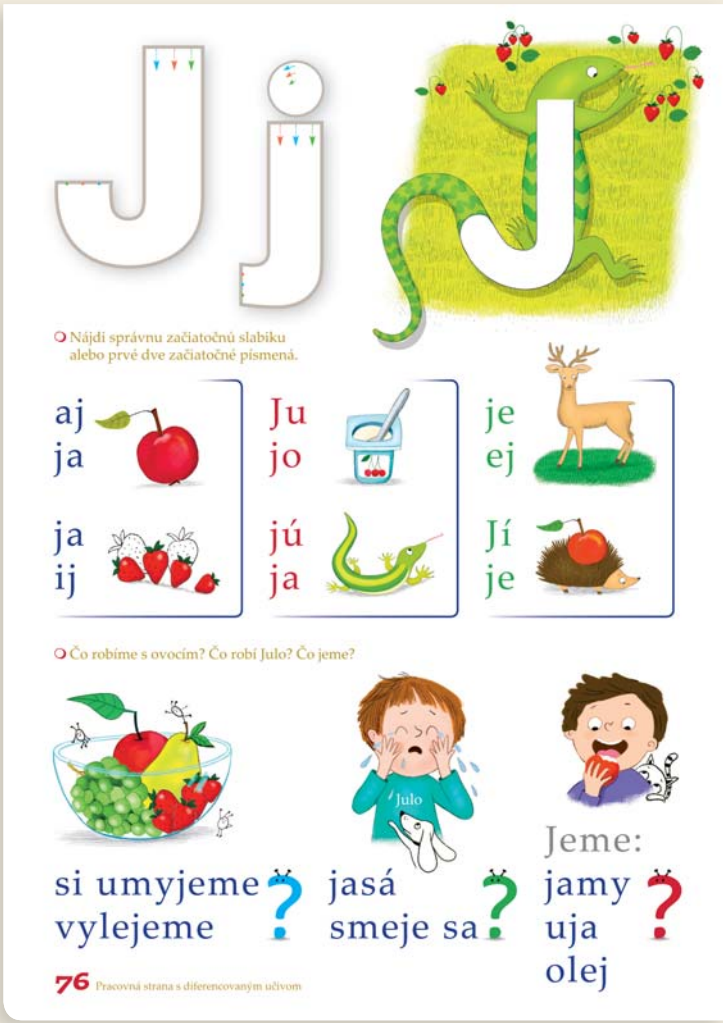

Téma
Vonku prší

Cieľ
Vyvodiť nové slová s *j*, *J*.

Motivačná úloha
Maja, Julo a MIMO zo šlabikára majú dnes upršaný deň. A tak si zaspievali pesničku *Prší, prší* s pohybom pri slovách *prší, leje* a *oči*. Zaspievajte si aj vy a nezabudnite sa hýbať. (Učiteľ dá žiakom pokyn na konkrétny pohyb.)

Riadený rozhovor
Vhodné oblečenie do dažďa. Čo nosíš oblečené či obuté, keď prší? Ako sa cítiš, keď prší? Ako sa chránime pred dažďom? Keď veľmi silno prší, hovoríme, že *leje*.
Vyvodenie nových slov s *j*, *J* farebnými kriedami na tabuli.

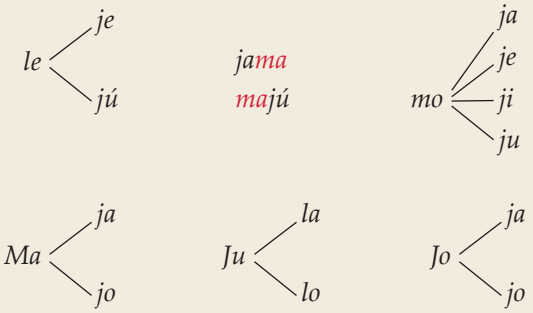

Mená chlapcov a dievčat majú spoločnú prvú slabiku. Vety v texte obsahujú len nové slová. Žiaci ich skladajú, prikladajú k obrázkom, vyhľadávajú podľa pokynov.

Interaktívne učenie
- Uhádni, čo robia deti. *(Písmeno J, cvičenie 3)*
- Veta so rozsypala. Daj slová do správneho poradia. *(Písmeno J, cvičenie 4)*

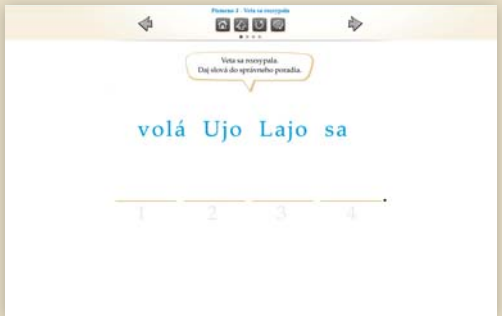

Didaktická hra
Napodobňovanie špliechania vody, dažďa. Tlieskanie do rytmu: *čľup, čľap*. V rytme vytlieskajú nové slová.

Práca so šlabikárom
Čítanie textu a viet spestrujú doplňujúce obrázky: Nájdi v texte mená detí. Koľko mien si našiel? Kto má žltý dáždnik? Má Maja moje čižmy? Ktorá veta je o Jojovi? (Žiadna, meno je len medzi hornými farebnými slovami.)

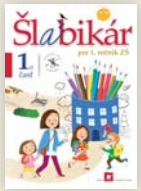

Čo hovorí MIMO? Páči sa mu, že prší alebo nepáči?

Podľa obsahu viet vyberajú žiaci slová na kartičkách, ktoré patria k obrázku dáždnika, pršiplášťa, gumených čižiem. Žiaci pracujú v skupinkách.

Čítaj s MIMOM, str. 13

Téma
Pracovná strana

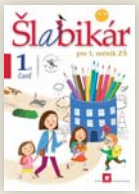

Práca so šlabikárom
Práci so šlabikárom predchádza opakovanie slabík a nových slov z kartičiek. Úlohy sú nenáročné. Riešia ich všetci žiaci. Slabší žiaci získavajú sebadôveru a pocit istoty.

TIP
Diferencovať sa dá i riešenie ľahšej úlohy. Učiteľ si všíma, za aký čas zvládnu úlohy najšikovnejší žiaci. Nemerať čas! Pozorovania sú iba pre osobný prehľad učiteľa.

Druhá úloha je čítanie s porozumením. Spájajú sa slová s obrázkami podľa logiky. Táto úloha sa môže realizovať ako súťaž, kto ju najrýchlejšie vyrieši. (Pri takýchto úlohách môžu byť slabší žiaci asistentmi, aby nemali pocit menejcennosti.)

V tretej úlohe sa číta písaný text a vety sa môžu ľubovoľne dokončiť. Žiaci sa aktívne zapájajú a vymýšľajú kreatívne vety.

Ďalšia úloha vyžaduje logické myslenie.

Interaktívne učenie
❍ Didaktické hry – Čítanka – písmeno J

Téma
Pes Lupo

Cieľ
Vyvodiť *p*, *P* a slová s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Hovorí sa, že je verným priateľom človeka. Má dve uši, štyri nohy, jeden chvost a tri písmená. Čo je to? (Pes.) Kto má doma psa? Ako sa volá? Akú starostlivosť si vyžaduje? Čo ste ho naučili? Poznáte rozprávky alebo básničky o psíkoch?

Práca na tabuli
Zloženie slova *pes*.
Učiteľ napíše na tabuľu slabiky *es*, *sa*.
Predloží *p*, vznikne: ***p**es*, ***p**sa*.

Ďalšie nové slová zo šlabikára učiteľ zloží so žiakmi pridávaním slabík (porov. farebné rozlíšenie slov v šlabikári). Podobne sa zložia mená *Pavol*, *Pavla* a ostatné slová. Čo robí pes, keď mu hádžeme loptičku? *Lapá* ju. Keď ju lapil, nechce ju vrátiť.

Didaktická hra
Na tabuli sú kartičky so slovami a obrázky.

obrázky:	slová:		
chlapec	*Pavol*	*pes*
pes	*Pavla*	*psa*
misa	*Lupo*	*lapá*
	páli	*lapil*

Žiaci vyberajú slová, ktoré patria k obrázkom.

Práca so šlabikárom
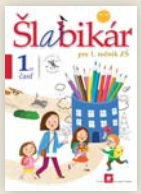

Nové slová sa precvičujú v jednoduchých, tematicky príťažlivých a nenáročných vetách, aby si žiaci mohli bez problémov osvojiť nové písmeno. Okrem zvládnutia techniky čítania sa učiteľ otázkami presvedčí o čítaní s porozumením. Napríklad:
- Prečítaj vetu, ktorá sa ti páči.
- Čo robí pes?
- Kto má psa?

V závere hodiny môžu žiaci vymyslieť hádanky na nové slová. (Napríklad: *Stráži dom a pušku nemá. Čo je to?*)

Interaktívne učenie
- MIMO vygumoval zo slov slabiky. Doplň ich. *(Písmeno P, cvičenie 1)*

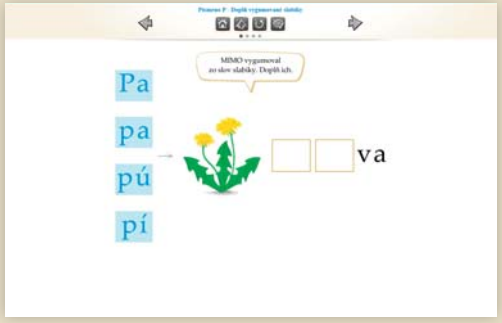

Téma
Utvrdenie *p*, *P* a slabík

Cieľ
- upevnenie tvaru nového tlačeného písmena písaním farebnými ceruzkami po vzorových tvaroch,
- precvičenie čítania tlačených a písaných slabík,
- rozlišovanie slov s *p*.

Práca so šlabikárom

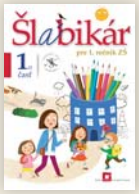

Obrázky treba spoločne ústne analyzovať na slabiky s upozornením, že k názvu niektorých obrázkov patria aj dve slabiky (papuče, púpava). Pri samostatnej práci si všímame žiakov, koľko obrázkov vyriešili bez pomoci učiteľa, a kto potrebuje pomoc.

Ktorý obrázok nemá v názve ***p***? (ceruzka)
Ktorá slabika nemá obrázok? (pó)

V závere hodiny vyhodnotenie samostatnej práce.

TIP
Ak sú šikovní žiaci skoro hotoví, môžu pod obrázky vpisovať slabiky na začiatok i koniec slova.

Didaktická hra
Na čo myslím? Žiaci hovoria hádanky o veciach na obrázkoch. Napr.: *Je to živé, farebné, niekedy sa naučí i rozprávať. V názve má dve slabiky pa, pa.* (Papagáj.) *Čo je vo dne plné a v noci prázdne?* (Papuče.)

Interaktívne učenie
- Priraď slová.
  (*Písmeno P, cvičenie 2*)

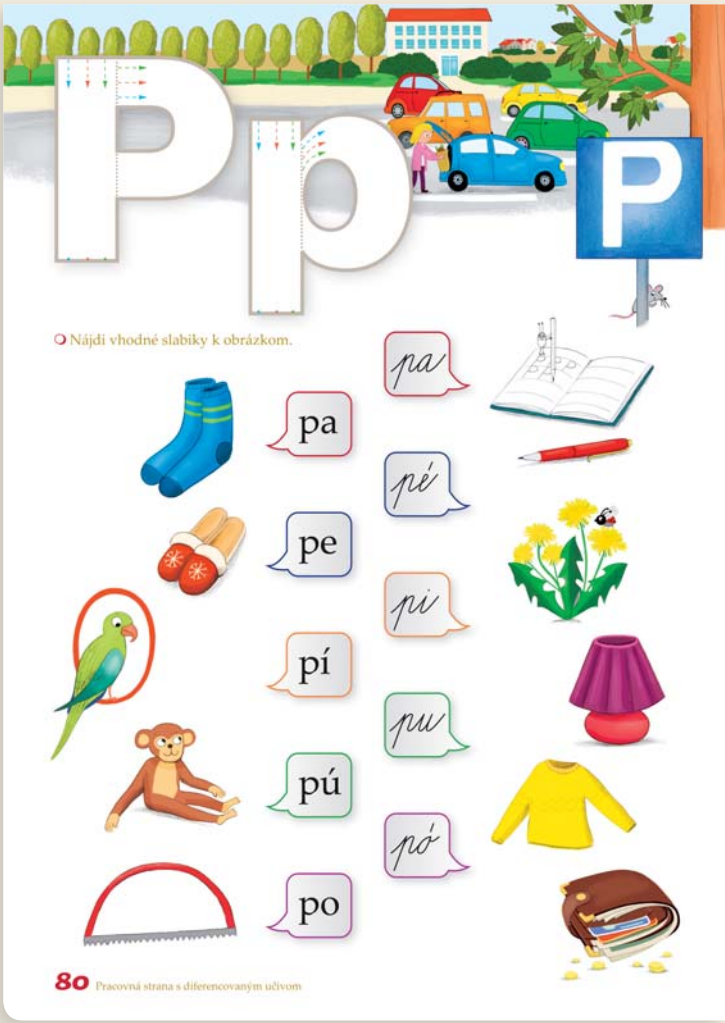

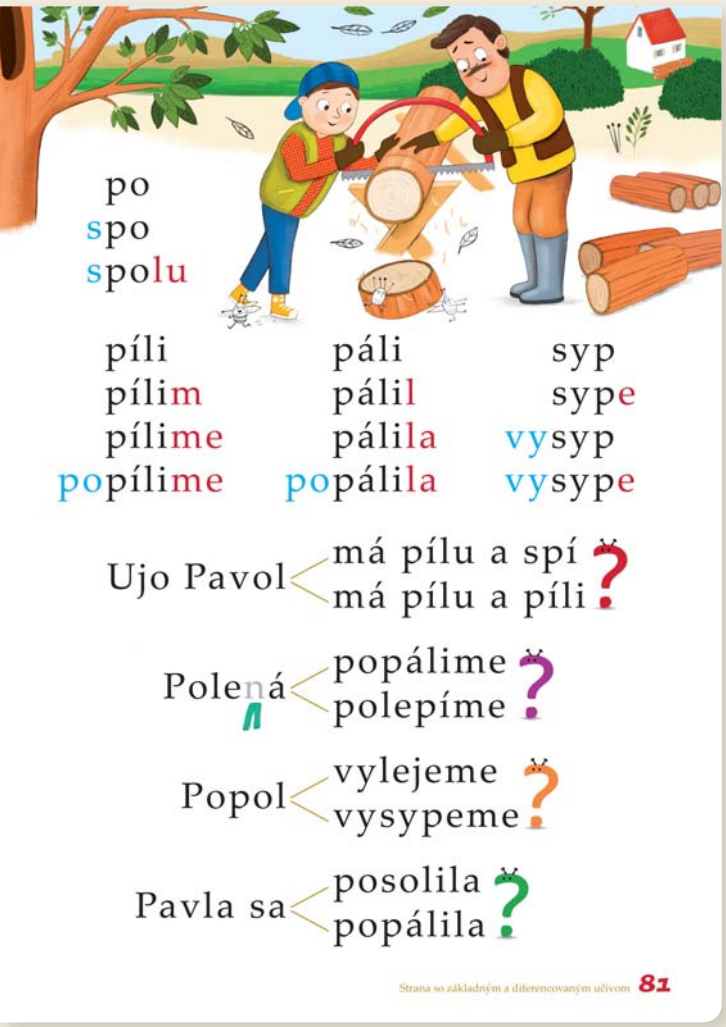

Téma
Pílenie dreva

Cieľ
Vyvodiť nové slová s príponami a predponami.

Riadený rozhovor
Rozhovor o pílení dreva. Rozdielne skúsenosti majú deti na vidieku a v meste. V riadenom rozhovore sa zameriame na výrazy: *palivo, popálime, popol.* Vysvetlenie významu slov. Bezpečnosť pri pílení, kúrení drevom. Kam sypeme popol?

TIP
Nové slová sa vyvodzujú pred očami detí. K slovnému základu – píli – páli – sype – sa pridávajú farebné predpony a prípony.

Práca v dvojiciach
Učiteľ si pripraví kartičky s dvomi alebo tromi slabikami, z ktorých žiaci zložia nové slová (podľa s. 81 v šlabikári). Žiaci sa v dvojiciach snažia správne poskladať slabiky. Po čase učiteľ ukáže kartičku s poskladaným novým slovom. Žiaci ho spoločne prečítajú. Prihlási sa dvojica, ktorá slovo zo slabík poskladala správne. Učiteľ môže žiakom pridávať alebo meniť kartičky podľa potreby.

Práca so šlabikárom
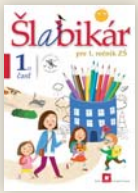

Čítanie farebných nových slov je jednoduché. Najslabší žiaci môžu čítať len stĺpce slov s farebnými príponami a predponami. Text je iba o stupeň náročnejší.

Slabší žiaci si čítanie textu môžu uľahčiť vyfarbením slabík – ale len v tých slovách, ktoré žiak sám označí ako problémové.

Čítaj s MIMOM, str. 14

Interaktívne učenie
- Čo robí dievča a čo chlapec? Čo robia deti? *(Písmeno P, cvičenie 3)*
- Čo je pravda? Vyznač správnu vetu. *(Písmeno P, cvičenie 4)*

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Precvičiť *p*, *P* v slovách.

Riadený rozhovor
MIMOVE hádanky: *Ktoré zvieratá majú spolu štyri uši, dva chvosty, osem nôh a obe rady štekajú?* (Psy.) *Aké vtáky lietajú v noci a robia hú-hú?* (Sovy.) *Letia dve pruhované, so žihadlom ostrým, med však nezbierajú. Čo sú to?* (Osy.) *Uhádni, čo sú to za vtáky, ktoré nelietajú, ale pyšne kráčajú so svojím krásnym farebným perím.* (Pávy.)
Na tabuľu učiteľ zároveň píše slová: *psy, sovy, pávy, osy*. Učiteľ žiakov len upozorní, že sú slová, v ktorých sa píše *y*. Aby si to pri čítaní len všimli, prípadne si tieto slová skúsili zapamätať. (Viac pozornosti sa tejto téme v prvom ročníku nevenuje, žiaci slová s *y* len čítajú a prípadne opisujú, v diktáte sa tieto slová nepoužívajú, nehodnotia sa.)

Práca so šlabikárom
Spoločná príprava na riešenie pracovnej strany: krátke opakovanie prebratých písmen zo zadnej časti šlabikára, práca s obrázkami a slovami z pracovnej strany 82 na tabuli (na tejto strane sú aj dvojslabičné slová, v ktorých jedna slabika má tri písmená + jedno trojslabičné slovo).

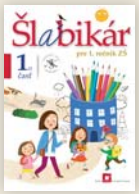

TIP
Ak sú šikovní žiaci hotoví skôr, môžu pod obrázky vpisovať slabiky na začiatok i koniec slova.

Pracovná strana obsahuje viac typov úloh s rôznym stupňom náročnosti. Učiteľ môže zadávať úlohy diferencovane, žiaci si môžu úlohy vyberať.
V poslednej úlohe nájdu riešenie v ilustrácii.

Práca v skupinách
Čo robia psy, osy, sovy, pávy? Tieto slová použijú skupiny žiakov vo vetách. Jedna skupina môže tvoriť pravdivé zábavné vety, druhá nepravdivé. Napríklad: *Pes šteká, behá, pláva, hrá sa. Psy chodia do školy, spievajú, hovoria.* Je dôležité vyvodiť z množného čísla jednotné číslo.

Čítaj s MIMOM, str. 15

Interaktívne učenie
- Didaktické hry – Čítanka – písmeno P

Téma
Kto je silnejší?

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *n*, *N*.

Motivačná úloha
MIMOVA hádanka: Kto je silnejší? Napr. slon je silnejší ako sova. Kto má nos? Napr. Stolička má nos. Lano má nos. Nina má nos. Nanuk má nos.
Deti rozhodujú, čo je pravda.
Alternatívna: Deti vymýšľajú pravdivé a nepravdivé vety s *n* a MIMO háda, či sú pravdivé alebo nie.

Riadený rozhovor
Ako sa hrávate na dvore? Stalo sa vám, že ste si zašpinili alebo roztrhali *nohavice*? Hláskujte slovo *nohavice*. Čo počujeme na začiatku slova?

Práca na tabuli
Učiteľ napíše zväčšené tvary tlačeného i písaného nového písmena. Vyvodenie slabík: *na*, *no*, *nu*, *ny*. Žiaci hovoria slová, v ktorých tieto slabiky počujú (napr. *noha*, *nohy*, *nos*, *nožnice*). Upozorní na mäkkú výslovnosť *ni*, *ne* (žiaci sa oboznamujú s výslovnosťou skupín hlások *de*, *te*, *ne*, *le* a pod. priebežne po celý rok).

Viacero známych mien obsahuje písmeno *N*, *n*. Učiteľ píše podľa diktátu žiakov mená na tabuľu. (Žiakov môže upozorniť učiteľ i na dievčenské mená, ktoré majú na poslednom mieste *na*; napr. *Nina*, *Dana*, *Martina*, *Darina*...). Jednotlivci i skupiny ich čítajú z tabule. Učiteľ pripne *n*, *N* tým deťom, ktoré majú v názve svojho mena písmeno *n*, *N*. Mená má učiteľ i na kartičkách. Časť mena zakryje. Žiaci dopĺňajú chýbajúcu slabiku.

Práca so šlabikárom
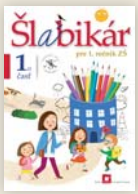

Prvá polovica strany je nenáročná, oddychová. V druhej polovici sú vety, ktoré obsahujú slová s písmenom *m*, aby si žiaci uvedomili rozdiel medzi *m* a *n*. Na tejto strane sa rozširuje slovná zásoba. Nové mená sa precvičujú v zábavných vetách. Žiaci v tomto období dokážu počuť a identifikovať nové písmeno i v strede slova.

Deti vyriešia úlohu dolu na strane a vysvetlia MIMOVI, že sú silnejší, ak ťahajú viacerí.

Interaktívne učenie
❍ Doplň chýbajúce slová.
(Písmeno N, cvičenie 1)

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Osvojenie si rozlišovania písmena *n, N* v texte. Nácvik techniky čítania nových slov, čítanie s porozumením.

Práca so šlabikárom

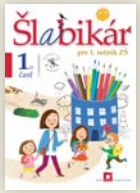

Na zväčšených tvaroch sa nacvičujú nové písmená viacnásobným prechádzaním farebnými ceruzkami po vzoroch.

1. **úloha** je zameraná na dokonalé osvojenie písmen *n, N*. Pod obrázkami treba zakrúžkovať správne písmeno.
2. **úloha.** Na predchádzajúcej strane sú mená detí s písmenom *n* v tlačenom tvare. V tejto úlohe čítajú mená napísané písaným písmom a zároveň je to čítanie s porozumením. K obrázkom postavičiek priraďujú dievčenské a chlapčenské mená.
3. **úloha** je zameraná na techniku čítania nových slov, žiaci hľadajú slovo k obrázku, čítanie s porozumením.

Čítaj s MIMOM, str. 16

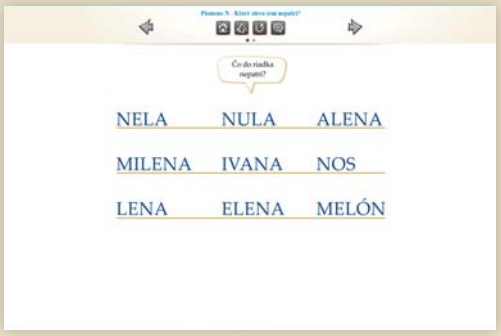

Téma
Noviny

Cieľ
Vyvodiť ďalšie slová s *n*, *N* a trojslabičné slová.

Riadený rozhovor
Prečo ľudia čítajú noviny? Čo sa dozvedia? Kedy čítajú? Poznáš názvy novín? Sú noviny aj pre deti? Ktoré detské časopisy poznáš?

TIP
Učiteľ prinesie viac druhov novín a detských časopisov. Žiaci čítajú názvy a vyberajú tie, ktoré poznajú.

Práca na tabuli
Učiteľ napíše pred očami detí slová (z viet na s. 85) na tabuľu alebo ich skladá z manipulačných slabík s pomocou žiakov. Jednotlivé slová žiaci vyhľadávajú v texte podľa cielených pokynov na tabuli. Tvoria vety s použitím nových slov. Vyhľadávajú ich vo vetách v šlabikári.

TIP
Nové slová odporúčame pripravovať si na kartičky. Slová by mali byť zložené z farebných slabík + napísané ako celok písaným písmom. Možno ich použiť pri vyvodzovaní, precvičovaní, v práci v dvojiciach i skupinách.

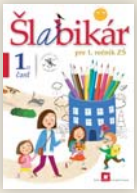

Práca so šlabikárom
Po nacvičení techniky čítania viet zo šlabikára sa žiaci orientujú v texte pomocou rôznych problémových otázok.

Didaktická hra
MIMOVA hádanka: MIMO číta nahlas vety zo šlabikára. Pri každej vete žiaci zistia, či MIMO prečítal vetu správne, alebo si niečo vymyslel. Žiaci majú zmenené vety identifikovať a prečítať ich správne.

TIP
*V texte je slovo **nákupy** s ešte neznámym písmenom **k** s nápovednou ikonou. Túto vetu nedáva učiteľ čítať najslabším žiakom.*

Č Čítaj s MIMOM, str. 17

Interaktívne učenie
- Čo je pravda a čo výmysel? (*Písmeno N, cvičenie 2*)
- Ktoré slovo sem nepatrí? (*Písmeno N, cvičenie 3*)
- Nájdi rým. (*Písmeno N, cvičenie 4*)
- Didaktické hry – Čítanka – písmeno *N*

Téma
Prišla zima

Cieľ
Vyvodiť *z*, *Z* a slová s predložkami *v*, *na*.

Riadený rozhovor
Rozhovor o zime, charakteristika. Zvieratá v zime.

TIP
Učiteľ môže využiť aj žiakom známu pieseň o zime s pohybom. Alebo sa môžu naučiť básničku o zajkovi: Vzdychá zajko spoza voza (eduworld.sk).

Práca na tabuli
Zo slova *zima* analýzou vyvodiť nové písmeno a zväčšené napísať na tabuľu v spojitosti s písanými tvarmi. Pripnutie nových písmen žiakom, ktorí majú v mene *z*, *Z*. Demonštračné i manipulačné skladanie slabík s novým písmenom. K novým farebným slabikám predkladaním a prikladaním známych slabík skladať nové slová.

Zi□□	*ze□*	*□oz*	*za□□*	*□za□*
zima	*zem*	*voz*	*zajo*	*ozaj*
v zime	*na zemi*	*na voze*		
□□zú	*□□zí*	*□le*		
vezú	*vozí*	*zle*		

Podobne vyvodíme všetky nové slová použité vo vetách na tejto strane.

Práca so šlabikárom
Pozorovať ilustrácie – vyjadrujú obsah nového textu. Na strane so základným učivom sú jednoduchšie vety a kratší text s cieľom upevniť nové písmeno.

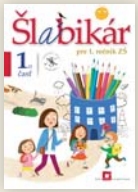

Práca vo dvojiciach
Žiaci sedia so zatvorenými očami, učiteľ odopne z tabule kartičky s novými slovami a rozdá ich dvojiciam. Po prečítaní slova dvojice rozhodujú, ku ktorým pripraveným obrázkom priradia svoje slovo. Na tabuli sú obrázky zimy, zimného stromu, zajaca, chlapca, saní. K jednému obrázku môžu pripnúť aj viac slov. Napríklad: sane (*zima, vezú, vozí*), zima (*zima, zasa, závej, záveje*). Nové slová sa precvičujú vo vetách, ktoré obsahovo súvisia s učivom eduworld.sk.

MIMOVA hádanka
Kto má rád zimu a kto nie? MIMO dáva otázky typu: Kto má rad zimu: lyžiar alebo cyklista? Ľadový medveď alebo zajac? Môže dávať i chytáky ako ľadový medveď a jež.

Interaktívne učenie
❍ Ktoré slovo patrí k obrázku?
(Písmeno Z, cvičenie 1)

Interaktívne učenie

- Čo je správne?
  (Písmeno Z, cvičenie 3)
- Priraď výpoveď k správnej postavičke.
  (Písmeno Z, cvičenie 4)

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Precvičiť čítanie nového písmena v slove.

TIP
Z prílohy vystrihnúť len kartičky k slovnej zásobe na strane 86 – 87.

Relaxačné cvičenie
Deťom známa báseň alebo pieseň o snehuliakovi, ktorá môže byť spojená s pohybom.

Didaktická hra
Na tabuli alebo veľkom papieri je nakreslený snehuliak. Žiaci snehuliaka obliekajú.
Na hlavu mu dokresľujú (dávajú) zimnú čiapku, na ruky rukavice.
Akú čiapku? (*zimnú*)
Aké rukavice? (*zimné*)
Na krk šál. Aký? (*zimný*)
Na nohy topánky. Aké? (*zimné*)
Do ruky metlu.

Hra je prípravou na riešenie úlohy na pracovnej strane o snehuliakovi, ktorá je zameraná na čítanie slov s dvomi podobnými písmenami v strede slova *m*, *n*. Žiaci spájajú oblečenie snehuliaka s vhodným slovom.

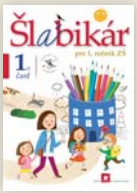

Práca so šlabikárom
Pred riešením pracovnej strany opakujú žiaci z demonštračných kartičiek nové slabiky i slová z predchádzajúceho dňa. Skladajú nové slová z manipulačných kartičiek k obrázkom z pomôcky v prílohe šlabikára.

Tvary nových písmen sa upevňujú prechádzaním farebnými ceruzkami po zväčšených vzoroch.

Prvá úloha je jednoduchá. Z viac slabík zložia zmysluplné slovo (*zima*). V druhej úlohe odpovedajú na otázku vybratím vhodných slov. Posledná úloha je hra s písmenami. Podľa čísel vpisujú označené písmená do štvorčekov, vznikajú nové slová.

Skupinová práca
Obrázok snehuliaka a zimnej krajiny postrihaný ako puzzle. Na opačnej strane jednotlivých častí sú napísané slová. Žiaci majú pred sebou predlohu s prvou, druhou alebo treťou slabikou v jednotlivých častiach. Podľa slabík hľadajú správne slovo na jednotlivých častiach obrázka a ukladajú ich na predlohu obrázkovou stranou hore. Ak položili všetky časti obrázka so slovami na správne slabiky v predlohe, poskladajú obrázok.

TIP
Žiaci sa nesmú pozerať na obrázok, ale na slovo.

Pracovná strana je zábavná, nenáročná. Po predchádzajúcej príprave ju vyriešia všetci žiaci.

Téma
Zimné športy

Cieľ
Precvičiť *z*, *Z* v nových slovách. Vyvodiť trojslabičné slová.

Motivačná úloha
Pantomíma zimných športov, spolužiaci hádajú.

Vyvodenie nových slov
Nové slová sa vyvodzujú podobnými metódami a formami práce ako pri predchádzajúcich písmenách. Použijú sa manipulačné kartičky so slovami a obrázky korčúľ, lyží, sánok. Žiaci pridávajú slová k obrázkom podľa významu. Jeden obrázok vyjadruje aj viac slov. Napríklad: postavička dievčaťa a chlapca, pridajú sa k nim mená (*Zuza, Lujza, Lojzo,* ale aj slová *vozím sa, vozíme sa*). Tieto isté slová sa môžu použiť aj k obrázku saní. K obrázku lyže pridať slovo *zapína, zapínaj*.
Text o zimných športoch obsahuje viac viet. Pracuje sa diferencovane. Vety dávajú podnet na rozvoj techniky čítania šikovným žiakom. Slabší žiaci si môžu vybrať len vyznačenú časť textu.
Pozornosť venovať slovu *sneh* (písmeno *h* je v rastri s nápovedným obrázkom).

V závere hodiny zábavná práca s textom (žiaci hľadajú slová z viet na kartičkách).
Čítajú vetu, ktorá sa im najviac páči.

Čítaj s MIMOM, str. 18

Interaktívne učenie
❍ Vo vete sa opakujú slová. Uhádni ktoré a poskladaj ich.
(Písmeno Z, cvičenie 2)

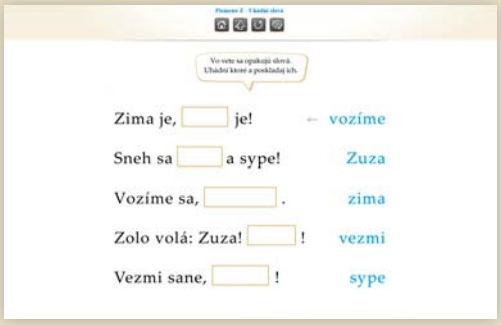

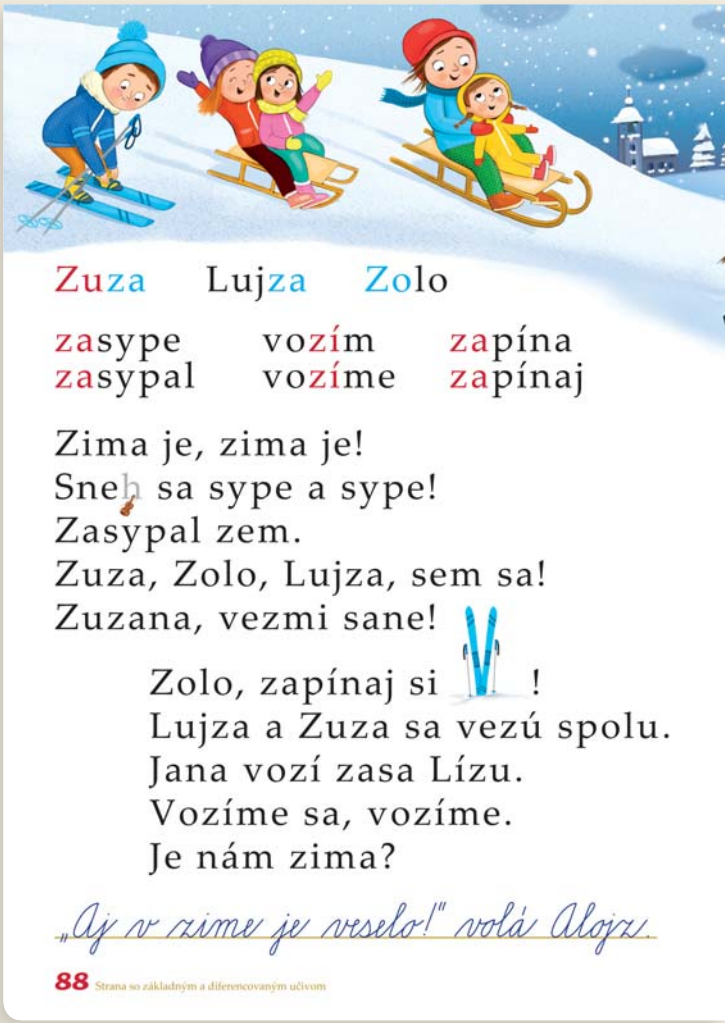

Zuza Lujza Zolo

zasype vozím zapína
zasypal vozíme zapínaj

Zima je, zima je!
Sneh sa sype a sype!
Zasypal zem.
Zuza, Zolo, Lujza, sem sa!
Zuzana, vezmi sane!

Zolo, zapínaj si !
Lujza a Zuza sa vezú spolu.
Jana vozí zasa Lízu.
Vozíme sa, vozíme.
Je nám zima?

„Aj v zime je veselo!" volá Alojz.

88 Strana so základným a diferencovaným učivom

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Rozvoj čítania s porozumením.

Práca so šlabikárom

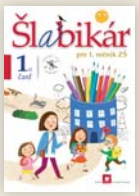

Práci so šlabikárom predchádza zopakovanie slabík a slov z kartičiek. Ilustrácia na pracovnej strane je sugestívna, zimná. Zimná tematika dáva podnety i pre hodiny výtvarnej výchovy. Úlohy sú zamerané na čítanie s porozumením. Riešenie odpovedí treba hľadať v stĺpcoch slov.

V druhej úlohe žiaci skladajú zo slabík mená a zároveň ich píšu. Ako pomôcku môžu použiť predchádzajúce dve strany šlabikára.

Tretia úloha rozvíja logické myslenie žiakov a čítanie s porozumením. Vhodné slová pri riešení jednotlivých úloh môžu žiaci podfarbiť alebo ceruzkou spojiť do vety.

Posledná úloha je zameraná na tvorenie nových slov prečiarknutím jedného písmena v základnom slove. Úloha „ozvena sa“ – učiteľ napíše známe slová *máva* a *volá* a predložením slabiky *za* uľahčí čítanie trojslabičných slov.

Práca v dvojiciach
Učiteľ pripraví kartičky slov s chýbajúcimi slabikami. Žiaci doplnia správnu slabiku ústne alebo písomne.

Čítaj s MIMOM, str. 19

Interaktívne učenie
❍ Didaktické hry – Čítanka – písmeno Z

Téma
Naše báby

Cieľ
Vyvodiť *b*, *B* a slová s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Kto má doma bábiku? Kto sa už hral s bábikou? Ako ste sa hrali s bábikou?

(Keďže väčšinou ešte stále sú hračky rozdelené tradične, poukázať na to, že s bábikami sa môžu hrať i chlapci, a naopak, že dievčatá sa môžu hrať s bagrom a autíčkami, kto ako chce, lebo všetkých nás zaujíma niečo iné, a to je úplne v poriadku.)

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodeniu a precvičeniu treba venovať mimoriadnu didaktickú a metodickú pozornosť.

V každej triede môžu byť žiaci, ktorí si v neskoršom období mýlia písmeno *b* s písmenom *d*.

TIP
*Odporúčame vyvodiť písmeno a slová pridávaním ku skutočnej bábe a bábam na učiteľskom stolíku. Ešte vhodnejšie je, ak si deti prinesú svoju bábu a v skupinách a dvojiciach spoločne s chlapcami vyhľadávajú z viacerých písmen písmeno **b**. Nezabúdame na označenie detí, ktoré majú vo svojom mene písmeno **b**, **B**.*

Nové slová sa vyvodzujú na kartičkách pre učiteľa na tabuli pred očami detí. Na tejto strane sa vyvodzujú slová nenáročné na čítanie. Venuje sa pozornosť zapamätaniu nového písmena. Čítajú sa dvojice slov so zmeneným posledným písmenom. (Otočením kocky sa ľahko zmení posledné písmeno v slove, čím vznikne z jednotného čísla množné a podobne. Napríklad: *bába, báby, bosá, bosé*...) Učiteľ len upozorní pri čítaní nových slov, aby si žiaci všimli, aké i/y sa v slove píše a skúsili si to zapamätať (viac pozornosti sa tejto téme v prvom ročníku nevenuje, ani sa nehodnotí).

Práca na tabuli
K základnej slabike *ba* sa pridávajú ďalšie slabiky *bi*, *be*, *bo*, *by*, *bu*. K obrázkom sa prikladajú slová.

Stupeň náročnosti je v odhalení drobných odlišností v slovách. Napríklad: *belasé* pridávajú k obrázkom napr. papučiek alebo rukavičiek, *belasý* k obrázkom napr. kočíka alebo klobúka, *bába* k jednej bábike, *báby* k dvom.

Interaktívne učenie
❍ Čo vidíš na obrázku? Priraď správne slovo.
(Písmeno B, cvičenie 1)

Didaktická hra
Deti majú hlavu položenú na stolíku, učiteľ vymení obrázky a slová. Žiaci ich spájajú do správnych dvojíc. Nové slová uložené v stĺpcoch alebo riadkoch v tlačenom i písanom tvare čítajú z tabule (aj bez obrázkov).

TIP
Pozornosť v triede sa udržiava lepšie, ak sa deti navzájom vyvolávajú.

Práca so šlabikárom
Čítanie viet sa nacvičuje podobne ako na predchádzajúcich stranách rôznymi zábavnými otázkami a vyberaním viet.

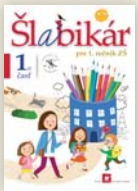

Práca v skupinách
(približne 10 min, dve skupiny, obrázky: bábika, vozík pre bábiku, fľaša na pre bábo, plienka, cumlík...; papieriky so slovami *bábe, bábo, bábu, bába*).

Žiaci spájajú slová s vhodnými obrázkami a tvoria vety. Napríklad slovo *bábe* možno spojiť s obr. cumlík, obr. fľaša (Bábe dáme piť mliečko z fľaše. Bábe dáme cumlík. *bábo* môžu prebaliť, *bábu* uspať, voziť; pri slovnej bubline *bába* vymyslia napr. meno).

Téma
Naše babiny

Cieľ
Upevniť a precvičiť písmená *b*, *B* v ďalších slovách.

Riadený rozhovor
O babičkách? Ako sa volajú babičky? Aké sú? Ako často sa s nimi stretáte? Čo s nimi najradšej robíte? Dovolia babičky niečo, čo rodičia nedovolia? Ako babičkám pomáhate? Má niektorá babička psíka?

Práca na tabuli
Slabiková rozcvička s písmenami *b*, *p* a *B*, *P*.

Vyvodenie slov
Sabína, Bibiana, Sabi, Bibi, babina, babiny, býva, bývam, bývame, bývajú, Bobi, Bono

Práca so šlabikárom
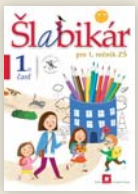

Čítanie textu na interaktívnej tabuli. Vyhľadávanie nových slov. Aktívne a zábavné precvičovanie nových slov s dôrazom na čítanie s porozumením.

Učiteľ si pripraví kartičky s novými slovami v dvoch verziách: Ako kompletné slovo a ako neúplné slovo. Kartičky s neúplnými slovami rozdá žiakom. Žiaci po triede hľadajú správne úplné slovo. So slovom, ktoré nájdu, utvoria žiaci vetu alebo si vymyslia hádanku. (Napr.: *Na kartičke mám meno, začína sa na* ***B****. V názve má dve* ***i*** *a dve* ***a****.*)

Samostatná práca
Žiaci farebnou ceruzkou prechádzajú po tvare písmen a upevňujú si ich. Ďalšie úlohy si vyberajú diferencovane.

MIMOVA hádanka
Začína sa to na *B*. Druhé písmeno je *u*. Končí sa to na *k*. Robí to bubliny. Čo je to? (Bublifuk.)

Interaktívne učenie
❍ MIMO postrihal vety. Poskladaj ich.
(Písmeno B, cvičenie 3)

Téma
Starostlivosť o zuby

Cieľ
Čítanie nových slov s *b*, *B*.

Riadený rozhovor
Návšteva zubného lekára, skúsenosti s mliečnym chrupom. Správne čistenie zubov, cukor a sladkosti.

TIP
Vhodné je názorne upozorniť na správnu zubnú kefku a správne umývanie zubov. Spojiť hodinu slovenského jazyka s hodinou prvouky.

Práca na tabuli
Učiteľ si pripraví nové slová/kartičky s novými slovami zo str. 92. Nové slová s tematikou zubov sú zostavené do dvojíc. Úlohou žiakov je určiť:
- Ktorá dvojica slov obsahovo súvisí a prečo?
- Ktoré slová majú rovnakú slabiku?
- Ktoré slová majú iné len jedno písmeno?

Pri vyvodzovaní slova *zub* treba najskôr vyvodiť množné číslo *zuby* (spodobovanie spoluhlásky *b* na konci slova).

TIP
Písmo na všetkých pomôckach a kartičkách musí byť dostatočne veľké.

Práca v dvojici
Diferencovaná úloha. Menej zruční žiaci priraďujú nové slová k obrázkom z pomôcky v prílohe šlabikára. Šikovnejší skladajú vety.

Práca so šlabikárom
Text je zameraný na čítanie s porozumením. Riešenie je v ilustrácii. Učiteľ alebo aj žiaci kladú ďalšie problémové otázky k obsahu textu: *Ako sa volá pes a ako chlapec? Bolí zub i mamu? Má bábo bonbóny?*

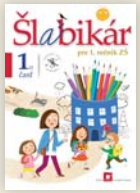

TIP
Žiaci môžu obsah textu i zdramatizovať. Práca v skupinách. Čo hovorí Belo, čo sestra Izabela, čo mama? Čo odpovedá v telefóne zubár. Môžu sa rozdeliť i role pes Bobi a bábo Bea.

MIMOVA hádanka
Začína sa to na *B*. Je to sladké. Čo je to? (Bonbóny.)
Začína sa to na *B*. Lieta to. Čo je to? (Balón.)

Interaktívne učenie
- Ktorá veta opisuje obrázok? Označ.
  (Písmeno B, cvičenie 4)

zub zubná bolí bazén
zuby zubný banány Belo

Bela bolí zub.	áno	nie
Mama si umýva zuby.	áno	nie
Belo je bonbóny.	áno	nie
Pes Bobi je u zubnej.	áno	nie
Mama volá mobilom.	áno	nie
Bábo má banán.	áno	nie
Bobi pláva v bazéne.	áno	nie

Umývaj si zuby!

92 Strana so základným učivom

TIP
*Učiteľ môže z triedneho fondu kúpiť balóny alebo bonbóny. Žiaci majú z písmena **b** nezabudnuteľný zážitok.*

Čítaj s MIMOM, str. 20

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Precvičiť *b*, *B* v novej slovnej zásobe.

Práca na tabuli
Riešeniu úloh na pracovnej strane predchádzajú prípravné činnosti so slovami na kartičkách a obrázkami na tabuli. Pracovná strana obsahuje nové nevyvodené slová, s ktorými sa musia žiaci vopred oboznámiť. Formy práce zvolí učiteľ podľa čitateľskej zručnosti žiakov.

Nové slová sa môžu (ale nemusia) skladať pred očami žiakov. Učiteľ použije obrázky alebo skutočné predmety, čo je príťažlivejšie. Žiaci vyberajú vhodné slová k predmetom z kartičiek alebo slov napísaných na tabuli.

Obmenou môžu byť slová rozdané žiakom. K učiteľovi prídu žiaci, ktorí majú na kartičkách vhodné slová k predmetom. To isté slovo môžu mať viacerí žiaci napísané v tlačenej i písanej forme.

Didaktická hra
Domino. Žiak hľadá obrázky a slová. Žiak prečíta slovo, vyhľadá obrázok saní, kde je zas napísané iné slovo, priloží ho k slovu, vytvorí sa reťaz, ktorá sa končí slovom balón.

Práca zo šlabikárom
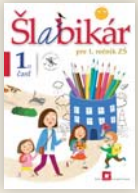

1. úloha – žiaci spoja obrázok s vhodným slovom a zároveň napíšu.
2. úloha je zameraná na vyznačenie vhodného slova do vety.
3. úloha – vybrať z ponuky vhodné slovo/slová (vytvoriť krátke vety).

Riešenie poslednej zábavnej úlohy je previerka pozornosti a logického myslenia. Je nenáročná na čítanie slov. Obsahuje známe jednoduché slová.

Interaktívne učenie
- *Čo je to? Nájdi správne slová.* *(Písmeno B, cvičenie 2)*
- Didaktická hra – Čítanka – písmeno B.

MIMOVA otázka
Ako „chutí“ *b*? Napadne vám niečo, čo sa dá jesť a má v názve písmeno *b*?

Č Čítaj s MIMOM, str. 21

Téma
Nový televízor

Cieľ
Vyvodiť písmeno *t*, *T*.

Riadený rozhovor
Čo potrebujeme, aby sme mohli pozerať televízny program? (Televízor, internet, mobil.) Na čom pozeráte rozprávky? (Televízor, tablet...) Máte doma internet? Viete, čo je to anténa? Viete, čo je to satelit? Kde ste ich videli? So žiakmi sa môžeme rozprávať aj o obľúbených reláciách, rozprávkach, príp. o tom, čo najčastejšie pozerajú.

Práca na tabuli
Nové slová a vety sú zamerané na tému *televízor*. Posledné písmeno *r* všetci žiaci ešte nepoznajú, preto je v rastri. Označíme deti, ktoré majú vo svojom mene nové písmeno.

Slová so skupinou spoluhlások *sto, stojan, stojí* je potrebné vyvodiť pred očami detí predložením písmena s pred slabiku to a slovo rozširovať pridávaním slabík. Žiaci môžu nové slová skladať a pridávať k obrázkom na tabuli i s manipulačnými kartičkami z prílohy k šlabikáru.

TIP
*Na spestrenie hodiny môže učiteľ k slovu **sto** pripísať číslicu alebo pridá papierovú bankovku.*

Po oddychu môžu podľa určeného kľúča vyhľadať nové slová napísané na tabuli. Napríklad: *Nájdi slovo, ktoré pomenuje otca (nábytok; dievča, ktoré nesedí atď.).*

Práca so šlabikárom

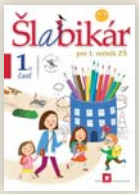

Čítanie slabík, slov a textu po dôkladnom nacvičení nových slov nerobí žiakom problém. Je vhodné, keď vety prečíta učiteľ a otázkou pri každej vete zistí, či ho žiaci sledujú. Napr.: *Polož prst na slovo **montuje**. Prečítajte spoločne tretie slovo vo vete. Čo robí tato, čo robí Tóno? Čo sa pýta MIMO?*

V závere hodiny riešia úlohu o anténe v spodnej časti strany.

MIMOVA hádanka
Ako sa volá planéta, z ktorej prišiel MIMO? (Planéta A1.) Žiaci si môžu vypočuť ešte raz príbeh o tom, ako MIMO prišiel na Slovensko (text sa nachádza na interaktívnom CD).

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Nácvik čítania nových slov s *t*, *T*.

Motivačný rozhovor
Ráno pred vyučovaním bolo počuť veľký šum. Niektoré predmety v triede sa tešili, že dnes sa budeme učiť písmenko, ktoré sa nachádza aj v ich názve. Uhádnete, ktoré predmety to boli? Žiaci ku každému nájdenému predmetu priložia kartičku s písmenom *t*, *T*.

TIP
Na domácu úlohu si môžu na ceste domov všímať, či nájdu niečo, čo má v názve t, T.

Príprava na prácu so šlabikárom
Učiteľ si pripraví slová zo strany 3 napísané na kartičkách. Otázkami napovedá význam slov na kartičkách. Napr.: *Čo máme na topánkach, keď prší?* (Blato.) *Čo si vonku hádžete?* (Loptu.) *Čo používame pri zametaní?* (Metlu.) atď. Keď žiaci uhádnu, ukáže im učiteľ kartičku so slovom, ktoré spolu so žiakmi prečítajú.

Práca so šlabikárom
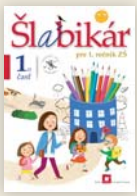

Nové písmeno sa upevňuje na pracovnej strane prechádzaním farebnými ceruzkami po zväčšených tlačených tvaroch.

Ďalšie štyri obrázky tvoria problémové úlohy. Na riešenie úlohy potrebujú: (1.) najskôr zložiť nové slová s rovnakou poslednou slabikou a (2.) vybrať si vhodné slovo k obrázku.

TIP
Riešeniu problémových úloh môže, ale nemusí, predchádzať príprava na interaktívnej tabuli. Záleží na rozhodnutí učiteľa.

Didaktická hra
V poslednej úlohe nájdu žiaci hru so slabikami, v ktorej z rôznych prvých slabík a rovnakej druhej slabiky skladajú dievčenské mená. Chlapčenské mená s písmenom *t* spájajú do rovnakých dvojíc a vyberajú vhodné meno pre sestričku alebo bračeka.

Relaxačné cvičenie
Na záver hodiny môžu kartičky s menami triediť na tabuli alebo v oddychovom priestore triedy na dievčenské a chlapčenské.

MIMOVA hádanka
- V slove *TULIPÁN* sa ukrylo jedno iné slovo. Uhádnete ktoré? (Pán.)
- Ktoré slová sa rýmujú? *Blato – zlato – stan* alebo *plot – metla – svetlá?*

Čítaj s MIMOM, str. 22 – 23

Téma
Návšteva

Cieľ
Vyvodiť nové slová s *t*, *T*.

Riadený rozhovor
Teta prišla na návštevu novým autom. Rodina ho obdivuje.

- Opakovanie slabík s písmenom *t* s dôrazom na mäkké čítanie spojenia písmen *te* v slove teta. Vyvodenie slova *teta*.
- Skladanie nových slov na kartičkách pre učiteľa a manipulačných kartičkách z prílohy šlabikára.

Didaktická hra
Vyhľadávanie rovnakých slov napísaných v tlačenom i písanom tvare.

TIP
Učiteľ drží v ruke kartičku s tlačeným slovom a pridáva rôzne nové vyvodené slová napísané písaným písmom. Ak pridá rovnaké slovo, žiaci zatlieskajú. Možno použiť interaktívnu/magnetickú tabuľu alebo žiaci držia v ruke kartičky a navzájom vyhľadávajú dvojice s rovnakým slovom. Z nových slov môžu skladať vety. Učiteľ vo vetách nahradí iné slovo. Žiaci hľadajú zmenu a vetu logicky doplnia. Môžeme využiť žartíky. Napr.: Tato naleje blato. Auto umylo Tóna. Beta víta auto.

Práca so šlabikárom
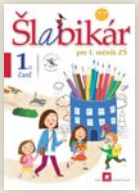

Text je nenáročný. Je dôležité, aby sa pri čítaní viet vystriedali všetci žiaci, každý číta len jednu vetu. Udržuje sa tým pozornosť a ľahšia orientácia. Upozorniť na intonáciu opytovacej vety.

V závere hodiny využiť orientáciu v texte podľa pokynov učiteľa. Napr.: *Nájdi vetu o tatovi. Nájdi vetu o tete. Nájdi vety o aute.* Možné otázky k textu: *Kto sa volá Beta? Koho víta Beta? Ako sa volá teta? Má tato nové alebo staré auto? Kto tatovi umyje auto? Prečo neprišiel s tetou Betou i ujo Stano?*

MIMOVA hádanka na záver textu: *Aké povolanie má Betin ujo, ujo Stano?* Dopísať slovo.

teta víta tvoje auto
tetu vitaj pilot blato

Beta víta tetu.
„Vitaj, teta Tina!
Toto je tvoje auto?“
„Áno. Mám nové auto.“

Auto je samé blato.
Tóno auto umyje.
Tato naleje olej.

„Je tu aj ujo Stano?“ pýta sa Beta.
„Nie je tu. Lieta po svete.“

Je _ _ _ _ _ .

sesla auto víta svoje blato

Interaktívne učenie
- Vyber správne slabiky a zlož slovo. *(Písmeno T, cvičenie 1)*
- Čo sem nepatrí? *(Písmeno T, cvičenie 2)*

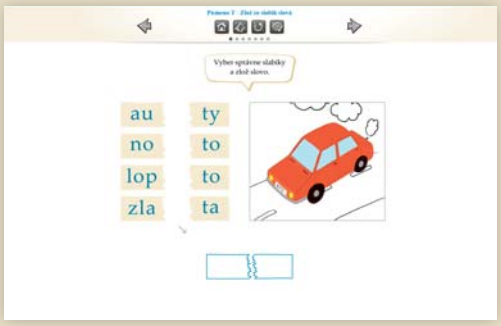

Téma
Nehoda na ceste

Cieľ
Nácvik čítania trojslabičných a štvorslabičných slov s *t*.

Riadený rozhovor
Nehody, ich príčiny, predchádzanie nehodám. Kto dnes videl smetiarske auto na ceste do školy? Aký druh odpadu odvážalo? Ako triedime odpad? Viete, prečo takto triedime odpad? Ochrana životného prostredia.

Práca na tabuli
Nové slová odporúčame vyvodzovať pred očami detí zo známeho slovného základu predkladaním a pridávaním kartičiek s farebne napísanými slabikami.

Napríklad *tají, tajili, zatajili*. Slová môžeme vyvodiť aj postupným pridávaním slabík na tabuli.

Napríklad: za | tú | la | li

Slovo máme napísané na papierovej skladačke a postupne odkrývame jednotlivé slabiky.

Je veľmi dôležité, aby si učiteľ vopred pripravil na papierové kartičky slová z každej úlohy v šlabikári.

Práca so šlabikárom
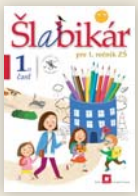

V prvej a druhej úlohe treba upozorniť na písmeno *r* v slove *zrazili* a v slove *motor*. V prvej úlohe musia žiaci prečítať oba stĺpce slov a vyznačiť vhodné slová.

Slová v tejto úlohe (*hoci štvorslabičné*) zvládnu prečítať žiaci, lebo nemajú skupinu spoluhlások. Pri riešení druhej úlohy odporúčame prečítať spoločne všetky slová, ale nekomentovať. Až po vyriešení individuálnej práce skontrolovať a spoločne doplniť vynechané slová.

TIP

Šikovní žiaci nájdu až 6 riešení. Niektorí budú možno trvať na označení slov ***blato*** *a* ***pes****. Treba pochváliť i slabších žiakov, ktorí našli menej riešení.*

Zo stranou sa pracuje diferencovane. V tomto období treba venovať pozornosť šikovným i menej zručným žiakom.

V závere hodiny spoločne skontrolovať pracovnú stranu a dodatočne vyznačiť všetky možnosti riešenia.

MIMOVA hádanka
Respektíve tentokrát pomoc pre MIMA. MIMO nerozumie celkom, čo znamenajú slová *zatúlali sa, zatajili, omotali*. Učiteľ zobrazí tieto slová na tabuli a žiaci dávajú príklady a tvoria vety.

- Čo znamená slovo *zatúlali sa/zatúlať sa*? Čo alebo kto sa môže zatúlať?
- Čo znamená slovo *zatajili/zatajiť*? Kto môže čo alebo koho zatajiť?
- Čo znamená slovo *omotali/omotať*? Čo môžeme omotať?

Téma
Nový byt

Cieľ
Čítať nové slová s *t*.

Riadený rozhovor
Čo znamená, keď sa niekto sťahuje? Čo všetko musí človek spraviť, aby sa mohol sťahovať? Sťahovali ste sa niekam? Kam by ste sa najradšej presťahovali?

Práca na tabuli
Vyvodeniu nových slov predchádza čítanie slabík z kartičiek, ktoré drží učiteľ v ruke. Pred kartičky so slabikami *ta*, *to*, *tu*, *te* predkladá písmeno *s*. Ak je v učiteľovej ruke vždy len jedna slabika so skupinou spoluhlások, žiakom sa zafixuje lepšie. Ľahšie sa orientujú pri čítaní nových slov.

K novým slabikám pridáme známe slabiky a vzniknú slová. Napríklad: *sto-ly*, *ste-na*, *ste-ny*, *stú-pa-me*.

TIP
Zrakové vnemy zamerané na jedno slovo sú veľmi dôležité. Odoberaním a pridávaním slabík na kartičkách priamo pred očami detí si žiaci nové slovo natrvalo zapamätajú. Bez problémov čítajú tieto slová v texte. Pozor na slovo ***postele*** *a* ***mesto****.*

Práca so šlabikárom
Text a vety na s. 6 môže učiteľ využiť na diferencované vyučovanie podľa vlastného uváženia.

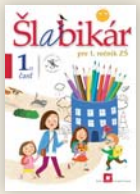

TIP
Odporúčame diferencovane pracovať s kartičkami so slabikami a obrázkami z prílohy šlabikára. Slabší žiaci pracujú s menším počtom obrázkov a slov. Čítanie slov s predložkami je uľahčené tým, že sa vybrali slová, v ktorých sa nemení prvá slabika.

MIMO si pripravil pre deti malý kvíz k textu na (interaktívnu) tabuľu:

Te*ta Zita má nový byt.*	Áno./**Nie**.
*Byt je v mes****te*** *za mostom.*	**Áno**./Nie.
*V by****te*** *je zima.*	Áno./**Nie**.
Li*st napísal Stano.*	**Áno**./Nie.
Tapety lepila ***te****ta Zita.*	Áno./**Nie**.
*V by****te*** *sú iba nové pos****tele****.*	Áno./**Nie**.

TIP
V slovách v texte na tabuli sú označené dvojice písmen, ktoré čítame mäkko. Toto zvýraznenie učiteľ na tabuli nerobí. Je však dôležité, aby ich mäkkosť pri vyslovovaní dodržiaval. Takto si ich žiaci lepšie zaužívajú (propedeutika).

Didaktická hra
Nové slová, ktoré učiteľ odopne z tabule, rozloží v oddychovej časti triedy. Žiaci pracujú v dvoch skupinách (napr. chlapci a dievčatá). Chlapci dostanú nákres sťahovacieho auta a dievčatá nákres ulice. Chlapci vyberú slová, ktoré vyjadrujú predmety sťahovania a naložia ich do auta (*stoly*, *postele*, *stojan*, *stojany*...). Dievčatá vyberajú slová: *most*, *mesto*, *stena*, *steny*, *byt za mostom*, *v meste*...

byt — mesto — most
v byte — v meste — za mostom

stena — stúpa — postele
steny — stúpame — stoly

Milá teta Zita,

máme nový byt.
Do bytu stúpame po .
Je v meste za mostom.

V byte je teplo.
Izby sú svetlé.
Oto a Zlata lepili tapety.
Máme nové stoly a postele.

Tvoj Stano

6 Strana so základným a diferencovaným učivom

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Čítanie s porozumením.

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodením spoluhlásky *t* sa v značnej miere rozširuje slovná zásoba žiakov v spojitosti s prebranými písmenami. Pracovná strana obsahuje nové slová i slová vyvodené na predchádzajúcej dvojstrane. Odporúčame zopakovať slová s písmenom *t* z minulých hodín. Samostatnej práci predchádza spoločné čítanie slov na s. 7 bez riešenia a odpovedí na otázky.

Práca so šlabikárom
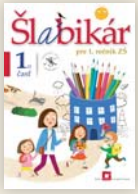

V prvej úlohe spájajú žiaci obrázok s vhodným slovom. Úlohu zvládnu všetci žiaci. (Slová *stavajú, stúpajú* nemajú odpoveď priamo v ilustrácii. Stan je už postavený a stúpa len jeden chlapec.)

V druhej úlohe vyznačia žiaci slová, ktoré vyjadrujú odpoveď na otázku: *Jeme to*?

Tretia úlohe je náročnejšia. K jednému slovu sa dá vyznačiť viacero riešení. Ku každému slovu v prvom stĺpci (inou farbičkou) možno pripájať slová z druhého stĺpca. Jeden príklad môže učiteľ urobiť so všetkými žiakmi ako vzor.

Počas samostatnej práce učiteľ pomáha slabším žiakom.

V závere hodiny je spoločná kontrola úloh. Jednotlivci si doplnia riešenia, na ktoré zabudli. Učiteľ pozoruje samostatnú prácu jednotlivcov a spôsoby riešenia hodnotí pochvalou.

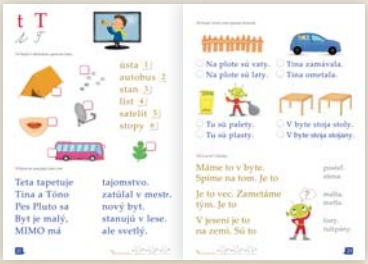

Čítaj s MIMOM, str. 22 – 23

Interaktívne učenie
Čo si myslíš, je to tak?
(Písmeno T, cvičenie 3)

Téma
Domov, domovina

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *d*, *D*. Slová a mená s novým písmenom.

Motivačná úloha
Rýchlo skús povedať tento jazykolam: *Drak Dalibor podaroval dráčikovi Dodovi sladké dobroty.*

Riadený rozhovor
Vieš, aký je rozdiel medzi slovom *dom* a slovom *domov*? Čo znamená veta *Idem domov?* Kde si doma? Ako sa cítiš doma? Kto vytvára príjemný domov? Vysvetlenie významu slov *domov* a *domovina*. Analýzou slova *dom*, *doma* vyvodiť *d*.

Práca na tabuli
Vyvodenie slabík s novým písmenom pridávaním samohlások k *d* sluchovým i zrakovým znázornením. Hovorenie mien, ktoré majú v názve *d*, *D*. Pripnutie nového písmena deťom.

Nové slová vyvodzujeme k slovnému základu príponami alebo pridaním písmena.

Nové slová upevňujeme a precvičujeme (formami a hrami) ako pri predchádzajúcich písmenách. Na upevnenie písmena *d*, *D* sú vhodné slová na kartičkách a tabuli s chýbajúcim novým písmenom. Doplňaním *d*, *D* do slov a mien sa žiakom natrvalo zafixuje ich tvar. Kartičky s chýbajúcim písmenom a slabikami (v rukách učiteľa i žiakov) možno použiť na ústne i písomné doplňanie.

TIP
Kartičky môžeme využiť aj na doplňovacie hádanky, ktoré tvorí učiteľ alebo žiaci. Napríklad: Keď sme hladní, dostaneme _____. Bývame v ňom _____.

Práca so šlabikárom
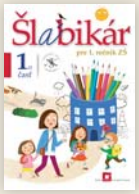

Vyvodzovacia strana je menej náročná na techniku čítania, ide o poznanie nového písmena v slovách. Farebné slová na začiatku strany (po nacvičení z kartičiek) čítajú žiaci v riadkoch a stĺpcoch. Vety prečíta učiteľ spolu so žiakmi, až potom čítajú jednotlivci. Text sa môže i zdramatizovať. Venuje sa pozornosť každej vete. Aktivitou, otázkami sa presvedčí o čítaní s porozumením.

d D
d D

domy dom Dana Dano
domy dom Dana Dano

doma bude dáva obed
domov budem dávala obedy
domovina budeme dávame jedlo

Dana a Dano idú domov.
„Tu bývam!“ volá Dana.
„Bude mama doma?“ pýta sa Dano.
„Áno. Dá mi obed.“

„Po obede budem za domom.“
„Aj ja!“ volal Dano.
„Uvidíme sa po obede!“

Dana doma: obedovala, padla, jedla?

8 Strana so základným učivom

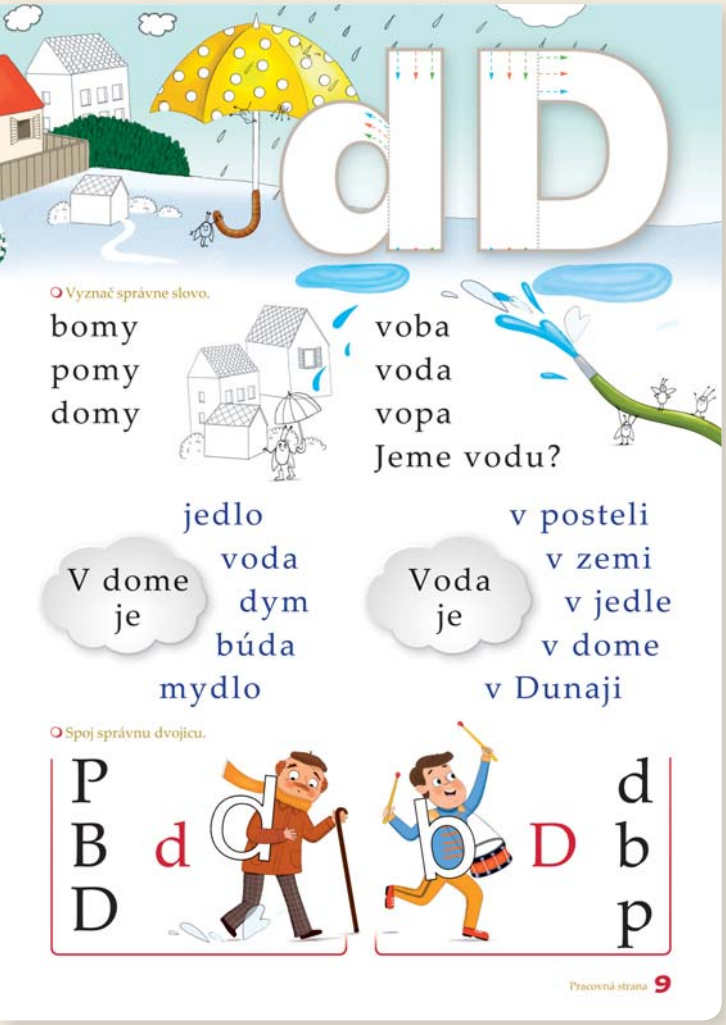

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Upevniť rozlišovanie tvarov *b*, *d*.

Riadený rozhovor
V bytovke býva niekedy odstavená voda, keď opravujú potrubie. Dokiaľ voda tečie, ani si neuvedomujeme, aká je dôležitá. Čistá voda je najväčším pokladom na Zemi. Bez vody by neboli ľudia, zvieratá, ani príroda. Odkiaľ máme vodu? Téma ochrana životného prostredia.

Práca na tabuli
Čítanie nových slov, ktoré budú žiaci potrebovať pri riešení pracovnej strany. Slová čítajú po slabikách. Učiteľ zakryje prvú alebo druhú slabiku, žiaci ústne dopĺňajú.

Práca so šlabikárom
Farebnými ceruzkami prechádzať po zväčšenom tvare nového písmena. Žiaci ďalej čítajú slová v prvej úlohe, vyhľadajú správne slová k obrázku *domy* a *voda*.

V druhej úlohe podľa porozumenia textu dopĺňajú správne vety. Pri riešení úlohy vyznačením správnych slov k obrázkom učiteľ monitoruje, ako si žiaci osvojili písmeno *d*.

Tretia úloha je zábavná, zameraná na čítanie s porozumením. Pomocou postavičiek bubeníka a dedka sa upevňuje *d* a *b* a zároveň sa spájajú správne dvojice veľkých a malých písmen.

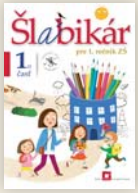

TIP

1. Hodinu spestrí riekanka.

Čujte veľkí, čujte malí,
D a B sa pohnevali.
Jedno vpravo obracia sa,
druhé vľavo gáni zasa.

2. Odporúčame podobnú postavičku dedka a bubeníka pripevniť na niekoľko týždňov na viditeľnom mieste v triede ako pomôcku pre žiakov, ktorí si tieto písmená ešte mýlia.

TIP

*I MIMO si často mýli písmenká **b**, **d** a **p**. MIMO našiel super trik, ako ich rozlišovať. Nájdete ho v zošite Čítaj s MIMOM na dvojstrane 70 – 71, rovnako i veľa slov na precvičenie.*

Interaktívne učenie
Písmenká *d* , *b*, *p* sú veľmi podobné. Vieš, kde sa ktoré píše? (*Písmeno D, cvičenie 2*)

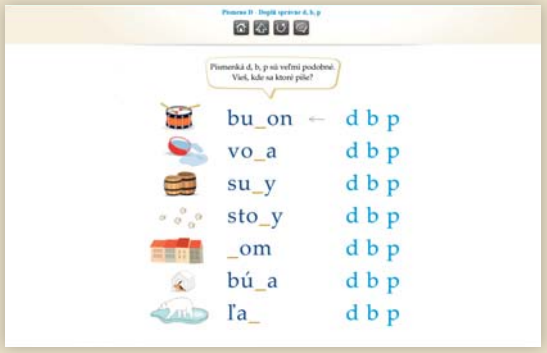

Téma
Hry s loptou

Cieľ
Čítanie nových slov s *d*, *D*.

Riadený rozhovor
Kto sa rád hrá s loptou? Kde sa hráte s loptou? Ako sa hráte s loptou?

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodenie nových slov. Slová použiť vo vetách. Prípadne obsahovo slová vysvetliť.

Komu hovoríme *dones*, keď hádžeme loptu? (Psíkovi.)

Žiaci si vymýšľajú mená s písmenom *d*, *D*. Učiteľ ich píše na tabuľu. Učiteľ si pripraví na kartičky mená zo šlabikára (príp. aj ďalšie mená s *d*, *D*). Žiaci čítajú mená. Môžu ich pritom roztriediť na dievčenské a chlapčenské (napr.: ak sa prečíta dievčenské meno, postavia sa dievčatá, ak chlapčenské, postavia sa chlapci).

Práca so šlabikárom

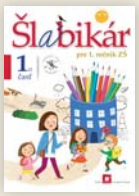

Pod každou postavou je napísané meno s písmenom *d*, *D*. Postavičky a mená majú čísla, podľa ktorých žiaci zistia, kto sa ako volá. Hľadajú meno a postavičku s rovnakým číslom. Spoja.

Čítanie textu doplníme otázkami na overenie porozumenia obsahu (*Komu patrí lopta, s ktorou sa deti hrajú? Prečo chce Adam umyť loptu mydlom? Čo hovorí Dodo?*). Žiaci môžu všetky mená z textu podfarbiť.

Doplnkom práce s textom je interaktívne cvičenie 1 na CD pri písmene D. *Tentokrát doniesla von svoju loptu Zdena. Komu ju podáva?* Žiaci prečítajú vetu a označia na interaktívnej tabuli deti podľa logiky.

Didaktická hra
Pri tejto téme sa dá použiť veľa vhodných hier zameraných na nácvik nových slov. Napríklad, žiaci majú pripnuté mená s *d*, *D* v tlačenom i písanom tvare. (Je vhodné mať k dispozícii viac lôpt).
Loptu si prihrávajú:
- dvojice so zhodnými menami,
- dvojica – s dievčenským a chlapčenským menom,
- ľubovoľné dvojice.

Interaktívne učenie
- Kto komu hodil loptu? Prečítaj vetu a priraď loptu k správnej postave. *(Písmeno D, cvičenie 1)*

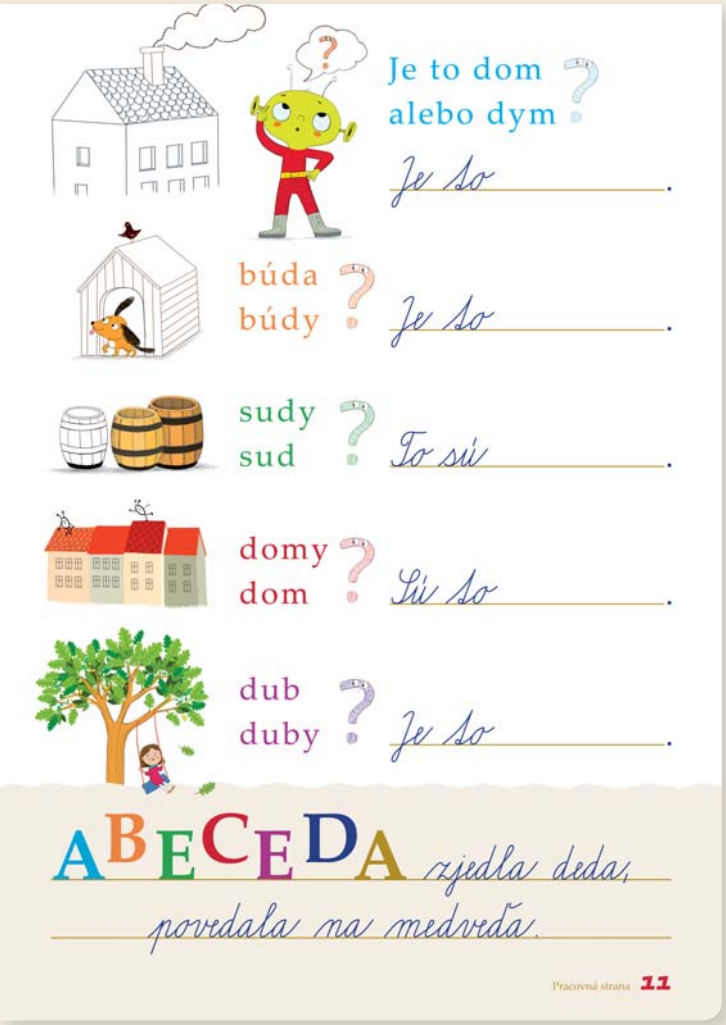

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Opakovanie čítania slov s *d*, *D*.

Motivačný úloha
MIMO musí rozhodnúť, či vidí na obrázkoch jednu vec, alebo viac vecí. Pomôžte mu.

Hodina začína opakovaní slabík a slov z kartičiek, ktoré si učiteľ pripravil k predchádzajúcim hodinám. Strana 11 si vyžaduje sústredenú prácu a rozhodovanie. Je vhodné pracovať so šlabikárom v prvej časti hodiny.

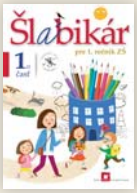

Práca so šlabikárom
Pracovná strana má jednoduché úlohy zamerané na čítanie s porozumením. Odpoveď vybrať z dvoch možností v slovnom vyjadrení pomocou ilustrácie. Samostatné rozhodovanie.

Správnu odpoveď napísať. Žiakom pribudli úlohy na ďalšom stupienku náročnosti. Nácvik situácií, v ktorých sa treba samostatne rozhodovať a vyjadrovať na základe logického myslenia.

Posledná úloha – známa pieseň napísaná veľkými tlačenými písmenami v spojitosti s kaligrafiou, má za cieľ tiché prečítanie textu, neprezradenie tajomstva. Iba v závere hodiny, keď väčšina žiakov uhádne, pieseň zaspievať.

V texte upozorniť na mäkčeň v slove *medveď*.

TIP

V 1. úlohe sú obe odpovede správne. Odporúčame neupozorňovať na dve riešenia. Zaujímavé budú zistenia pri záverečnej kontrole a hodnotení správnych odpovedí.

Interaktívne učenie
❍ Uhádni, ktoré slovo chýba vo vete.
(Písmeno D, cvičenie 3)

Čítaj s MIMOM, str. 24 – 25

Téma
Cila je chorá

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *c, C*.

Riadený rozhovor
Prechladnutie a chrípka. Ako sa správame pri chorobe? Navštevujeme chorého pri chrípke? Čo nás vylieči? Čo sú vitamíny? Keď ste chorí, pijete čaj s *citrónom*?

Príprava na prácu so šlabikárom
- Vyvodenie *c, C* analýzou slova *citrón*.
- Hovorenie slov s písmenom *c* na začiatku slova, na konci slova, v strede slova.
- *C* v menách detí. Pripnúť nové písmeno žiakom, ktorí majú v mene *c, C*.
- Vyvodenie slabík s *c, C* na kartičkách pre učiteľa a manipulačných kartičkách pre žiakov. Aj opačné slabiky – *ac, ec, oc* – a slabiky *ces, jác, tec*...
- Učiteľ si pripraví kartičky na vyvodenie nových slov – je vhodné použiť ich aj pri opakovaní, precvičovaní na ďalších hodinách, pri didaktických hrách, pri práci s obrázkami.

Práca na tabuli
Analýza obrázkov so zameraním na umiestnenie nového písmena v názvoch na začiatku, na konci slova a v strede slova. Výber obrázkov znázorňujúcich veci, v ktorých je vitamín *C*. Pridávanie obrázkov k slovám na kartičkách. Na kartičkách sú všetky nové slová a mená zo strany 12. Okrem nácviku čítania slov žiaci pracujú v skupinách, jednotlivo i pri tabuli, riešia problémové úlohy. Napr.: Vyberte slová, ktoré vyjadrujú hračky, zeleninu, ovocie, sladkosti.

Práca so šlabikárom
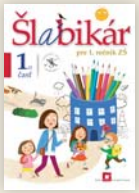

Po nácviku slov z pripravených kartičiek a z tabule, čítanie textu na str. 12 zvládnu všetci žiaci.

Aký problém má Cila? Nájdi v texte vety, ktoré popisujú Cilin problém. Ako sa Cila lieči? Nájdi v texte odpoveď. Ktoré hračky utešujú chorú Cilu?

Interaktívne učenie
- MIMO odpísal vety s chybami. Pomôž mu ich opraviť. *(Písmeno C, cvičenie 1)*

Č **Čítaj s MIMOM, str. 26 – 27, cvičenie 1 a 4**

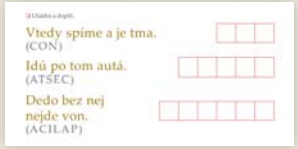

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Skladať nové slová a slabiky.

Riadený rozhovor
Koho oco dobre varí? Čo najlepšie vie oco uvariť? Dbáte doma na zdravú výživu? Hovoria vám niekedy rodičia, aby ste niečo zjedli, lebo sú v tom vitamíny?

Príprava na prácu so šlabikárom
Skladanie názvov plyšových hračiek zo slabík k obrázkom (opica, maco, zajac). Čítanie slov so zakrytou slabikou, príprava na druhú úlohu v šlabikári na tejto strane. Nácvik čítania slov z druhej polovice strany v šlabikári.

Práca so šlabikárom
Farebnými ceruzkami prechádzať po zväčšenom tvare nového písmena.

Prvá úloha je zameraná na skladanie nových slov zo slabík. Zložené slová žiaci napíšu.

V druhej úlohe žiaci z rébusu vyvodia správne slovo a napíšu ho. V tretej úloha žiaci prečítajú skupinku slov a vyberú správnu odpoveď. (Slabším žiakom pomôže aj ilustrácia.)

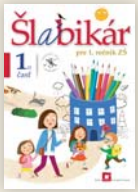

Úlohy na pracovnej strane by mali zvládnuť všetci žiaci. Učiteľ môže nerozhodným jednotlivcom poradiť, aby si našli odpoveď na s. 12 (práca s orientáciou pri riešení úloh).

Skupinová práca
- Prvá skupina nájde veci a osoby v triede, ktoré majú v názve *c*.
- Druhá skupina nájde veci, ktoré majú v názve *b*.
- Tretia skupina nájde veci, ktoré majú v názve *d*.

Čítaj s MIMOM, str. 27, cvičenie 3

Opica Cucu je sama.
Sedí za záclonou.
Smutne volá:
„Pomoc! Pomoc!
Cila ma tu zabudla.
Cila, tu som!
Som za záclonou!“

Opica je za: policou / záclonou / cestou.
Cila opicu: zocelila / ocedila / zabudla.
Opica sa volá: Cucu / Cila / Maca.
Opica volá: na palicu / na udicu / na Cilu.

Téma
Zima

Cieľ
Vyvodiť ďalšie slová s *c*, *C*.

Riadený rozhovor
Čo je na zime pekné? Čo sa stane, keď napadne veľa snehu? Zažili ste nepríjemné sneženie pri cestovaní autom? Potrebovali ste pomoc? Kto vám pomohol?

Práca na tabuli
Vyvodenie mien a nových slov. Slová vyvodzujeme zo spoločného slovného základu pridávaním k prvej alebo druhej slabike.

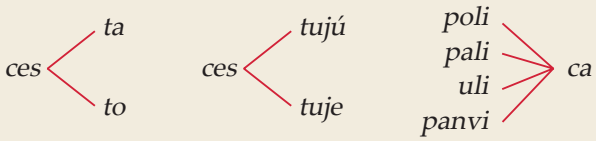

TIP
Pri vyvodzovaní nových slov musí učiteľ pritiahnuť žiakov farebnosťou, väčším písmom, logickosťou, vtipným zaraďovaním i rýmovaním (noc – moc). Každá vyučovacia hodina (výklad učiva) musí žiakov prekvapiť a upútať.

Relaxačné cvičenie
Žiaci pohybom znázorňujú odhŕňanie snehu lopatou podľa učiteľovho povelu. Odhŕňajú imaginárny sneh na pravú alebo ľavú stranu.

Práca so šlabikárom
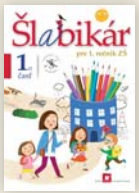

Pri práci s textom v šlabikári využívať podnetné ilustrácie.

MIMO môže pripraviť na tabuľu mini-kvíz k porozumeniu textu.
Napr.:

Kam cestovali Alica a Laco?	Na Donovaly./Do Senca.
Kedy cestovali na Donovaly?	V lete./V zime.
Ako cestovali?	Autom./Autobusom.
Kde zapadlo auto?	V záveji./V závoji.
Vycúval otec zo záveja?	Áno./Nie.

Alternatíva. Po tomto zážitku na zimnej zaviatej ceste napísali Alica i Laco list babičke o tom, čo zažili. Každý to napísal trochu inak. Kto si zážitok pamätal správne? Žiaci prečítajú oba listy a rozhodnú.

Milá babina,
cestovali sme na Donovaly.
Cestovali sme lietadlom.
Zapadli sme do blata.
Oco zavolal na pomoc pilota.
Tvoja Alica

Milá babina,
cestovali sme na Donovaly.
Cestovali sme v noci.
Zapadli sme v závеji.
Oco musel zavolať pomoc.
Tvoj Laco

Samostatná práca
V závere hodiny môže učiteľ použiť kartičky, ktoré si pripravil na vyvodenie slov. Dvojice hľadajú určené slovo z kartičky vo vetách v šlabikári.

Alica cesta moc noc
Laco cestujú mocný pomoc

Alica a Laco cestujú na Donovaly.
Cesta je celá zasypaná.
Sú tam samé záveje.
Cestujú celú noc.

Autá zastali v závеji.
„Laco, podaj lopatu!“ volá oco.
Otec je mocný, ale samému to nejde.
Ide pomoc.

Autá zastali lebo: je noc.
je zasypaná cesta.

14 Strana so základným a diferencovaným učivom

Interaktívne učenie
❍ MIMO si vymyslel tajničku. Vylúšti ju. *(Písmeno C, cvičenie 3)*

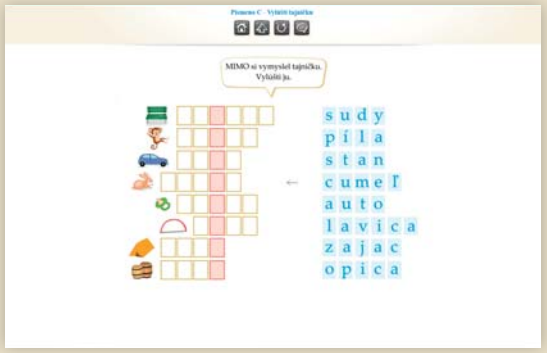

Téma
Hádaj

Cieľ
Vedieť čítať predložkové spojenia.

Práca so šlabikárom

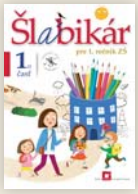

Úlohy na tejto strane sú o čosi náročnejšie. Odpoveď nie je skrytá v skupine slov, ale v nákrese. Úlohy dopĺňajú učivo o úrazoch. Problémové úlohy na pracovných stranách nielen rozvíjajú jazykovú zručnosť žiakov, ale spĺňajú i poznávací, náučný a výchovný cieľ oblasti človek a príroda. Hodiny sa prelínajú, čo vyhovuje veku žiakov.

V druhej časti pracovnej strany sú zábavné úlohy s dôrazom na pochopenie slov. Vhodné slovo žiaci označia farebne alebo ako vetu. Pred riešením pracovnej strany treba slová frontálne prečítať z kartičiek a zo šlabikára bez dôrazu na správne odpovede. Upozorniť treba na neprebrané písmená *k*, *h*, *ľ*, ktoré sú v rastri. Zo skúsenosti vieme, že žiaci písmená v tomto období už poznajú, lebo väčšina učiteľov vsúva do hodín slovenského jazyka krátke opakovanie abecedy z obalu šlabikára. I najslabší žiaci si tak zvyknú hľadať písmeno, ktoré nepoznajú, na vnútornom obale šlabikára.

Posledná úloha – hádanka, má viac riešení. Žiaci tvoria a dopisujú slová podobne ako pri vyvodzovaní nových slov na strane 14 so spoločnou prvou alebo druhou slabikou.

TIP
Často sa stáva, že šikovní žiaci nie sú spokojní s doplnením jednej variácie slova, ale dopíšu všetky možnosti. Slabších žiakov treba znovu viesť k návyku: ak si nevieš rady, hľadaj riešenie na predchádzajúcej strane.

Didaktická hra
Guľovačka s papierovými „snehovými“ guľami. Na papiere (formát A4) napíše učiteľ slová s písmenom *c*. Z papierov vytvorí gule. Deti chytenú papierovú guľu rozbalia a slovo prečítajú.

Interaktívne učenie
❍ MIMO nevie, kam patria tieto veci. Pomôž mu. *(Písmeno C, cvičenie 2)*

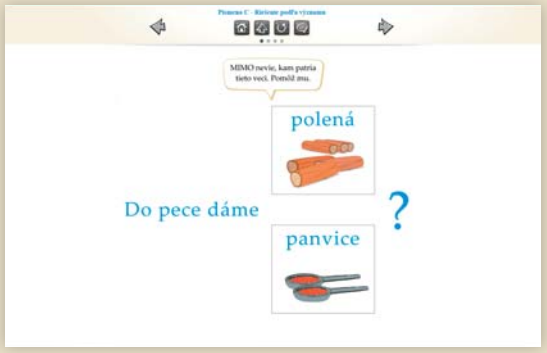

Čítaj s MIMOM, str. 27, cvičenie 2

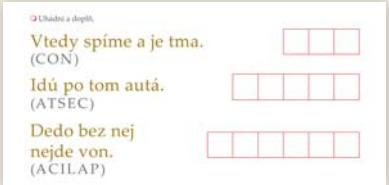

Téma
Koník – kováč

Cieľ
Vyvodiť *k*, *K* a slová s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Zážitky zo stretnutia s koníkmi. Pripomenúť význam slova *kováč*. Prečo podkúva koníky?

Písmeno *K* sa vyvodzuje na podklade piesne alebo básničky o kováčovi, koníkovi, podkove. Je dôležité vysvetliť význam týchto slov.

Práca na tabuli
Učiteľ vopred napíše na tabuľu farebne zväčšené tvary slabiky s písmenom *k*.
S pomocou žiakov dopĺňa ďalšie slabiky.
Napr.: *ko –ník*
ko – níkovi
ko – pyto

Môžeme písať i dvojice slov pridávaním zdrobnenín. Napr. *kladivo – kladivko*.

TIP
Žiaci sa veľmi tešia, ak môžu učiteľovi diktovať názvy zvierat, ktoré majú vo svojom mene ***k****. Hodina je podnetná, žiaci sa predbiehajú, kto vymyslí a nadiktuje viac slov.*

Pripraviť na tabuľu slová s novým písmenom. Slová sa popri nácviku nového písmena môžu použiť na čítanie s porozumením a riešenie rôznych problémových úloh.

Vyhľadaj medzi slovami na tabuli:
- slová, ktoré označujú domáce zvieratá (*koník*, *koza*).
- názov veľmi pomalého živočícha (*slimák*).
- slovo, ktoré označuje zvieratko podobné koze, ale nežije doma (*kamzík*).
- názov zvieraťa, ktoré by ti nebolo príjemné stretnúť v prírode (*vlk*) a pod.

Didaktická hra
Opíš zviera, ktorého názov je na kartičke (učiteľ pripraví kartičky s názvami zvierat zo šlabikára, žiaci opisujú zvieratá zvukmi, rozprávaním, pantomímou).

Práca so šlabikárom
Slová a text na s. 16 sú nenáročné na techniku čítania. Písanie písmena k je zložitejšie, preto venujeme viac priestoru nácviku písania. Žiak musí vynaložiť viac úsilia na zvládnutie písaných tvarov, preto žiakov nezaťažujeme čítaním.

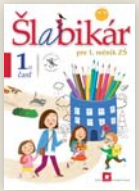

Čítaj s MIMOM, str. 28

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Vybrať vhodné slová.

Práca so šlabikárom
Farebnými ceruzkami prechádzať po zväčšenom tvare nového písmena.

Úlohy na pracovnej strane sú zamerané na čítanie s porozumením. Sú nenáročné.

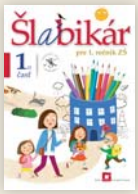

V prvej a druhej úlohe majú žiaci vybrať vhodné slovo na doplnenie odpovede.

Tretia úloha je slovná hra s písmenami. Prečiarknutím označených písmen vzniknú nové slová. Slabší žiaci sa orientujú a písmená vpisujú podľa farebných štvorčekov.

Interaktívne učenie
❍ MIMO ide piecť palacinky. Ako má postupovať? *(Písmeno K, cvičenie 3)*

Čítaj s MIMOM, str. 29

Téma
Bicykel

Cieľ
Zvládnutie čítania nových slov s *k*.

Riadený rozhovor
Kedy máš meniny, narodeniny? Ako sa oslavujú? Aký darček si želáš na svoj sviatok? Kto si želá bicykel? Kto už má bicykel? Čo nesmie chýbať na žiadnom bicykli? Prečo má brzdy, odrazové svetlá? Kde sa jazdí na bicykli?

TIP
Rozhovor zamerať na technické prvky bicykla a zároveň pripínať nové slová na tabuľu
Podľa čitateľskej úrovne žiakov možno pracovať aj so slovami so skupinou spoluhlások a neplnovýznamovými slovami (predložky, spojky).

Práca na tabuli
Úvodný rozhovor vyžaduje viac času, ale ak je spojený s vyvodzovaním výrazov z textu, zároveň sa pútavo nacvičuje technika čítania nových slov.

Práca so šlabikárom
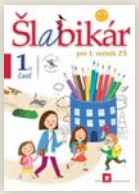

Text je náročnejší. Môže sa použiť na diferencované vyučovanie. Slabší žiaci čítajú časť, ktorú si vyberú. V závere hodiny môže učiteľ nové slová rozdať dvojiciam žiakov na vopred pripravených kartičkách (slová: *bicykel, vlak, motocykel, pedále, blikajú, kolesá, nad kolesami, na bicykli*). Učiteľ kladie otázky. Žiaci, ktorí majú príslušné slovo, odpovedajú.

Napríklad:
- Ktoré slovo označuje dopravný prostriedok?
- Na čom sa bicyklujeme?
- Ktoré slovo označuje zariadenie, vďaka ktorému rozpohybujeme bicykel?
- Čo robia svetlá?
- Bicykel má dve...?
- Kde sú na bicykli umiestnené blatníky?

Alternatíva. Žiaci môžu vybrané slová vyhľadávať v texte. V samostatnej práci riešia dve úlohy dolu na strane. Pri riešení poslednej úlohy sa žiaci oboznamujú s pravidlami cestnej premávky a dopravnou značkou pre cyklistov.

nákup kúp spokojný
nákupy kúpil úzky
nakupujú kúpili topánky

Ocko si kúpil nový klobúk.
Je spokojný.
Mamka si kabát nekúpila.
Bol pekný, ale úzky.
„Skús si iný.“
„Nemajú.“
Kamilovi kúpili tenisky.
Katke zasa lesklé topánky.

Babke kúpili: ku-bel-ka, ku-de, ty-kve.

Kedy nakupujete vy?

Strana so základným a diferencovaným učivom 19

Téma
Nákupy

Cieľ
Precvičiť čítanie *k* v nových slovách.

Riadený rozhovor
Nákupy. Berú vás rodičia na nákupy? Kedy chodíte nakupovať? Alebo nakupujete cez internet? Čo nakupujete najčastejšie, čo najradšej?

Práca na tabuli
Vyvodenie nových slov zo slovného základu. Nové slová sa vyvodzujú pridávaním farebných predpôn a prípon k vopred napísanému slovnému základu. Pozornosť venovať vyvodzovaniu slov so skupinou spoluhlások (*spo-koj-ní*). Formu vyvodzovania a precvičovania nových slov si zvolí učiteľ podľa vlastného uváženia.

TIP
Osvedčila sa aktívna spolupráca žiakov. Na otázky: „Aké oblečenie by si si kúpil/-a?“ „Ktorá vec má v názve k?“ nechať žiakom najprv čas na rozmyslenie. Potom žiaci diktujú slová, ktoré učiteľ napíše na tabuľu. Učiteľ sa zameriava na slová z textu na s. 19. Žiaci sú v tomto období už pomerne technicky vyspelí v čítaní po slabikách, učiteľ si môže nové slová vopred pripraviť na kartičky na tabuľu a žiaci vyberajú slová podľa pokynov učiteľa a určitej oblasti oblečenia.

Didaktická hra
Učiteľ si pripraví:
- kartičky s názvami dní v týždni (*v pondelok, v utorok...*);
- kartičky s menami osôb (*babka, Katka, ocko, Kamil...*);
- kartičky so slovami a obrázkami, ktoré majú v názve *k* (*si kúpila/si kúpil, kabelku, deku, tenisky...*).

Ku kartičkám s pomenovaniami dní v týždni priloží obrázok jednej veci. Vyzve žiakov, aby obrázok nahradili správnym slovom a prečítali, čo dané si osoba kúpila.

Príklad: *Babka si kúpila* .
topánky.

Práca so šlabikárom
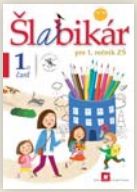

Čítanie textu v šlabikári. Po príprave väčšina žiakov považuje čítanie za zábavu.

Čítanie môžete i zdramatizovať vo dvojiciach/trojiciach. Učiteľ pripraví a rozdá žiakom vety dialógu (dôležité je zvoliť veľké, ľahko čitateľné písmo). Vety zobraziť očíslované na tabuli ako pomoc. Na zemi v triede pripraví učiteľ v kruhu čísla od jedna do desať. Dvojice zistia, aké číslo má ich veta a postavia sa za „svoje“ číslo na zemi. Postavia sa k danému číslu. V postupnosti od 1 do 10 dvojice svoje vety nahlas prečítajú.

1. *Rozprávač:* Mama, oco, Katka, Kamil a babka idú nakupovať.
2. *Oco:* „Kúpim si nový klobúk.“
3. *Mama:* „Ja si kúpim nový kabát.“
4. *Rozprávač:* Mama si skúsila zelený kabát.
5. *Mama:* „Je pekný, ale úzky.“
6. *Oco:* „Skús si iný.“
7. *Mama:* „Nemajú.“
8. *Kamil:* „Mama mi kúpi tenisky.“
9. *Katka:* „Mne zasa lesklé topánky.“
10. *Babka:* „Ja som si kúpila kabelku, deku a kvety.“

Téma
Kto čo kúpil

Cieľ
Zvládnuť čítanie tlačeného i písaného textu a analýzu obrázkov (všetky majú vo svojom názve nové písmeno).

Motivačná úloha
Aj MIMO by rád nakupoval, ale nevie, čo v ktorom obchode predávajú. Deti radia MIMOVI, do akého obchodu/oddelenia v obchode musí ísť, keď chce kúpiť ovocie, nové tričko, bicykel, kvety, autíčko, sánky...

Práca so šlabikárom
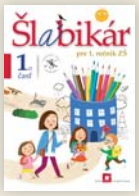

Slová sú rozdelené podľa okruhov, podľa spoločných vlastností. Obchod s hračkami, so zeleninou a ovocím, s textilom a obuvou, športové predmety. Žiaci zábavnou formou samostatne rozhodujú, spájajú názvy predmetov s obrázkami.

V závere hodiny prezentujú svoje riešenia. Dvojstrana sa môže čítať v stĺpcoch a riadkoch bez udania predmetu nákupu.

TIP
Žiaci môžu vyjadriť aj všetky svoje tajné želania a predstavy. K niektorým menám priradia len jednu vec, iné mená spájajú s viacerými predmetmi. Majú čo robiť väčšiu časť hodiny.

TIP
Odporúčame pred začatím samostatnej práce frontálne prečítať stĺpce s menami i vecami pre uľahčenie práce pomalším a slabším žiakom.

Učiteľ si všíma, či žiaci nezabudli vyriešiť MIMOVU hádanku v strede dvojstrany.

Interaktívne učenie
- MIMO nakupuje. Čo na zoznam nepatrí? *(Písmeno K, cvičenie 1)*
- Ktoré slovo sa hodí k obrázku? *(Písmeno K, cvičenie 2)*

Blanka
topánky
Lenka
kabelku
Evka
deku
Lucka
blúzku
Edko
sánky
Vilko
tenisky
Jakub
kolky
Dominik
tepláky
Pracovná strana 21

Téma
Čo rád kreslím?

Cieľ
Vyvodiť tlačný a písaný tvar *r*, *R* a slová so skupinou spoluhlások.

Riadený rozhovor
Čo rád kreslíš?

Didaktická hra
Zahrajme sa na robota (vyslovovanie slov a viet po slabikách. Možno i vymýšľať a hovoriť celé vety. Napr.: *Ro-bot sa vo-lá Ro-bo. Na-kres-lím na vý-kres ra-ke-tu.* Analýza slova *kreslím* robota, *kreslím* raketu, vyvodí sa písmeno *r*, *R*.

Práca na tabuli
Pozornosť treba venovať vyvodeniu slabík s novým písmenom a so skupinou spoluhlások predkladaním a prikladaním písmen k základnej slabike. Žiakom sa otvorí cesta k bezproblémovému zvládnutiu techniky čítania na ďalších stranách. Získajú istotu v čítaní slabík so skupinou spoluhlások, sú pohotovejší. Napríklad čítanie slabík:
- *r* a samohláska,
- *r* a predložená samohláska,
- *r* a predložená spoluhláska
  (*ra, ár, krá, crá, drá, zrá, mrá, trá...*).

TIP
Nové slová je vhodné nacvičovať s papierovou skladačkou zakrývaním a odkrývaním jednotlivých častí slova. Výhoda papierovej skladačky je tá, že slová sa dajú analyzovať na slabiky, môže sa dopĺňať časť slova a slovo sa číta aj ako celok.

Práca so šlabikárom
Na strane 22 sú slová farebne i priestorovo rozdelené na slabiky. Pomáha to pri nácviku nových dlhších slov. Žiaci bez problémov zvládnu prečítanie slova so skupinou spoluhlások. Táto forma práce sa môže realizovať i pri čítaní viet v texte. Slabší žiaci si môžu dlhšie slovo alebo slovo skladajúce sa zo skupiny spoluhlások v texte podfarbiť. (Vyžaduje si to len slovná zásoba okolo písmena *r*, čo je prelomové obdobie v čítaní.) Text je rozdelený na tri časti. Umožňuje diferencovaný prístup.

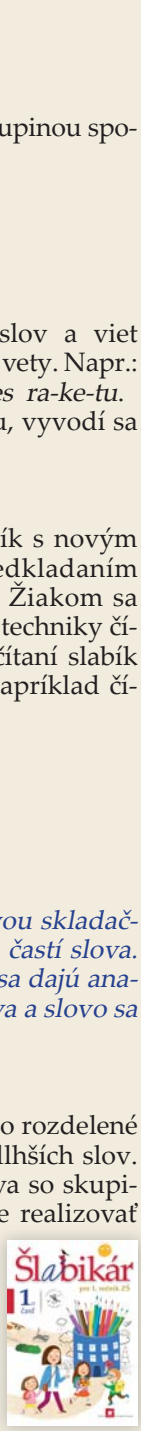

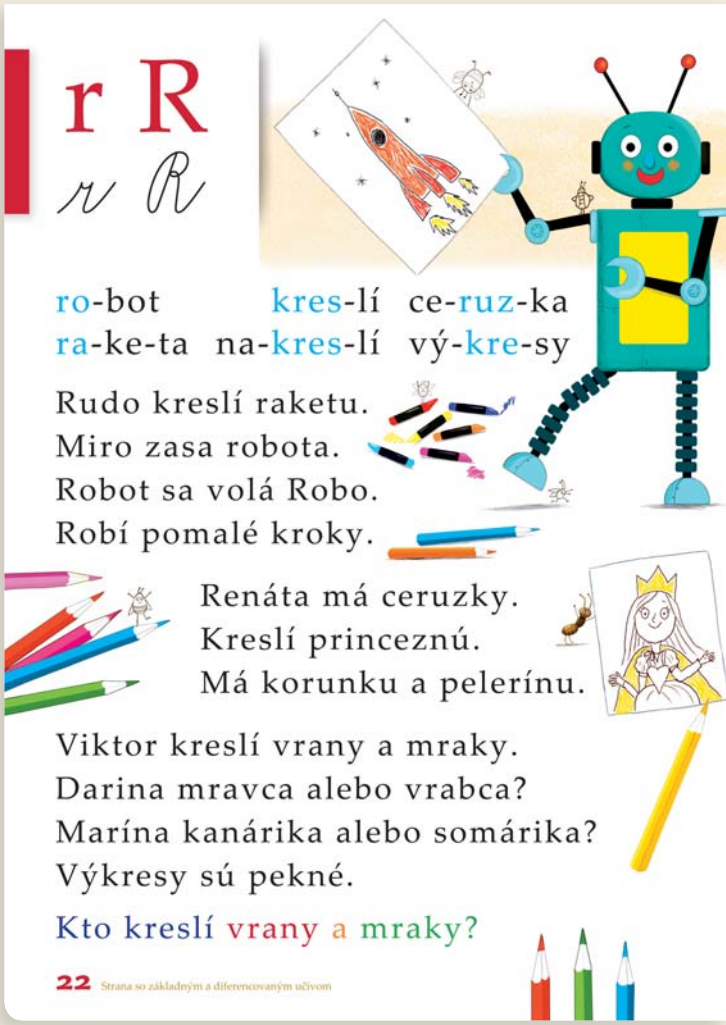

Téma
Mená kamarátov a súrodencov

Cieľ
Čítať mená a ich zdrobneniny s *r*, *R*.

Riadený rozhovor
O menách z okolia, ktoré majú v názve *r* alebo sa začínajú na *R*. Či príbuzní majú v mene *r*, *R*? Označenie detí, ktoré majú v mene *r*, *R*. Koho volajú doma zdrobneninou jeho mena a koho nie?
Babka volá svojho vnuka najčastejšie Peťko, niekedy aj Petríček. Sem-tam aj Peter. Čo myslíš, kedy ho volá Peťko a v akej situácii Peter?

Príprava na prácu so šlabikárom
Učiteľ si pripraví kartičky s menami v tlačenom a písanom tvare. Pripne ich na tabuľu. Nasleduje čítanie a triedenie mien na dievčenské a chlapčenské. Žiaci čítajú mená v stĺpcoch, v riadkoch.

Práca vo dvojiciach
Žiaci dostanú kartičky so základným tvarom mena a iní žiaci s jeho zdrobneninou. Chodia po triede a hľadajú správnu dvojicu.

TIP
Dôležité je zadávať hry rozvíjajúce slovnú zásobu žiakov.

Práca so šlabikárom
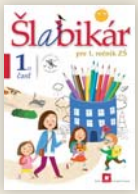

V prvej úlohe spájajú žiaci mená chlapcov s ich zdrobneninou. Druhá úloha je o stupienok náročnejšia. Medzi menami dievčat majú označiť mená, ktoré sa nehovoria v zdrobneninách. Pri mene Laura sa v hovorenej reči používa zdrobnenina Laurinka.

Posledná úloha je problémová. Písmená v kruhoch rozvíjajú logické myslenie. Žiaci môžu uplatniť vedomosti z obdobia, keď sa slová analyzovali ako príprava na čítanie a písanie. Úlohou žiakov je z písmen v kruhu zložiť meno.

TIP
Žiaci, ktorí poslednú úlohu v šlabikári ukončia skôr, môžu samostatne tvoriť hádanky a súťažiť, kto koľko mien rozdelí na písmená v nepravidelnom poradí.

Interaktívne učenie
Čo kreslia deti? Označ obe možnosti.
(Písmeno R, cvičenie 1)

TIP
Žiakov môžeme vyzvať, aby deťom, ktoré výkresy nakreslili, vybrali meno s R. Ako by sa mohli volať? Inšpirácia na str. 23. Podľa podnetov interaktívneho cvičenia možno tvoriť, hovoriť alebo písať vety.

Čítaj s MIMOM, str. 30

Téma
Vysoké Tatry

Cieľ
Zvládnutie čítania nových slov s *r*, *R*.

Riadený rozhovor
Kto rád chodí do lesa, na túry? Aké ihličnaté stromy poznáte? Kto už bol vo Vysokých Tatrách? Čo ste tam videli, zažili?

Práca na tabuli
Vyvodenie nových slov so skupinou spoluhlások osvedčenými metódami. Vhodné je slová pripisovať alebo skladať po slabikách pred očami žiakov.

Príprava na prácu so šlabikárom
Čítanie nových slov z kartičiek. Skupiny dávajú do súvislosti obsahovo príbuzné slová na kartičkách (*vidím – nevidím, pozerá – prizerá*...).

Práca so šlabikárom
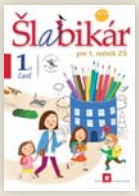

Nácvik nových slov zo šlabikára (s. 24) a následné čítanie textu o Tatrách (s. 25).

Vysvetliť význam slov *bralo* a *pleso* (pracovať s obrázkami). Po technickom zvládnutí textu sa môže precvičovať čítanie s porozumením.

TIP

Diskutovať o vete: „Nevidí továrne ani komíny.“ Príroda vo Vysokých Tatrách je prísne chránená – takáto prísne chránená príroda sa volá národný park. Poukázať na dôležitosť ochrany prírody a pravidlá správania sa turistov v národnom parku.

Aké zvieratá vidí Peter? Nájdi vetu v texte. Počuli ste i o iných zvieratách vo Vysokých Tatrách?

Učiteľ môže čítať vety z textu na str. 25 so zmenenými, popletenými slovami v ľubovoľnom poradí. (Napríklad: Peter je na rúre. Pozerá sa na kamenné plesá. Rastú tu levy a borovice.) Žiaci vyhľadajú vetu v texte a prečítajú ju správne.

Práca vo dvojiciach
V závere hodiny skladajú žiaci slová zo slabík na kartičkách. Súťažia, kto je rýchlejší. Dvojice môžu na zložené slovo vytvoriť i vetu alebo napísať, ktoré slová si pamätajú z textu na s. 24 a 25.

Čítaj s MIMOM, str. 31

Peter je na túre.
Pozerá sa na modré plesá,
zelené lesy a vysoké bralá.
Rastú tu smreky a borovice.
Nevidí továrne ani komíny.
Vidí kamzíky a krásnu prírodu.
Vysoké Tatry má naozaj rád.

Peter je: na rebríku, na párty, na túre?

Aké zvieratá vidí Peter?

Slovensko je krásne.

Strana so základným a diferencovaným učivom **25**

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Spoznať názvy zamestnaní a remesiel. Zvládnuť čítanie viacslabičných slov.

Riadený rozhovor
Ktoré povolanie, remeslo poznáš? Čo robí pekár? Čo robí krajčír? Čo robí maliar? Čím by si chcel byť?

TIP
Učiteľ drží pri týchto otázkach vopred pripravenú kartičku s názvom povolania.

Didaktická hra
Žiaci majú v rukách kartičky s obrázkami povolaní. Na pokyn učiteľa k nemu prídu deti podľa pokynu (napr.: Príde ku mne ten, kto má kartičku s povolaním toho, kto opravuje stroje.).

Práca so šlabikárom
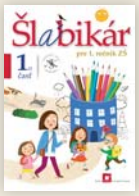

V prvej úlohe žiaci spájajú slovo s obrázkom.

Druhá úloha má viacero riešení. Pred riešením úlohy treba slová spoločne prečítať, prípadne vysvetliť ich význam. Úlohu je vhodné riešiť spoločne ako diskusiu v triede. Učiteľ pozoruje žiakov, môže ich upozorniť na viac riešení. Získava prehľad o rozumovej vyspelosti, logickom myslení, schopnosti rozhodovať sa a obhajovať svoj názor (argumentovať).

TIP
V závere hodiny je potrebné riešenie úloh vyhodnotiť a farebne doplniť možnosti riešenia, na ktoré žiaci zabudli.

Relaxačné cvičenie
Využiť hru na remeselníkov – pantomíma. Žiaci sa predstavujú prvým a posledným písmenom v slove.

Interaktívne učenie
❍ MIMO nevie, aké majú ľudia na obrázku povolanie. Pomôž mu. *(Písmeno R, cvičenie 3)*

❍ Kto je kto? Čím by si chcel byť ty? Napíš.

pekár
kominár
kaderník
maliar
cukrárka
opravár
stolár
lekár
murár
námorník

Ja: _____ ?

❍ Čo potrebujú pri práci? Spoj čiarou.

rozum	lekárka	internet
krém	klavirista	cesto
noty	cukrár	drevo
pílku	novinárka	cukor
psa	detektív	klavír
vodu	pekár	papier
recepty	stolár	ordináciu

le ___ pe ___ mu ___

26 Pracovná strana s diferencovaným učivom

pr-vá-ci ryt-mus
ko-tr-mel-ce ko-run-ka
ry-tier kar-ne-val

Prváci mali karneval.
Marcel bol princ.
Karol zasa vodník.
Norika bola kocúr.
Tamara rytier.
Dostala prvú cenu za masku.

Karin plakala, lebo stratila korunku.
Terezka kúzlila.
Jurko skákal do rytmu.
MIMO robil kotrmelce.
Prečo plakala Karin?

Téma
Karneval

Cieľ
Precvičiť čítanie slov so skupinou spoluhlások s *r*, *R*.

Riadený rozhovor
Karneval, fašiangy, kostýmy, masky.

TIP
Strana motivačne i časovo zapadá do obdobia fašiangov. V riadenom rozhovore žiaci rozprávajú o zážitkoch.

Príprava na prácu so šlabikárom
Čítaniu textu predchádza vyvodenie nových slov podľa osvedčených metód a foriem práce.

Práca so šlabikárom
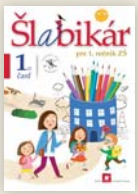

Strana o karnevale je rozširujúce učivo. V úvode sú slová rozdelené na slabiky. Učivo možno preberať diferencovane. Slabší žiaci čítajú úvodné slová alebo len úvodnú časť textu (prvé vety sú menej náročné).

Druhá časť (posledné štyri vety) textu obsahuje viac slov so skupinou spoluhlások, aby sa rozvíjala technika čítania u šikovnejších žiakov.

Po prečítaní textu môžu žiaci v skupinkách spájať slová na pripravených kartičkách (meno na jednej, kostým na druhej), kto mal aký kostým na karnevale. Každý pár prečíta jednu vetu.

A MIMO má otázku: Čo myslíte, aký kostým mala Terezka? Nájdite odpoveď v texte. A čo mohol byť Jurko, keď „skákal do rytmu“?

TIP
Hodina slovenského jazyka sa môže v blokovom vyučovaní spojiť s hodinou výtvarnej výchovy. Žiaci nakreslia masku, ktorá sa im na karnevale najviac páčila, prípadne napíšu svoje predstavy a želania v súvislosti s karnevalom.

Interaktívne učenie
❍ Čím boli deti na karnevale?
(Písmeno R, cvičenie 2)

Téma
Nové šaty

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *š, Š* a slová s novým písmenom. Tvorenie slov predponami.

Riadený rozhovor
Mama kúpila Dáške nové šaty. Dáška chce, aby jej bábika tiež mala nové šaty, najlepšie také isté ako má ona. Ale kde ich vziať? Kto šije šaty? Z čoho sa šijú? Čo znamená šiť? Videli ste niekoho šiť? Ako vie krajčírka zistiť veľkosť šiat?

TIP
Krajčírskym metrom odmerať žiakom objem pása, rukáva, dĺžku sukne, nohavíc. Na praktických ukážkach s papierovým strihom vysvetliť nové slová s predponami (ušije, zašije, našije...). Túto motiváciu je najlepšie spojiť s hodinu prvouky do projektového vyučovania.

TIP
V prvom ročníku je vhodné vyučovať jeden deň v bloku s rovnakou témou. Každý zážitok evokuje lepšie zapamätanie písmena. V tomto prípade i písanie mäkčeňa na písmeno š (nezabudnú ho napísať).

Príprava na prácu so šlabikárom
Nové písmeno vyvodíme zo slova *šije*. Môžeme upozorniť na pravidlo, že *š* je mäkká spoluhláska. Píšeme k nemu *i, í*. Zábavnou formou zdôrazníme význam písania mäkčeňa. Vhodné je porovnať *s, š* v slovách: *miska – myška, usi – uši, skola – škola, Miska – Miška.*

Nové slová sa vyvodzujú pridávaním predpôn k slovnému základu šije (*ušije, našije, prišije*...).

Práca so šlabikárom
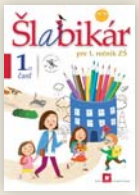

Slová a vety v šlabikári na s. 28 poskytujú oddychové a zábavné čítanie. Slabší žiaci zvládnu nácvik bez námahy pri nácviku, čím získajú sebavedomie.

Pri čítaní viet treba upozorniť na rozkazovacie (príkazové) vety ukončené výkričníkom.

TIP
Vyvodenie písmena ***š*** *na tejto strane nie je náhodné. Po predchádzajúcich náročnejších slovách s* ***r*** *žiaci potrebujú oddychovejšie čítanie, pri ktorom získajú pocit úspechu.*

Skupinová práca
Súťaž vo dvojiciach alebo skupinách. Vymyslite a napíšte čo najviac nových slov so slovom *suší*. Predkladajte alebo prikladajte slabiky. Vysvetlite význam nového slova.

Čítaj s MIMOM, str. 32

Interaktívne učenie
❍ Priraď k vetám správne obrázky.
(Písmeno Š, cvičenie 1)

Téma
Hodina písania

Cieľ
Vyvodiť nové slová so *š*, *Š*. Precvičiť čítanie a intonáciu rozkazovacích viet.

Riadený rozhovor
Hodina písania v triede. Ktorý predmet máš najradšej? Čo píšeš rád? Čo píšu rodičia rukou, písaným písmom, čo na počítači?

Práca na tabuli
- Vyvodenie nových mien so *š*, *Š*.
- Označenie detí.
- Vyvodenie nových slov zo slovného základu *píše* predponami.
- Mená a nové slová sú použité vo vetách s motiváciou na hodine písania.

Práca so šlabikárom
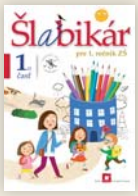

Text je žiakom obsahovo blízky, zábavný. Žiaci spoznávajú vo vetách podobné situácie ako na hodinách písania v triede.

Nacvičuje sa pravopis a intonácia rozkazovacej vety.

Samostatná práca môže byť diferencovaná. Slabší a pomalší žiaci vyhľadávajú nové slová zo slovného základu vo vetách (*píše*). Šikovnejší a pohotovejší žiaci dostanú pásik papiera s neúplnou vetou. Úlohou je dopísať meno podľa šlabikára.

TIP
Žiaci si môžu pomôcť vyhľadaním príslušnej vety v šlabikári. Je to orientačná skúška pohotovosti, pozornosti a pamäti.

Relaxačné cvičenie
V závere hodiny hovoria žiaci zážitky pri písaní (Kto píše pekne? Kto sa chce zlepšiť? Kto je nepozorný pri opisovaní?).

MIMOMOV jazykolam
Mimo si pripravil pre deti jazykolam: *Šašo Šušo vešia osušku na sušiak.*

Čítaj s MIMOM, str. 33

Téma
Čo nosíme do školy? Vieš? Nevieš?

Cieľ
Precvičiť čítanie slov so š, Š. Nácvik intonácie opytovacej vety.

Riadený rozhovor
Čo má byť, čo nemá byť v školskej taške?

TIP
Učiteľ požiada žiakov, či je niekto ochotný vyložiť veci zo svojej školskej tašky na stolík. Spolužiaci rozhodujú, čo je vhodné a čo je nevhodné. Nezabudnú pochváliť poriadok v školskej taške, prípadne upozorniť na neporiadok. Alternatívne môže MIMO vyložiť svoju tašku.

Didaktická hra
Učiteľ vyberá zo školskej tašky predmety a hračky – vhodné a nevhodné veci.

Žiaci slová analyzujú a čítajú kartičky so slovami, ktoré obsahuje strana 30.

- Čítajú jednotlivci i skupiny.
- Čítajú potichu názvy vecí, ktoré nepatria do tašky, nahlas slová, označujúce predmety, ktoré nosíme do školy v taške.
- Tvoria pravdivé i nepravdivé vety. Napríklad: V školskej taške mám zošity. V školskej taške mám košík. Ak žiak povie pravdivú vetu, žiaci zatlieskajú.

Práca so šlabikárom
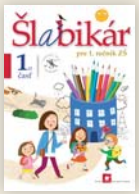

Pracovná strana obsahuje tri úlohy zamerané na čítanie s porozumením a logické myslenie. Riešenie zvládnu všetci žiaci po predchádzajúcej príprave.

V prvej úlohe vyberú riešenie a spoja ho so správnym slovom. V druhej úlohe vyhľadávajú slová, ktoré súvisia so školou. Dopíšu do písanej vety slová *zošity*, *šlabikár* (ako správne riešenie možno uznať i slovo *šaty*). V tretej úlohe dopĺňajú správne číslo k slovu.

Nácvik intonácie opytovacej vety na s. 31.

TIP
Technika čítania slabikovaním je už na dobrej úrovni. Žiaci bez problémov zvládnu čítanie hádaniek na strane 31. Odpovede nájdu vo vtipnej ilustrácii domino kociek. Dvojstranu možno použiť i na diferencované čítanie.

Interaktívne učenie
- Klikni na písmená, ktoré do slov nepatria. *(Písmeno Š, cvičenie 2)*
- Je to pravda alebo výmysel? *(Písmeno Š, cvičenie 3)*

Vieš? Nevieš?

Miška šliape na pedále,
dve kolesá letia stále.

Nemajú ani jeden prštek,
no majú dve ruky.

Ktorá noc v roku
je aj cez deň?

Kto je najlepší maliar?

Ktorý pán nemá rád
slnko a jar?

Ktoré kvety kvitnú,
aj keď mrzne?

Kto si nosí dom
na sebe?

Upravené z ľudovej slovesnosti a podľa Jozefa zo Senca.
Ak poznáš iné hádanky, skús ich povedať.

Téma
Anička a Janíčko

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *č*, *Č* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Motivačná úloha
Učiteľ môže prečítať úryvok z rozprávky *O psíčkovi a mačičke* alebo prehrať video.

Riadený rozhovor
Kto ti doma číta? Kedy? Čítaš si i ty? Čo číta mamička? Čo číta ocko? Vyvodenie *č*, *Č* analýzou slova *číta*. Môžeme upozorniť na pravidlo – *č* je mäkká spoluhláska, píšeme k nej vždy *i*, *í*.

Práca na tabuli
- Čítanie písaných i tlačených slabík s písmenom *č* s predkladaním samohlások i skupiny spoluhlások.
- Vyvodenie nových slov.

TIP
Nové slová odporúčame mať pripravené na kartičkách. Žiaci sa pri frontálnom čítaní sústredia na jedno slovo v rukách učiteľa.

Po pripevnení nových slov žiaci triedia nové slová podľa určených okruhov:
1. časti tela (*oči, ručičky, líčka...*),
2. oblečenie (*rukavička, čapica, papučky*),
3. jedlo (*čerešne, čučoriedky, kašička, čokoláda*),
4. zvieratká (*psíček, mačička, kačka...*).

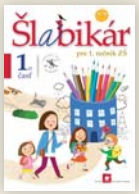

Práca so šlabikárom
Text je rozdelený na dve časti. Podľa uváženia učiteľa môžu jednotlivci trénovať len určitú časť. Pri frontálnom čítaní so všetkými žiakmi alebo pri čítaní jednotlivcov sleduje každý žiak očami každú vetu.

Vety na precvičenie nových slov sú obsahovo zostavené tak, aby vychovávali k láskavosti k mladším súrodencom a vytváraniu vzťahov spoločne stráveným časom.

TIP
Nové slová použité na vyvodzovacích stranách sú farebne rozdelené na slabiky (slabším žiakom uľahčujú čítanie), ale zároveň sa môžu využiť v predprípravе čítania, keď sa čítajú len farebné slabiky s novým písmenom. Slabší žiaci si môžu slovo (jedno, dve) podfarbiť vo vetách. Neodporúča sa však, aby všetky nové slová podfarbovali všetci žiaci.

Relaxačné cvičenie
Zábavné čítanie ponúka zároveň spätnú väzbu prečítaného:
- Prečítaj vetu, ktorá sa ti páči.
- Prečítaj vetu o bračekovi (je ich viac).
- Učiteľ číta vetu, žiaci sa orientujú v texte, položia prst na určenú vetu.
- Učiteľ číta vetu a niektoré slovo prečíta nesprávne. Žiaci opravujú. Napríklad: *Kašička varila psíčka.*

Čítaj s MIMOM, str. 34

Interaktívne učenie
- Pomenuj obrázok. Vyber správne napísané slovo. *(Písmeno Č, cvičenie 1)*
- MIMO opisuje, čo má Miško oblečené. Ktorý chlapec je Miško? *(Písmeno Č, cvičenie 3)*

Čo je to?

lavička	stolička	tričko	korčule
palička	obláčik	vajíčka	peračník
včela	líčko	kačka	mačka
lastovička	pečivo	opička	človek
vtáčik	vláčik	čaj	zvončeky
políčka	koláč	značka	pekáč

vy pri po od za pre do — skoč — doskoč preskoč poskoč zaskoč odskoč priskoč vyskoč

Dopíš chýbajúce slová do básničky.

Len čo vstanem z postele,
_____ si vesele.
Čupnem, vstanem, _____,
veselo sa _____.

zacvičím
vyskočím
zatočím

Pracovná strana 33

Téma
Čo je to?

Cieľ
Rozšíriť slovnú zásobu s písmenom *č*.

Motivačná úloha
Pohybová aktivita na známu básničku z prípravného obdobia: *Len čo vstanem z postele, zacvičím si vesele.*

Didaktická hra
Sluchová analýza. Žiaci hovoria básničku ešte raz tak, že slová, v ktorých nie je *č*, hovoria potichu. Slová, v ktorých je *č*, hovoria nahlas.

Práca na tabuli
Tvorenie nových slov zo slovného základu (*skoč*) predponami. Pri tabuli sa striedajú skupiny žiakov, pridávajú predpony na kartičkách a čítajú nové slová. Zároveň čítajú na pripravených kartičkách aj slová z prvej úlohy.

Práca so šlabikárom
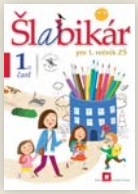

V prvej úlohe žiaci čítajú stĺpec slov a vyberú vhodné slovo k obrázkom. V niektorom stĺpci nájdu i viac slov, ktoré sa významovo hodia. (Žiakov vedieme k vyznačovaniu slov a obrázkov farbičkou, nie perom a fixkou.)

Po predchádzajúcej príprave by mali úlohy na strane 33 zvládnuť všetci žiaci. Rozdiel je len v čase. Niektorí pomalšie čítajú, riešenie im trvá dlhšie, nájdu menej možností. Šikovní žiaci za ten istý čas vyriešia viac úloh, nájdu viac riešení.

Relaxačné cvičenie
Spätná väzba – v závere hodiny môžu dostať hlavolamy s použitím slabiky *bič*.

ry ☐ *ka* *ba* ☐ *ka*

Interaktívne učenie
Čo majú radi? (*Písmeno Č, cvičenie 2*)

Čítaj s MIMOM, str. 35

Téma
Maťo a Peťo sa zabávajú

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *ť*, *Ť* a slová s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Aké spoločenské hry doma hrávate? Čo je dôležité pri hraní pexesa?

TIP
Pripomenúť – tešiť sa z víťazstva, ale vedieť aj prehrať, nepodvádzať a nehádať sa.

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodenie *ť*, *Ť* zo slova *ťapkať*. Keď sa tešíme, ťapkáme. Riekanka: *Ťap, ťap, ťapušky* spojená s hrou.

Vyvodenie slabík s písmenom *ť* (*ťa, ťo, ťu*), upozorniť na *te, ti*, ktoré píšeme bez mäkčeňa.

Práca vo dvojiciach
Práca s pexesom. Učiteľ môže na kartičky dvakrát nakresliť obrázky – ťava, kosť, labuť, číslice 6, 5, 9, 16... Žiaci hrajú pexeso na tabuli alebo v oddychovom kútiku triedy. Obmena – miesto obrázkov sú na kartičkách mená: *Peťo, Maťo* a slová s písmenom *ť*. Vytvárajú sa dvojice z tlačenej i písanej formy slov.

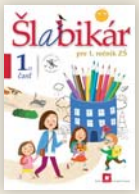

Práca so šlabikárom
Text na strane 34 by mali zvládnuť všetci žiaci. So žiakmi pracujeme na rozvoji čítania s porozumením kladením otázok (Aké zvieratká boli na prvých dvoch kartičkách, ktoré Maťo obrátil? Koľko správnych párov našiel víťaz Peťo? Kto chcel hrať ešte jednu hru? Prečo chlapci nehrali ďalšiu hru? S koľkými kartičkami pexesa chlapci hrali? Tip, hľadaj najvyššie číslo na kartičke v ilustrácii.).

Práca vo dvojiciach
Žiaci dostanú kartičky s novými slovami, v ktorých chýbajú slabiky s novým písmenom. Slovo dopíšu a tvoria vety, ktoré pred tabuľou prezentujú.

Čítaj s MIMOM, str. 36

Interaktívne učenie

- Čo potrebujeme, keď chceme robiť toto? (*Písmeno Ť, cvičenie 2*)
- Čo môžeme robiť ráno (dopoludnia/cez obed/poobede/večer)? (*Písmeno Ť, cvičenie 3*)

Téma
Čo sa učíme

Cieľ

Upevniť *ť* na konci slova.

Riadený rozhovor

Čo sa najradšej učíš? Učíme sa len v škole? Čo sa učíš len doma?

Príprava na prácu so šlabikárom

Vyvodenie slov s písmenom *ť* na konci slova. Práca s vyrobenými kartičkami.

- Čítanie slov z kartičiek frontálne, celá trieda.
- Triedenie slov do určitých skupín podľa významu – ústne.
- Triedenie slov manipulačne.

Práca so šlabikárom

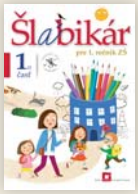

Samostatná práca v šlabikári. Vyznačte vhodné slová a dokončite vety. Žiaci čítajú slová v tlačenej i písanej forme. Samostatne sa rozhodujú. Odôvodňujú svoje rozhodnutia.

TIP

Na tabuľku môže učiteľ pripraviť ďalšie slovesá a spolu so žiakmi rozhodnúť (argumentovať), čo môžeme robiť doma aj v škole (počúvať, jesť...), v zime aj v lete (lyžovať na snehu/na vode). Táto úloha poskytne žiakom priestor na vyjadrenie názoru a nácvik kritického myslenia.

Didaktická hra

Žiaci dostanú slová s názvami činností, ktoré si učiteľ napíše na kartičky (napr. *jesť, nakupovať, hrať sa, cvičiť, ísť domov, plávať, učiť sa*). Tieto rozdá žiakom. Po triede učiteľ rozloží ďalšie kartičky s názvami miest alebo miestností, kde sa činnosti z prvej sady kartičiek dajú vykonávať. Žiaci sa podľa významu činností na svojich kartičkách rozídu po triede na stanoviská, označené správnym nápisom. Spoločne vyhodnocujú správnosť zvoleného stanoviska.

Relaxačné cvičenie

Hra na pravdu. V závere hodiny používajú žiaci nové slová v žartovných vetách – pravdivých i nepravdivých. Žiaci reagujú slovami PRAVDA a NEPRAVDA. Napríklad: *Náš pes sa učí variť. Otec sa učí variť.*

Čítaj s MIMOM, str. 37

Téma
Hokej

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *h*, *H* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Fandíte ľadovému hokeju? Chodíte na hokej na štadión alebo ho pozeráte v televízii? Kto z vás hrá hokej? Aké sú charakteristické znaky ľadového hokeja, čím sa hrá? Poznáš mená slovenských hokejistov? Kto sa ti najviac páči?

Práca na tabuli
Vyvodenie *h*, *H* zo slova *hokej*. Mená, v ktorých je *h*, *H*.
- Čítanie slabík a skupiny spoluhlások s písmenom *h* (*ha, ho, hu, hy, hi, hr, hrá, hrí, hor, hre, hla, hroz...*). Žiaci tvoria slová pridávaním ďalších slabík (napr. *hla-va/-sy, hroz-no, hrí-by, hu-sy, ho-lu-by...*).
- Vyvodenie nových slov s tematikou hokej – farebne po slabikách.
- Čítanie z kartičiek (celé slová bez farebne rozlíšených slabík).

Didaktická hra
K obrázku hokejistu na tabuli pridávajú žiaci slová súvisiace s hrou. Napríklad: *hokejka, puk, hráč, prihrávka, hráme, vyhrávame, prehrávame...*

Práca so šlabikárom
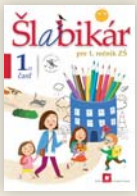

Spätná väzba na porozumenie textu formou otázok (Kde sa bude hrať hokejový zápas? Kedy sa zápas uskutoční? Nájdi vetu, v ktorej je napísané, akú ochranu majú hráči na hlave. Za ktorú triedu hrajú Bohuš a Hubert? Čo kričí MIMO?).

Dramatizácia textu. Každú vetu číta jeden žiak. Ak je vo vete i výpoveď v úvodzovkách, text v úvodzovkách číta tiež iný žiak. (Môžu si z rúk alebo z papiera sformovať amplión a napodobniť hlásenie školského rozhlasu alebo volanie Hanky.) Kto chce, môže skúsiť čítať i rýchlejšie ako komentátor športového podujatia.

MIMOVA hádanka
Kto vie, ktorá trieda vyhrala školský hokejový zápas? Posledné dve vety textu prezrádzajú, ktorá trieda to bola. Prídete na to?

Čítaj s MIMOM, str. 38

Téma
Má nohy? Uhádni!

Cieľ
Precvičiť čítanie *h* v slovách s novým písmenom.

Motivačná úloha
Hádanky o zvieratách, o veciach i opisné na slová s *h*.

TIP
Skôr než budú žiaci riešiť jednotlivé úlohy, je potrebné slová frontálne prečítať z kartičiek alebo zo šlabikára. Pri riešení úloh učiteľ žiakov pozoruje, jednotlivcov usmerňuje.

Práca so šlabikárom
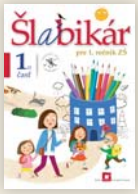

Pracovná strana je zameraná na upevnenie nového písmena v slovách. Úlohy sú jednoduchšie aj s viacerými riešeniami. V prvej úlohe sa upevňuje nové písmeno prechádzaním farebnými ceruzkami po zväčšených tvaroch. Ďalšie úlohy sú zamerané na čítanie s porozumením.

Úloha s otázkou „Má nohy?“ vyžaduje logické myslenie a sústredenosť. Žiaci okrem mien zvierat a osôb zaradia aj slovo vyjadrujúce neživý predmet (*stolička*), niektorí presadzujú aj slovo hračky, lebo niektoré hračky majú nohy.

Pri riešení tretej úlohy je vhodné spoločne spojiť prvé slovo so všetkými slovami, ktoré s ním významovo súvisia, napr.: *hráč – husle*, *harmonika* aj *hokej*... Tretia úloha je zameraná na čítanie s porozumením a na čítanie slov v tlačenej i písanej forme.

Posledná úloha – vynechaním písmena zo základného slova vzniknú nové slová. Pri riešení a tvorení nových slov pomáhajú žiakom farebné štvorčeky.

TIP
V závere hodiny treba riešenie úloh vyhodnotiť, skontrolovať. Pochváliť slabších žiakov, ktorí našli jedno riešenie, ale i bystrých žiakov, ktorí našli viac riešení. Slová, ktoré žiaci zabudli pri riešení vyznačiť, si dodatočne doplnia.

TIP
Šikovní žiaci môžu ešte v závere hodiny tvoriť vety z prvej alebo druhej úlohy. Vety môžu hovoriť alebo napísať.

Čítaj s MIMOM, str. 39

Interaktívne učenie
- Ktoré slovo patrí k obrázku? (*Písmeno H, cvičenie 1*)
- Ktorá veta je správna? (*Písmeno H, cvičenie 2*)
- Čo hovorí? (*Písmeno H, cvičenie 3*)

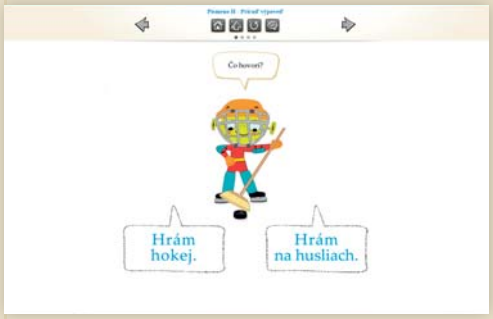

Téma
Hraško

Cieľ
Precvičovať čítanie slov s *h*, *H*.

Motivačná úloha
Stručné zopakovanie rozprávky o Jankovi Hraškovi.

Príprava na prácu so šlabikárom
- Učiteľ prečíta básničku na s. 38.
- Žiaci sa spoločne s učiteľom snažia vysvetliť význam slov *struk, strukomobil*.
- Viacslabičné slová je potrebné napísať na tabuľu (*poveziem, hráškového, prirobím, strukomobil*) a spoločne nacvičiť ich čítanie.

Práca so šlabikárom
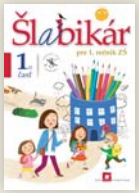

Slabší žiaci si môžu podfarbiť viacslabičné slová v texte. Čítanie básničky o Jankovi Hraškovi sa môže využiť diferencovane. Učiteľ môže zvoliť i formu viacnásobného čítania rôznymi spôsobmi. Nie je chybou, ak žiaci niektorú slohu „čítajú spamäti“. Báseň sa dá využiť s dôrazom na umelecký prednes.

Relaxačné cvičenie
Pred riešením samostatnej práce úlohy *V záhrade rastie/rastú...* pripraví učiteľ na tabuľu obrázky ovocia, zeleniny a záhradného náradia, v ktorých názve je *h*. Žiakom rozdá počas oddychu kartičky so slovami ovocia, zeleniny a záhradného náradia k obrázkom na tabuli. (Žiaci majú počas rozdávania slov zatvorené oči a relaxujú. Slová rozdá obrátené na stolík.) Slabším žiakom rozdá slová k ovociu a zelenine. Šikovnejší žiaci dostanú slová k záhradnému náradiu. Učiteľ žiakom na stolík pripraví slovo. Napodobnením zvuku budíka (cŕŕŕn) „zobudí“ žiakov. Úlohou žiakov je prečítať slovo a priradiť ho k správnemu obrázku na tabuli.

Samostatná práca
Riešeniu samostatnej práce pri úlohe *V záhrade rastie/rastú...* predchádza vysvetlenie a použitie záhradného náradia i technické zvládnutie čítania.

k – r	*hr*	*hr*	*ho*
kr	*hra*	*hra*	*uho*
krh	*hrab*	*ohra*	*uhor*
krhla	*hrable*	*ohrada*	*uhorka*

TIP

V závere hodiny je dôležitá spoločná kontrola a odôvodnenie označených slov. Otázka „Čo rastie v záhrade?“ sa môže použiť na zdokonalenie techniky čítania slov so skupinou spoluhlások. Strana je rozšírené učivo. Učiteľ rozhodne, či ho využije na hodine slovenského jazyka alebo na inom predmete.

Hanka a Helenka pripravujú hostinu.
Helenka vymýšľa jedálny lístok.

Polievka: Hrášková? Hrušková?
Papierová? Hríbová?

Hlavné jedlo:
Hydinová roláda? Opekaná horčica?
Hlinené pirohy? Husacina s lokšami?

Prílohy: Hranolky? Uhorky? Dusená hudba?
Húsenicová kaša? Halušky? Šalát?

„Máš tam aj hlúposti," hovorí Hanka.
„Tak navrhni aspoň koláč."
„Jahodový alebo marhuľový s tvarohom."
„Nie, nie, nie," vykríkla zasa Helenka.
Nevedeli sa dohodnúť.

Čo sa dá naozaj jesť? Vyznač správne jedlá.

Strana s rozširujúcim učivom 39

Téma
Hostina

Cieľ
Zvládnuť čítanie slov a viet s *h*, *H*. Nácvik čítania opytovacích viet.

Riadený rozhovor
Čo je hostina? Boli ste už na hostine? Jedli ste v reštaurácii? Podľa čoho si vyberáte jedlo? Čo je jedálny lístok?

Práca na tabuli
Na tabuli sú kartičky s názvami polievok, hlavného jedla, múčnika. Po technickom nácviku čítania slov žiaci vyberajú kartičky so slovami a triedia ich na polievky, hlavné jedlá, múčniky, zákusky.

Didaktická hra
Učiteľ rozdá žiakom vopred pripravené nákresy lyžice, príboru, obrúska, malej lyžičky – správne stolovanie. Učiteľ drží v ruke jednotlivé kartičky s názvami jedál. Žiaci čítajú frontálne alebo jednotlivo. Ak slovo vyjadruje polievku, zdvihnú obrázok lyžice, ak hlavné jedlo, zdvihnú príbor, ak múčnik/zákusok, zdvihnú malú lyžičku.

TIP
Didaktické hry s pohybom a rôznymi činnosťami sú vždy výbornou motiváciou k čítaniu. Aj slabší žiaci čítajú bez problémov náročnejší text.

Práca so šlabikárom
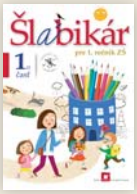

Text na strane 39 je rozdelený na tri časti – diferencované vyučovanie. Je zameraný na rozvoj čitateľskej zručnosti šikovných žiakov (nesmie sa na nich zabúdať). Prvú časť textu zvládnu i slabší žiaci.

TIP
Upozorniť rodičov na diferencované čítanie. Rodičia by nemali nútiť slabších žiakov čítať celý text. Niektorí žiaci potrebujú dlhšie obdobie na plynulé zvládnutie slabikovania, iní sú už v tomto období pomerne zdatní v čítaní celých slov. Netreba nič urýchľovať. Potrebujú iba povzbudenie a motiváciu. Slabší žiaci získajú sebavedomie na kratšom texte, čo by šikovným žiakom nestačilo.

Skupinová práca
Skupiny zmiešané zo šikovných i pomalších žiakov zostavujú jedálny lístok.

Téma
Hračky – lego

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *g*, *G* a čítanie slov s novým písmenom.

Motivačný rozhovor
Úvod do textu v šlabikári pomocou maňušky MIMO a navodenia atmosféry príbehu.

Učiteľ: „Deti, MIMO bol včera na návšteve u kamaráta Gusta.“
MIMO: „To je pravda, bol som u Gusta. Boli tam aj Gustovi kamoši Gabo a Igor.“
Učiteľ: „A čo ste robili? Ako ste sa hrali?“
MIMO: „Gusto a ja sme sa hrali s Gašparkom. Igorovi a Gabovi sa nechcelo hrať bábkové divadlo. A... Veď si to prečítajte sami...“

Práca na tabuli
Nové písmeno, slabiky, slová sa vyvodzujú pomocou osvedčených foriem a metód práce.

Učiteľ kladie otázky (hádanky). Žiaci vyhľadávajú kartičku so správnou odpoveďou. Nové slová vyvodzované týmto spôsobom musia byť uložené na tabuli prehľadne, s medzerami, aby sa v nich mohli žiaci ľahko orientovať.

V ďalšej časti hodiny maňuška Gašparko alebo MIMO šepká žiakom mená s *g*. Úloha je sťažená tým, že si musia meno zapamätať, prísť ho povedať pred tabuľu a vybrať kartičku na tabuli s rovnakým menom.

TIP
*Deti sa tešia, ak učiteľ s bábkou Gašparka zahrá malé predstavenie. Gašparko môže navštíviť MIMA a triedu. Gašparko si môže pripraviť pre deti a MIMA aj hádanky o veciach, ktoré majú v názve písmeno **g**.*

TIP
Pre ľahšiu orientáciu detí medzi kartičkami mien je vhodné uložiť dievčenské mená pod obrázok dievčaťa, chlapčenské pod obrázok chlapca. Ak príde pred tabuľu slabší žiak, učiteľ mu nenápadne pomôže vybrať kartičku so správnym menom.

Práca so šlabikárom
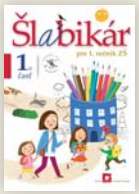

Texty na vyvodzovacích stranách sú zámerne menej náročné, pretože pozornosť žiakov treba sústrediť na poznanie a upevnenie nového písmena v slovách nenáročných na techniku čítania.

Spätná väzba – čítanie s porozumením – zisťuje učiteľ pomocou otázok k textu.

Skupinová práca
Zostavte z lega veci, v ktorých názve sa nachádza písmeno *g*.

Téma
g v názve zvierat

Cieľ
Upevniť čítanie a rozlišovanie písmena *g* v nových slovách.

Riadený rozhovor
Návšteva v zoo. Ktoré zvieratá radi pozorujete v zoo? Ako sa správame v zoo? Spomeniete si, ktoré druhy zvierat majú v názve *g*?

Práca na tabuli
Samostatnej práci predchádza spoločné prečítanie nových slov z tabule, z kartičiek, prípadne zo šlabikára.
- Vysvetlenie slova *groteska*.
- Vysvetlenie slova *ošetrovateľ*, jeho úloha v zoo.
- Vysvetlenie slova *gunár* (ak je to potrebné).

Práca so šlabikárom
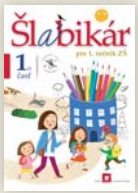

Čítanie pracovnej strany (sú na nej len slová) dáva príležitosť technicky menej zdatným žiakom zažiť pri čítaní pocit úspechu. Riešenie úloh treba spoločne alebo individuálne vyhodnotiť.

Práca vo dvojiciach
V závere hodiny dvojice dostanú žiaci kartičky so slovami, ktoré sa používali v prvej časti. Dvojice predstavia slovo na kartičke vo forme hádanky.

Interaktívne učenie
- Deti boli v zoologickej záhrade. Aké zvieratá videli? Správne priraď ich mená. *(Písmeno G, cvičenie 2)*

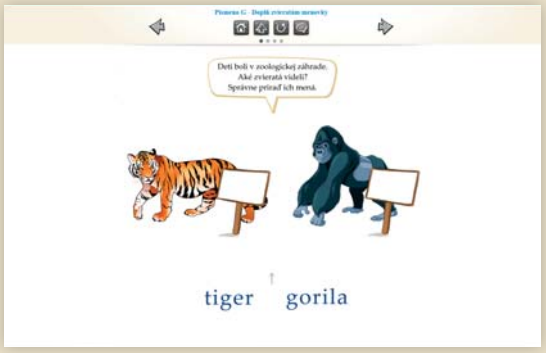

Čítaj s MIMOM, str. 40

Téma
Ako išlo G na výlet

Cieľ
Čítať mená a nové slová s *g*.

Riadený rozhovor
Najvyšší vrch na Slovensku sa volá Gerlach a nachádza sa vo Vysokých Tatrách. Výstup na Gerlach je veľmi náročný a je povolený len s horským sprievodcom. Celá túra hore na vrchol a späť trvá približne 8 hodín.

TIP
Aby si to deti vedeli lepšie predstaviť, môže im učiteľ 8 hodín prirovnať napr. k času strávenému dvakrát v škole za jeden deň a pod.

Príprava na prácu so šlabikárom
Zopakovanie slov a mien z vyrobených kartičiek z predchádzajúcich hodín. V texte sa vlastne zábavnou formou opakujú už vyvodené slová.

Didaktická hra
a) Mená môžeme precvičovať aj s kartičkami v obmene *Kamarát, poď ku mne!*. Učiteľ hovorí mená s *g*. Žiaci prichádzajú pred tabuľu s kartičkou s patričným menom.
b) Dvojice žiakov s menom na kartičke v tlačenej i písanej forme sa navzájom hľadajú.
c) Hádanky: „Ako sa volám?“ Žiak drží obrátenú kartičku, povie iba prvé a posledné písmeno mena alebo meno hláskuje. Ostatní hádajú meno na kartičke.

Práca so šlabikárom
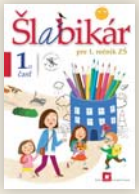

Pri čítaní textu na strane 42 je potrebné upozorniť na ešte neprebrané písmeno *ch* v slovách *Gerlach, Tatrách, na vrchole*.

Na tabuľu napísať slová, s ktorými sa doteraz nestretli, farebne rozdelené na slabiky, prípadne ich nájsť v texte. Podfarbiť žltou farbou, keďže všetky *g* sú v texte červené.
Sú to slová: *roz – hod – lo*
ne – bez – peč – né
tvo – ri – li
pred – beh – lo

TIP
Text na strane 42 je rozširujúce čítanie. Učiteľ zváži, v akej forme ho použije. Alternatívne možno využiť text v pracovnom zošite Čítaj s MIMOM na str. 41, cvičenie 4.

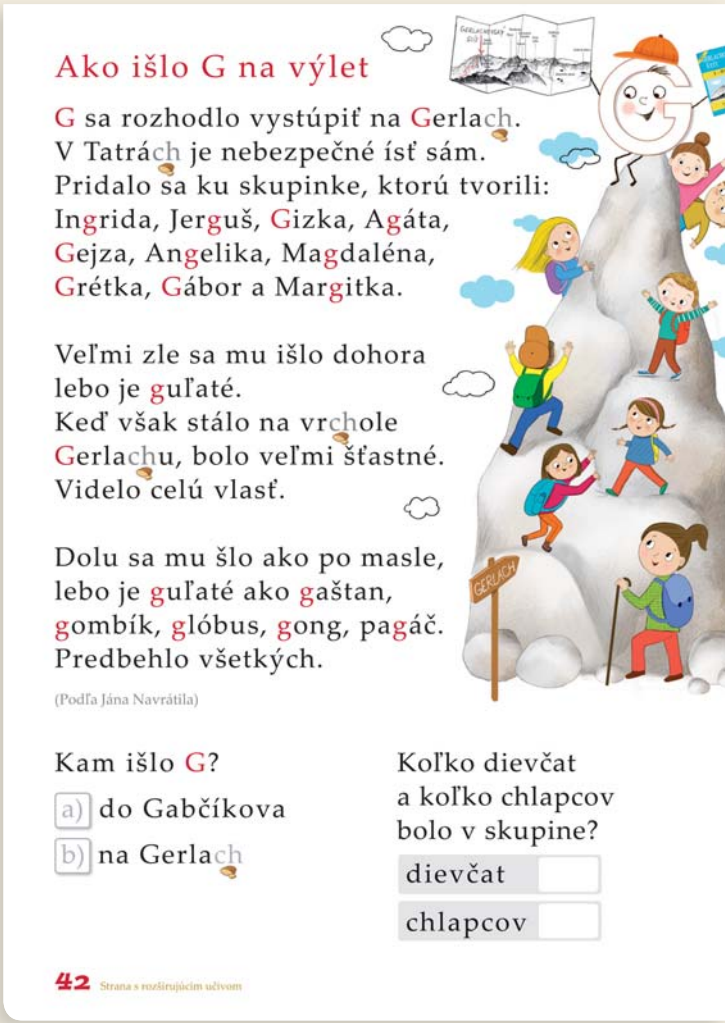

Ako išlo G na výlet

G sa rozhodlo vystúpiť na Gerlach.
V Tatrách je nebezpečné ísť sám.
Pridalo sa ku skupinke, ktorú tvorili:
Ingrida, Jerguš, Gizka, Agáta,
Gejza, Angelika, Magdaléna,
Grétka, Gábor a Margitka.

Veľmi zle sa mu išlo dohora
lebo je guľaté.
Keď však stálo na vrchole
Gerlachu, bolo veľmi šťastné.
Videlo celú vlasť.

Dolu sa mu šlo ako po masle,
lebo je guľaté ako gaštan,
gombík, glóbus, gong, pagáč.
Predbehlo všetkých.

(Podľa Jána Navrátila)

Kam išlo G?
a) do Gabčíkova
b) na Gerlach

Koľko dievčat a koľko chlapcov bolo v skupine?
dievčat
chlapcov

42 Strana s rozširujúcim učivom

Prvácka guma

V triede máme zlého Huga,
čo prvákom ruky drgá.
Prvák ruky mykne,
ceruzka sa šmykne,
počmára mu to i to,
príde guma, napraví to.

(Podľa Jána Navrátila)

guma

Vyznač, čo sa nehodí do kytice.

gaštan
gerbera
guláš
orgován
pagáč

margaréty
gladiola
grimasa
generál
gunár

Vyznač správnu odpoveď.

na špagáte
na grile
na gume
na plagáte
na magnete

Igor hrá

na Grécku
na rogale
na gitare
na angíne
na špagete

Pracovná strana 43

Téma
Prvácka guma

Cieľ
Precvičovať čítanie slov s *g*.

Riadený rozhovor
Guma v peračníku. Kedy je guma pomocník? Čo sa nedá gumovať? Pravidlá gumovania.

Práca na tabuli
Nácvik slov z básne *Prvácka guma* na pripravených kartičkách. Po zvládnutí techniky čítania vybrať slová do rýmov (*Huga – drgá, mykne – šmykne, to i to – napraví to*).

Slová z druhej úlohy prikladať k pripraveným obrázkom kvetín (deti kvety poznajú z videnia, ale často ich ešte nevedia pomenovať).

Variácia. Vyber názov kvetiny, ktorá sa ti páči? Vyber názov kvetiny, ktorú chceš niekomu darovať. Vyber názov kvetiny, ktorú ste mali/máte doma vo váze alebo v záhrade.

Práca so šlabikárom

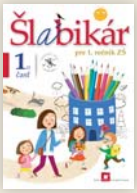

Pracovná strana je oddychová, rozvíjajúca slovnú zásobu žartovnými témami.

Čítanie básničky je nenáročné. Techniku čítania uľahčujú rýmy. Nie je chybou, ak text hovoria spamäti.

V druhej úlohe majú žiaci vyznačiť slová, ktoré sa nehodia do kytice v ilustrácii. Úlohu však môžu riešiť aj opačne, vyznačia názvy kvetín, ktoré sú v kytici.

Pred samostatnou prácou v tretej úlohe *Igor hrá...* odporúčame slová frontálne prečítať a vysvetliť, ale nehovoriť riešenie.

TIP

Pri vyznačovaní a podfarbovaní slov je potrebné žiakov upozorňovať, aby pracovali jemne s ceruzkou a farbičkami, nepodfarbovali fixkou, nevyznačovali perom, lebo chybné označenie sa nedá opraviť. Každá úloha sa dá okrem problémového riešenia využiť i na mechanické čítanie. V závere hodiny treba skontrolovať vyriešenie úloh, doplniť zabudnuté možnosti, pochváliť ústne i pečiatkou.

Čítaj s MIMOM, str. 41

Interaktívne učenie
- Dokonči vetu. *(Písmeno G, cvičenie 3)*
- Zlož rozsypané slovo alebo meno. *(Písmeno G, cvičenie 1)*

Téma
Výskumník ujo Ľudo

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *ľ*, *Ľ* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Motivačný rozhovor
Na Slovensku máme štyri ročné obdobia: jar, leto, jeseň, zimu. Sú krajiny, kde je celý rok len leto – teda teplo. Čo myslíte, existuje na svete i miesto, kde je celý rok ľad a sneh? (*Južný pól, Severný pól, prípadne i ľadovce v Alpách*). Ukázať na glóbuse Severný pól – najsevernejší bod našej planéty, tam je večný ľad. Na Severnom póle sú výskumné stanice. Potraviny, technické prístroje a ľudí tam transportujú ľadoborcami. Žijú tam ľadové medvede...

Príprava na prácu so šlabikárom
- Vyvodenie tvarov *ľ*, *Ľ* a nácvik čítania slov s novým písmenom.
- Učiteľ napíše malé a veľké *l*, *L*. Priletel motýľ a sadol na písmeno. Dopíše mäkčeň. Upozorní na výslovnosť.
- Čítanie slabík s novým písmenom (*ľa*, *ľo*, *ľu* – *le*, *li*). Upozorni, že pri *e*, *i* mäkčeň nepíšeme.
- Pripnúť písmeno *ľ*, *Ľ* na oblečenie žiakom, ktorých meno sa začína na *Ľ*, v jeho mene je *ľ* alebo má oblečenú *košeľu*.

Práca na tabuli
- K obrázkom sa pridávajú slová.
- Slová a obrázky sa môžu pomiešať do nesprávnych dvojíc, žiaci opravujú chyby.
- Vyvodenie mien *Ľuba*, *Ľubo*, *Ľudo*, *Oľga*, *Paľko* v tlačenej i písanej forme.
- Vyvodenie nových slov pridávaním prípon k slovnému základu: *ľad – ľadový – v ľadovom*, *ľad – ľadovec – ľadoborec*. Vysvetlenie slov kráľovstvo a spisovateľ. Obe slová napísať a zložiť po slabikách.

TIP
Pozornosť treba venovať žiakom, ktorí si ešte mýlia ***d***, ***b***. *Odporúčame zopakovať stranu 9 z druhej časti šlabikára (obrázok dedka a bubeníka). A trik na rozlíšenie d, b a p ako i úlohy v pracovnom zošite Píš s MIMOM str. 70 – 71.*

Didaktická hra
Pozorovanie rôznych mien, ktoré vzniknú zámenou jedného písmena (*Ľubo, Ľuba, Ľudo, Ľuda*).

Didaktická hra
Dievča, chlapec. Učiteľ drží v ruke kartičky s menami. Žiaci čítajú len očami. Ak je na kartičke meno chlapca, vstanú chlapci, ak meno dievčaťa, vstanú dievčatá.

Práca so šlabikárom
Text obsahuje viacslabičné slová, žiaci ich zvládnu, lebo sú zložené z rovnakého slovného základu príponami. V príbehu je veľa podnetov na orientáciu v texte a spätnú väzbu. V každej vete (okrem jednej) je slovo s *ľ*. Dôraz kladieme na výslovnosť *ľ*, *Ľ*.

Čítaj s MIMOM, str. 42

Interaktívne učenie
- Čo hovorí táto postava? *(Písmeno Ľ, cvičenie 1)*
- Uhádni slovo a doplň správne písmená. *(Písmeno Ľ, cvičenie 2)*
- Ktorá odpoveď je správna? *(Písmeno Ľ, cvičenie 3)*

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Rozvíjanie čítania s porozumením u žiakov.

Riadený rozhovor
Ktorou rukou píšeš? V ktorej držíš lyžicu? Ktorá je ľavá, pravá? Ako sa volajú ľudia, ktorí používajú najmä pravú/ľavú ruku?

Príprava na prácu so šlabikárom
- Učiteľ má dve rukavice. Zdvihne ľavú, vysloví slovo ľavá, žiaci zdvihnú ľavú ruku. Pravá – pravú ruku. Dve topánky – ľavá, predklonia sa k ľavej nohe. Pravá – predklonia sa k pravej nohe.
- Analýzou slova *ľavá* vyvodíme nové písmeno.
- Čo máme na ľavej strane tela? Žiaci menujú: ľavé ucho, ľavé oko, ľavú ruku, ľavú nohu, ľavé koleno...

Práca na tabuli
Učiteľ vyvoláva postupne žiakov, tí vyslovujú názvy obrázkov na tabuli (kráľ, motýľ, soľ, rýľ, cibuľa...). Medzi obrázkami sú zamiešané i také, ktoré nemajú v názve *ľ*. Učiteľ kontroluje správnu výslovnosť ľ.
Nasleduje čítanie slov z pripravených kartičiek a spájanie obrázkov a slov v tlačenom a písanom tvare.

Práca so šlabikárom
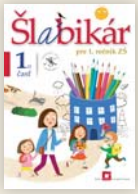

Je zameraná na čítanie s porozumením. Po predchádzajúcej príprave by mali zvládnuť riešenie úloh všetci žiaci.
1. úloha – žiaci vyberajú vhodné slová k slovu *ľavá*.
2. úloha – spájajú slová v písanej forme s obrázkami.
3. úloha si vyžaduje analýzu slova a vysvetlenie významu *moľ*, *rýľ*, *ľud*. Upozorníme na význam mäkčeňa: *jedľa* (strom) – *jedla* (ona).

Didaktická hra
MIMO rozsypal slabiky. Žiaci dostanú napísané kartičky s prvou alebo druhou slabikou slova zo str. 44 – 45. Chýbajúcu slabiku si musia nájsť na stanoviskách v triede. (Treba zvoliť dostatočný počet stanovísk, aby sa žiaci netlačili.) Pracujú diferencovane, šikovnejší žiaci dostanú zložiť náročnejšie slovo. Slabší jednoduchšie, aby každý splnil úlohu a mal pocit úspechu. Slovo môžu povedať vo vete alebo prezentovať ako hádanku.

Čítaj s MIMOM, str. 43

Téma
Nový dom

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *ň, Ň*, nácvik čítania nových slov a viet.

Riadený rozhovor
Ktorá miestnosť v byte je tvoja najobľúbenejšia? Prečo? V ktorej miestnosti trávi čas tvoja mama najviac? Kde oco? Ako by vyzeral tvoj dom snov? Aká izba alebo miestnosť by tam nesmela chýbať?

Práca na tabuli
Učiteľ má napísané názvy miestností v dome bez mäkčeňa (*kuchyna, spálna, predsien...*). Žiaci opravujú výslovnosť (dokonalejšie upevnenie).

Vyvodenie slabík s novým písmenom, aj opačne (ňa, *aň*).

Upozorniť na výslovnosť *ni, ne, ny*.

Vyvodenie mien *Táňa, Soňa, Braňo* a ďalších slov s novým písmenom nachádzajúcich sa v texte. Sú to názvy miestností.

Upozorniť na slovo *kuchyňa* s neznámym písmenom *ch*.

Práca so šlabikárom
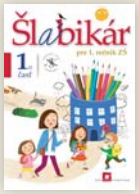

Väčšiu časť hodiny treba venovať čítaniu viet zo šlabikára. Text je dlhší. Učiteľ podľa vlastného uváženia pracuje diferencovane.

MIMOVA hádanka
Učiteľ si môže pripraviť tvrdenia na tabuľu. Tvrdenia sa viažu k textu.

MIMO tvrdí, že nový dom má:

v pivnici posilňovňu.	**Áno**./Nie.
jedáleň s kozubom.	**Áno**./Nie.
pri dome i stajňu.	Áno./**Nie**.
v dome izbu len pre babku a dedka.	Áno./**Nie**.
spálňu, ktorú treba vymaľovať.	**Áno**./Nie.

Interaktívne učenie
❍ Ktorá veta je správne napísaná?
(Písmeno N, cvičenie 1)

Čítaj s MIMOM, str. 44

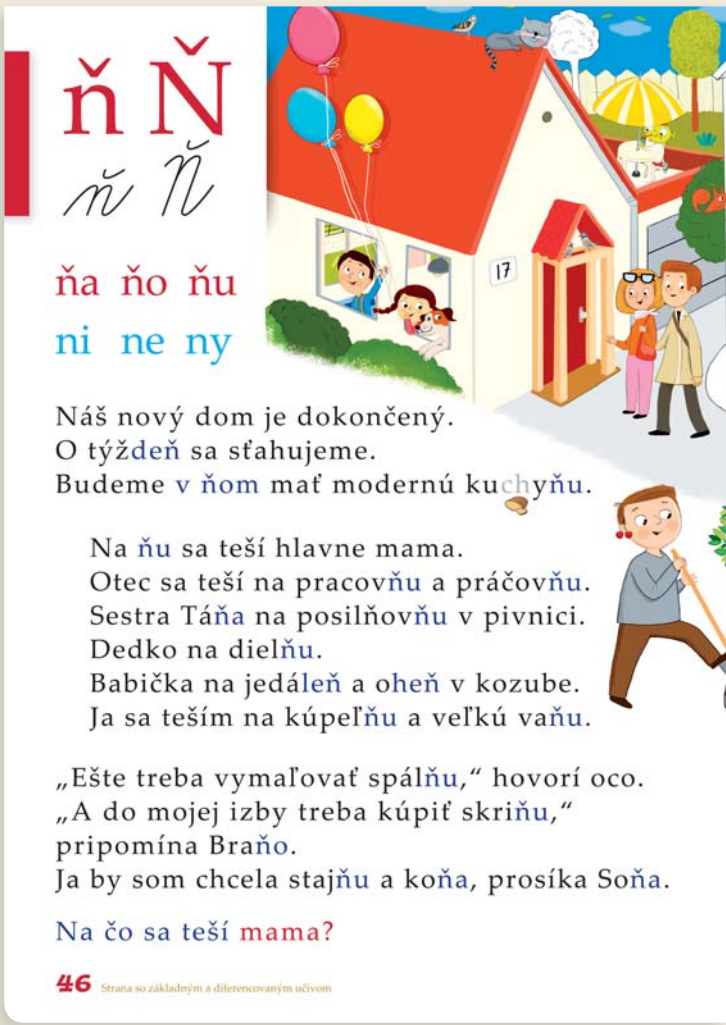

Interaktívne učenie

- Ako sa volá tento strom? Napíš jeho názov. *(Písmeno Ň, cvičenie 2)*
- Pozri si obrázok. Vyber správnu dvojicu slov. *(Písmeno Ň, cvičenie 3)*

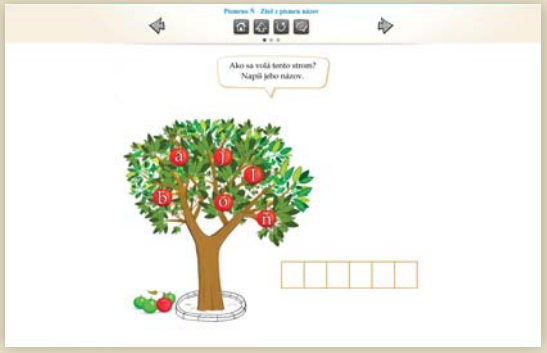

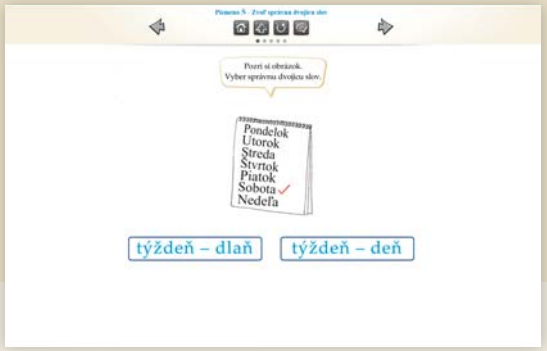

Téma
Životné prostredie

Cieľ

Nácvik čítania nových slov s *ň*. Nácvik čítania nových viacslabičných slov.

Riadený rozhovor

Aká je ulica, na ktorej bývaš? Rušná alebo tichá? Sú tam stromy a park alebo je blízko továreň? Máte blízko pekáreň, lekáreň, plaváreň alebo čistiareň?

Didaktická hra

1. Príprava na prácu so šlabikárom. Vyvodenie názvov, nápisov s *ň*.

Kvíz. Učiteľ kladie otázky, žiaci vyberajú z dvoch možností/kartičiek správne slovo.

- Ako sa volá malý obchodík, v ktorom sa predáva chlieb a pečivo? (*pekáreň/plaváreň*)
- Ako sa volá malý obchodík, v ktorom sa predávajú zákusky? (*cukráreň/čistiareň*)
- Ako sa volá obchod, v ktorom dostaneme lieky, keď sme chorí? (*lekáreň/posilňovňa*)
- Ako sa volá miestnosť v škole, kde deti obedujú? (*jedáleň/dielňa*)
- Ako sa volá miestnosť v byte, kde sa sprchujeme? (*kúpeľňa/kôlňa*)

2. Učiteľ umiestni na jedenom stolíku obrázok domu/bytu, na inom obrázok ulice. Žiaci vyberajú a triedia slová s *ň* podľa toho, či sa nachádzajú v dome alebo v byte (názvy miestností), alebo na ulici (názvy predajní a zariadení: *pekáreň, lekáreň, plaváreň, čistiareň*...).

Práca so šlabikárom

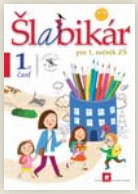

Riešeniu úloh na s. 47 predchádza spoločné prečítanie slov bez hovorenia riešení.

V závere hodiny je potrebná kontrola, hodnotenie a doplnenie zabudnutých riešení.

TIP

K úlohe „Ujo Beňo zasadil...“. Ujo Beňo prišiel Braňovi a Táni pomôcť vysadiť novú záhradu. Deťom vysvetlil, že je dôležité posadiť stromy, kríky a kvety a bylinky, ktoré včielky obľubujú. Lebo včielkam treba pomáhať a chrániť ich. Aby sme mali napr. ovocie, musia včielky kvety na strome opeliť. Kto nemá záhradu, môže posadiť kvietky i na balkóne.

Čítaj s MIMOM, str. 45

Téma
Farbičky

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *f, F* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Čo najradšej kreslíš? Ktoré farby rád používaš? Radi vyfarbujete maľovanky? Čím vyfarbuješ? Ako sa staráme o farbičky?

Príprava na prácu so šlabikárom
- Vyvodenie nového písmena zo slova *farbičky*.
- Učiteľ drží v ruke farebné ceruzky. Deti určujú, ktorá ceruzka má farbu začínajúcu sa na písmeno *f*.
- Označenie detí, ktoré majú v mene nové písmeno.
- Vyvodenie nových slov zo slovného základu. Vhodné je napísať si slovný základ vopred na tabuľu. S pomocou žiakov pridávať predpony.

TIP
*Písanie písmena **f** si vyžaduje pozornosť a sústredenosť žiakov s dôrazom na presnosť prekríženia a písania slučky na linajke. Nácviku písania je potrebné venovať viac času.*

Práca na tabuli
Ďalšie slová odporúčame vyvodiť nasledujúcim spôsobom. K vopred napísaným slabikám s písmenom *f* na tabuli alebo na kartičkách pridávať ďalšie slabiky podľa významu slova s pomocou žiakov. Žiaci sa aktívne zapájajú. Vopred napísané slabiky využijeme na mechanický nácvik čítania slabík a zároveň ako logickú činnosť pri dopĺňaní slova. Vyvodzovacia a precvičovacia strana je menej náročná na techniku čítania.

Práca so šlabikárom
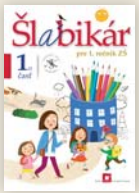

Čítanie viet s porozumením. Podľa prečítaného textu vyfarbiť príslušné čierno-biele predmety. Na konci strany je malý chyták – nakoniec zostane nevyfarbená futbalová lopta hore vľavo na str. 49.

TIP
Každý žiak číta iba jednu vetu.

f F
f F

farbí fučí fúrik kufrík
zafarbí vyfučí fľaša Filip
vyfarbí zafučí kefka Ferko
odfarbí odfučí fazuľa Fedor

Ferko dostal farbičky.
Vyfarbuje maľovanku.
Vyfarbuj s ním:

Fúrik farbí na červeno.
Motýľovi prifarbí krídla.
Fazuľku dofarbí na zeleno.
Kefku zafarbí na modro.
Kufrík vyfarbí na hnedo.
Fľašu nevyfarbí.

Jednu vec zabudol vyfarbiť.
Ktorú? Dofarbi.

48 Strana so základným učivom

Téma
Futbalisti

Cieľ
Precvičiť čítanie slov s *f, F*.

Riadený rozhovor
Radi hráte futbal? Na akej pozícii hráš? Kde chodíte trénovať? Boli ste už na futbalovom zápase? Kde okrem štadióna môžeme ešte sledovať futbalové zápasy? Ako sa volajú priaznivci futbalu? Aké slová poznáš v spojitosti s futbalom?

Práca na tabuli
Vyvodenie mien futbalistov s *f, F* (príprava na riešenie druhej úlohy).

Fe – ro	*Šte – fan*	*Jo – zef*
Fe – dor	*Šte – fánia*	*Jo – zefína*

Práca so šlabikárom
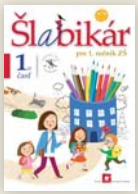

Diferencovaná práca. Pred riešením tretej úlohy učiteľ uváži, či je potrebné slová vopred prečítať so všetkými žiakmi. Šikovní žiaci po predprípravе v úvodnej časti hodiny pracujú samostatne. S pomalšími žiakmi učiteľ pracuje individuálne.

Spätná väzba. Po vyhodnotení a doplnení riešení učiteľ môže znovu použiť kartičky so slovami. Z kartičiek rozdelených na slabiky žiaci skladajú mená a slová, ktoré si zapamätali.

Interaktívne učenie
❍ Čo myslíš, čo je to?
(Písmeno F, cvičenie 1)

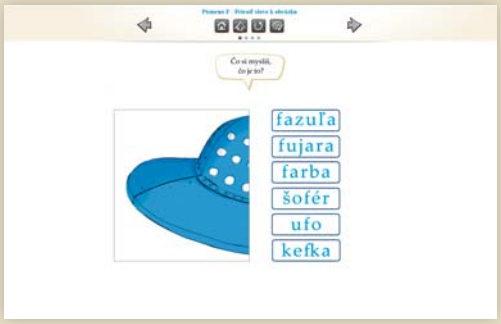

Čítaj s MIMOM str. 46

Téma
Mydlové bublinky

Cieľ
Tvoriť nové slová predponami a príponami.

Motivačná úloha
Žiaci si môžu doniesť bublifuk. Dve-tri minúty vyfukujú bublinky. Zisťujú, že niektoré sú väčšie, iné menšie. Sú z nich bubliny a bublinky. Pozorujú, že sa trbliecu vo farbách dúhy a že sú vždy len guľaté. (*Mydlová voda uzavrie v strede vzduch. Aby bublina hneď nepraskla, musí byť mydlová „stena" čo najpevnejšia. Najpevnejšia je, keď má čo najmenšiu plochu, a to dosiahne len ako guľa.*)

Práca na tabuli
- Nové slová zo slovného základu vyvodzujeme spoločne s deťmi podobne ako na predchádzajúcej strane. Žiaci s pomocou učiteľa prikladajú predponu k vopred napísanému slovnému základu.
- Slová typu *bublina, bublinka* sa podobne vyvodzujú pridávaním slabík pred očami detí.
- Nové slová sa môžu precvičovať čítaním z tabule v spojení s rôznymi problémovými úlohami, vzájomným vyvolávaním žiakov.

Práca so šlabikárom
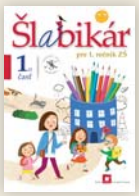

Po predchádzajúcom vyvodení a nacvičení nových slov žiaci zvládnu čítať text v šlabikári bez problémov. Učiteľ prečíta vety spolu so žiakmi, kladie rôzne otázky na čítanie s porozumením.

Spätná väzba. Ako robí Filip bubliny? Naučiť MIMA robiť bubliny. Zložiť mu presný návod. (Učiteľ pripraví vety v rozhádzanom poradí.)

1. Kúpiť alebo vyrobiť bublifuk.
2. Otvoriť bublifuk.
3. Vybrať fúkaciu paličku.
4. Bublinu nafúknuť.
5. Vyfúknuť bublinu.
6. Vyfúknuť ďalšie bubliny.

Samostatná práca
V závere hodiny si slabšie čítajúci žiaci môžu nové slová vo vetách podfarbiť. Šikovnejší žiaci budú musieť napísať slová utvorené zo slovného základu predponami a príponami, ktoré si zapamätali z úvodnej časti hodiny. Môžu súťažiť, kto napíše viac slov.

Čítaj s MIMOM, str. 47

Téma
Ufoškola

Cieľ
Rozšíriť slovnú zásobu o ďalšie slová s novým písmenom.

Motivačná úloha
MIMO už vie, ako vyzerá naša škola. Predstavte si, ako asi vyzerá tá ufácka. A čo sa malí Ufónikovia učia?

V šlabikári je básnička spisovateľa Daniela Heviera. A či si ufácku školu predstavoval správne, to vám určite rád prezradí MIMO.

Práca na tabuli
Učiteľ podľa uváženia vysvetlí nové slová, prípadne ich napíše na tabuľu (*Ufáci, ufoškoláci, ufoveda, ufopočty, ufopis*).

Práca so šlabikárom
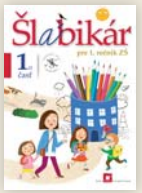

Báseň sa môže čítať rôznymi spôsobmi, formami. Nie je chybou, ak ju žiaci „čítajú naspamäť".

TIP
Báseň sa môže použiť i v súťaži prednesu poézie v školskom kole.

MIMO je veľmi hrdý, že i o ňom napísali básničku. Deti sa ju môžu naučiť, ak ju ešte nečítali, alebo si ju môžu povedať a pripomenúť. (*Básničku o MIMOVI nájdete na interaktívnom CD.*)

Samostatná práca
Žiaci vyznačia slová, o ktorých si myslia, že ich Ufík určite pozná. Pred riešením úlohy o Ufíkovi je vhodné slová spoločne prečítať, prípadne vysvetliť ich význam (*figliar, fyzika, fingovať, kefír...*).

Interaktívne učenie
- Čo si môžeme pribaliť do kufra? (*Písmeno F, cvičenie 2*)
- Vo vetách je ukrytých 10 slov s písmenkom *f*. Vyznač ich. (*Písmeno F, cvičenie 3*)

Téma
Volajte 112, ak potrebujete pomoc

Cieľ
Rozšíriť slovnú zásobu o slová s *f*, *F*. Ako správne zavolať pomoc v prípade núdze.

Príprava na prácu so šlabikárom
Učiteľovo rozprávanie o dôležitosti rýchlej zdravotnej, policajnej alebo hasičskej pomoci začleniť do pôsobivých príbehov. Upozorniť, že vo všetkých krajinách Európskej únie môžeme volať pomoc na čísle 112. Tri doterajšie fungujú tiež. Zdôvodniť, prečo sa nesmieme zabávať vytáčaním čísel prvej pomoci.

Didaktická hra
Dvojice žiakov nacvičujú telefonovanie na linku prvej pomoci. (Učiteľ dvojiciam/skupinám poskytne na kartičke informácie o rôznych núdzových situáciách.)

Zameriame sa na dôležité údaje:
- vytočenie správneho telefónneho čísla,
- krátke vety, podať informácie (Kto volá? Čo sa stalo? Kde? Koľko ľudí je zranených?).

Dôležité je upozorniť, že záchranári kladú tieto otázky a vždy treba počkať na telefóne a nezložiť, ak by ešte mali nejaké otázky. (Situáciu môžu zahrať a na telefonovanie si z tvrdého papiera vyrobiť mobil.)

TIP
Tému možno prepojiť s návštevou záchranára/policajta/hasiča priamo na hodine a s nácvikom prvej pomoci.

Práca so šlabikárom
V šlabikári sú ku každej núdzovej situácii dva texty. Žiaci majú na základe naučených pravidiel (krátke, stručné informácie kde, čo, kto...) rozhodnúť, ktorá verzia je správna.

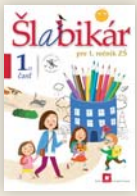

Didaktická hra
V ďalšej časti hodiny žiaci manipulujú s obrázkami áut prvej pomoci. Pridávajú k nim telefónne čísla.

Skupinová práca
V závere hodiny kreslia autá prvej pomoci. Skupiny žiakov musia popísať situáciu, keď treba zavolať hasičov, sanitku, políciu.

TIP
Pracovná strana sa môže využiť i na hodine prvouky v téme úraz, choroba.

Čítaj s MIMOM, str. 46 – 47

Téma
Žabka

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar ž, Ž, nácvik čítania slov s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Informácie o žabách. Kde žijú, čím sa živia, prečo sú užitočné...

Príprava na prácu so šlabikárom
Dvojice, skupiny i jednotlivci pracujú s kartičkami nových slov v tlačenej i písanej forme:
- pridávajú slová k obrázkom,
- skladajú rozstrihané slová,
- dopĺňajú chýbajúce slová do viet.

TIP
*Nácvik a vyvodenie nových slov sa môže spestriť tvorením zdrobnenín a porovnávaním dvojíc slov (**žaba – žabka**).*

Relaxačné cvičenie
Žiaci čítajú slová na kartičkách po slabikách. Počet slabík vyjadrujú skokmi ako žaby alebo zvukmi žiab.

Práca so šlabikárom
Čítanie textu zábavnými formami. V problémovej úlohe v spodnej časti strany vyznačujú názvy zvierat, ktoré u nás žijú.

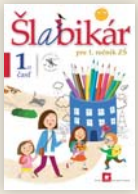

TIP
Text je tematicky zameraný na obohatenie učiva o ochrane všetkého živého v prírode.

Interaktívne učenie
- Vypočuj si slovo a nájdi ho v tabuľke. *(Písmeno Ž, cvičenie 1)*

Čítaj s MIMOM, str. 48

Téma
Ježibaba zjedla...

Cieľ
Rozšíriť slovnú zásobu slovami s písmenom ž, Ž.

Riadený rozhovor
Rozprávka O perníkovej chalúpke (skrátená forma). Ježibaba je rozprávková bytosť. V rozprávkach vždy zvíťazí dobro.

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodenie nových slov: „Keď ježibaba nezjedla Janíčka, zjedla...“. Na kartičkách sú napísané slová so ž, názvy jedál i nejedál.

Práca vo dvojiciach
Vyberajú farbičky alebo fixky, ktoré majú v názve ž.

Práca so šlabikárom
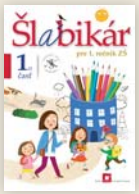

Samostatná práca. Žiaci vyberajú farbu ruží, ktorá nemá v názve ž (s. 54).

Po nácviku nových slov žiaci triedia a vyznačujú názvy jedál v šlabikári. Tvoria vety s použitím slov, ktoré nie sú jedlom. Vo variáciách na otázku: „Čo by sa stalo, keby zjedla...?“.

Problémová úloha. Vyber, ktorá časť tela ježka má v názve ž. Dôležité je upozorniť žiakov na význam písania mäkčeňa: *koza – koža*. V slove *ježibaba* vyhľadaj názov zvieratka a vyznač ho.

MIMO kúpil veľkú kyticu ruží.

2 oranžové
1 ružovú
3 žlté
2 modré
5 červených
1 béžovú

Oranžových a červených ruží kúpil spolu: ☐

Ježibaba zjedla:

lyže
žemľovku
žuvačku
pyžamo
lyžicu
užovku

rohožku
žihadlo
petržlen
dáždnik
žirafu
rožok
železo

nožík — reže, maže

méka — koza, koža

Ježo, ježo ježatý,
čože ho máš za šaty?

54 Pracovná strana

Interaktívne učenie
- Uhádni. *(Písmeno Ž, cvičenie 2)*
- Dokonči vety. *(Písmeno Ž, cvičenie 3)*

Čítaj s MIMOM, str. 49

Téma
Ďateľ

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *ď*, *Ď* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Hádanka: *„Ktorý vtáčik je najslušnejší, lebo všade klope?“*. Ako zistí ďateľ, kde je červík?
Učiteľ ťuká na dutý predmet – fľašu. Zvuk je prázdny. Potom ťuká na stôl, tabuľu. Zvuk je plný. Dutý zvuk – červík sa nenachádza pod kôrou. Podľa plného a dutého zvuku nájde ďateľ červíka.

Práca na tabuli
- Učiteľ napíše slovo *datel* (bez mäkčeňa). Žiaci opravia tvrdú výslovnosť. Učiteľ pridá k písmenu *d* mäkčeň. Zdôrazní pravidlo písania mäkčeňa pri mäkkej výslovnosti len v slabikách *ďa*, *ďo*, *ďu*. Pripomenie mäkkú výslovnosť (*di*, *de*) bez mäkčeňa.
- Vyvodenie nových slov ako pri predchádzajúcich písmenách. Skupiny i dvojice vyhľadávajú a triedia slová podľa rôznych kritérií. Napríklad podľa prvej a podľa poslednej rovnakej slabiky: *ďateľ, ďaleko, ďasno, ďakujem, Ďurko, Ďumbier, ďube, odpoveď, medveď...*

Práca so šlabikárom
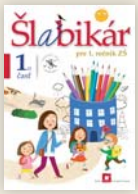

Čítanie textu zo šlabikára známymi formami a metódami práce. Orientácia v texte: Ako sa volajú deti, ktoré sa hrajú v záhrade? Ako si všimnú deti ďatľa v záhrade?
Nájsť výpoveď *„Ďateľ je lekár stromov.“* a vysvetlenie, prečo ho tak nazývame. Kto pozná odpoveď na otázku *„Prečo ďateľ ďobe?“*.

Alternatívne možno pripraviť kvíz. Napr.:

Naďa a Ďurko sa hrajú na ihrisku.	*Áno./Nie.*
Zrazu zazrú na lúke ďatľa.	*Áno./Nie.*
Počujú hlasné ďobanie zo stromu.	*Áno./Nie.*
Ďateľ ďobe, lebo sa rozpráva s kamarátmi.	*Áno./Nie.*
Ďateľ hľadá larvy.	*Áno./Nie.*
Ďateľ pomáha stromom.	*Áno./Nie.*
Ďateľ má kladivo.	*Áno./Nie.*

Samostatná práca
Žiaci podfarbia slová s novým písmenom. Slová z prvej časti hodiny sa môžu použiť ako diferencované zadanie na tvorenie viet.

Interaktívne učenie
- MIMO nepozná tieto slová, pomôž mu ich poskladať. *(Písmeno Ď, cvičenie 1)*

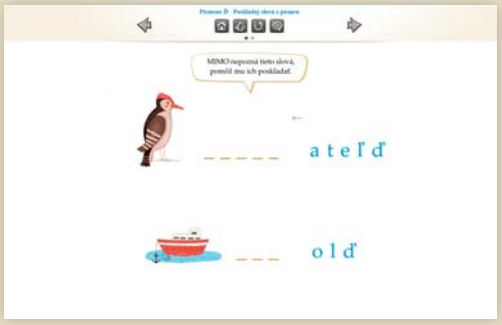

MIMOVA otázka
Nebolí ďatľa z toho ďobania hlava? Nedostane otras mozgu?

Čítaj s MIMOM, str. 50

Téma
Uhádni

Cieľ
Precvičiť čítanie nových slov s *ď*, *Ď*.

Riadený rozhovor
Prebúdzajúca sa príroda a zvieratá. Zaujímavosti z detskej encyklopédie o ďatľovi a medveďovi. Ochrana prírody.

Zopakovanie slabík a slov z minulej hodiny. K obrázkom vecí a zvierat s *ď*, *Ď* pridávať názvy napísané písaným písmom.

TIP
Kartičky so slovami z minulej hodiny učiteľ rozstrihá na slabiky (tlačené písmená). Jednotlivci prichádzajú k tabuli. Neprečítajú slabiku, kartičku len ukážu. Iní žiak vyhľadá vhodnú kartičku na doplnenie slova. Slovo prečítajú všetci (hrajú sa na kontrolórov).

Relaxačné cvičenie
Na jar často prší. Spievajú pieseň o daždi spojenú s pohybom.

Didaktická hra
Po skončení cvičenia každý žiak vyberie jednu kartičku z vrecka na učiteľskom stolíku a vráti sa na svoje miesto. Na kartičkách majú napísané slovo *dážď*, *dáždnik* a *dážďovka*. Učiteľ vysloví slovo *dážď* alebo *dáždnik* alebo len otvorí dáždnik. Žiaci s touto kartičkou, prídu k učiteľovi. Pri slove *dážďovka* sa žiaci s touto kartičkou schovajú pod stolík. Hra sa môže opakovať výmenou kartičiek.

Práca so šlabikárom
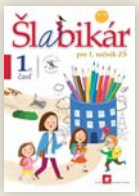

Po predchádzajúcej príprave všetci žiaci bez problémov vyriešia prvú i tretiu úlohu. K riešeniu druhej úlohy učiteľ nedáva žiadne pokyny, ale monitoruje, koľko žiakov zvládlo úlohu samostatne bez predchádzajúcej prípravy, bez pomoci.

V závere hodiny je potrebné samostatnú prácu vyhodnotiť. Jednotlivci odpovedajú na otázku druhej úlohy: Kedy používať slovo *ďakujem*? Za čo a komu si ďakoval/-a?

Čítaj s MIMOM, str. 51

Interaktívne učenie
- Ktorá odpoveď je správna? *(Písmeno Ď, cvičenie 2)*
- Čo je to? *(Písmeno Ď, cvičenie 3)*

de te ne le
di ti ni li

deti divadlo bude ideme
nedeľa uvidíme príde otec
teta potešili rodina deň

„V nedeľu ideme do divadla," oznámil otec.
„Teta Nina nám kúpila lístky."
Celá rodina sa veľmi potešila.

„Čo uvidíme v divadle?" pýtali sa deti.
„Rozprávku O medovníkovom domčeku."
„To bude super deň!" potešila sa Lena.
„Dostanem ligotavé šaty?" volá Lili.

„V divadle musíte byť tíško."
„Aby ste nerušili divákov."
„Sedíme v prvom rade?"
„Áno. Musíme prísť presne."

Nájdi všetky slová v divadle a do divadla.
Spolu je slov: 1 2 3 4

Strana so základným učivom 57

Téma
Divadlo

Cieľ
Vyvodiť skupiny hlások *de, te, ne, le, di, ti, ni, li* (*dí, tí, ní, lí*).

Riadený rozhovor
Divadlo. Boli ste už v divadle? Kedy chodíme do divadla? Každý deň? Ako sa obliekame? Kde si sadneme?

Práca na tabuli
Všimnite si, ako vyslovujem slovo *divadlo*. Učiteľ slovo napíše. (Pravopis písania mäkkých slabík sa preberá až v druhom ročníku.

TIP
*Podľa skúseností prvákom nerobí problém pravopis písania **i** po mäkkých hláskach. Oboznámili sa s nimi pri preberaní spoluhlások **d, t, n, l**. Upevňujú sa pri preberaní **ď, ť, ň, ľ** a na strane 57 sa docvičujú. Pravopis týchto hláskových skupín berú deti ako samozrejmosť.*

Príprava na prácu so šlabikárom
Nové slová vyvodzujeme podľa osvedčených metód a foriem práce. Po nacvičení techniky čítania môžeme voliť i náročnejšie úlohy. Napríklad triedenie slov podľa obsahovej spojitosti so spoločným názvom rodina (*otec, deti, teta...*).

Dopĺňajú do slov chýbajúce skupiny hlások. Riešenie si môžu pozrieť na tabuli vyhľadaním správneho slova.

TIP
Odporúčame slová znovu napísať na kartičky. Dajú sa použiť viac dní v rôznych častiach hodiny demonštračne i manipulačne.

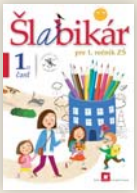

Práca so šlabikárom
Čítanie viet podľa osvedčených foriem.

Samostatná práca
Vyfarbi vo vetách mäkké slabiky modrou a červenou farbičkou podľa vzoru pri ilustrácii.

Didaktická hra
Na kartičky si pripravíme:
1) skupiny hlások *de, te, ne, le, di, ti, ni, li* (*dí, tí, ní, lí*); kartičky upevníme napr. na operadlo stoličiek v triede.
2) slová s *de, te,* ne, *le, di, ti, ni, li* (*dí, tí, ní, lí*) zo str. 57. Slová rozdáme žiakom. Žiak slovo prečíta a položí ho na stoličku s príslušnou skupinou hlások. (Napríklad slovo *divadlo* položíme na stoličku, ktorá má na operadle *di*.)

Téma
Správanie sa v divadle

Cieľ
Precvičiť slová s mäkkým zakončením *li* na konci.

Riadený rozhovor
Správanie v divadle. Ako sa správali diváci, keď sa im páčilo predstavenie? Čo robili herci na javisku počas predstavenia? Ako sú zakončené všetky tieto slová? Akú koncovku počuješ na konci slova? Hovorte slová, ktoré majú na konci *li*.

Príprava na prácu so šlabikárom
Čítanie slov z vyrobených kartičiek. Tvorenie viet s použitím nových slov na tému „Čo robili herci v divadle? Čo robili diváci v divadle?“.

Práca so šlabikárom
Prvú úlohu na pracovnej strane zvládnu všetci žiaci. V druhej úlohe žiaci dopĺnia chýbajúce slovo podľa ilustrácií. Tretia úloha je o stupienok náročnejšia. Žiaci majú podľa porozumenia a logiky zoradiť vety v správnom poradí.

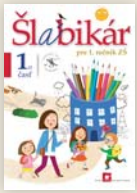

Interaktívne učenie
- Doplň do slov správne slabiky. *(DE, TE, NE, LE, cvičenie 1)*
- K obrázkom priraď správne slová. *(DE, TE, NE, LE, cvičenie 2)*

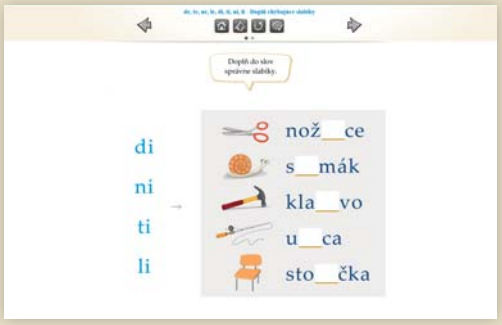

Téma
Básne o lopte, liste, hruške

Cieľ
Upevniť hláskové skupiny *de, te, ne, le, di, ti, ni, li* (*dí, tí, ní, lí*).

Motivačná úloha
Výstavka detských knižiek *Moja najobľúbenejšia kniha*. Žiaci v triede vystavia obľúbené knihy. Každý môže o svojej obľúbenej knihe niečo povedať.

TIP
Deti si ceruzkou do knihy zaznačia svoje meno, aby sa predchádzalo možným dodatočným nedorozumeniam.

Práca so šlabikárom
Hlavná úloha je práca s textom. Čítanie prvákov je už na dobrej technickej úrovni. Čítajú s porozumením. Samostatne siahajú po knižkách. Strana 59 je oddychová. Nie je chybou, ak básničky „čítajú spamäti“.

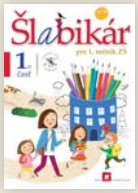

Didaktická hra
Učiteľ má kartičky so slovami z básní v šlabikári. Žiaci dostanú obrázky lístka, lopty, hrušky. Prečítajú slovo z kartičky a zároveň zdvihnú obrázok patriaci k básničke, z ktorej je slovo. Opačný postup: Učiteľ rozdá kartičky slov žiakom a manipuluje s tromi obrázkami vyjadrujúcimi básničku. Ak zdvihne lístok, prídu k nemu deti so slovami z básničky o liste a pod.

Samostatná práca
Žiaci v texte podfarbia hláskové skupiny.

Interaktívne učenie
Čo je veľké a čo malé?
(DE, TE, NE, LE, cvičenie 3)

TIP
Odporúčame ako doplnkové čítanie využiť vtipy na str. 62 – 63 v pracovnom zošite Čítaj s MIMOM. Žiaci môžu vtipy, ktoré vybral MIMO, ohodnotiť vyfarbením smajlíka podľa toho, či sa im vtip páčil alebo nie. Vtip, ktorý sa im najviac páčil, môžu ohodnotiť troma hviezdičkami.

Čítaj s MIMOM, str. 62 – 63

Téma
Chata

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *ch*, *Ch* a nácvik čítania s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Jarné prázdniny, víkend. Kde trávite voľné dni? Prečo chodíme do prírody? Voľný čas v prírode trávime podľa ročného obdobia.

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodenie nových písmen *ch*, *Ch* zo slova *chata*.

Nácvik nových slov na pripravených kartičkách. Ak si slovo osvojili, môžu sa sústrediť na problémové čítanie. Na kartičke, ktorú drží učiteľ v ruke, zakryje časť slova. Žiaci slovo dopĺňajú, hádajú zakryté slabiky. Odokrytím uhádnutej slabiky sa presvedčia o správnosti. Zameriame sa na slová so skupinou spoluhlások.

Práca so šlabikárom
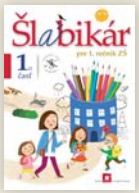

Text na strane 60 je náročnejší. Vety majú viac slov. Učiteľ ho použije na diferencované vyučovanie. Najslabší žiaci splnia úlohu, ak trénujú čítanie na farebných vyvodzovacích slovách. Text dáva veľa podnetov na zábavné čítanie, orientáciu vo vetách. Rozdelený je na činnosti v prírode v lete i v zime, na význam pobytu na čerstvom vzduchu.

Didaktická hra
Čítanie textu v šlabikári spestríme pantomímou o športovaní v zime a v lete. Pantomímou sa môžu vyjadriť i niektoré vety. Žiaci súťažia, kto najskôr nájde určenú vetu. V závere hodiny z nových slov tvoríme vety, pravdivé i nepravdivé. Žiaci opravujú chyby.

ch Ch
ch Ch

chata dýchať chodíme
do chaty nadýchať chvostíky

na strechu oddýchnuť chytáme
vzduch obchod chrbát

V lete i v zime chodíme do chaty pod Chopkom.
Oddýchneme si a nadýchame sa
čerstvého vzduchu.

V zime sa lyžujeme.
Michal chodí na zjazdovku.
Otec zasa na bežkách do obchodu.
Nákup nosí na chrbte.

V lete chodíme na huby, chystáme drevo,
hráme sa na chytačku a schovávačku.
V lese sa správame ticho.

Čo robia deti na chate v lete a v zime?

Prírodu musíme chrániť. Ako?

60 Strana so základným a diferencovaným učivom

Lozí, lozí po chodníku,
na chrbte má dom.
Nebojí sa dažďa, búrky,
ukryje sa v ňom.
(Elena Čepčeková)

C a h sú kamaráti
cha, cha-cha!
Všade idú svorne spolu
ju cha-cha!
(Elena Štefanovičová)

cha-cha

kuchyňu
schody
sprchu
muchu
chladno
prach
strechu

Čo máme v chate?

chalupu
chodbu
chladničku
plachtu
chobotnicu
obchod
hrach

Č **Čítaj s MIMOM, str. 52**

Téma
Hádanky

Cieľ
Upevniť rozlišovanie *ch* v texte.

Riadený rozhovor
Kto je náš kamarát? Ako sa hráte? Učiteľ prečíta báseň o kamarátstve *C* a *h* (str. 61). Ako sa správajú skutoční kamaráti? Ako si kamarátovi pomohol?

Práca so šlabikárom
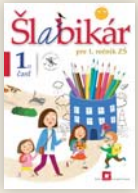

Pracovná strana je zameraná na čítanie hádaniek, ktoré majú odpoveď v ilustrácii. Čítaniu predchádza opakovanie slabík z minulej hodiny.

Úloha *Čo máme v chate?* je zameraná na pozornosť, logické uvažovanie, sústredenosť. (Úloha je nenáročná. Základné slová vyberú všetci žiaci. Tí nesústredenejší označia i slovo *strechu*, iní si zasa dôsledne obhajujú slovo *muchu*.)

Interaktívne učenie
- Kto o čom sníva? *(Písmeno Ch, cvičenie 1)*
- Ktorá veta opisuje obrázok? *(Písmeno Ch, cvičenie 2)*
- Pomenuj obrázok. Koľkokrát nájdeš toto slovo v tabuľke? *(Písmeno Ch, cvičenie 3)*

Téma
Choroba

Cieľ
Upevniť čítanie a rozlišovanie *ch* v nových slovách.

Riadený rozhovor
Na tému úraz, choroba. Rozdiel medzi dvomi pojmami. Ako sa prejavuje choroba? Čo ti pomohlo vyzdravieť?

Príprava na prácu so šlabikárom
Zamerať sa na význam a techniku čítania slova *pre-chlad-nu-tý*.

Práca na tabuli
Čítanie slov s tematikou ochorenia a liečenia. Triedenie slov týkajúcich sa vírusového ochorenia (*nádcha, chrípka*), prechladnutia (*ucho*), prejedenia (*brucho*)... Slová vyjadrujúce ochranu pred ochorením (*vitamíny, pohyb*).

Niektoré slová patria aj do viacerých skupín, napríklad slovo *chorý* významovo pokrýva všetky skupiny.

Práca vo dvojici
Žartovné čítanie. Dvojice alebo skupiny vyberajú z kartičiek správne slovo.
- *chrípka, chrídka, chríbka, hríbka, críba*
- *brucho, drucho, chrucho, prucho*
- *nádcha, mádcha, nápcha, nábcha*

TIP
Učiteľ môže slová zoradiť do riadkov alebo do stĺpcov.

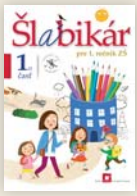

Práca so šlabikárom
Čítanie viet zo šlabikára – skupiny, jednotlivci. Diferencovane. Orientácia v texte.

Motivačná úloha
Dramatizácia textu v šlabikári. Osoby: rozprávač, lekár, chorý chlapec. V dramatizácii vystriedame viacero detí. V závere hodiny sa venujeme ochrane pred chorobami. Skúsenosti žiakov.

Čítaj s MIMOM, str. 53

chorý
chripí

nádcha
brucho

chyby
chýbať

Michal je chorý.
Má nádchu a chripí.
V jednom kuse kýcha.

Lekár ho vyšetruje:
„Pomaly sa nadýchni a vydýchni!
Si prechladnutý.
Choď si ľahnúť do postele!
Mama ti uvarí čaj z lipových kvetov."

„Nechcem byť chorý!" volá Michal.
„Je mi smutno za chalanmi v škole!"
MIMO mudruje: „Čokoláda ťa postaví na nohy!"

Aké príznaky choroby má Michal?

Uhádni.

br | s | m trávka

62 Strana so základným a diferencovaným učivom

Téma
Podbeľ

Cieľ
Vedieť plynule nahlas prečítať básničku. Strana s rozširujúcim učivom.

Riadený rozhovor
Prišla jar. Ktoré rastliny už vyrástli? Ktoré sú liečivé? Ktoré poznáš? Obrázky z atlasu liečivých rastlín.

Príprava na prácu so šlabikárom
Na ktorú rastlinu myslím? Učiteľ drží obrázok liečivej rastliny, opíše farbu kvetu, názov povie po hláskach. Po vyslovení názvu *podbeľ* slovo napíše na tabuľu. Znovu zopakuje tvary písmen *b*, *d*. Spolu s postavou dedka a bubeníka zo strany 7. Vysvetlenie slov: *vitajže, natrhaj.*

Práca so šlabikárom
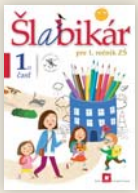

- Čítanie básne zo šlabikára. Vzorový prednes učiteľom.
- Čítanie žiakmi rôznymi formami.
- Podfarbenie rýmov na konci veršov.
- Po viacnásobnom čítaní časť básničky môžu hovoriť spamäti. Využije sa i pri ďalšom vyučovaní na spestrenie hodiny.
- Ilustráciu strany využiť na pomenovanie liečivých rastlín. Skupiny, jednotlivci alebo dvojice môžu názvy liečivých rastlín i napísať.

Skupinová práca
Veselé čítanie. Skupiny dostanú kartičky so slovami, z ktorých vyberajú názvy liečivých rastlín. Môžeme z nich variť čaj (napr.: *šípkový, zemiakový, chlebový, bazový, lipový, čokoládový, púpavový, podbeľový, chrústový, buchtový...*).

Téma
Hádanky s CH

Cieľ
Čítať s porozumením, úspešne vyriešiť rébusy.

Riadený rozhovor
Aké jedlo doma pripravuje otec, mama? Čo najradšej ješ? Čo máte doma v zásobe? Čo kupujete každý deň, akú potravinu? Čo by si varil/-a ty, keby si bol kuchár/-ka?

Práca na tabuli
Obrázky, ktoré obsahuje strana 64. Žiaci obrázky analyzujú, slová nepridávajú. Z kartičiek čítajú len slová, ktoré budú používať pri riešení úloh na s. 64.

Práca so šlabikárom
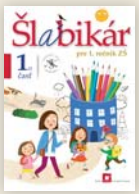

Samostatná práca. V prvej úlohy vyberajú žiaci správne písmeno podľa logiky.

V druhej úlohy vyberajú žiaci z viacerých slov vhodné slová k obrázku. Pracujú na rozvíjaní vlastného logického uvažovania. Správne riešenie podfarbia alebo vyznačia ceruzkou.

V poslednej úlohe žiaci riešia rébusy, skladajú slová s rozhádzaných písmen podľa nápomocných čísel.

TIP
Učiteľ ocení a pochváli žiakov, ktorí našli iba jedno riešenie. Mimoriadnu pochvalu udelí, keď našli viac riešení k jednému obrázku. Napríklad pri obrázku kuchár vyberú zo skupiny slov slová ***chlapec, Michal, kuchár****). Úlohu splnil aj žiak, ktorý vybral k obrázku len slovo* ***kuchár****.*

Skupinová práca
V závere hodiny sa môžu tvoriť vety s použitím slov druhej úlohy. Časť žiakov môže vety hovoriť, časť písať. Učiteľ môže napísať na tabuľu žartovné vety. Žiaci vety upravujú do správnej súvislosti.

Pomôž MIMOVI doplniť písmená a vybrať slová k obrázkom.

_ýbať	_ýbať	ch h
_odíme	_odíme	ch h
o_chod	o_chod	d b
_odník	_odník	ch v
_ladný	_ladný	ch h
s_ody	_ody	ch h
_rach	_rach	p h

chrúst machuľa mucha chyba

chrípka muchotrávky chodník chvostík

chlapec Michal kuchár socha

chrumky buchty šachy orechy

o u b ch r
1 2 3 4 5 — 3 5 2 4 1 — 2 4 1

p u a l a ch
1 2 3 4 5 6 — 6 5 4 2 1 3 — 4 2 1 5

m e á t y s ch
1 2 3 4 5 6 7 — 7 5 6 4 3 1 2 — 7 5 4 3 1 2

64 Pracovná strana

Téma
Bola raz jedna trieda

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *ia*, *ie*, *iu*.

Motivačná úloha
Čítanie z textu K. Bendovej *Bola raz jedna trieda.*

TIP
*Dvojhlásky vyslovovať pomalšie, trochu výraznejšie **i**, aby nebol dôvod na počutie a písanie nejasného **j**. Na ďalších stranách a s pomocou cvičení v predpísaných písankách sa žiakom výslovnosť i pravopis dvojhlások upevní.*

Príprava na prácu so šlabikárom
Vyvodenie dvojhlások z textu *Bola raz jedna trieda.* Nové slová môže mať učiteľ napísané vopred na tabuli a na kartičkách. S pomocou žiakov sa dvojhlásky v slovách farebne zvýraznia. Pozornosť venujeme aj porovnávaniu slov *krieda – trieda, čiarka – čiapka...*

Okrem slov, ktoré obsahuje báseň na s. 65, môže učiteľ rozšíriť slovnú zásobu žiakov vyvodením slov s dvojhláskami zo školského prostredia (*papier, desiata, riaditeľ, učitelia, krajšiu* (úlohu), *kratšiu* (ceruzku), *milšiu, novšiu, dlhšiu*). Počas oddychu učiteľ rozdá kartičky s dvojhláskami *ia, ie, iu*.

Didaktická hra
Žiaci prídu pred tabuľu, povedia slovo, v ktorom je príslušná dvojhláska. Môžu povedať i viac slov, ktoré si pamätajú z prvej časti hodiny. Hra môže pokračovať opačne. Učiteľ hovorí slová s dvojhláskami. Žiaci dvíhajú kartičku s príslušnou dvojhláskou, ktorú počujú v slove.

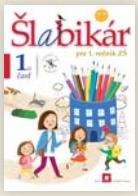

Práca so šlabikárom
Jednoduchý text je vybraný cielene – sústredenie sa na výslovnosť a pravopis dvojhlások, nie na techniku čítania.

Samostatná práca
Žiaci si vyfarbia dvojhlásky v texte v šlabikári.

MIMOVA hádanka
V závere hodiny MIMO každému žiakovi pripojí dvojhlásku *ia*. Učiteľ nerozumie, veď nie všetky deti majú vo svojom mene dvojhlásku. Kto vie, na čo MIMO myslí?

MIMOVA odpoveď: „Jasné, že dvojhláska patrí každému. Každý je ži**a**k, každá ži**a**čka a spolu ste ži**a**ci/spolužži**a**ci.

Interaktívne učenie
❍ MIMO vygumoval v básničke rýmy. Pomôž mu to opraviť. *(ia, ie, iu, cvičenie 1)*

Téma
Začína sa vyučovanie

Cieľ
Precvičiť čítanie dvojhlások *ia*, *ie*, *iu* v slovách a vetách.

Riadený rozhovor
Čo sa ti páči/nepáči v škole? Ktoré vyučovacie predmety neobľubuješ? Prečo?

Príprava na prácu so šlabikárom
Čítanie mien sa nacvičuje na tabuli. Žiaci sa môžu navzájom vyvolávať. Vyfarbujú dvojhlásky v menách.

Didaktická hra s menami
Žiaci dostanú kartičky so slovami, v ktorých chýbajú dvojhlásky. Po analýze slov sa rozídu po triede a postavia sa k veľkej karte s dvojhláskou, ktorá môže byť pripevnená v rôznych častiach triedy. Slová majú napísané písaným písmom. Dvojhlásku môžu dopísať.
Zo slov môžu tvoriť vety.

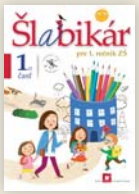

Práca so šlabikárom
Text je zameraný na precvičenie dvojhlások v menách a dvojhlásky *ie* na konci slova (vyučovacie predmety). Žiaci individuálne odpovedia na dve posledné otázky.

Spätná väzba k textu môže byť realizovaná kvízom.
Dnes vyučuje deti MIMO. ***Áno***. *Nie.*
MIMO vymyslel nové predmety. ***Áno***. *Nie.*
Namiesto kreslenia bude počítanie. *Áno*. ***Nie***.
Namiesto čítania bude táranie. ***Áno***. *Nie.*
Namiesto cvičenia bude čítanie. *Áno*. ***Nie***.
Marienka navrhuje i pečenie. ***Áno***. *Nie.*
Alternatívne môže učiteľ pripraviť rozstrihané vety, ktoré žiaci spájajú podľa textu (napr.: *Namiesto kreslenia – bude čmáranie.*).

V menách farebne vyznač dvojhlásky ia, ie.

Vierka Bianka Kiara

Daniela Tatiana Daniel

„Milí žiaci!“ volá MIMO.
„Dnes budem vyučovať ja!
Písanie a počítanie sa ruší.

Vyhlasujem nové predmety:
Namiesto kreslenia bude čmáranie.
Namiesto čítania bude táranie.
Namiesto cvičenia bude spanie.“

„To je super!“ tešia sa deti.
Marienka navrhuje pečenie.
Silvia pískanie.
Gabriel hranie na mobile.

Aký predmet by si ty rád vymyslel?_____

Aký naozajstný predmet sa ti páči?_____

66 Strana so základným učivom

Téma
Nádcha v škole

Cieľ
Precvičiť čítanie písaného písma a slov s dvojhláskami *ia, ie, iu*.

Práca so šlabikárom

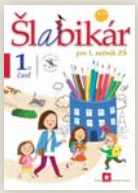

Vety sú zamerané na čítanie písaného textu v nadväznosti na učivo o zdravom životnom štýle. Zábavné vety sa môžu použiť k zopakovaniu hygienických návykov a pravidiel. Text je nenáročný. Časť textu môžu žiaci odpísať a pripnúť na tabuľu. Poslúži na sebahodnotenie v porovnaní s úrovňou spolužiakov v písaní. Texty na tabuli môžu poslúžiť aj rodičom ako obraz pisateľskej úrovne svojho dieťaťa v porovnaní s ostatnými spolužiakmi.

Interaktívne učenie
- Vieš, čo potrebuje malé bábo? (*ia, ie, iu, cvičenie 2*)
- MIMO nepozná povolania ľudí. Pomôž mu. (*ia, ie, iu, cvičenie 3*)

Téma
Kalendár

Cieľ
Upevniť čítanie slov s dvojhláskami.

Riadený rozhovor
Čo je to kalendár? Na čo slúži? Pomenovanie dní v týždni. Ktorý deň má v názve dvojhlásku? Čo je sviatok? Ktorý deň je prvý, piaty?

Didaktická hra
Praktické precvičovanie čítania s porozumením a priestorovým vnímaním. Časť dievčat sa postaví pred tabuľu do radu za sebou. Chlapci odstanú kartičky so slovami: *tretia, piata, šiesta, deviata, desiata* v tlačenej (alebo aj v písanej) forme. Chlapci priraďujú kartičky s poradovými číslami k dievčatám. Hru opakujeme, aby sa vystriedali viacerí žiaci (prípadne sa môžu dievčatá a chlapci rozdeliť na skupiny).

Práca so šlabikárom
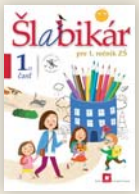

Žiaci riešia najprv spoločne hádanku, potom samostatne druhú úlohu. V tretej úlohe si precvičujú čítanie slov s dvojhláskami v texte. Poslednú úlohu možno zadať ako samostatnú prácu.

TIP
*Riešením druhej úlohy je slovo **piatok**, uznať aj slovo **sviatok**, **Vianoce** a pod.*

TIP
Kartičky s radovými číslovkami pridávajú k čísliciam alebo k skupine obrázkov uložených v rade (napr.: Pridaj slovo k piatej hviezdičke/snežienke...).

V slovách farebne vyznač dvojhlásky ia, ie.

Visia, visia na stene
čísla čierne, červené,
od jedného do tridsiatky,
povedia vám, či sú sviatky,
či je zima a či jar.
Čo je to?

(Dagmar Wagnerová)

Ktorý deň píšeme s ia?

Vladko-figliar, veruže.
Rád počíta kaluže.
Prvá, druhá, tretia, štvrtá, piata.
Nezabudne ani jednu,
už prečľapol šiestu, siedmu.

Pri 8. však Vladka šmyklo,
pri deviatej nabok myklo.
Pri desiatej bác do blata!
Už ich viacej nenaráta.

(Ján Andel)

Nájdi vo vetách tieto slová. Podfarbi ich.

tretia deviatej šiestu piata siedmu

68 Strana s rozširujúcim učivom

Vyber správne slovo. Dopíš.

stavia
tretia
letia
svietia

Jedna kocka, druhá, tret___.
To na stavbu tehly let___.
Pozrite sa, už je tak,
Janko stav___ panelák.
(Ján Domasta)

močiar
čiara
bocian
čiar

Č___ra nahor, č___ra nadol,
boc___n letel, boc___n sadol.
Spravím sto č___r
a mám moč___r.
(Ján Domasta)

kolienka
susedovie

Susedov___ Elenka
rozbila si kol___nka.
Hoci ju to bolelo,

žiaden
kvietok
vietor

vyskočila veselo.
Zavolala: „Ž___den strach,
hop – a už som na nohách!“
(Krista Bendová)

Spoj obrázok so slovom. V názve ktorých obrázkov sú ešte dvojhlásky?

čiapka
slniečko
hviezdička
dievčatko
snežienka

Pracovná strana 69

Téma
Riekanky

Cieľ
Precvičiť čítanie slov s dvojhláskami. Cvičiť čítanie s porozumením.

Motivačný rozhovor
Ako a s čím sa hrávate? Kto sa rád hrá s kockami? Kto rád kreslí? Kto rád behá a cvičí so švihadlom?

Práca so šlabikárom
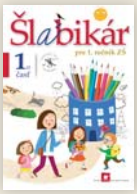

Riekanky a básničky sa deťom ľahšie čítajú, lebo sa rýmujú. Na tejto strane je však čítanie o stupeň náročnejšie. V slovách chýbajú dvojhlásky. Slová, ktoré treba doplniť, sú napísané v stĺpcoch pri každej básničke. Vhodné slovo si žiaci vyberú.

Čítanie a dopĺňanie textu pripraví učiteľ podľa čitateľskej úrovne žiakov. Odporúčame najprv prečítať spoločne farebné slová pri jednotlivých básničkách (slová nie sú uložené v takom poradí, ako nasledujú riadky, do ktorých sa dopĺňajú.

Vhodné je prečítať celý text spoločne. Prvá časť básne, prípadne všetky sa môžu dopĺňať spoločne, ústne i písomne. Jednotlivci diktujú dvojhlásky, ktoré ostatní žiaci vpisujú. Učiteľ si môže zvoliť formu práce primeranú čitateľskej úrovni žiakov.

Pracuje sa diferencovane. Posledná úloha je tiež diferencovaná.

Kreatívna úloha
Po analýze obrázkov žiaci priraďujú slová napísané kaligrafiou (písaným písmom) k obrázkom v ilustrácii. Šikovní žiaci môžu ešte dopísať názvy obrázkov, ktoré nie sú pomenované. Najšikovnejší žiaci môžu hovoriť a písať vety. Pravopis a čítanie dvojhlások vhodne dopĺňajú predpísané písanky s úlohami zameranými okrem nácviku a upevnenia nového učiva na problémové a žartovné situácie.

Téma
Päť prstov

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *ä*. Nácvik čítania slov s novým písmenom.

Motivačná úloha
Riekanka:
Jeden, dva, tri, štyri, päť,
spočítam si všetko hneď.
Päť kvietočkov na lúke,
päť prštekov na ruke,
päť gulôčok v jednej jamke,
utekajme k našej mamke.
Jeden, dva, tri, štyri, päť,
už to vieme naspamäť.

Ktoré číslo je v riekanke posledné?

Príprava na prácu so šlabikárom
Cieľom pre prvákov je len poznať písmeno, správne ho čítať. Pri písaní spamäti môžu slabší jednotlivci vyhľadať slovo v šlabikári.

Dôraz sa kladie na vysvetlenie obsahu slov. Napríklad: Keď sa máš niečo naučiť, musíš mať dobrú *pamäť*, naučiť sa *naspamäť*. Ak sa ti žiada piť, máš *smäd*, si *smädný*.

Zrakovo spájame i číslovky *päť, deväť* so slovom. Názorný obrázok a slovo sú veľmi dôležité pri upevňovaní nových písmen a slov.

TIP
Gramatická stránka slov s ä je síce učivo druhého ročníka, nie je však chybou, ak si pravopis slov žiaci propedeuticky upevňujú už v prvom ročníku. Pripomíname im, že slov s ***ä*** *je v slovenskom jazyku málo. Môžu si ich zapamätať.*

Práca na tabuli
Vyvodenie nových slov, ktoré sú vopred napísané na tabuli. Žiaci ich spoločne i jednotlivo čítajú. Farebne vyznačujú nové písmeno v slove. Hľadajú slová podľa významového opisu učiteľa (napr.: Nájdi slovo, ktoré vyjadruje číslicu väčšiu ako osem, ale menšiu ako desať.).

Práca so šlabikárom
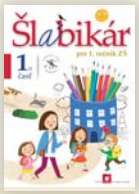

Text na strane 70 je nenáročný na techniku čítania s cieľom zamerať sa na zapamätanie *ä* a umiestnenie nového písmena v slove.

Žiaci si môžu počas samostatnej práce podfarbiť nové písmeno v slovách na strane.

Interaktívne učenie
❍ MIMO sa učí počítať. Našepkaj mu. *(Písmeno Ä, cvičenie 1)*

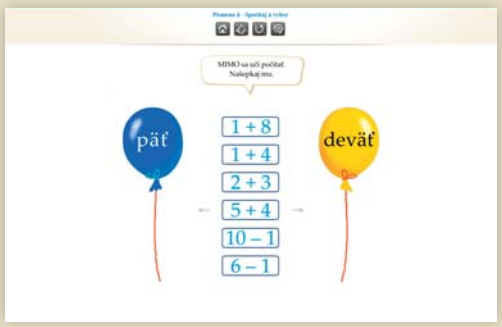

Čítaj s MIMOM, str. 54

Kreatívna úloha
V závere hodiny učiteľ hovorí žartovné vety alebo žiaci čítajú z tabule neúplné vety a doplňajú do nich vhodné slovo. Napríklad: Na ruke mám šesť prstov. Na písmeno ň sa dáva dĺžeň.

Téma
Bábätko

Cieľ
Precvičovať čítanie slov a viet s *ä*.

Riadený rozhovor
O bábätku v rodine alebo u známych. Aký je rozdiel medzi prvákom a bábätkom? Akú starostlivosť bábätko vyžaduje? Ako papá?

Práca na tabuli
Nové slová učiteľ vyvodzuje osvedčenými formami a metódami práce. Nezabúda na vysvetlenie významu slov. Je dôležité čítanie slov a viet precvičovať aktívnymi formami a metódami, pri ktorých sú zapojení všetci žiaci.

Relaxačné cvičenie
Zaspievať ľubovoľnú uspávanku pre bábätko.

Práca vo dvojiciach
Dvojice a skupiny triedia slová na kartičkách, ktoré patria k bábätku, ktoré označujú kvetinu, jedlo, predavača, mláďatko koňa.

Práca so šlabikárom
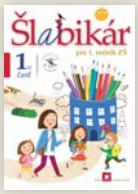

Dva texty. Jeden z perspektívy deväťmesačného bábätka Kubka, druhý z perspektívy deväťročného chlapca Olivera.

Po prečítaní odseku žiaci označia, či to hovoril Kubko alebo Oliver. Nápoveda mien je v obrázku.

Spodné cvičenie na strane je čítanie s porozumením, žiaci spájajú písané a tlačené slová s obrázkom podľa porozumenia.

Interaktívne učenie
- Vypočuj si nahrávku. Nájdi správnu odpoveď. *(Písmeno Ä, cvičenie 1)*
- Priraď na správne miesto. *(Písmeno Ä, cvičenie 3)*

Samostatná práca
Žiaci vyhľadajú vo vetách na s. 71 slová s písmenom *ä* a podfarbia ho.

Čítaj s MIMOM, str. 55
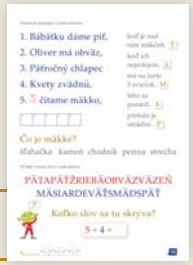

Téma
Riekanky – hádanky

Cieľ
Upevniť čítanie a písanie *ä* v slovách.

Motivačná úloha
Učiteľ dávam žiakom hádanky (opisné, vymyslené) na slová s *ä*.

Práca na tabuli
Čítanie slov z minulej hodiny. Dopĺňanie vynechaného *ä* do slov.

Práca so šlabikárom
Pracovná strana je zameraná na čítanie riekanky, riešenie tajničky a na spájanie slov do logických spojení.

TIP
Pred riešením druhej úlohy neodporúčame žiakov podrobne pripravovať. Učiteľ získa v samostatnej práci žiakov predstavu o ich logickom myslení, čítaní s porozumením i o schopnosti samostatnej analýzy slova.

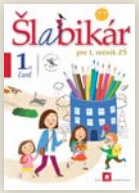

Najslabší žiaci si môžu pomôcť vyhľadaním slova na predchádzajúcej strane. Až po ukončení samostatnej práce sa úloha spoločne vyhodnotí a jednotlivci si doplnia nevyriešené úlohy.

Posledná úloha sa môže riešiť podľa uváženia učiteľa (slová sa môžu, ale nemusia vopred prečítať iba technicky). Spojenie slov podľa významu ponechávame na samostatné rozhodovanie detí. Strana sa môže použiť i na čítanie jednotlivcov.

Didaktická hra
Žiaci sedia v kruhu, pred sebou majú voľne rozložené kartičky so slovami. Jednotlivci vyberajú dvojice slov, ktoré obsahovo súvisia. Nepracuje celá trieda naraz, lebo by si prekážali. Cieľom hry je vybrať čo najviac dvojíc slov. *opätok – topánka, kvety – zvädnuté, rana – obväz, mäso – mäsiar*, číslovky *päť, deväť, pätnásť, päťdesiat* spojiť s číslicou, *žriebätko – mláďatko*...

Druhá skupina žiakov v tom istom čase tvorí hádanky typu *Nájdi skryté slovo*. Hádanky si navzájom vymenia.

Keby sa stal Vladko kráľom

Do školy by chodili
deti, pes i mačka.
Na ulici bola by
v lete sánkovačka.
Behať sem-tam bez nehody
vedeli by každé schody
a umývať by sa dalo
bez mydla a vody.

Zmrzlina by bola
liekom proti kašľu.
Komín by si na sviatok
uväzoval mašľu.
Zlatý vtáčik každé ráno
zaťukal by na oblok.
A Deň detí, ten by trval
celučičký rok.

Kedy by to, deti, bolo takto?
Keby sa stal kráľom malý Vladko.

(Mária Ďuríčková)

Vyznač vety, ktoré sa ti páčia.
Čo by si urobil ty, keby si bol kráľom?

Téma
Vladko kráľom

Cieľ
Precvičiť čítanie s porozumením.

Riadený rozhovor
Čo by si na svete zmenil/-a, keby si bol kráľom/kráľovnou? Vzorové prečítanie textu učiteľom. Nacvičenie nových slov z textu podľa uváženia učiteľa.

Práca so šlabikárom
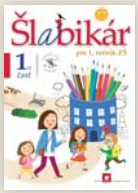

Text nie je náročný, veselý. Skladá sa zo známych slov. Je rozdelený na dve časti. Učiteľ ho môže využiť na diferencované čítanie.

Relaxačné cvičenie
V závere hodiny jednotlivci čítajú vety, ktoré sa im najviac páčia. Podfarbujú najvtipnejšie vety.

Čítaj s MIMOM, str. 54 – 55

Téma
Vychádzka Dz

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *dz*, *Dz*, nácvik čítania slov s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Ako trávite víkendy? Kde chodíte na vychádzky? Čo sa vám prihodilo?

Práca na tabuli
Zo slova *vychádzka* vyvodiť *dz*. Žiaci nemajú dostatočnú zásobu slov s *dz*. Poznajú slovo *bryndza* (v súvislosti s haluškami), *medzera* (vzdialenosť medzi slovami v písaní), *hrádza* (tí, čo žijú pri riekach).
Ostatné slová vyvodí a vysvetlí učiteľ. Pozornosť treba venovať slovu *medza*. Výchovne použiť slovo *cudzí*.
Slovo *sadze* spojiť s básňou K. Bendovej Kominár.

On je čierny od sadzí,
do komínov chodí.
A ty zasa čierna si,
že sa bojíš vody.

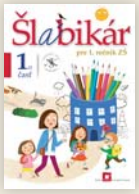

Práca so šlabikárom
Dôraz na čítanie s porozumením. Žiaci sú v tomto období technicky zruční v čítaní. V každej triede sú už žiaci, ktorí nepotrebujú slabikovať. Základ triedy je vhodné ešte i v tomto období viesť k slabikovaniu, lebo pribúdajú dlhšie slová so spoluhláskovou skupinou. Slabikovanie pomáha zvládnuť techniku čítania rýchlejšie. Text je rozdelený na odseky. Učiteľ zvolí kritériá pre jednotlivcov. Žiak si môže vyberať určitú časť na nácvik čítania.

Samostatná práca
Učiteľ dá priestor žiakom, aby podfarbili slová s *dz* v texte. Nezabudnúť na dodatočnú kontrolu.

Didaktické hry
Sú zamerané na pochopenie významu a vzťahov slov. Učiteľ pomenuje jednotlivé skupiny žiakov (napr. kuchári, kominári, kvietky, huby). Žiaci si budú vyberať vhodné slovo/slová s *dz* z ponuky s odôvodnením svojho rozhodnutia. Ponuku slov môžu mať žiaci na lavici alebo na tabuli. Hra sa môže využiť aj opačne.

Čítaj s MIMOM, str. 56

Interaktívne učenie
- MIMO sa všeličo vypytuje. Kto mu dá správnu odpoveď? *(Písmeno Dz, cvičenie 1)*
- Doplň správne slabiky. *(Písmeno Dz, cvičenie 2)*
- Pozri si obrázok. Ktorá odpoveď je správna? *(Písmeno Dz, cvičenie 3)*

Téma
Športujeme DŽ

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *dž, Dž* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Motivačná úloha
Učiteľ prinesie z kabinetu telesnej výchovy rôzne lopty. Žiaci určujú, na aký šport sa používajú.

Riadený rozhovor
Ako využívať voľný čas? Aké športy žiakov zaujímajú? Aké tréningy navštevujú? Pri akom športe je potrebné kimono?

TIP
Mnohé slová z oblasti športu majú ***dž*** *(hádžem loptu, športovci pijú džús, džudo je obľúbené...). V rozhovore o džude treba upozorniť na pravidlá a rozdiel medzi bitkou a športom.*

Práca na tabuli
Nové slová sa prikladajú k obrázkom (formy práce ako na predchádzajúcich hodinách). Slová môžu byť v písanej, tlačenej forme i s vynechanými slabikami.

Práca vo dvojiciach
Slová sa doplňajú do neúplných viet.

Relaxačné cvičenie
Učiteľ drží v ruke kartičku so slovom, žiaci slovo neprečítajú nahlas, ale vyjadrujúho pohybom.

Práca so šlabikárom
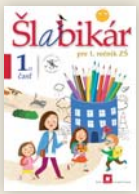

Text je rozdelený na dve časti. Úlohy na spodku strany slúžia na spätnú väzbu.

Prečítať sa môže ešte raz druhý odsek. Učiteľ môže využiť doplňujúce otázky (Čo urobil MIMO? Je správne, čo urobil? Čo by si mu povedal?).

Prečítať vetu: *„Ja a MIMO sme sa prihlásili na džudo.“* Ale i MIMOV kamarát urobil majú chybičku. Túto vetu mal povedať ešte trochu úctivejšie. Nemali by sme menovať sami seba na prvom mieste. Vhodné by bolo povedať: *„MIMO a ja...“*.
Žiaci si môžu na záver vybrať a prečítať vetu, ktorá sa im páči.

Čítaj s MIMOM, str. 57

MIMOVA hádanka
MIMO sa pýta: „Buchty s akým džemom mi chutia najviac?“ (S jahodovým džemom, pozri. ilustráciu.)

Interaktívne učenie
- Kto hádže loptu? *(Písmeno Dž, cvičenie 1)*
- Postupuj podľa zadania. *(Písmeno DŽ, cvičenie 2)*
- Správne rozdeľ tieto slová. *(Písmeno DŽ, cvičenie 3)*

Téma
Hádaj

Cieľ
Upevniť čítanie slov s *dz*, *dž*.

Riadený rozhovor
Upozorniť na význam slova **sádže**. (Vkladanie pečiva alebo chleba na dlhej lopate do vyhriatej pece, keď neboli ešte plynové a elektrické rúry na pečenie.)
Ako sa pečie pizza v pizzerii? Už ste niekedy pozorovali, ako ju kladú/sádžu do pece? Akú pizzu máte radi? Čo vám na pizzi nechutí?

Opakovanie slov
Riešeniu pracovnej strany predchádza opakovanie slov z minulej hodiny a vyvodenie nového slova *džbán* formou problémových otázok. Napríklad: Vyberte slová, ktoré súvisia s *loptou, smädom, jedlom, ohňom*. Pracovná strana je zameraná na čítanie s porozumením.

Práca so šlabikárom
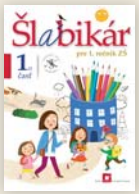

Prvá úloha je zameraná na precvičovanie čítania písaného písma. V druhej úlohe môžu žiaci nájsť aj viacero správnych riešení.

Samostatná práca
Žiaci tvoria opisné hádanky na slová zo strany 76 napísané červenou farbou.

Hádžem, hádžeš, hádže,
mamka buchty sádže.
Dziny, dziny, poďte sem,
lebo všetky buchty zjem!

Nájdi a označ správnu odpoveď.

V buchte je džbán
džús
džem
džíp

Džem je jahodový
marhuľový
vajíčkový
malinový

Džínsy sú lyže
papuče
nohavice
džíp

Rýdzik je huba
chrobák
strom

Sú čierne. Sú v komíne.
Kominár ich vymetá.
Čo je to? ezdas

Leje sa to. Pijeme to.
Je to z ovocia.
Čo je to? súžd

76 Pracovná strana

vôňa
tôňa
potôčik
oblôčik
kvapôčka

Ô
ô

Fialôčka

Fialôčka, kde rastieš?
Pod kríčkami v tôni.
A včielky ťa nájdu tiež?
Nájdu, vďaka vôni.

(podľa Jána Poničana)

Podľa čoho nájdeš fialôčku?
- ☐ podľa fialovej farby
- ☐ podľa kvapôčky dažďa
- ☐ podľa príjemnej vône

kôň
stôl
nôž
kôš
jahôdka

kôpka
kôstka
hôrka
môj
drôt

Strana so základným učivom 77

Téma
Fialôčka

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *ô* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Ak je možné priniesť na ukážku deťom kvietok, ktorý má výraznú vôňu. Ktorý kvietok nájdeme podľa **vône** pri výlete do prírody? (Napr.: hyacint, orgován, lipové kvety, fialka...) Krásnu vôňu má i fialka, fialôčka. Učiteľ k slovu **vôňa** pridá obrázok fialky pripíše slovo *fialôčka*, vyvodí *ô*.

Príprava na prácu so šlabikárom
Slov s písmenom *ô* nie je v slovenskom jazyku veľa. Radíme žiakom, aby si ich zapamätali. Výslovnosť *ô* nacvičujeme ako neprízvučné *u* a nasledujúce *o* v jednej hláske. Samohlásku *u* iba naznačíme a prízvuk dáme na *o*.

Práca na tabuli
Nové slová sa vyvodzujú jednotlivo pred žiakmi na tabuli.
- Napísané v tlačenej i písanej forme. Žiaci v nich farebne vyznačujú *ô*.
- Jednotlivo na kartičkách v spojitosti s obrázkami na tabuli.
- Nové slová sa prikladajú i na predmety v triede.

TIP
*Najvďačnejšie je slovo **môj**. Učiteľ berie do ruky rôzne predmety žiakov otázkou: „Čí je to peračník?“ „Čí je to uterák?“ Žiak, ktorému vec patrí, odpovie: „Môj.“ Slovo **môj** (jeho zväčšeninu) môže pripevniť učiteľ aj na lištu so zavesenými detskými uterákmi v triede.*

Relaxačné cvičenie
Učiteľ vyzve žiakov, aby priniesli na koberec školské tašky a urobili veľkú kopu. Po chvíli vyzve dievčatá, aby si svoje tašky zobrali späť. Čo sa zmenilo? Už nemáme kopu, ale *kôpku*. To isté môžeme urobiť i s prezuvkami, peračníkmi a podobne. Dôležité je priložiť k malej kope kartičku *kôpka*.

TIP
*Žiaci môžu rozhodovať, ktoré slová môžeme upraviť pridaním **ô** (**krok**, **mrak**, **sliepka**, **potok**, **noha**...).*

Práca so šlabikárom
Vyvodeniu jednotlivých slov sa venovala väčšia časť vyučovacej hodiny, preto je čítanie v šlabikári na strane 77 menej náročné, jednoduchšie. Vyžaduje menej času na nácvik. Pravopis slov vhodne dopĺňajú cvičenia v predpísanej písanke č. 6. Úlohy sú zostavené od jednoduchých k náročnejším, ktoré vyžadujú použiť nové slová vo vetách a riešenie problémových úloh.

Téma
Uhádni

Cieľ
Precvičiť správne čítanie slov s *ô*.

Práca na tabuli
Na tabuli sú obrázky, v ktorých názve je *ô* (vyvodzovali sa na predchádzajúcej hodine). Žiakov rozdelíme do troch skupín.

Prvá skupina žiakov dostane kartičky so slovami (tlačené písmená), v názve ktorých je *ô*. Ich úlohou je priradiť správne slová k obrázkom.

Druhá skupina dostane kartičky so slovami (písaná forma). Obrázky na tabuli poprehadzovať. Úlohou je priradiť správne písané slová k obrázkom na tabuli.

Tretia skupina dostane slová s *ô* rozstrihané na písmená alebo slabiky. Dostanú zadania, aby zložili slovo a priradili ho k správnemu obrázku na tabuli.

Príprava na prácu so šlabikárom
Pred riešením úloh na pracovnej strane je potrebné slová spoločne prečítať (bez odpovede na otázku).

Práca so šlabikárom
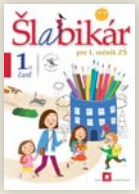

Samostatná práca. V prvej úlohe majú uhádnuť, o ktorom zvieratku čítali. Vyfarbia správne zvieratko. V druhej úlohe vyberajú z dvoch možností vhodné slovo, ktoré podfarbia. Napíšu vetu. Posledná úloha nadväzuje na matematiku (väčší, menší). Čo je väčšie? Čo je menšie? Zo slov spojených matematickým znakom tvoria vety.

Slabší žiaci s pomocou učiteľa dopĺňajú do viet na tabuli vhodné slovo. Napríklad: *V čerešni je kôpka. Voz ťahá kôl. Na chlebe je škôlka.*

Čítaj s MIMOM, str. 58

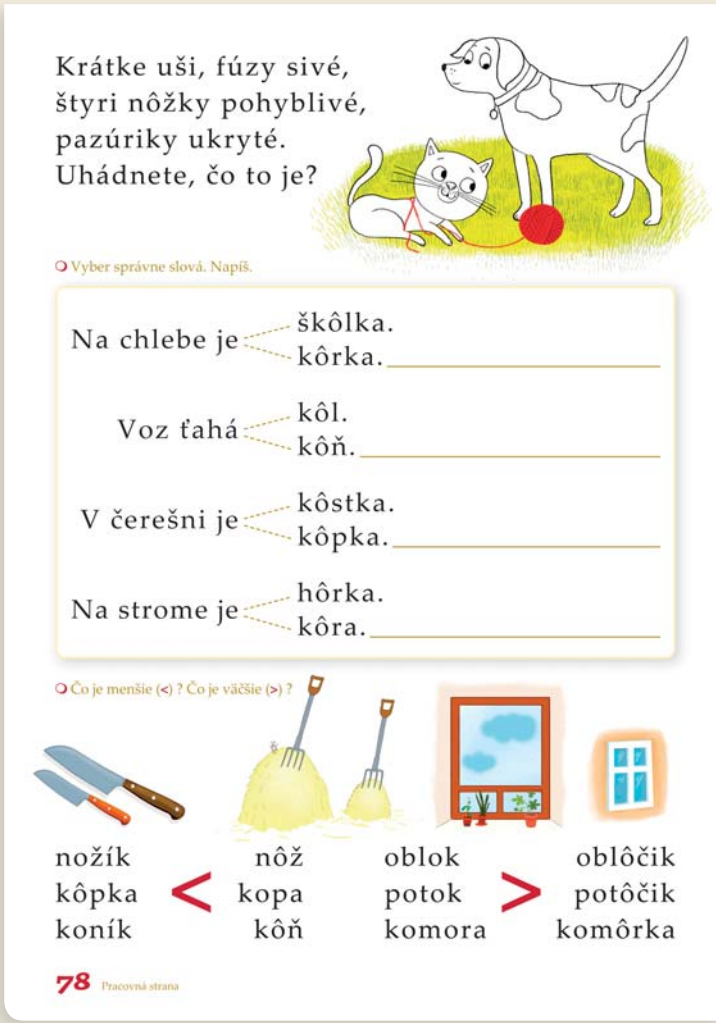

Interaktívne učenie
- Nahraď obrázky vo vetách správnymi slovami. *(Písmeno ô, cvičenie 1)*
- Vyber správnu odpoveď. *(Písmeno ô, cvičenie 2)*
- Je to tak? *(Písmeno ô, cvičenie 3)*

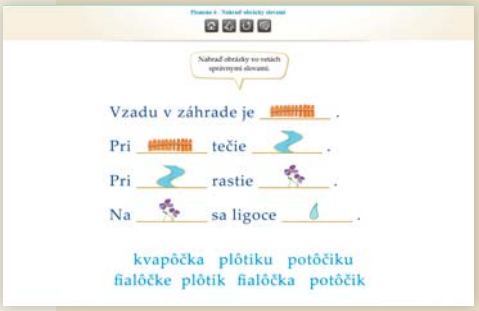

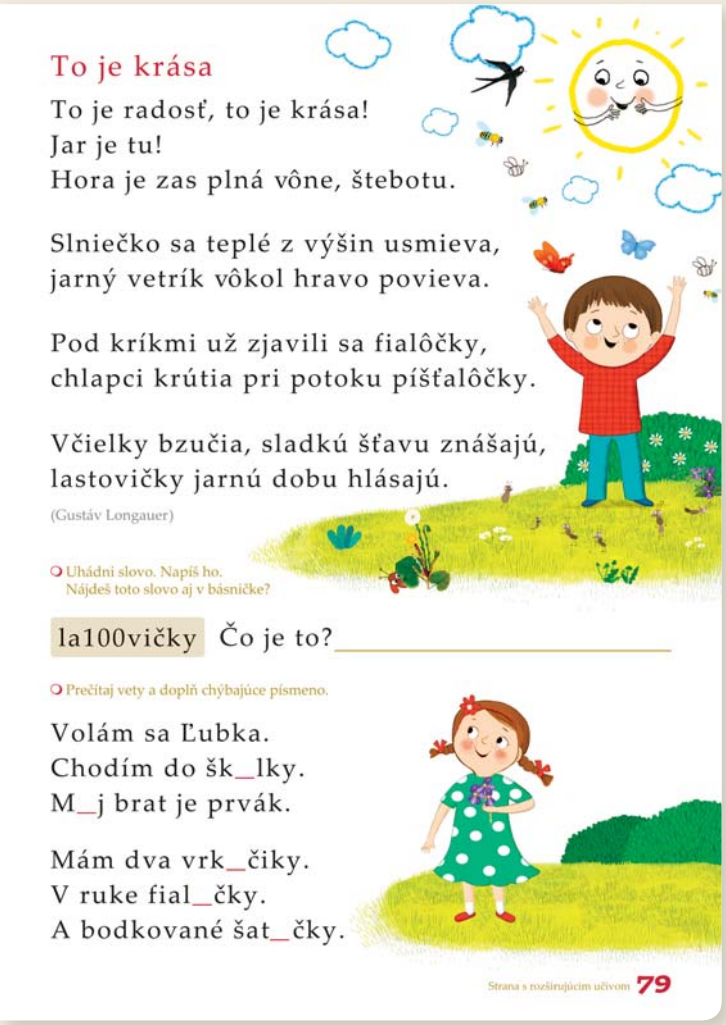

To je krása

To je radosť, to je krása!
Jar je tu!
Hora je zas plná vône, štebotu.

Slniečko sa teplé z výšin usmieva,
jarný vetrík vôkol hravo povieva.

Pod kríkmi už zjavili sa fialôčky,
chlapci krútia pri potoku píšťalôčky.

Včielky bzučia, sladkú šťavu znášajú,
lastovičky jarnú dobu hlásajú.

(Gustáv Longauer)

Uhádni slovo. Napíš ho.
Nájdeš toto slovo aj v básničke?

la100vičky Čo je to? _____

Prečítaj vety a doplň chýbajúce písmeno.

Volám sa Ľubka.
Chodím do šk_lky.
M_j brat je prvák.

Mám dva vrk_čiky.
V ruke fial_čky.
A bodkované šat_čky.

Strana s rozširujúcim učivom 79

Téma
Jar

Cieľ
Precvičiť a zlepšiť techniku čítania.

Motivačná úloha
Jarná pieseň *Slniečko sa zobudilo*. Žiaci môžu jednotlivé činnosti v texte piesne aj znázorniť.

Príprava na prácu so šlabikárom
V úvodnej časti hodiny treba zopakovať slová z predchádzajúcich strán na kartičkách tak, že učiteľ zakryje časť slova a deti dopĺňajú chýbajúcu slabiku ústne alebo písomne.

Práca so šlabikárom
Text je náročnejší pre niektorých jednotlivcov. Vhodné je ho viackrát s celou triedou prečítať. Šikovnejší žiaci sa naučia báseň spamäti.

Zvyšné úlohy môžu žiaci riešiť aj samostatne. Dôležitá je spoločná kontrola.

Téma
Veľká noc

Dvojstrana o Veľkej noci sa preberá pred veľkonočnými prázdninami. Sviatky sú pohyblivé, preto sa táto dvojstrana môže presunúť pred ostatné strany!

Žiaci už poznajú takmer všetky písmená abecedy. Čítajú bez problémov. Niektoré riekanky poznajú a používajú pri veľkonočnej šibačke a oblievačke.

V prvom cvičení na strane 81 majú očíslovaním zoradiť vety v správnom poradí tak, ako postupujeme pri pletení korbáča.

TIP
Stranu možno čítať i prvý deň po veľkonočných prázdninách – spomienka na sviatky. Čítanie je spojené s radostnými zážitkami. Čítaniu s porozumením sú venované jednoduché, vtipné problémové úlohy.

Nauč Mima upliesť korbáč.

Ako sa robí korbáč?

5 Uviažeme naň farebnú mašľu.
Prúty zviažeme dolu drôtom.
Narežeme tenké prútiky.
Potrebujeme osem prútov.
Upletieme korbáč.

Šibi - ribi, mastné ryby,
kus koláča od korbáča,
a vajíčka do košíka.
Ešte k tomu groš,
aby bolo dosť.

(Ľudová)

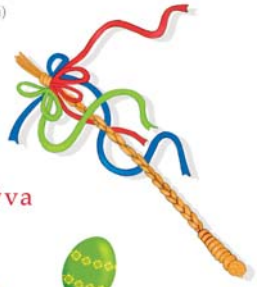

na Veľkonočný pondelok býva

sánkovačka
oblievačka
šibačka
naháňačka
schovávačka

Téma
Vyčítanky

Cieľ
Vyvodiť tlačený a písaný tvar *ŕ* a nácvik čítania slov s novým písmenom. Správna artikulácia.

Riadený rozhovor
Slová, v ktorých je ŕ, sú žiakom menej známe. Ťažšie sa vyslovujú. Obsahujú skupiny spoluhlások. Vhodné je využiť artikulačné cvičenie: Pri prechádzke po jarnej prírode nás upútal zvuk žiab – *kŕŕ*, pes vrčí – *vŕŕ*, budík zvoní – *cŕn*, motor vrčí – *tŕ-tŕ-tŕ*...

Motivačná úloha
Žiaci stoja v kruhu. Vyčítankou *O vŕbe* sa určí žiak, ktorý bude žmúriť a následne zisťovať, kto si vymenil miesto/presadol.

Práca na tabuli
- Zo slova *vŕba* vyvodiť ŕ.
- Čítať slabiky s predkladaním jednej i viac spoluhlások pred ŕ. Napríklad: *sŕ, mŕ, bŕ, spŕ, hŕ, tŕn*. U niektorých žiakov evokuje slová hneď prvá skupina spoluhlások.
- Dopĺňajú slovo. *Vŕ-tačka, spŕš-ka, hŕ-ba*. Nové slová je vhodné vyvodiť na tabuli pripisovaním alebo pridávaním slabík.
- Slová sú menej frekventované. Vysvetľujú sa vo vetách alebo opisne.

Práca so šlabikárom
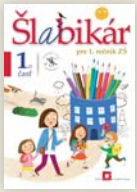

Vyčítanka na strane 82 je textovo nenáročná. Má motivačnú úlohu. Hlavný cieľ – čítať s porozumením slová so skupinou spoluhlások utvorenou s ŕ. Druhý text na strane predstavuje báseň. Žiaci ju môžu skúsiť fyzicky znázorniť.

Práca s ilustráciou – pýtame sa žiakov otázky podľa vyčítanky a básne na strane (Kde sa deti hrajú? Aký strom tam rastie? Koľko detí tam je? Čo sa blíži k deťom?).

Interaktívne učenie
- Vyber správne slovo. *(Písmeno ŕ, cvičenie 3)*

Téma
Bračekovia Bŕŕ a Vŕŕ

Práca so šlabikárom

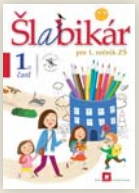

Príbeh o veselých bračekoch chrobáčikoch Vŕŕ a Bŕŕ. Doplňujúce otázky k textu: Sú Vŕŕ a Bŕŕ kamaráti? Majú domček pod vŕbou? Čo chcú dnes v záhrade robiť? Ktorý braček rád leňoší? Prečo nakoniec bračekovia v záhrade nič neurobili?

Spodná úloha – pri jej riešení sa využívajú skúsenosti a úsudok žiakov. Jednotlivcom radí učiteľ.

Interaktívne učenie

- Uhádni. (*Písmeno ŕ, cvičenie 2*)
- K obrázku priraď správne slovo. (*Písmeno ŕ, cvičenie 1*)

Téma
Jabĺčko

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *í* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Motivačná úloha
Žiaci spoločne spievajú pieseň *Červené jabĺčko*. Ich úlohou je pri počutí/vyslovení *í* tlesknúť.

Práca na tabuli
Učiteľ postupuje ako pri vyvodzovaní *ŕ*, predkladá pred spoluhlásku *í* iné spoluhlásky.

Je vhodné vyvodzovať na pripravených kartičkách. K vyvodeným slabikám učiteľ s pomocou žiakov pridáva alebo pripisuje ďalšie slabiky, aby vzniklo zmysluplné slovo. K slovám sa môžu pridávať obrázky a opačne. Nové slová sa môžu dopĺňať do viet.

Didaktická hra
Učiteľ rozdá žiakom slová rozstrihané na slabiky. Vysloví celé slovo. Pred tabuľu prídu žiaci, ktorí majú slabiky príslušného slova. Hra sa môže obmeniť tak, že učiteľ znovu rozdá slabiky a žiaci sa navzájom vyhľadávajú do dvojíc a vytvárajú celé slovo. O stupeň náročnejšia je hra, ak učiteľ vyvolá žiaka po mene. Prinesie slabiku, ktorú neprečíta. Ostatní zisťujú, či majú kartičku s chýbajúcou vhodnou slabikou.

Práca so šlabikárom
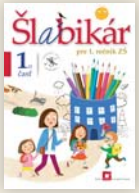

Po slabikovej predpríprave nie je problém čítať slová zo šlabikára, dopĺňať ich podľa významu do viet. Slabším žiakom pomáhajú ilustrácie pri jednotlivých vetách. Problémové úlohy umožňujú učiteľovi sledovať pohotovosť žiakov a pochopenie významu slov. Poskytujú priestor na individuálny prístup k jednotlivcom.

Dopĺňanie slov do viet podľa obrázka môže nahradiť i diktát učiteľa. V tomto prípade učiteľ doplní žiacke sebahodnotenie (vyfarbenie tváričky) ešte svojím hodnotením za obsahovú správnosť.

V poslednej úlohe žiaci vyberajú vhodné slovo podľa logiky a vlastného uváženia.

Čítaj s MIMOM, str. 59, cvičenie 1

Interaktívne učenie
- Zhoduje sa slovo s obrázkom? *(Písmeno Í, cvičenie 1)*
- Uhádni. *(Písmeno Í, cvičenie 2)*

Viete to?

Z cukru stavať riečnu hať,
sitom vodu prelievať,
vŕtať dieru do vzduchu,
zvykať rybu na suchu,
chytať tôňu za nohu,
tmu vynášať v batohu,
halušku vtĺcť do plota,
všetko márna robota.

(Mária Rázusová-Martáková)

❍ Doplň správne písmená ŕ, Í.
Vysvetli MIMOVI tieto vety. Poznáš ďalšie príslovia?

Letí ako k_deľ vrán.

Stojí ako st_p.

Sedí ako na t_ní.

M_kvy ako ryba.

❍ Ktoré slová patria k sebe?

jablko	vŕšok	hlboký	dĺžka
vlk	jabĺčko	dlhý	sĺz
vrch	vĺčik	slza	hĺbka

Pracovná strana 85

Téma
Viete to?

Cieľ
Precvičiť čítanie *Í* v slovách, prehlbovanie čítania s porozumením.

Príprava na prácu so šlabikárom
Čítanie s pripravených kartičiek so slovami so skupinou spoluhlások a nových písmen (*vŕtať, tĺcť, tôňa, tieň, dĺžka, sĺz, hĺbka*). Vysvetlenie slova *riečna hať*.

Riadený rozhovor
MIMO sa už zoznámil s niektorými povolaniami u nás. Pochopil, že ľudia sa od narodenia stále niečo učia. Prváci sa učia čítať a písať, počítať. Rodičia pracujú každý v inom povolaní. V šlabikári našiel MIMO na str. 85 básničku, v ktorej sa píše o práci, ale celkom jej nerozumie. Vy asi uhádnete prečo. Spolu si ju prečítame.

Práca so šlabikárom
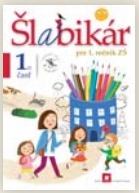

Žartovná básnička *Viete to*? ponúka čítanie náročnejších slov s *ŕ* a *Í*, ktoré sa precvičili na pripravených kartičkách. Po prečítaní básne, žiaci vymýšľajú márnu, zbytočná robotu. (Napríklad: Obuť topánky opačne, pravák písať a jesť ľavou rukou, vodu liať do rieky...)

V druhej úlohe čítajú žiaci príslovia a doplnia *ŕ* alebo *Í*.

Je dobré vysvetliť príslovia na konkrétnych príkladoch. Podľa zváženia učiteľa sa môže riešiť i spoločne.

V tretej úlohe hľadajú páry slov, ktoré obsahovo patria k sebe. Úloha je jednoduchá.

Čítaj s MIMOM, str. 59, cvičenie 2

Interaktívne učenie
❍ Uhádni. *(Písmeno Í, cvičenie 3)*

Téma
Prázdniny

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar koncovky *ou*.

Riadený rozhovor
S kým sa kamarátiš? Vyzveme dievčatá, aby si vybrali kamarátku a prišli pred tabuľu. Napríklad: Kamarátim sa s Milkou. Vyzveme aj chlapcov, aby povedali, s kým sa kamarátia.

Učiteľ zdôrazní koncovku *ou* na konci dievčenských mien. Vysvetlí, že u chlapcov sme nepočuli koncovku *ou*. Koncovke pri chlapčenských menách nevenujeme pozornosť.

Učiteľ nakreslí na tabuľu dievča a pripíše *ou*. Upozorní, že nemusia to byť len osoby, ale i veci ženského rodu. Gramatickej stránke sa viac nevenujeme.

Didaktická hra
Dievčatá i chlapci dostanú za úlohu všimnúť si svoje najbližšie okolie, predmety okolo seba, skúsiť určiť, či sú ženského rodu.

Pomôcka – ukázať na predmety zámenom *tá* (tá kniha, tá stolička, tá ceruzka, tá guma, tá desiata...). S predmetom, ktorý si vyberú, vytvoria dvojicu a prídu sa predstaviť pred tabuľu.

Príprava na prácu so šlabikárom
Čítanie viacslabičných slov na učiteľom pripravených kartičkách. Ide o tieto slová: *prázdniny, pani učiteľkou, školského, sestričkou, k starkým, so záhradou, pomáhame, chutnou polievkou, domácou klobásou.*

Práca so šlabikárom
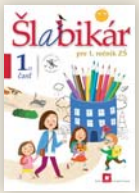

Väčšiu časť hodiny venujeme čítaniu textu. S textom sa pracuje diferencovane. Slabší žiaci si vyberú len časť na nácvik čítania.

Ak je v triede problémový žiak, stačí, keď zvládne iba zábavné úlohy v spodnej časti strany. Text je primerane náročný pre väčšinu žiakov.

Samostatná práca
Farebne vyznačiť koncovku ou v texte. V poslednej zábavnej úlohe vybrať vhodné slovo a doplniť vetu.

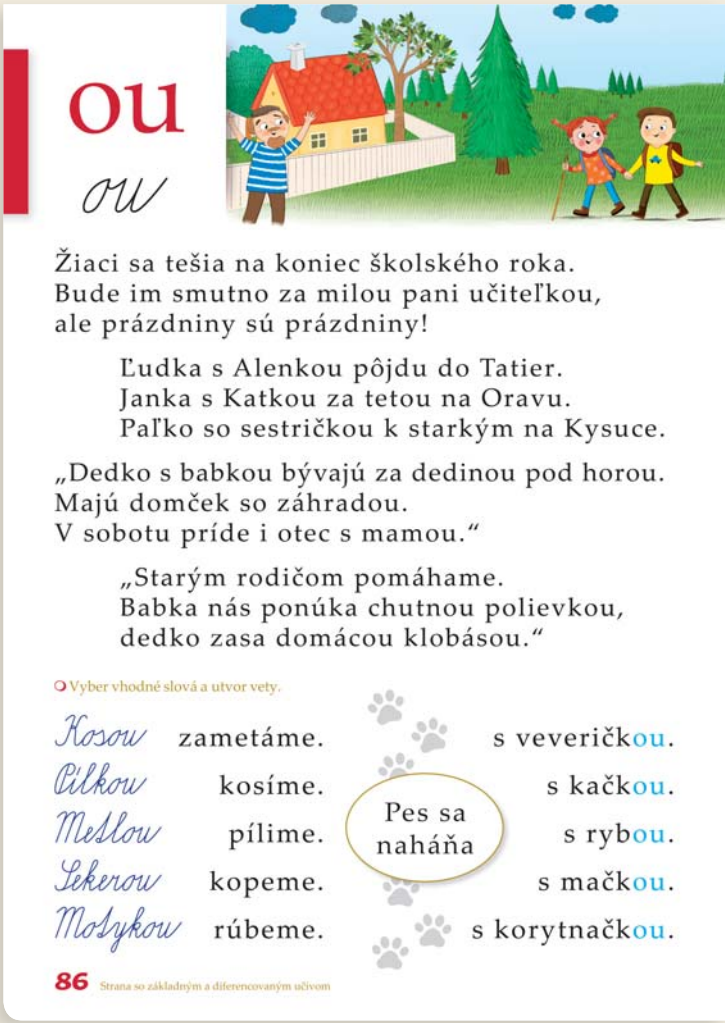

ou

ou

Žiaci sa tešia na koniec školského roka.
Bude im smutno za milou pani učiteľkou,
ale prázdniny sú prázdniny!

Ľudka s Alenkou pôjdu do Tatier.
Janka s Katkou za tetou na Oravu.
Paľko so sestričkou k starkým na Kysuce.

„Dedko s babkou bývajú za dedinou pod horou.
Majú domček so záhradou.
V sobotu príde i otec s mamou."

„Starým rodičom pomáhame.
Babka nás ponúka chutnou polievkou,
dedko zasa domácou klobásou."

Vyber vhodné slová a utvor vety.

Kosou	zametáme.	s veverič**kou**.
Cilkou	kosíme.	s kač**kou**.
Metlou	pílime.	s ry**bou**.
Sekerou	kopeme.	s mač**kou**.
Motykou	rúbeme.	s korytnač**kou**.

Pes sa naháňa

86 Strana so základným a diferencovaným učivom

Téma
Výlet

Cieľ
Precvičiť čítanie a písanie koncovky *ou* v slovách.

Riadený rozhovor
Víkendové a prázdninové výlety. S kým chodíte na výlety? Čo si pripravujete na desiatu? Čo robíte s obalmi !od jedla?

Didaktická hra
Čítanie s porozumením. Deti sedia v kruhu. So zatvorenými očami si vyberajú kartičky s názvami osôb. Vytvárajú dvojice, kto s kým pôjde na výlet.

TIP
*Môže sa stať, že kartičku **s babkou** si vyberie chlapec a kartičku **dedko** si vyberie dievča. Deti zvyčajne reagujú a hneď si vymenia kartičky (čítanie s porozumením je už samozrejmosťou). Podobne si vyberú kartičky s názvami jedla a skladajú vhodné variácie na desiatu.*

Práca so šlabikárom
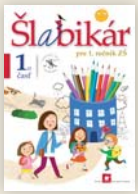

Samostatná práca. Po predchádzajúcej príprave v 1. úlohe vytvárajú dvojice, kto s kým pôjde na výlet. (Slová sú v písanej podobe.)

V druhej úlohe vyberajú vhodné prílohy k rožkom a chlebu na výletnú desiatu.

V poslednej úlohe podľa ilustrácie a podľa chuti vyberajú názvy a zároveň píšu obľúbené zmrzliny.

TIP
Koncovke ou nie je v pracovnom zošite Čítaj s MIMOM venovaná samostatná strana. Ak sa doteraz nevyužili príbeh o veveričke Matilde, možno s nimi pracovať tu.

Čítaj s MIMOM, str. 64 – 65, vtipy a príbeh o veveričke Matilde

Interaktívne učenie
- Mláďatká išli na výlet. (*OU, cvičenie 1*)
- Čím chce byť Monika? (*OU, cvičenie 2*)
- Čo robí postava na obrázku? (*OU, cvičenie 3*)

Téma
Taxík

Cieľ
Vyvodiť písaný a tlačený tvar *x* a nácvik čítania slov s novým písmenom.

Riadený rozhovor
Skúsenosti detí z cestovania na dovolenku. Akými dopravnými prostriedkami ste cestovali? Rozdiel medzi osobným a expresným vlakom.

Príprava na prácu so šlabikárom
Vysvetlenie pojmu taxík, kedy používame taxíky. Vysvetlenie čítania *x*. V slovách *ks*, osobitne *iks*.

Práca na tabuli
Vyvodenie slov a mien, v ktorých je *x*, písať na tabuľu s pomocou detí.

TIP
Na spestrenie – veselé čítanie z úryvku knihy Maxipes Fík.

Práca v skupinách
Kto napíše alebo povie viac názvov so slovom maxi? Učiteľ môže zadať úlohu aj na tabuli pomocou kartičiek so slovom maxi a so slovami *texasky, pes, obed, taxík, fixky, pexeso* – všetky tie, ktoré sa v predchádzajúcich minútach vyvodzovali. Žiaci skladajú zložené slová: *maxifixky, maxipes, maxitaxík, maximixér, maxipexeso, maxiobed, maxitopánky...*

TIP
Je dôležité, aby sa pri čítaní slov z tabule, z kartičiek a obrázkov vystriedali všetci žiaci. Každý sa má na hodine naučiť správne čítať a vyslovovať slovo s ***x****.*

Práca so šlabikárom
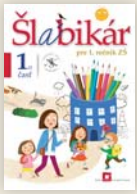

Text na strane 88 je zameraný na čítanie dlhších viet, príprava na čítanie textov mimo šlabikára. Aby si žiaci uvedomili, že veta môže pokračovať i do ďalšieho riadku (ako veta v druhom odstavci „Do vlaku si zoberiem...“).

Samostatná práca
Vyznačiť slová s novým písmenom vo vetách.

Čítaj s MIMOM, str. 60 – 61

x X
x X

taxík Alexander
expres Alexandra
Xaver Xénia

„Zajtra odchádzame do Tatier!“ hovorí otec.
„Zabezpečil som hotel MAXIM.
Nebude to veľký luxus, ale hotel je útulný.“
„Čerstvý vzduch a úplný relax,“ teší sa mama.

„Budeme cestovať expresným vlakom?“
„Áno, kúpil som lístky na Tatranský expres.“
„Do vlaku si zoberiem fixky
a pexeso,“ rozhodne sa Alex.

„Na železničnú stanicu sa odvezieme taxíkom.
Teta Xénia a ujo Xaver nás budú čakať.“

Kedy využívame služby taxíka?

88 Strana so základným učivom

Téma
Pracovná strana

Cieľ
Zlepšiť úroveň čítania s porozumením, zlepšiť čítanie slov s *x*, *X*.

Riadený rozhovor
Hrávate sa doma pexeso? Čo sa vám na pexese páči, čo nepáči? Kto u vás v rodine vyhráva? Aké pexeso máte najradšej? S akým motívom?

Práca na tabuli
Vyvodenie a vysvetlenie nových slov zo strany 89, čítanie s pripravených kartičiek, príprava na riešenie úloh osvedčenými metódami a formami práce.

Práca so šlabikárom
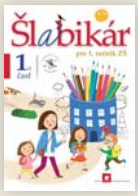

V prvej úlohe na pracovnej strane žiaci farebnými ceruzkami nacvičujú tvar tlačeného písmena.

V druhej úlohe je opakovanie nových slov z predchádzajúcej hodiny a ich spájanie s obrázkami. Nezabudnúť vysvetliť slovo *xylofón* a *saxofón*.

Tretia úloha obsahuje slová s *x*. Žiaci ich spájajú do obsahovo významových dvojíc (vysvetliť slovo *luxus*). Je dobré pripomenúť, že vec, ktorá nám slúži ako predmet dennej spotreby, nemusí byť luxusná.

Didaktická hra
Žiaci dostanú slovo s *x* a k nemu štyri možnosti (hra je zameraná na vysvetlenie významu slova).

Mixér je
- *pes*
- *kuchynský robot*
- *auto*
- *jedlo*

Expres je
- *hudobný nástroj*
- *vysávač*
- *rýchly dopravný prostriedok*
- *obrázková hra*

Interaktívne učenie
- Nájdi správne páry. (*Písmeno X, cvičenie 1*)
- Ktorý obrázok sa začína na tieto písmená? (*Písmeno X, cvičenie 2*)
- Uhádni. (*Písmeno X, cvičenie 3*)

Téma
MIMO v Kanade

Cieľ
Oboznámenie sa s písmenami *q*, *Q* a *w*, *W* a ich výskytom v cudzích slovách, jazykoch.

Riadený rozhovor
Už ste počuli o krajine, ktorá sa volá Kanada? Je v Európe? Akým jazykom sa v Kanade rozpráva? (Kanada má dva úradné jazyky: angličtinu a francúzštinu). Poukázať na to, že rôzne jazyky majú i iné písmenká, ktorá v slovenčine nemáme. Dnes spoznáme dve takéto písmenká: *Q* (v slovenčine ho vyslovujeme ako **kv**), *W* (v slovenčine ho vyslovujeme ako **v**).

TIP
Pracovať s mapou a s obrázkami Kanady, s obrázkom kanadskej vlajky.

Pôvodný obyvatelia boli Indiáni a Inuiti. V Kanade je veľmi veľa lesov, preto tu žije veľa divej zvery. Najznámejšie zviera je medveď, ale aj bizón, bobor... Na severe Kanady je zima, tam žijú i ľadové medvede a v mori i veľryby.

V Kanade má MIMO dvoch kamarátov: Willyho a Quida. Bol ich navštíviť a zažil tam poriadne dobrodružstvo.

Práca na tabuli
Vyvodiť nové slová a mená pred očami detí skladaním zo slabík na učiteľom pripravených karičkách. Čítanie celého slova z učiteľom z pripravených kartičiek.

Práca so šlabikárom
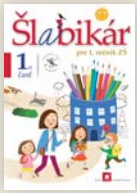

Text o MIMOVEJ návšteve v Kanade. Dvojstrana je zameraná na diferencované čítanie. Slabší žiaci môžu čítať len slová, časť textu a riešiť úlohy. Text rozvíja čitateľské schopnosti šikovnejších žiakov zábavnou formou.

Formou spätnej väzby môže byť aj kvíz.

MIMO bol na návšteve v Kanade.	**ÁNO.** / NIE.
Willy a Quido sú MIMOVI kamaráti.	**ÁNO.** / NIE.
Bývajú v meste Aquapark.	ÁNO. / **NIE.**
Po slovensky píšeme Akvapark.	**ÁNO.** / NIE.
MIMO hľadal WC a stratil sa.	**ÁNO.** / NIE.
MIMO dostal na rozlúčku tričko.	**ÁNO.** / NIE.
Na tričku bolo napísané slovo „kiwi“	ÁNO. / **NIE.**

TIP
Žiaci môžu napísať MIMOVEJ mame list o jeho návšteve v Kanade, o tom, čo tam všetko zažil.

(vyslovujeme kv) (vyslovujeme v)

q Q | w W

q G | w W

MIMO bol na návšteve v Kanade
u kamarátov Willyho a Quida.
Bývajú v meste Quebec. (čítaj kebek)
Spoznal inú krajinu, inú reč.

„MIMO, dnes ideme do Aquaparku,“
oznámili Quido a Willy.
„Chodíš rád do AQUAPARKU?“

MIMO nevedel, čo to je.
Rýchlo si to zistil na webe. „Už to mám!
Je to zábavný vodný park s rôznymi atrakciami.
Po slovensky sa to píše bez Q,
tak, ako počuješ: AKVAPARK.“

Vyznač, čo všetko nájdeme v akvaparku.

tobogany atrakcie kone
animátori plavčíci
vodopády V akvaparku sú: ležadlá
bazény medvede

90 Strana s rozširujúcim učivom

Interaktívne učenie
- Prečítaj text a nájdi správnu odpoveď. *(Písmeno Q, W, cvičenie 1)*
- Vyber slovenský názov slov. *(Písmeno Q, W, cvičenie 2)*
- Ktoré meno je dievčenské a ktoré chlapčenské? *(Písmeno Q, W, cvičenie 3)*

„Môžeme si tam zobrať aj windsurfing?“ pýta sa MIMO. „Nie,“ smeje sa Quido. „Ujo Walter je tam plavčíkom. Ukáže nám všetky atrakcie,“ hovorí Willy.

Zažili veľa zábavy i napätia. MIMO sa stratil, keď hľadal WC. Museli ho vyhlásiť v rozhlase.

Na rozlúčku darovali MIMOVI tričko s nápisom QUEBEC.

Spoj.

aqua		kivi (ovocie)
wafle		akva (voda)
kiwi		vafle (jemné pečivo)

Čo je to?

meno Quido jedlo

šarkan windsurfing plavidlo

záchod WC toaleta

Téma
Hádanky

Cieľ
Precvičiť čítanie s porozumením na problémových textoch.

Práca so šlabikárom
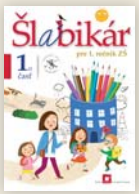

Záleží na učiteľovi, či túto tému použije až v závere šlabikára, alebo priebežne ako doplnkové čítanie (v hádankách sa vyskytujú všetky písmená).

Hádanky sú dvojstupňové. Žiaci rozlúštia najprv riešenia. Medzi obrázkami musia vypátrať, ktorý tajný obrázok vyjadruje hľadané riešenie. Nasleduje čítanie hádaniek a priraďovanie správnych odpovedí.

MIMOVA hádanková správa. Písmená sa dopĺňajú do zašifrovanej správy podľa čísel. Po vylúštení si žiaci môžu prečítať odkaz od ich kamaráta MIMA.

TIP
List MIMA pre kamarátov prvákov. Vo Víkendovom denníku nájdete na poslednej strane ešte jeden zašifrovaný tajný list prvákom od MIMA.

Milí kamaráti,
sedím tu na 100 liške v našej 3ede.
Vonku prší a obloha je samý m .
Odpi f už nemusím, školský rok sa skončil.
eta je pripravená. Je čas rozlúčiť sa.
Cez prázdniny si dajte pozor v lese na veďa
a na m trávky.
Z Tatier mi pošlite do vesmíru peknú poh nicu.
A môžete pribaliť aj veďa, veďa č lády!
Nebojte sa, nebude ma z nej bolieť br .
Mám vás všetkých veľmi rád.
Váš kamarát
Mimo

Okrem toho môžu prváci napísať MIMOVEJ mame na planétu A1, čo všetko MIMO zažil, ako sa učil v ich triede, čo s ním veselého zažili... a listy poslať na adresu:

Orbis Pictus Istropolitana
Miletičova 7
821 08 Bratislava

Čítaj s MIMOM, str. 62 – 63

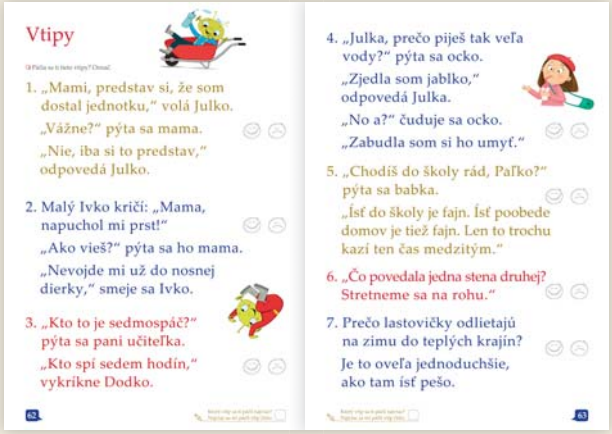
Vtipy

1. „Mami, predstav si, že som dostal jednotku," volá Julko.
„Vážne?" pýta sa mama.
„Nie, iba si to predstav," odpovedá Julko.

2. Malý Ivko kričí: „Mama, napuchol mi prst!"
„Ako vieš?" pýta sa ho mama.
„Nevojde mi už do nosnej dierky," smeje sa Ivko.

3. „Kto to je sedmospáč?" pýta sa pani učiteľka.
„Kto spí sedem hodín," vykríkne Dodko.

4. „Julka, prečo piješ tak veľa vody?" pýta sa ocko.
„Zjedla som jablko," odpovedá Julka.
„No a?" čuduje sa ocko.
„Zabudla som si ho umyť."

5. „Chodíš do školy rád, Paľko?" pýta sa babka.
„Ísť do školy je fajn. Ísť poobede domov je tiež fajn. Len to trochu kazí ten čas medzitým."

6. „Čo povedala jedna stena druhej? Stretneme sa na rohu."

7. Prečo lastovičky odlietajú na zimu do teplých krajín? Je to oveľa jednoduchšie, ako tam ísť pešo.

Ktoré veci sa MIMOVI na Zemi najviac páčili? Uhádni a spoj ich so správnym slovom.

Majú ju radi deti i dospelí.
Je sladká a chutná.
Môžu v nej byť oriešky.
Má hnedú farbu.

ta

Takmer každý ho má doma.
Bez elektriny nefunguje.
Zapína sa a vypína sa.
Máme k nemu ovládač.

ica

Má krátke i dlhé rukávy.
Predávajú ho v obchode.
Nosíme ho i na telocviku.
MIMO nosí rád pásikavé.

č láda

Je to časť oblečenia.
Dá sa kúpiť v obchode.
Muži ju nosia na košeli.
Uväzuje sa na nej uzol.

te ízor

Používame ju v záhrade.
Väčšinou býva dlhá.
Môže byť tenká alebo aj hrubá.
Vo vnútri nej tečie voda.

3 čko

92 Strana s rozširujúcim učivom

Jedna je pravá.
Druhá je ľavá.
Zle je, ak sa stratia.
Potrebujeme ich v zime.

Je to veľmi vysoká budova.
Nachádza sa v mestách.
Môže mať až 100 poschodí.
Ľudia tam bývajú alebo pracujú.

Žije v mori.
Má osem nôh s prísavkami.
Žerie ryby, ale zuby nemá.
Na nepriateľov strieka atrament.

MIMOVA hádanková správa:

Ď	a	[3]	u	[4]	e	[5]								
z	a		p	o	[5]	o	c							
p	r	i		u	[2]	e	[1]	í	!					

k	j	m	č	n
3	4	5	2	1

Téma
Prvácka hymna a kvíz

Cieľ
Slávnostná rozlúčka so šlabikárom, oslava veľkého výkonu a úspechu prvákov, naučiť sa čítať a písať.

Žiaci sa môžu básničku o prvákoch naučiť naspamäť ako básničku alebo z nej urobiť veselý rap a zaspievať ju spoločne i s MIMOM.

Kvíz na str. 95 je rozlúčka so šlabikárom, spätná väzba vlastnej práce každého prváka. Žiaci pri riešení kvízu listujú v šlabikári 2.

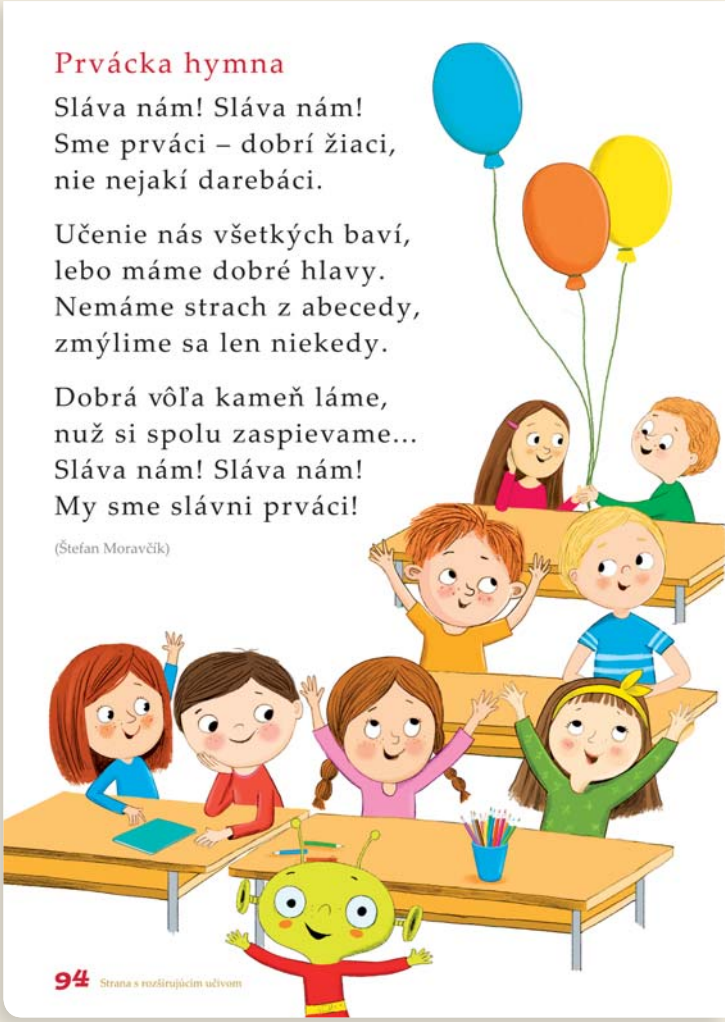

Ktoré písmenko bolo pre teba najťažšie? _____

Ktorý obrázok sa ti páčil? strana ☐

Ktoré dve písmenká sa podobajú? _____

Jedno má bruško vzadu, druhé vpredu.

Ktoré písmenká sú tenké ako ihla? _____

Ktoré slovo v šlabikári je najdlhšie? Hľadaj na str. 57.

_____ počet písmen: ☐

Doplň správne riekanku: Abeceda zjedla deda, povedala

_____

Koľko písmen má šlabikár? ☐

Čítanka

Čítanka nadväzuje na 1. a 2. časť šlabikára. Je zameraná na diferencované vyučovanie – umožňuje rozvíjať techniku čítania vyspelejších i slabších žiakov. Učiteľ vyberá texty podľa individuálnej úrovne, vlastného uváženia a záujmu žiakov.

Čítanka je zdrojom textov a úloh – učiteľ ich nemusí prebrať všetky.

- Texty sú obsahovo i rozsahovo primerané veku žiakov.
- Sú tu zaradené texty veselé, príbehové, ako i texty s výchovným zameraním.
- Ponúka i ľudovú slovesnosť, riekanky, hádanky, príslovia a porekadlá, tak ako aj úryvky zo staršej detskej literatúry.
- Texty na začiatku čítanky sú kratšie, žiaci sa v nich ľahko orientujú.
- Riekanky a básničky v úvodnej časti sa žiaci môžu naučiť naspamäť. Ľubozvučnosť a hravosť riekaniek pomáha prekonať strach z čítania.
- Texty plynule prechádzajú od najľahších k náročnejším.
- Súčasťou čítanky sú i pracovné strany s úlohami. Žiaci môžu dopisovať, vyfarbovať, spájať, dopĺňať slová i vety. Pracovné strany sú zaradené za textami, s ktorými obsahovo súvisia.
- Čítanie s porozumením sa rozvíja hľadaním odpovedí a priestorom na argumentáciu.
- V závere čítanky sú dlhšie texty na diferencované vyučovanie.
- Texty a úlohy v čítanke sú zdrojom na diferencované vyučovanie, žiaci nemusia prečítať všetky texty, ani nemusia vypracovať všetky úlohy.
- Texty podporujú rýchlejšie zvládnutie techniky čítania, pretože umožňujú tvorivé čítanie, riešenie problémových úloh, dopĺňanie slov a viet, upravovanie a spájanie slov v stĺpcoch podľa obsahu a významu.
- Cieľom čítanky je vytvoriť u žiaka vzťah ku knihe, podnietiť túžbu samostatne čítať.

TIP

Slovnú zásobu riekaniek možno vtipne využiť na nácvik nových slov pomocou kartičiek, na tabuli a pri didaktických hrách.

Z čítanky začínajú žiaci čítať v máji. Texty tematicky nadväzujú na učivá ako časti roka, zvieratá a ich mláďatá, práca a odpočinok, úcta k starším, láska k rodičom, vzťah k domovu, domovine, životné prostredie, život v škole, veselé príhody, žartíky, porekadlá. Dajú sa vhodne využiť ako motivačné texty pre blokové vyučovanie a čítať v rámci rôznych predmetov.

Ak žiak vie rozprávať o tom, čo prečítal, je to preňho nový zážitok, má pocit odmeny za dobre vykonanú prácu.

Práca s textami

Aby žiak vyriešil úlohy na pracovných stranách, musí si všetky potrebné slová nájsť a prečítať. Zdokonaľuje si techniku čítania bez násilnej drezúry. Vlastná zvedavosť ho núti čítať viac, aby mohol úlohu úspešne vyriešiť. Takýto nácvik čítania vylučuje memorovanie. Dlhoročné skúsenosti potvrdili, že samostatná práca na pracovných stranách podporuje zdokonaľovanie žiaka v čítaní. Žiaci veľmi radi riešia úlohy, ktoré im umožňujú určitý prejav samostatnosti.

Učiteľ však musí na každej vyučovacej hodine čítania najprv nacvičiť nové slová a slovné spojenia na kartičkách.

Žiaci si osvojujú nielen techniku čítania, ale musia objavovať vzťahy a súvislosti. Musia dosiahnuť určitú úroveň operačnej a poznávacej činnosti. Mení sa základný postoj žiaka k učeniu.

Úlohy prechádzajú od jednoduchých otázok pod textom k náročnejším situáciám na pracovných stranách. **Jedna pracovná strana sa dá použiť viackrát s rôznym stupňom náročnosti.** Napríklad, slabší žiak prečíta text iba s doplnením obrázkov a lepší žiak môže text odpísať do zošita.

Voľbu metód a foriem práce s textami čítanky určuje:

- charakter literárnych foriem (poézia, próza),
- charakter literárneho žánru (rozprávka, ľudová riekanka, príbeh zo života),
- vlastnosti konkrétneho textu,
- úroveň rozvoja vnímania pozornosti, samostatného a tvorivého myslenia žiakov,
- rozdielne individuálne predpoklady žiakov,
- začlenenie diferencovaných činností.

Cieľom je:

- naučiť žiakov čítať správne a plynule, s porozumením,
- kultivovať hovorený prejav,
- učiť žiakov orientovať sa v texte,
- pomocou textu výchovne formovať charakter žiakov,
- usilovať sa, aby žiaci dokázali pochopiť a prežívať estetickú hodnotu textu.

Vzhľadom na rozdielnu čitateľskú úroveň žiakov v 1. ročníku sa odporúča výcvik čítania uskutočňovať diferencovane, najvhodnejšie v troch skupinách: 1. skupina: vynikajúci čitatelia 2. skupina: priemerní čitatelia, 3. skupina: pomalší čitatelia zápasiaci s technikou čítania.

Prvá skupina žiakov prečíta menej náročný alebo kratší text, potom zadá učiteľ samostatnú prácu s textom (napr.: vyhľadať slová s dvojhláskami, vety a myšlienky, prípadne vyberie náročnejší text).

S druhou a treťou skupinou pracuje učiteľ dlhší čas. Osvedčil sa nasledovný postup pri nácviku techniky čítania: v prvej fáze čítajú jednotlivo len žiaci druhej skupiny. Najslabší žiaci text sledujú a kontrolujú. Až po dokonalom precvičení textu čítajú žiaci tretej skupiny jednotlivo s pomocou učiteľa. Druhá skupina rieši samostatnú, menej náročnú úlohu. Po samostatnej práci musí vždy nasledovať kontrola.

Je potrebné, aby slová z každého textu boli vypísané na osobitných kartičkách. Žiaci čítajú slová najprv jednotlivo z kartičiek (len z jednej kartičky so slovom v ruke

učiteľa), až potom slová z kartičiek pripevnených na tabuli. Výhoda: učiteľ môže za niekoľko minút zostaviť slová na kartičkách do rôznych stĺpcov, skupín podľa významu i podľa stupňa náročnosti. Učiteľ môže kartičky rozdať žiakom, ktorí hľadajú slová v texte.

Čítaniu textu z čítanky predchádza nácvik techniky čítania ťažších slov z kartičiek alebo z tabule, vysvetlenie významu menej známych slov a slovných spojení. Na nácvik čítania sú najvhodnejšie rôzne didaktické hry.

TIP

Slová napísané na kartičkách sa môžu v závere hodiny použiť na samostatnú prácu jednotlivcov, skupín i dvojíc s rôznym stupňom náročnosti. Učiteľ si overí, ako žiaci pochopili význam jednotlivých slov a obsah textu.

Práca s kartičkami v prvej časti hodiny je príprava na čítanie celého textu:
- číta celá trieda spoločne, učiteľ drží v ruke len jednu kartičku,
- čítajú skupiny,
- čítajú jednotlivci (hra Zlatá brána),
- čítajú dvaja žiaci naraz jedno slovo, kto rýchlejšie,
- čítanie slov z kartičiek na tabuli (výborné pre slabšie čítajúcich a žiakov s poruchami učenia),
- čítanie v stĺpcoch,
- čítanie v riadkoch,
- vyhľadávanie slov podľa diktátu učiteľa alebo jednotlivých žiakov, slová môžu vyhľadávať v určenom stĺpci, riadku alebo len na pokyn *vyhľadaj slovo*,
- vyberanie slov podľa určitého kľúča (napríklad: výber slov, v ktorých je zmenené len posledné písmeno: *preskočila – preskočil, lopta – loptu*),
- vyberte slová s rôznymi predložkami,
- vyberte významovo podobné slová.

Práca pre dvojice na záver hodiny:
- vybrať slová, ktoré významovo patria k určitej veci,
- vybrať slová, ktoré významovo patria ku konkrétnej postave,
- nájsť slová z kartičiek v texte z čítanky (učiteľ rozdá žiakom len dve-tri kartičky).

Prváci sa stali gramotnými analyticko-syntetickou hláskovou metódou, na tomto princípe zdokonaľujeme čítanie aj v ďalších etapách. Žiaci si osvojili jednotlivé tvary písmen – grafémy, poznajú ich fonetickú podobu – fonémy. Poznávané hlásky vyslovovali nahlas, preto v prvej fáze nácviku čítania im najviac vyhovuje i čítanie nahlas.

Hlasné čítanie umožňuje učiteľovi kontrolovať žiaka, či priraďuje písmenu jeho správnu zvukovú podobu, či písmeno dobre pozná. Až potom, keď má učiteľ istotu, že žiaci túto fázu čítania zvládli, môže uplatňovať tiché čítanie, ktoré je základom čítania s porozumením. Je známe, že pri hlasnom čítaní sa žiaci väčšinou upriamujú na verbálny prejav, výslovnosť, intonáciu, majú obavy z chýb a uniká im obsah prečítaného. Pri tichom čítaní si učiteľ overuje porozumenie obsahu textu kontrolnými otázkami. Žiaka vyzve, aby komentoval, prerozprával prečítané. Čítanie s porozumením je dôležitým predpokladom na to, aby dieťa bolo schopné učiť sa samostatne. Hlasné čítanie zasa zvyšuje sebavedomie a sebadôveru žiaka, schopnosť verbalizovať aj vlastné zážitky, pocity, názory a v konečnom dôsledku hodnotiť seba samého.

Etapy osvojovania si čítania

Pri získavaní čitateľskej zručnosti sa uvádzajú tri stupne kvality.
- Prvý stupeň je identifikácia písmen, hlások a slov so zreteľom na osvojovanie si techniky čítania.
- Druhý stupeň je využívanie získanej zručnosti funkčným spôsobom.
- Tretí stupeň je dosiahnutie takej úrovne v zručnosti čítania, ktorá so sebou prináša istú schopnosť reflexie, kritického myslenia, schopnosť odpovedať na otázky a preskúmať problémy vyplývajúce z prečítaného textu.

Tretí stupeň predstavuje uvedomené čítanie, ktoré má opäť niekoľko kvalitatívnych stupňov. Viliam Obert[18] dopĺňa tento výpočet **štvrtým stupňom**, rozmerom, ktorý nazýva **tvorivým čítaním**. K schopnosti čítať s porozumením pridáva ďalší, kvalitatívne vyšší stupeň – uplatniť tvorivosť (napr.: dopíš text; vymysli iný názov textu, poviedky; uvažuj, aký by mohol byť ďalší priebeh deja; vymysli iné zakončenie rozprávky...). Podľa neho dochádza v samotnom čitateľskom dozrievaní k rozvíjaniu (formovaniu) tvorivého čítania, k prehodnocovaniu nových ideí, činností, problémov, otázok, poznatkov, pocitov, schopností človeka. Proces čitateľského dozrievania je u ľudí rôzne dlhý a rôzne náročný.

Fyziologická príprava na hlasné čítanie

Vhodná motivácia, povzbudenie, vyvolanie záujmu, zvedavosti, čo sa možno v novom texte dozvedieť, sú rovnako nevyhnutné ako náležitá fyziologická príprava. Tá má tri formy:
1. dýchacie cvičenia, 2. očnú gymnastiku, 3. cvičenia správnej výslovnosti.

Dýchacie cvičenia

Dýchacie cvičenia okysličujú pľúca, prekrvujú mozog, pomáhajú odstrániť napätie, naučia hospodáriť s dychom potrebným pri hlasnom čítaní a prednese spamäti. Dýchacie cvičenia pomáhajú koordinovať psychické a fyziologické funkcie, a preto sa môžu pravidelne zaraďovať na úvod vyučovacej hodiny alebo priamo pred čítaním. Dr. Valéria Kalná[19] uvádza niekoľko základných dýchacích cvičení:
- nádych nosom, výdych ústami v prirodzenom tempe, intervaly na dve doby;
- nádych nosom, dych zadržať, výdych predĺžiť na dve, tri, štyri doby, postupne predlžovať;
- nádych, výdych v podobe fúkania do papiera, akoby do pierka, ktoré chceme udržať vo vzduchu (nádych nehlučný, počuť len fúkanie);
- nádych aj výdych nosom, postupne predlžovať výdychovú fázu, usilovať sa o nehlučnosť (pri tomto cvičení treba nevyhnutne vyčistiť horné dýchacie cesty);
- nádychovú aj výdychovú fázu predlžovať ako súťaž, kto najdlhšie vydrží hospodáriť s dychom;
- nádychovú a výdychovú fázu predlžovať tak, že počas výdychu vyslovujú jednoslabičné, dvojslabičné, trojslabičné a štvorslabičné slová, postupne aj slovné spojenia.

[1] Viliam Obert, Cesty výchovy mladého čitateľa, Mladé letá, 1986
[2] Kalná, Kusá, Virgovičová: Metodická príručka k šlaibikáru pre 1.ročník ZŠ, Bratislava, SPN 1991

Očná gymnastika
S nácvikom čítania narastá schopnosť „nestratiť" riadok, t. j. orientáciu v texte, ako aj jedným pohľadom vnímať viac ako jedno písmeno či slabiku. Snažíme sa preto, aby žiaci mali potrebný odstup od textu, nadhľad, aby pracovali len očami. Aj túto zručnosť možno postupne nacvičiť a nevhodné návyky odstraňovať, napríklad očnou gymnastikou.

- Pred čítaním zatvoriť oči (asi 30 sekúnd). Spolu s uvoľneným sedením sa žiaci takto sústredia a pripravujú na prácu.
- Uvoľnené sedenie. Žiaci si dajú pred oči dlaň asi na vzdialenosť 10 – 20 cm. Všetci sa pozerajú na stred svojej dlane. Potom učiteľ ukáže nejaký bod v triede vzdialený čo najďalej od všetkých, napr. na tabuli, na stene, prípadne aj za oknom. Všetci zaostria pohľad na tento predmet. Pohľad na blízky a vzdialený bod sa mení asi 5 – 10-krát. Vzdialené body striedať.
- Cvičenie na otváranie a zatváranie horných viečok. Horné viečko sa pohybuje smerom k dolnému asi 10-krát.
- Cvičiť zaostrenie zraku do krajnej polohy hore, napr. na lampu a potom dolu, na zem tiež asi 5 až 10-krát.
- Cvičiť zaostrenie zraku do krajnej polohy vpravo a opačne 5 – 10-krát. Vhodný je na to slovný sprievod, ktorý podporí ľavo-pravú orientáciu pomenúvaním týchto strán.
- Krúženie očami v smere hodinových ručičiek a opačne. Učiteľ môže pohyb naznačiť rukou. Skúšať pohyby majú žiaci len očami, aby sa pritom nehýbala hlava.
- Zrakový diktát. Učiteľ pomenuje smer, polohu, kam majú žiaci uprieť zrak, napr. vpravo, hore, dolu, vľavo, blízko, ďaleko; striedať polohy.
- Cvičenie na zaostrenie pohľadu na malý predmet. Nájsť pohľadom sponku do vlasov, kúsok kriedy, gombík na šatách... Predmety na hľadanie rôzne situovať.

Očné cvičenia podporujú koncentráciu zraku na čítanie a názorne pomáhajú pochopiť prácu, pohyb očí. Pripraví žiakov na hľadanie, orientáciu v texte, v knihe a pomáha odstraňovať zlozvyk čítať text z blízka – „čítať nosom".

Správna výslovnosť
Výslovnosť pri čítaní si zasluhuje osobitnú pozornosť učiteľa. Niektorí žiaci potrebujú nápravu reči s pomocou špeciálnych pedagógov – logopédov. Škola by mala odporučiť rodičom návštevu logopéda, ak sa tak nestalo už v materskej škole. Zavše aj deti bez poruchy reči mávajú nesprávnu výslovnosť. Učiteľ ju musí cibriť, lebo inak by nevhodne ovplyvnila komunikáciu žiaka a jeho akceptovanie okolím. Nezrozumiteľné vyjadrovanie žiaka niekedy súvisí s nedostatočným sebavedomím, hanblivosťou, utiahnutosťou, nevhodným, zanedbaným vystupovaním, chudobnou slovnou zásobou. Sú to skôr psychické príčiny. Učiteľ sa ich snaží odhaliť a trpezlivo naprávať.

Básničky *(str. 2 – 5)*

Prvé dvojstrany oslavujú zvládnutia abecedy a čítania. Väčšina žiakov má už dobrú čitateľskú úroveň. Čítanie už nie je práca, ale zábava. Vtipné texty žartovne radia prvákom, ako čítať z čítanky.

Obe dvojstrany obsahujú texty s rôznym stupňom náročnosti. Odporúčame na vyučovaní čítať spoločne. Nacvičovať rôznymi formami a variáciami. Pri viacnásobnom čítaní sa žiaci naučia básničky naspamäť. Môžu sa využiť aj na oživenie iných predmetov. Strany sa čítajú diferencovane. Slabší žiaci si vyberú len jeden text na nácvik čítania.

Ľudové riekanky *(str. 6)*

Cieľ
Vzbudiť záujem o čítanie. Radosť z prečítaného aj u najslabších žiakov. Naučiť sa naspamäť niektorú riekanku.

TIP
Riekanky sa môžu prehrať alebo spievať. Sú zhudobnené. Ľudové riekanky poznajú žiaci z predškolského obdobia. Sú ľahké, spevavé.

Prípravné čítanie
Prečítať si posledné slová v každom verši.

Samostatná práca
Slová na kartičkách uložiť do rýmov, napríklad: *koníčku – pšeničku, ručičky – mamičky.*

Ide pavúk po stene – pracovná strana *(str. 7)*

Cieľ
Čítať písaný text. Obrázky v texte nahradiť slovami. Odpísať riekanku do zošita.

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách zložiť ľudovú riekanku. Učiteľ sa v krátkom čase presvedčí o stupni uvedomeného čítania žiaka. Hoci sú riekanky ako celok nenáročné na čítanie, pri práci so slovami na kartičkách sa zdokonaľuje technika čítania. Ak chcú žiaci vyriešiť úlohy, musia slová uvedomene čítať.

Chlapec a lopta *(str. 8)*

Cieľ
Čítať krátky text o lopte. Správna intonácia opytovacích viet.

Prípravné čítanie
Odporúčame nacvičiť dlhé slová alebo slová so skupinou spoluhlások z textu pomocou kartičiek. Zamerať sa na slová s predložkami: *s loptou, k lopte, po loptu.* Všimnúť si slová rozšírené predponami a príponami: *rýchle, rýchlejšie, najrýchlejšie.*

Samostatná práca
Vyhľadať slová na kartičkách, ktoré obsahovo súvisia. Napríklad:

chlapec	*preskočil*	*a lopta*	*dostal sa*
k lopte	*plot*	*po loptu*	*lopta*
nemá	*nôh*	*rúk*	*skáče*

Múdra lopta – pracovná strana *(str. 9)*

Cieľ
Čítať písaný text, nahrádzať obrázky vhodným slovom. Žiaci si slová môžu napísať nad obrázok, odpísať časť textu.
Upozorniť na zmenené písmeno *lopt<u>a</u>, lopt<u>u</u>* na konci slova.

Balón *(str. 10 – 11)*

Cieľ
Čítať text, ktorý sa skladá z krátkych, deťom obsahovo blízkych viet.

Prípravné čítanie
- Dôraz na výrazné čítanie zamerané na ukončenie vety.
- Nácvik slov z kartičiek, náročnejších na techniku čítania.
- Rozvíjanie vecných znalostí o vzduchu a balóne.

Samostatná práca
- Na príklade v triede vysvetliť slová s opačným významom.
- Slová na kartičkách usporiadať do obsahovo protikladných dvojíc.

Šnúrky, pančušky *(str. 12 – 13)*

Cieľ
Čítať krátke oznamovacie i opytovacie vety. Dôraz na výrazné čítanie. Ukončenie vety.

Prípravné čítanie
- Správna výslovnosť slov s *ä, ô.*
- Nácvik čítania slov vybraných z textu.
- Vyhľadať slová, v ktorých sú mäkké spoluhlásky *š, č.*
- Riadený rozhovor na tému „Kto potreboval tvoju pomoc?“.

Samostatná práca
- Zo slov na kartičkách utvoriť dvojice (napr. *päta – pätička, kolená – kolienka*).
- Utvoriť zdrobneniny slov: *mačka, šnúrky, lopta, strom, palec.*

Čo je rodina *(str. 14 – 15)*

Cieľ
Čítať vety s priamou rečou. Vhodne, výchovne upevňovať vzťahy medzi členmi rodiny. Nadväzovať na učivo prírodovedy. Rozvíjať vecné poznatky o rodine – rodostrom rodiny.

Prípravné čítanie
Na slovách vybratých z textu precvičovať pomenovanie jednotlivých členov rodiny. Zo slov na tabuli vybrať tie, ktoré vyjadrujú viacerými názvami pomenovanie člena rodiny (napr.: *babka, babička, starká, stará mama* a pod.)

Samostatná práca
Úlohy pozri v čítanke.

Hľadať je ťažké *(str. 16)*

Prvý dlhší text. Využije sa na diferencované čítanie. V tomto období je dôležité poskytnúť priestor na zdokonalenie techniky čítania i šikovnejším žiakom. Slabší žiaci pracujú len s časťou podľa vlastného výberu. Záleží na učiteľovi, aké formy práce zvolí. V texte sú primerané vety. Slovná zásoba je nenáročná, s väčšinou slov sa žiaci už stretli v šlabikári.

TIP
Odporúčame napísať na kartičky slová/výrazy: ***k postieľke, vrátim, bábätko, do nemocnice, prebudili, sandálky, svetríček, môžeš, strážiť****.*

Samostatná práca
Posledná úloha v čítanke. Šikovnejší žiaci môžu vypísať zdrobneniny a utvoriť základné slová

Najkrajšie oči a básničky o mamičke (rodina) *(str. 17)*

Cieľ
Dôraz na výrazné čítanie. Dbať na správnu výslovnosť dvojhlások. Text sa môže čítať aj formou rozhovoru, prípadne zdramatizovať.

Prípravné čítanie
Vyhľadať slovo, ktoré sa v texte opakuje (najkrajšie). Vysvetliť jeho význam v texte.

Samostatná práca
- Zo slov na kartičkách vybrať slová, ktoré vyjadrujú farbu očí. Doplniť vhodné prirovnanie do viet.

oči belasé ako _____ *oči zelené ako* _____
oči čierne ako _____ *oči hnedé ako* _____

- Učiteľ má pripravené kartičky so slovami vecí, ktoré majú charakteristickú farbu. Žiaci sú rozdelení do skupín podľa farby. Úloha: Vyberte názvy vecí, ktoré majú vašu farbu. Napr. *biela* – sneh, snežienka, zima, snehuliak.

Básničky o mame *(str. 18)*

Cieľ
Výrazné čítanie básničiek. Naučiť žiakov niektorú báseň naspamäť. Prednes básničiek do školského rozhlasu alebo na besiedke v triede pri príležitosti sviatku Dňa matiek.

Prípravné čítanie
Správna výslovnosť slov so spoluhláskou *ľ* (*ľúbim, maľujem, líčka*). Nácvik čítania vybratých slov na kartičkách.

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách zložiť básničku. Slabší žiaci si môžu porovnať slová na kartičkách s textom v čítanke. Učiteľ môže slová, ktoré sú na kartičkách, napísať písaným písmom na tabuľu.

Čo deťom k šťastiu treba *(str. 19)*

Cieľ
Čítať básne s dôrazom na citovú výchovu – upevnenie rodinných vzťahov.

Prípravné čítanie
Všímať si slová, ktoré sa rýmujú. Nácvik slov s predložkami. Povedať inými slovami výrazy: *lásky plný dom, v náručí svojho ocinka, otca ako kamaráta.*
Nácvik čítania slov vybraných z textu.

Samostatná práca
Usporiadať slová na kartičkách do rýmov (podľa básne).

Začiatok-nezačiatok *(str. 20 – 21)*

Cieľ
Čítanie priamej reči. Text je síce dlhší, ale rozdelený na viac odsekov. Vety sú kratšie, bez súvetí. Sú vtipné, žiaci čítajú s nadšením. Vhodné je i zdramatizovanie. Slabší žiaci si vyberú len časť na technický nácvik čítania.

Samostatná práca
Tajnička na str. 21.

TIP
Hodina čítania sa môže spojiť s hodinou výtvarnej výchovy. Ilustrácia poviedky.

Prípravné čítanie
- Nacvičiť čítanie týchto slov: *Hraškovci, začiatok-nezačiatok, náprstok.*
- Žiaci môžu slová vyjadrujúce protiklad ukladať do dvojíc (napr.: *vidí – nevidí, ublíži – neublíži, ťažká – ľahká, šťastie – nešťastie, premení – nepremení*).
- Priraďujú slová k členom rodiny.

Ako rastú deti *(str. 22 – 23)*

Cieľ
Od jednoduchých viet prejsť k čítaniu súvetí. Správne hlasové naznačenie pauzy (čiarky) vo vete.

Prípravné čítanie
- Nácvik slov z kartičiek. Slová usporiadať podľa významu. Čo si obliekajú chlapci a dievčatá?
- Výslovnosť slov s *ä, ŕ*.
- Obohatenie vecných znalostí – vysvetliť slovo *centimeter, tajomstvo*; vybrať podobné slová s rovnakým významom: *rastú – rástli, podpätky – podpätkoch...*
- Výchovné využitie: Čo ťa robí veľkým? Mamine šaty?

Samostatná práca
Úlohy pozri v čítanke.

Kto už počul takú reč *(str. 24 – 25)*

Cieľ
Čítať súvetie. Orientácia v dlhšej vete. Ľudové príslovia a porekadlá, hádanky.

Prípravné čítanie
Vysvetlenie pojmov *oči vyočiť, z oka vypadnúť*. Nácvik čítania slov z kartičiek.

Samostatná práca
Zložiť porekadlá zo slov na kartičkách. Slabší žiaci môžu použiť učebnicu. Dobrí žiaci môžu zasa súťažiť v pohotovosti, kto skôr zloží porekadlo, príslovie.

Doma *(str. 26 – 27)*

Cieľ
Čítať náučný text. Krátke vety. Nenáročné čítanie. Pochopenie rozdielnych pojmov (*dom – doma, byt – doma, domovina – vlasť*).

Pomôcka
Veľká mapa Slovenska alebo mapa v čítanke. Vyznačiť oblasť, v ktorej bývate. Poznať štátne symboly: štátny znak, štátna zástava, štátna hymna. Prehrať štátnu hymnu. Oslavná pieseň.

Samostatná práca
- Vyfarbiť štátny znak a štátnu zástavu na pracovnej strane.
- Vyznačenie slov v úlohe na s. 26. Napíš názov obce, mesta, kde bývaš.
- Čítanie básne *Ja som šuhaj* (báseň od staršieho autora). Je potrebné vysvetliť pojmy: *šuhaj, na svet súci, v tiesni, rodnej reči zvuky, potôčik vrtký, na záhumní, Kysuce*.

Na zvládnutie techniky čítania si žiaci vyberú báseň alebo text.

TIP
Rozhovor o našej domovine – vlasti. Čím je charakteristická.

Slovenské príslovia a porekadlá *(str. 28 – 29)*

Pracovná dvojstrana si vyžaduje spoločné prečítanie a vysvetlenie jednotlivých prísloví. Spojenie s obrázkom, ktorý vyjadruje vetu. Najznámejšie dopísať.

TIP
Hodina je živá, žiaci majú veľa skúseností a príkladov pri vysvetľovaní jednotlivých porekadiel.

Púpava *(str. 30 – 31)*

Cieľ
Čítať vety s priamou rečou. Dramatizované čítanie. (Textom *Púpava* sa začína séria článkov a básničiek o jari.)

Prípravné čítanie
- Nácvik slov so spoluhláskovou skupinou.
- Nahradiť slová inými výrazmi (*hrdzavý, jemnučké, zaprosíka, odvial, krášliš, na lúčine*).
- Rozvíjanie vecných poznatkov o semienkach púpavy.

Samostatná práca
Čítanie s porozumením. Úlohy na str. 31. Vybrať vhodné slovo. Príklad:

Púpava má kvet _____. (žltý, zelený, biely, fialový)

Zvonček – pracovná strana *(str. 32 – 33)*

Samostatná práca
Doplň do tajničky názvy jarných kvietkov (s. 32) Čítať text napísaný písaným písmom. Obrázky vo vetách nahradiť slovami (s. 33). Výchovné využitie – liečivé jarné kvety.

TIP
Učiteľ môže zadať žiakom neznámkovaný obrázkový diktát.

Na lúke *(str. 34 – 35)*

Cieľ
Čítať dlhší text. Celý text nemusia čítať všetci žiaci. Je vhodné využiť ho výchovne – vzťah k prírode a životnému prostrediu.

Prípravné čítanie
Nácvik čítania slov z kartičiek zamerať na viacslabičné slová s mäkkými slabikami (*netrhaj, nerastieme, nekvitneme*). Rozvíjanie vecných poznatkov o včelách.

Samostatná práca
Čítanie s porozumením – cvičenie v čítanke (str. 35). Do nedokončenej vety doplniť správne slovo.

Ako sa húsatkám nechcelo na svet *(str. 36 – 37)*

Cieľ
Doplnenie učiva o domácich zvieratách a ich mláďatách. Čítanie priamej reči. Dramatizované čítanie.

Prípravné čítanie
Vysvetlenie významu slov *hrboľ, uhni*. Nácvik čítania s predložkami: *do doliny, z doliny, do briežka, z briežka*. Slová na nácvik čítania.

Samostatná práca
Úlohy pozri v čítanke.

Kuriatka *(str. 38 – 39)*

Cieľ
Výrazne čítať básničky. Odstraňovať spevavé čítanie veršov.

Prípravné čítanie
Nácvik čítania slov z kartičiek. Výslovnosť *li* na konci slova.

Samostatná práca
- Zložiť hádanky zo slov na kartičkách.
- Využitie vedomostí z iných predmetov pri dopĺňaní vhodných slov do nedokončených viet.

Kuriatka sú _____.
(zelené, žlté, čierne, fialové, červené)
Škrupiny majú _____.
(vajíčka, orechy, ryby, kvety, kuriatka)

- Cvičenie na s. 39.

Relaxácia
Hľadanie zvieracích rodín podľa zvuku – dychové cvičenie.

Včely na výzvedách *(str. 40 – 41)*

Cieľ
Čítať dlhšie vety s priamou rečou a otázkami. Dramatizované čítanie.

Prípravné čítanie
- Docvičovanie čítania *li* na konci slova.
- Vyhľadávanie slov s hláskovými skupinami *de, te, ne, le*.
- Upozorniť na tri výrazy *včely, včeličky, včielky*.

Samostatná práca
Slová na kartičkách uložiť do správnych súvislostí.

Včely zaleteli k _____.
(čerešni, jabloni, fialke, tulipánu, púpave)

Pracovná strana *(str. 42 – 43)*

Cieľ
Čítať kratšie vety s pochopením obsahu. Strana je zábavná, riešia ju všetci žiaci.

Prípravné čítanie
Zamerať sa na výslovnosť slov, v ktorých je spoluhláska *ť, ľ*.

Samostatná práca
Vybrať vhodné slová zo žiackych kartičiek na tému, čo rastie v zeleninovej záhrade. Vysvetlenie významu slova *hriadka*. Vysvetlenie názvov náradia. Čo čím robíme. Vybrať názvy záhradného náradia.

Pyšný motýľ *(str. 44 – 45)*

Rozširujúce čítanie. Môže sa využiť na hodine prírodovedy a etickej výchovy ako motivačný text. Bez zadania na domáce čítanie. Vysvetlenie procesu – vajíčko, húsenica, kukla, motýľ.

Vysvetlenie významu slov a výrazov *pohrdlivo, osopil sa, vystatovať sa, nádherný, pochádzame z toho istého rodu, príbuzní.*

TIP
Na strane 45 je obrázkový diktát. Odporúčame vopred prečítať text spoločne. Upozorniť na tvar slov ***slnko, slnku, motýľ****.*

Jar *(str. 46 – 47)*

Náročnejšia báseň – vhodná (podľa uváženia učiteľa) na diferencované čítanie pre technicky vyspelejších žiakov. Vysvetliť slová *virgá, posiedka, vesna, úvrate.*

Samostatná práca
Slová na kartičkách usporiadať do rýmov.

Keď prišla jar *(str. 48 – 49, 50)*

Rozširujúce čítanie. Rozvoj techniky čítania u šikovných žiakov. Pomalší žiaci čítajú zábavné úlohy na s. 49 – 50. Text môžeme využiť v tzv. blokovom vyučovaní na doplnenie prírodovedy a etickej výchovy. Vysvetliť význam slov a slovných spojení: *podnájomník, privlastniť, bezočivo, strhla sa bitka, klbčiť sa, pohroziť, vytrpel, bedákal, horekovať.*

Premeny roka *(str. 51)*

Text je náročný pre žiakov menej vyspelých v technike čítania. Môže sa použiť ako úvod do učiva prírodovedy o ročných obdobiach. Môže sa čítať iba v škole spoločne, bez zadávania na domácu úlohu. Pracovať s ním podľa uváženia učiteľa. Slová pre prácu s textom precvičiť na demonštračných i žiackych kartičkách.

Samostatná práca
Úlohy pozri v čítanke. Farebne vyznačiť vetu v texte.

Kamarát rok *(str. 52 – 55)*

Cieľ
Naučiť sa všetky názvy mesiacov. Básne sú rozmiestnené na dvojstrane. Čítanie je vhodné spojiť s hodinou prírodovedy.

Básne nemusia čítať všetci žiaci. Slabším žiakom vyhovuje druhá dvojstrana (str. 54 a 55), na ktorej sú len názvy mesiacov spojené s ilustráciami ročných období.

Úloha na strane (s. 55) je spojiť názvy mesiacov s vhodným obrázkom.

Nezabudnúť naučiť žiakov, v ktorom mesiaci sa narodili.

Domáca úloha
Slabší žiaci sa naučia čítať len tú báseň, ktorá hovorí o ich mesiaci narodenia.

Pí, pí, pí *(str. 56 – 57)*

Strany sú venované učivu o doprave, dopravnej výchove.

Cieľ
Čítať rozvité vety, súvetia. Slabší žiaci sa nemusia naučiť čítať celý text. Stačí, ak si rozšíria slovnú zásobu čítaním z kartičiek.

TIP
Skúsenosti ukázali, že i najslabší žiaci prečítajú náročné slová, ak ich vidia jednotlivo na kartičke. Pozornosť sústredia na jednu kartičku – jedno slovo. Ak sa majú rozhodnúť medzi čítaním slov z kartičiek uložených na tabuli a čítaním z kartičiek, ktoré drží učiteľ v ruke, rozhodnú sa pre priamu prácu s učiteľom. Získajú pocit istoty, sebadôveru. Po krátkom čase môže učiteľ kartičky so slovami pripnúť na tabuľu. Už ich nedesí skupina slov v stĺpcoch alebo riadkoch. Hravo sa v slovách orientujú a bez problémov, hoci pomalšie čítajú.

Obrázkový diktát
Žiaci obrázky nahradia názvami farieb.

Pracovná strana *(str. 58 – 59)*

Cieľ
Osvojiť si najznámejšie dopravné značky a poznať ich význam. Čítanie s porozumením, riešenie úlohy – spojiť obrázok dopravnej značky so správnym pomenovaním. (Správne vyfarbiť postavu na semafore.) Tajničky majú žiaci veľmi radi.

Dorka a Darka *(str. 60)*

Humorne ladený príbeh s výchovným zameraním. (Využiť sa dá na etickej výchove.).

Cieľ
Čítať ťažšie slová z kartičiek. Čítanie krátkych viet sa strieda s čítaním súvetí. Dôraz na intonáciu ukončenia vety.

Samostatná práca
Vybrať zo žiackych kartičiek slová s rovnakým významom.

Pracovná strana *(str. 61)*

Cieľ
Čítať text doplnený obrázkami dopravných prostriedkov. Názvy obrázkov odporúčame napísať na kartičky.

TIP
Časť textu sa dá využiť ako obrázkový diktát. Názvy dopravných prostriedkov sú v prvom páde jednotného čísla. Zvládnu to i slabší žiaci po predchádzajúcej príprave. Napr.:

- *Priraďte názvy dopravných prostriedkov pod obrázky.*
- *Usporiadajte slová s názvami dopravných prostriedkov od najpomalších po najrýchlejšie.*
- *Usporiadajte názvy dopravných prostriedkov od najrýchlejších po najpomalšie.*
- *Vyberte dopravné prostriedky, ktoré nemajú motor, nejazdia po ceste a pod.*

Huby *(str. 62 – 63, 64)*

Rozširujúci text – náročnejší. Slabší žiaci čítajú s. 63 alebo 64.

Cieľ
Čítanie so zameraním na rozšírenie vecných poznatkov, doplniť atlasom húb.

Prípravné čítanie
Nácvik čítania slov z kartičiek.

Samostatná práca
Vybrať vhodné slová.

Huby zbierame do	*kufríka.* *košíka.* *tašky.* *igelitového vrecka.*
Knižka o hubách sa volá	*atlas húb.* *atlas známok.* *atlas sveta.*

Pracovná strana *(str. 65)*

Jednoduchší písaný text doplnený obrázkami. Práca s kartičkami slov vyjadrujúcich názvy obrázkov. Diferencované úlohy na samostatnú prácu.

Čo ako vonia *(str. 66 – 67)*

Text nemusia čítať všetci žiaci. Môže sa použiť na diferencované čítanie.

Cieľ
Čítať s porozumením – čítanie súvetí. Vysvetliť pojmy: *čuch, kadiaľ, priemerný, porcia, rozoznala, rozpoznávať, trčia.*

Samostatná práca
Spojiť vhodné slová (napr.: *nos – čuch, ústa – chuť*...).

Stromček *(str. 68)*

Cieľ
Prečítať kratšie vety so zameraním na porozumenie obsahu textu.

Prípravné čítanie
Nácvik čítania slov z kartičiek. Po zvládnutí techniky čítania učiteľ rozdá žiakom demonštračné kartičky so slovami. Každý žiak dostane jednu kartičku a má za úlohu nájsť slovo na kartičke v texte.

Samostatná práca
Na jabloni dozrievajú _____. Na hruške dozrievajú _____. Na viniči dozrievajú _____.

Poklad *(str. 69)*

Cieľ
Čítať Ezopovu bájku s výchovným použitím – etická výchova.

Prípravné čítanie
Vysvetlenie slov/výrazov: *zazlorečili, necítili ani chrbty*. Zamerať sa na čítanie a pravopis slov s mäkkými slabikami. Nácviku slov na kartičkách pre učiteľa treba venovať väčšiu pozornosť. Obsahujú i viacslabičné slová.

Samostatná práca
Vyznačiť dobré vlastnosti (úloha v čítanke).

Smelý Ježko *(str. 70 – 71)*

Cieľ
Prečítať súvetia a krátke zvolacie vety – text je nenáročný.

Prípravné čítanie
Dej rozprávky je situovaný do minulého času. V texte sú slová typu: *zdvihla, zdvihol, sklonilo, zdvihlo, zajajkalo, zvíťazil, vygúľal, pozrela, pozrel*. Vysvetliť slová: *prskol, kopýtko, zjajklo, do brlôžka, opäť*.

Samostatná práca
Žiaci po nácviku techniky čítania triedia slová, ktoré vyjadrujú činnosť teliatka a ježka (napr.: *ježko – prskol, zvíťazil, vygúľal; teliatko – zjajklo, zodvihlo chvost, sklonilo sa, utekalo*).
Do viet na s. 71 vpisujú vhodné slová.

Mama drozdica *(str. 72 – 73)*

Text je vhodný na diferencované čítanie pre šikovných žiakov. Dopĺňa učivo o spevavých vtákoch. Nemusí sa zadať na domáce čítanie.

Pracovná strana *(str. 74 – 75)*

Cieľ
Uvedomené čítanie básničiek o vtáčikoch v nadväznosti na poznatky z učiva o vtákoch. Samostatné rozhodovanie pri označení možností v úlohách.

Prípravné čítanie
Čítanie slov z kartičiek.

Didaktické hry
K obrázkom vtáčikov priradiť správne pomenovanie a opačne. Pod obrázok napísať meno vtáčika. (Obrázky vtákov a zvierat sa centrálne dodávajú do škôl v sériách atlasov.)
Voľné rozprávanie o živote a znakoch jednotlivých vtákov. Spoločné a rozdielne vlastnosti.

Samostatná práca
Vytriediť kartičky s pomenovaniami vtákov odlietajúcich do teplých krajín a zimujúcich u nás.
Zábavné úlohy v čítanke.

Máme psa *(str. 76 – 77)*

Text je náročnejší, rozdelený na viac častí. Číta sa diferencovane. Slabší žiaci si sami vyberajú časti na nácvik techniky čítania. Jednoduchšie a menej náročné na čítanie sú odseky na s. 77. Pútavý námet – každé dieťa chce mať domáce zvierakto.

Prípravné čítanie
Nácvik slov a výrazov z kartičiek (*trhovisko, fantastická, stánok, rozvoniava, omamne, čerstvo narodené, hemžilo sa, z kolumbijských banánov, rozkotúľali sa, dobrosrdečne, pohladkať*).

Samostatná práca
Úlohy pozri v čítanke.

Abeceda *(str. 78 – 79)*

Cieľ
Čítať s porozumením. Zopakovať písmená veľkej abecedy. Upozorniť žiakov na poradie jednotlivých písmen v abecede.

Prípravné čítanie
Vysvetliť pojmy: *presnoril, detektív, stopovanie, na ostrove, predtým* (spodobovanie spoluhlásky). Vymyslieť podobnú rozprávku.

TIP
Naučiť sa báseň o abecede naspamäť. Táto úloha umožní učiteľovi pozorovať stupeň pohotovosti a samostatnosti žiakov v triede. Všíma si, za aký čas sa jednotliví žiaci báseň naučili. Ciele pozorovania učiteľ žiakom neoznamuje.

Samostatná práca
Vypíš poradie jednotlivých veľkých tlačených písmen z textu *Abeceda* a potom z textu *Recept na maškrtnú abecedu*. Porovnaj a povedz, čo si zistil/-a.

V kotolni *(str. 80)*

Cieľ
Čítať s porozumením. (Text je vtipný, s kratšími vetami, vhodný pre všetkých žiakov.)

Prípravné čítanie
Čítanie slov z kartičiek so zameraním na:
- slová s mäkkými slabikami,
- predložkové spojenia,
- krátke vety s dvojbodkami.

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách vyberte slová, ktoré odpovedajú na otázku.
Kto pracuje v škole?

kuchár	*pekár*	*kuchárka*	*letec*
mäsiar	*učiteľ*	*maliar*	*mamička*
maliarka	*žiak*	*učiteľka*	*riaditeľ*
otecko	*chlapec*	*študent*	*upratovačka*
šofér	*dievča*	*kurič*	*školník*

Jabĺčko *(str. 81)*

Cieľ
Čítať s porozumením a dôrazom na intonáciu vety. Text obsahuje vhodné jednoduché a rozvité vety. Hoci je dlhší, môžu ho čítať i slabší žiaci.

Prípravné čítanie
Nácvik slov z kartičiek. Slová sú zamerané na skupiny spoluhlások v slove, slová s *ĺ* (*jabĺčko*). Napríklad: *mäkkého, poobhrýzal, zamrzelo, hladný, vopchal, prestávka, prešlo, mokrého, pripravili, pobral*

Vysvetliť slová – *ohryzok, poobhrýzal, zahryzol, prekutal.*

Samostatná práca
Vyberte slová, ktoré patria k Petríkovi a ktoré k Paľkovi.

Petrík		**Paľko**	
desiatovať		*chlieb*	
hladný	*inokedy*	*zahryzol*	*do chleba*
potreboval	*ceruzku*	*neprestal*	*hľadať*
vopchal ruku	*jablko*	*zhnité*	*zamrzelo*

Slovo *desiatovať* patrí k obom chlapcom.

Svet pod lavicou *(str. 82 – 83)*

Cieľ
Čítať s porozumením. Dôraz na interpunkciu vo vete. Správne čítanie opytovacích viet.

Prípravné čítanie
Čítanie slov z kartičiek so zameraním na štvor- až päťslabičné slová typu *podlavicový, zaparkované, parkovisko, najväčšie* a na slová so spoluhláskovou skupinou (napr.: *obklopený, strach, našťastie, oranžová*, názvy áut: *renault, mercedes, škodovka*).

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách vybrať slová vyjadrujúce veci, ktoré by sme mohli nájsť pod školskou lavicou.
nohy, nohavice, tašky, autá, tenisky, ruky, ceruzky, perá, farbičky, topánky, mačky, koláče, stoličky, jablká, uteráky, čokoláda, sandále, papier, vtáčiky, vreckovky

Na záver: Zábavné čítanie.

Hrkálka *(str. 84 – 85)*

Cieľ
Čítať jednoduché vety zo školského prostredia. Text je primeraný i najslabším čítajúcim. Slová na kartičkách, tabuli: *hrkálka, prváčka, neustále, hrká, nakreslí, vygumuje, chvastá, atrament, prisviedčajú, prekričia, škriepiť sa.* Po zvládnutí techniky čítania žiaci triedia kartičky so slovami podľa významu: *ku gume, k ceruzke, k peru, k písmenám.*

TIP
Text sa môže i zdramatizovať. Pointu textu dopĺňa báseň ***Diera do sveta****.*

Samostatná práca
Hádankové úlohy sú zamerané na orientáciu v čítaní veľkých písmen abecedy.

O maliarovi Jankovi *(str. 86 – 87)*

Cieľ
Nahradiť obrázky vo vetách vhodnými slovami: ústne, dokladaním kartičiek, napísaním. Pracovné strany možno využiť na obrázkový diktát.

Samostatná práca
V skrývačkách vyznačiť názvy zvierat. Čítať veľké tlačené písmená.

Oliver Počítadlo *(str. 88 – 89)*

Cieľ
Čítanie rozvitých viet. Text je primeraný, žartovný, vhodný na spestrenie hodín matematiky v blokovom vyučovaní.

Pracovná strana
Čítať písaný text. Odpísať časť textu a nahradiť obrázok slovami. obrazovka klávesnica myš

Samostatná práca
Úlohy pozri v čítanke.

Rodičovské združenie *(str. 90 – 91)*

Veselé rozširujúce čítanie úryvku o prvákovi Miškovi a prehnanej babkinej starostlivosti z knihy *Rodičovské združenie*. Slabší žiaci si vyberajú časti textu.

Nácvik slov/slovných spojení a výrazov
rodičovské združenie, školských, z riadkových, cestičiek, dopravná pohroma, dopravné značky, spoločnými, poriadok, riadok, súhlasila – nesúhlasili, pomôžu – nepomôžu, vzdychla si, po koľajniciach, vodičské preukazy. Vhodné je slová najprv nacvičiť jednotlivo na kartičkách, až potom pripnúť na tabuľu.

V závere, po prečítaní textu, učiteľ rozdá kartičky žiakom. Na pokyn učiteľa žiaci prichádzajú pred tabuľu, slovo neprečítajú. Ostatní žiaci hľadajú určené slovo v texte. Súťažia, kto skôr nájde príslušnú vetu.

Samostatná práca
Veľké tlačené písmená a tvorenie slov. Úlohy v čítanke.

Opica *(str. 92 – 93)*

Cieľ
Čítať s porozumením, dbať na interpunkciu vo vete. (Text je vhodný i pre slabších žiakov. Obsahovo i textovo je nenáročný.)

Prípravné čítanie
Nácvik viacslabičných slov z kartičiek, napríklad: *natupírovala, prezerala si*. Nácvik predložkových spojení s viacslabičnými slovami – *do zrkadielka, do zoologickej, vo veľkej*. Vysvetlenie pojmov: *šelma, nešelma, klietka, vrčal, vycerila, zavrčala*.

Skupinová práca
Učiteľ môže žiakov rozdeliť do skupín alebo do dvojíc. Zo slov na kartičkách vybrať slová, ktoré označujú zvieratá a vtáky žijúce v zoo.

Samostatná práca
Vylúšti tajničku v čítanke.

Pracovná strana *(str. 93)*

Cieľ
Obrázky vo vetách nahradiť slovami ústne, dokladaním kartičiek, napísaním.

Cisár a pisár *(str. 94)*

Cieľ
Čítať krátke vety s priamou rečou. Čítať rozkazovacie vety. Správna intonácia rozkazovacej vety.

Prípravné čítanie
Nácvik slov z kartičiek so zameraním na výslovnosť koncovky v slovách: *pajácov, človiečikov, klaunov, šašov*.

Vysvetlenie pojmov – *pisár, šašo, klaun, nahluchlý, cisár*, človiečik.

Samostatná práca
Pozri úlohu v čítanke – vyber slová, ktoré sa rýmujú.

Čerešničky *(str. 95)*

Cieľ
Čítať s porozumením, krátke súvetia. Keďže text je dlhší, nemusia ho celý čítať všetci žiaci. Zamerať sa na krátku reprodukciu prečítaného.

Prípravné čítanie
Nácvik výslovnosti slov s dvojhláskami z kartičiek, napríklad: *kôstky, oblieka, pomôžeme*.

Výslovnosť slov s mäkkými spoluhláskami v slabikách (*čerešničky, sľúbil, nezabudnite...*).

Samostatná práca
- Zo slov na kartičkách vyberte názvy ovocia, ktoré dozrieva v júni.
- Zlož názvy ovocia.

ne – reš – če dy – ja – ho ny – li – ma

Kaktus *(str. 96)*

Cieľ
Čítať s porozumením. Dramatizácia textu.

Prípravné čítanie
- Vysvetlenie pojmov: *tuhozelený, ovísali, bledol, vädol, staral sa*.
- Vytvárať dvojice z významovo podobných slov (napr.: *pichľavý – pichliače, polievali – polievať, starať – staráte/starali...*).
- Výslovnosť slov: *teplou, vodou*. Výslovnosť slov s koncovkou *li*.

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách vybrať slová, ktoré sa nehodia na výživu rastlín: *posolia, pocukrila, teplá voda, pomúčila, pomastila*. Pozri úlohu v čítanke.

Medardova kvapka *(str. 97)*

Text je vhodný pre všetkých žiakov, hoci je dlhší.

Cieľ
Čítať s porozumením a zameraním sa na stupňovanie vo vetách. Oboznámiť sa s pranostikami.

Prípravné čítanie
Nácvik čítania slov z kartičiek: *mračná, mráčiky, mrákavy, mračniská, obláčiky, oblaky, oblačiská*.

Triedenie slov do skupín (*Ktoré slová pomenúvajú malé oblaky? Ktoré slová pomenúvajú veľké oblaky? Vybrať slová, ktoré vyjadrujú silný dážď, slabý dážď.*).

Vysvetlenie pranostiky *Medardova kvapka*.

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách zložiť pranostiku o Medardovi.

Neviete, kedy budeme veľkí? *(str. 98)*

Cieľ
Čítať text s priamou rečou. (Text je vhodný pre všetkých žiakov.)

Prípravné čítanie
- Nácvik čítania slov z kartičiek.
- Triedenie slov do skupín zhŕňajúcich veci, ktoré nosí prvá a druhá stará mama.
- Správna výslovnosť slov s mäkkými spoluhláskami v slabikách.
- Vysvetliť výrazy: *dedinských dobrôt, šatôčky*.

Samostatná práca
Úlohy v čítanke.

Stará mama má _____. (dcéru, vnučku, vnuka, syna)
Dievča je _____. (dcéra, vnučka, sestra)

Dedko *(str. 99)*

Cieľ
Čítať kratšie vety vhodné na výchovné vštepovanie úcty k starším.

Prípravné čítanie
Nácvik slov z kartičiek. Vysvetlenie pojmov: *vahanček, staroba, zapýrili, nedopočul.*
Vybrať z kartičiek slová, ktoré vyjadrujú starobu.

Samostatná práca
Hľadať kartičky s protikladnými slovami (napr.: *ľahko kráča – ťažko chodí, slabý zrak – dobrý zrak, staroba – mladosť*).

Keď budem dospelý *(str. 100 – 101)*

Cieľ
Zábavné čítanie krátkych viet. (Text treba rozdeliť na dve vyučovacie jednotky alebo čítať diferencovane.) Výchovne využiť s poukázaním na nevhodnú sebeckosť.

Prípravné čítanie
Nácvik slov z kartičiek. Vysvetlenie pojmov: *rumázgajú, nerumázgali.*
Správne vysvetliť pojmy *veľký, väčší, najväčší, väčšiu, najväčšiu* a ich výslovnosť.

Samostatná práca
Doplniť vety vhodnými slovami.

Vyberiem si najväčšiu _____.
Vyberiem si najväčší _____.

balónik
kalúž
porciu
zmrzliny

Máme radi deti, ktoré _____.
Nemáme radi deti, ktoré _____.

žalujú
berú hračky
rumázgajú
nerumázgajú
umývajú sa
sú milé
sú slušné

Zmrzlina *(str. 102)*

Text je náročnejší na výslovnosť. Čítaniu by mali predchádzať cvičenia na správnu výslovnosť. Je veselý, téma blízka deťom.

Samostatná práca
Úlohy pozri v čítanke.

Prvý letný deň *(str. 103)*

Cieľ
Čítať krátke oznamovacie, zvolacie a opytovacie vety. Orientovať sa v texte.

Prípravné čítanie
- Nácvik viacslabičných slov z kartičiek (*rozprávajú sa, príjemnejšie, zmrzlina, mimoriadne, odzdravila*).
- Nácvik predložkových spojení (*v kornútiku, na kornútiku, do kornútika*).

Samostatná práca
Spoj slová, ktoré majú rovnaký alebo blízky význam.

rozpráva sa	*čuší*	*hovorí*
mokro	*sucho*	*vlhko*
horúci	*chladný*	*studený*

Uhádni. Žartíky *(str. 104 – 105)*

Cieľ
Čítať s porozumením.

Prípravné čítanie
Nácvik slov z kartičiek. Nácvik správnej výslovnosti slov s mäkkými spoluhláskami *ľ, ť, ď*. Vysvetliť slovo *márnosť*.

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách zložiť žartík (slabší žiaci môžu použiť čítanku).

UFO na sídlisku *(str. 106 – 107)*

Rozširujúce čítanie.

Pani učiteľke *(str. 108 – 109)*

Strany sú venované rozlúčke s prvou triedou a radosti z prázdnin. Odporúčame naučiť sa naspamäť.

Prípravné čítanie
Nácvik slov z kartičiek. Zamerať sa na slová so spoluhláskovou skupinou.

Samostatná práca
Zo slov na kartičkách vybrať názvy kvetov kvitnúcich v júni, ktoré boli v kytici pre pani učiteľku. Napísať, ako sa im v prvej triede páčilo.

Vysvedčenie *(str. 110 – 111)*

Zábavné úlohy a čítanie na záverečnej dvojstrane.

OBSAH

Pracovné zošity a didaktické pomôcky ... 2
- Pracovné zošity ... 4
- Didaktické pomôcky ... 6

Písanie ... 13

Čítanie ... 23

Šlabikár ... 27
- Charakteristika šlabikára ... 28
- Prípravné obdobie ... 34
- Šlabikárové obdobie (1. časť) ... 54
- Šlabikárové obdobie (2. časť) ... 126

Čítanka ... 221
- Charakteristika čítanky ... 223
- Čítankové obdobie ... 226

Použitá literatúra

Ako správne písať, ako správne kresliť [online]. Centropen, a.s. © 2023 [cit. 2023-09-14]. Dostupné na: htt ps://www.ako-spravne-pisat.sk/

BRŤKA, J. – HALAJ, J. *Didaktika čítania a písania v 1. ročníku ZŠ.* Bratislava: SPN, 1981.

BRÜGELMANN, H. *Kinder auf dem Weg zur Schrift*. Lengwil: Libelle, 2013. ISBN 978-3-909081-36-3.

ČIŽMAROVIČ, Š. – KALNÁ, V. *Diagnostika čítania mladších žiakov.* Bratislava: SPN,1991. ISBN 80-08-00419-3.

DEHAENE, S. *Lesen. Die größte Erfi ndung der Menschheit und was dabei in unseren Köpfen passiert.* Mníchov: KNAUS, 2010. ISBN 978-3813503838.

HEYER, P. Scheitern schon beim Lesenlernen? In: *Die Grundschule, Heft 6*. Braunschweig: Westermann Bildungsmedien, 1975. ISSN 0533-3431.

IHNÁTKOVÁ, N. – KRPČIAR, J. (eds.). *Učebné osnovy slovenského jazyka a literatúry pre 5. až 8. ročník základnej školy.* Bratislava: Príroda, 1995. ISBN 80-07-00761-X.

KOMENSKÝ, J. A. *Veľká didaktika.* Bratislava: SPN, 1954.

KALNÁ, V. a kol. *Metodická príručka k čítanke pre 1. ročník ZŠ*. Bratislava: SPN, 1991. 80-08-01588-8.

KLINDOVÁ, Ľ. – VIRGOVIČOVÁ, Z. *Metodická príručka k šlabikáru pre 1. ročník ZŠ.* Bratislava: SPN, 1991. ISBN 80-08-01587-X.

KOPÍL, J. – TARCALOVÁ, Ž. *Literatúra pre deti a didaktika literárnej výchovy na 1. stupni ZŠ.* Bratislava: SPN, 1985.

LINHART, J. – TURKOVÁ, M. Teorie učení a zvyšovaní účinnosti vyučování počátečnímu čtení. In: *Pedagogika XXXVI/5*. Praha: Karlova univerzita, 1986.

LORENZ, K. Z. a kol. *O biologii učení.* Praha: Academia, 1974.

MAAR, A.-K. So können Eltern ihren Kindern helfen. In*: Spiegel Panorama* [online]. DER SPIEGEL GmbH & Co. KG, © 2023 [cit. 2023-09-18]. Dostupné na: htt ps://www.spiegel.de/lebenundlernen/schule/so-lernen-kinder-lesen-tipps-und-tricks-fuer-eltern-a-1181818.html

MANNIOVÁ, J. Čitateľská gramotnosť a mastery learning. In: *Pedagogické spektrum, roč. 10, č. 3 – 4.* Bratislava: ŠPÚ, 200. s. 63 – 38. ISSN 1335-5589.

MISTRÍK, J. *Rýchle čítanie.* Bratislava: SPN, 1982.

MOJŽÍŠEK, L. *Základy pedagogické diagnostiky.* Praha: SPN, 1986.

Motorische Schreibleistung von linkshändigen und rechtshändigen Kinder, 1 – 4. Satt ler & Marquardt, 2010.

OBERT, V. *Cesty výchovy detského čitateľa.* Bratislava: Mladé letá, 1986.

PENE, V. *Metodický průvodce k vyučování psaní v 2. a 3. ročníku ZŠ*. Praha: SPN, 1981.

Písanie ľavákov. In: *Ako správne písať, ako správne kresliť* [online]. Centropen, a.s. © 2023 [cit. 2023-09-14]. Dostupné na: htt ps://www.ako-spravne-pisat.sk/pisanie-lavakov/

ROVNÝ, M. – KABÁČOVÁ, B. – GRANEC, K. *Pohybové hry detí predškolského veku*. Bratislava: SPN, 1986.

SKALKOVÁ, J. *Aktivita žáků ve vyučování.* Praha: SPN, 1971.

SKEIDE, M. A. a kol. Learning to read alters cortico-subcortical cross-talk in the visual system of illiterates. In: *Science Advances* [online]. American Association for the Advancement of Science, © 2023 [cit. 2023-09-18]. eISSN 2375-2548. Dostupné na: htt ps://www.science.org/doi/10.1126/sciadv.1602612

SOVÁK, M.. *Učení nemusí být mučení.* Praha: SPN, 1990. ISBN 80-04-24306-1.

ŠUPŠÁKOVÁ, B. Chyby a poruchy. In: *Detské písmo.* Bratislava: Bradlo, 1991. s. 45. ISBN 80-7127-045-8.

ŠUPŠÁKOVÁ, B. *Písmo a písanie.* Bratislava: UK, 1998. ISBN 80-223-1293-2.

TYMICHOVÁ, H. *Nauč mě číst a psát*. Praha: SPN, 1985.

WOLF, M. *Das lesende Gehirn: Wie der Mensch zum Lesen kam – und was es in unseren Köpfen bewirkt*. Mníchov: Spektrum, 2009. ISBN 978-3827421227.

WOODWORTH, R. S. – SCHLOSBERG, H. *Experimentálna psychológia*. Bratislava: SAV, 1959.

ZÁPOTOČNÁ, O. Rozvoj gramotnosti v príprave na elementárne vzdelanie. In: *Komenský, roč. 124, č. 1/2.* Brno: Masarykova univerzita, 1999. s. 18 – 21. ISSN 0323-0449.

ZELINA, M. *Rozvíjanie tvorivosti žiakov v slovenskom jazyku*. Banská Bystrica: MC, 1999. ISBN 80-80-41257-X.

ZELINKOVÁ, O. *Dyslexie v předškolním věku?* Praha: Portál, 2008. 978-80-7367-321-5.

ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení. Specifické vývojové poruchy čtení, psaní a dalších školních dovedností.* Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-800-7.

ZSELDES, J. *Pedagogika jazykového, literárneho výchovného programu*. Budapešť: Vyd. učebníc, 1990.

Metodické poznámky

k šlabikáru, čítanke a písankám

pre 1. ročník základných škôl

ISBN 978-80-8120-978-9

OrbisPictus Istropolitana